

Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej

C 440

Wydanie polskie

Informacje i zawiadomienia

Rocznik 64

29 października 2021

Spis treści

I Rezolucje, zalecenia i opinie

REZOLUCJE

Komitety Regionów

Interactio – posiedzenie hybrydowe – 145. sesja plenarna KR-u, 30.6.2021–1.7.2021

2021/C 440/01	Rezolucja Europejskiego Komitetu Regionów – Propozycje Europejskiego Komitetu Regionów w związku z programem prac Komisji Europejskiej na 2022 r.	1
2021/C 440/02	Rezolucja Europejskiego Komitetu Regionów – Wizja dla Europy: przyszłość współpracy transgranicznej	6

OPINIE

Komitety Regionów

Interactio – posiedzenie hybrydowe – 145. sesja plenarna KR-u, 30.6.2021–1.7.2021

2021/C 440/03	Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Strategia na rzecz zrównoważonej i inteligentnej mobilności	11
2021/C 440/04	Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Odnowione partnerstwo z południowym sąsiedztwem. Nowy program na rzecz regionu śródziemnomorskiego	19
2021/C 440/05	Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Ambitniejszy cel klimatyczny Europy do 2030 r. w związku z COP26	25
2021/C 440/06	Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Europejski plan działania na rzecz demokracji	31
2021/C 440/07	Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Realizacja celów zrównoważonego rozwoju do 2030 r.	36
2021/C 440/08	Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Budując Europę odporną na zmianę klimatu – nowa Strategia w zakresie przystosowania do zmiany klimatu	42

PL

2021/C 440/09	Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Strategia na rzecz wzmocnienia stosowania Karty praw podstawowych w UE	49
2021/C 440/10	Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Przyszłość regionalnych portów lotniczych wyzwania i możliwości	51
2021/C 440/11	Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Plan na przyszłość dotyczący opiekunów i opieki – lokalne i regionalne szanse związane z europejskim wyzwaniem	56
2021/C 440/12	Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Plan działania na rzecz gospodarki społecznej	62

III Akty przygotowawcze

Komitet Regionów

Interactio – posiedzenie hybrydowe – 145. sesja plenarna KR-u, 30.6.2021–1.7.2021

2021/C 440/13	Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Akt o usługach cyfrowych i akt o rynkach cyfrowych .	67
2021/C 440/14	Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Odporność podmiotów krytycznych	99
2021/C 440/15	Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Zmienione rozporządzenie w sprawie transeuropejskiej infrastruktury energetycznej dostosowane do wymogów transformacji ekologicznej i cyfrowej	105

I

(Rezolucje, zalecenia i opinie)

REZOLUCJE

KOMITET REGIONÓW

INTERACTIO – POSIEDZENIE HYBRYDOWE – 145. SESJA PLENARNA KR-U, 30.6.2021–1.7.2021

Rezolucja Europejskiego Komitetu Regionów – Propozycje Europejskiego Komitetu Regionów w związku z programem prac Komisji Europejskiej na 2022 r.

(2021/C 440/01)

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW,

uwzględniając:

- protokół o współpracy z Komisją Europejską z lutego 2012 r.,
- rezolucję KR-u „Priorytety Europejskiego Komitetu Regionów na lata 2020–2025” ⁽¹⁾,
- wkład parlamentów regionalnych posiadających uprawnienia ustawodawcze otrzymany w ramach umowy o współpracy między KR-em a CALRE,

Odbudowa gospodarcza i spójność

1. Ponieważ wdrożenie instrumentu NextGenerationEU będzie podstawowym priorytetem programu prac Komisji Europejskiej na 2022 r., KR wzywa Komisję do zapewnienia zaangażowania władz lokalnych i regionalnych we wdrażanie krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności, co ma kluczowe znaczenie dla osiągnięcia celów Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, zapewnienia lepszej koordynacji z programami polityki spójności i strategiami inteligentnej specjalizacji opracowanymi przez regiony oraz zapobieżenia potencjalnie niskim wskaźnikom absorpcji. Podkreśla również potrzebę zaangażowania władz lokalnych i regionalnych w procesy europejskiego semestru, ponieważ większość zaleceń dla poszczególnych krajów ma wymiar lokalny i regionalny.
2. Ponawia swój apel do Komisji o włączenie celów zrównoważonego rozwoju do zreformowanego europejskiego semestru, uwzględnienie ich w krajowych programach reform i włączenie ich na tej podstawie do kolejnego cyklu, počawszy od rocznej analizy zrównoważonego wzrostu gospodarczego. KR oczekuje również utworzenia unijnej wielostronnej platformy dotyczącej celów zrównoważonego rozwoju, która będzie wspierać Komisję i doradzać jej w zakresie terminowej realizacji tych celów.
3. Wzywa Komisję Europejską do przedstawienia wniosku w sprawie przedłużenia do końca 2022 r. obecnych nadzwyczajnych środków elastyczności w ramach inicjatywy inwestycyjnej „plus” w odpowiedzi na koronawirusa, takich jak możliwość zapewnienia 100 % stopy współfinansowania przez UE, oraz do rozważenia możliwości tymczasowego podwyższenia progu pomocy państwa de minimis w tym samym okresie w celu dalszego wspierania zrównoważonych inwestycji.
4. Zwraca się do Komisji o podjęcie wszelkich niezbędnych środków w celu zapewnienia pełnego wdrożenia prawnie wiążącego planu działania na rzecz wprowadzenia nowych zasobów własnych w trakcie obowiązywania obecnych WRF, w tym do terminowego przedstawienia wniosków ustawodawczych.

⁽¹⁾ COR-2020-01392-00-00-RES-TRA.

5. Apeluje do Komisji o uwzględnienie realiów i potrzeb władz lokalnych i regionalnych, a także wpływu pandemii COVID-19 na poziom zadłużenia i deficytu przy okazji wznowienia przeglądu europejskich ram zarządzania gospodarczego, zwłaszcza w odniesieniu do inwestycji publicznych na wszystkich poziomach sprawowania rządów.

6. Wzywa Komisję Europejską, aby w ramach przeglądu strategii UE na rzecz regionów najbardziej oddalonych, w związku z poważnymi konsekwencjami pandemii COVID-19 dla tych regionów, umieściła zrównoważony rozwój i tworzenie miejsc pracy w centrum uwagi. Zobowiązuje się włączyć w opracowywanie i wdrażanie tej strategii zgodnie ze swoimi wcześniejszymi zaleceniami;

7. Wzywa Komisję do włączenia kwestii demograficznych do wszystkich obszarów polityki oraz do zapewnienia instrumentów finansowych umożliwiających rozwój działań i środków mających na celu sprostanie wyzwaniom demograficznym w regionach, w których skutki zmian demograficznych są szczególnie odczuwalne.

Środowisko i zrównoważony rozwój

8. Z zadowoleniem przyjmuje propozycję Komisji dotyczącą ustanowienia wspólnie z KR-em monitorowania zerowego poziomu zanieczyszczeń oraz, na późniejszym etapie, tablicy wyników regionów UE w zakresie efektywności ekologicznej w ramach planu działania na rzecz zerowego poziomu zanieczyszczeń. Proponuje współpracę w monitorowaniu postępów i skutków wszystkich strategii politycznych w zakresie Zielonego Ładu, w tym wdrażania działań w dziedzinie klimatu i ekologicznej odbudowy gospodarczej, na szczeblu regionalnym. Zwraca się o zaangażowanie go w organizację Europejskiego Roku Zielonych Miast, jeżeli zostanie on zatwierdzony na rok 2022. Wzywa też do uwzględnienia specyfiki obszarów wiejskich, szczególnie tych najbardziej wyludnionych, przy wdrażaniu strategii politycznych dotyczących Zielonego Ładu.

9. Wzywa Komisję do włączenia do Europejskiego Zielonego Ładu prawa oceanicznego jako nadrzędnej strategii z wymiernymi celami i terminami w celu ochrony środowiska morskiego, ograniczenia zanieczyszczenia i odwrócenia procesu utraty różnorodności biologicznej, przy jednoczesnej ochronie i promowaniu podmiotów prowadzących połowy na małą skalę.

10. Proponuje, by Komisja wprowadziła koncepcję spójności środowiskowej i klimatycznej jako dodatkowy wymiar koncepcji spójności gospodarczej, społecznej, terytorialnej i cyfrowej, a także jako kluczowy element odbudowy w Europie i na świecie oraz kluczowy element zrównoważonego rozwoju, agendy ONZ na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030, celów zrównoważonego rozwoju i celu dotyczącego osiągnięcia neutralności pod względem emisji dwutlenku węgla.

11. Przyłącza się do apelu Parlamentu Europejskiego do Komisji o przedstawienie prawnie wiążących przepisów o różnorodności biologicznej do końca 2022 r. Przepisom tym powinien towarzyszyć mechanizm monitorowania obejmujący wskaźniki, który będzie formalnie uwzględniał władze lokalne i regionalne.

12. Wzywa Komisję do dokonania przeglądu rozporządzenia w sprawie zarządzania unią energetyczną w celu dostosowania go do realizacji Zielonego Ładu, lepszego włączenia wkładów szczebla niższego niż krajowy do planów krajowych oraz dostosowania krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu do krajowych planów wdrożenia Agendy ONZ na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 i ram celów zrównoważonego rozwoju. Proponuje, by ramy działań na szczeblu niższym niż krajowy zostały formalnie uwzględnione w ramach UNFCCC i wynikającym z nich zarządzaniu w dziedzinie klimatu w UE.

13. Oczekuje, że Komisja, opracowując strategię polityczne, zacznie uwzględniać aspekt płci: w Zielonym Ładzie, w krajowych programach reform i umowach o partnerstwie w ramach funduszy strukturalnych i inwestycyjnych UE, w szczególności poprzez przedstawienie – zgodnie z art. 16 lit. f) porozumienia międzyinstytucjonalnego i nie później niż 1 stycznia 2023 r. – metodyki oceny wpływu programów UE na aspekt płci.

14. Wzywa Komisję do rozpoczęcia zorganizowanego dialogu z władzami lokalnymi i regionalnymi w sprawie opracowania i wdrożenia pakietu „Gotowi na osiągnięcie celu 55 proc.” („Fit for 55”).

15. Popiera cele określone w strategii „od pola do stołu”, które wymagają jeszcze przetransponowania do prawodawstwa wspólnej polityki rolnej. Wzywa również Komisję do zaproponowania systemów uczciwego oznaczania wartości odżywczej, a także oznaczeń pochodzenia i metod produkcji produktów zwierzęcych.

16. Wzywa Komisję Europejską do dopilnowania, by europejski program na rzecz obszarów wiejskich był wdrażany we wszystkich obszarach polityki i miał ambitne i konkretne cele polityczne z myślą o wzmocnieniu innowacyjnej dynamiki obszarów wiejskich, zorganizowaniu inteligentnej współpracy międzyterytorialnej i pobudzeniu działań obywateli w zakresie lokalnych strategii rozwoju.

Transformacja cyfrowa i przemysł

17. Wzywa Komisję do włączenia spójności cyfrowej – jako dodatkowego wymiaru – do koncepcji spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, aby uniknąć w ten sposób tzw. podwójnej przepaści cyfrowej spowodowanej brakiem infrastruktury, brakiem dostępu do urządzeń elektronicznych i brakiem kompetencji cyfrowych.

18. Zwraca się do Komisji o uwzględnienie w sprawozdaniu porównawczym administracji elektronicznej różnic regionalnych i lokalnych oraz powiązanych z nimi wskaźników, ponieważ różnice między obszarami miejskimi i wiejskimi pod względem korzystania z usług administracji elektronicznej pogłębiają się.

19. Wzywa Komisję do zapewnienia zorganizowanego dialogu z europejskimi miastami i regionami na temat sposobów wzmocnienia regionalnych ekosystemów przemysłowych, klastrów i międzyregionalnych sojuszy podczas wdrażania strategii przemysłowej, przy uwzględnieniu strategii inteligentnej specjalizacji, ponieważ w komunikacie „Aktualizacja strategii przemysłowej 2020” zasadniczo brakuje podejścia ukierunkowanego na konkretny obszar.

Współpraca transgraniczna i mobilność

20. Z zadowoleniem przyjmuje zobowiązanie Komisji do opracowania instrumentu nadzwyczajnego jednolitego rynku i wzywa do stworzenia prawodawstwa zapewniającego minimalne europejskie normy i procedury gwarantujące otwarte granice wewnętrzne, również w sytuacjach kryzysowych.

21. Podkreśla potrzebę stworzenia ram polityki UE, aby umożliwić skuteczne ustanawianie transgranicznych usług publicznych i zarządzanie nimi. Zachęca również prawodawcę europejskiego, państwa członkowskie, regiony i władze lokalne do dalszego rozwijania i promowania narzędzi transgranicznej demokracji uczestniczącej, które przyczyniają się do zaangażowania obywateli w proces integracji europejskiej w terenie.

22. Głęboko ubolewa, że dyskusje między państwami członkowskimi na temat proponowanego europejskiego mechanizmu transgranicznego (ECBM) zakończyły się niepowodzeniem. Ponieważ przeszkody prawne i administracyjne znacznie ograniczają współpracę transgraniczną i jakość życia w regionach przygranicznych, KR wzywa Komisję do przedstawienia nowego wniosku dotyczącego rozporządzenia EBCM.

23. Wzywa Komisję Europejską do podjęcia działań następczych w formie konkretnych wytycznych dotyczących nowych ram mobilności w miastach, tak by mobilność stała się bardziej zrównoważona i miała mniejszy wpływ na zdrowie ludzi.

24. Z zadowoleniem przyjmuje porozumienie międzyinstytucjonalne w sprawie instrumentu „Łącząc Europę”. Wyraża nadzieję, że współfinansowane projekty dotyczące transeuropejskiej sieci transportowej (TEN-T) i transeuropejskiej infrastruktury energetycznej (TEN-E) przyczynią się do stworzenia brakujących połączeń, zwłaszcza w regionach transgranicznych, i przypomina Komisji o konieczności przeznaczenia wystarczającego budżetu na współfinansowanie projektów dotyczących sieci kompleksowej.

Migracja i ochrona socjalna

25. Sugeruje stworzenie regionalnej tablicy wyników zawierającej wskaźniki społeczne w celu uwzględnienia pełnego zakresu wyzwań społecznych w UE oraz realizacji Europejskiego filaru praw socjalnych na wszystkich poziomach.

26. Wzywa Komisję do wspierania i monitorowania wdrażania przez państwa członkowskie europejskiej gwarancji dla dzieci oraz do ułatwiania wymiany najlepszych praktyk w tym zakresie.

27. Oczekuje, że Komisja przedstawi ambitny wniosek w sprawie poprawy warunków pracy pracowników platform internetowych, który odpowiadałby krajowym modelom rynku pracy i uprawnieniom decyzyjnym UE.

28. Zwraca się do Komisji o uwzględnienie zaleceń KR-u przy opracowywaniu inicjatywy na rzecz opieki długoterminowej ze względu na jej silny związek z poważnym niedoborem wykwalifikowanej siły roboczej w tej dziedzinie oraz ze zmianami demograficznymi, szczególnie dotkliwymi w regionach, w których ludność się starzeje.

29. Zobowiązuje się do odgrywania aktywnej roli w europejskiej platformie zwalczania bezdomności, która powinna zostać uzupełniona wnioskiem Komisji dotyczącym unijnych ram dla krajowych strategii na rzecz przeciwdziałania bezdomności.

30. Wzywa Komisję do zwrócenia szczególnej uwagi na wzmocnienie odbudowy i odporności sektora kultury i sektora kreatywnego w świetle pandemii COVID-19 oraz do zajęcia się kwestią niepewnych warunków pracy artystów poprzez ułatwienie im mobilności i poprzez wzajemne uznawanie ich statusu.

Migracja i integracja

31. Wzywa Komisję do dalszych postępów na drodze do ustanowienia europejskich ram zarządzania migracją i azylem w kontekście nowego paktu o migracji i azylu. Przypomina, że lokalny i regionalny wymiar migracji i integracji powinien być uwzględniany i wspierany przez nowe partnerstwo między KR-em a Komisją w dziedzinie integracji.

Bezpieczeństwo

32. Wzywa Komisję do uwzględnienia KR-u jako pełnoprawnego partnera w inicjatywie UE na rzecz bezpieczeństwa i odporności w miastach oraz w nowej inicjatywie „Miasta przeciwko radykalizacji postaw i terroryzmowi”.

Zdrowie, ochrona ludności i turystyka

33. Przypomina Komisji, że każdy przegląd ram prawnych Schengen musi uwzględniać poglądy i potrzeby miast i regionów położonych w pobliżu granic wewnętrznych. Wnosi, by konsultowano się z nim na wczesnym etapie, zgodnie z protokołem nr 2 w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności.

34. Wzywa Komisję Europejską do przeprowadzenia szybkiej procedury, aby znaleźć zadowalające i trwałe rozwiązanie problemu kryzysu humanitarnego w regionie Morza Śródziemnego, koncentrujące się przede wszystkim na ochronie życia migrantów, ale także na zapewnieniu poszanowania praw człowieka i podstawowych wolności. KR i władze lokalne i regionalne oferują jak najściślej współpracę.

35. Wzywa Komisję do przedstawienia odważnych propozycji dotyczących opracowywania i produkcji podstawowych leków w UE w celu zapewnienia strategicznej autonomii UE poprzez zmniejszenie zależności od państw trzecich. Oczekuje, że Komisja zaproponuje również konkretne i solidne środki mające na celu pobudzenie dostępu do leków generycznych i biopodobnych, a także zapewnienie dostępności produktów farmaceutycznych w czasach kryzysu.

36. Popiera przegląd roli Unii Europejskiej w polityce zdrowia publicznego w kontekście Konferencji w sprawie przyszłości Europy, mając na uwadze, że polityka zdrowotna należy do podstawowych kompetencji państw członkowskich i jest często realizowana na szczeblu niższym niż krajowy.

37. Oczekuje, że jego opinia w sprawie praw pacjentów w transgranicznej opiece zdrowotnej, a także wyniki 3. konsultacji RegHub zostaną uwzględnione w 3. sprawozdaniu w sprawie funkcjonowania dyrektywy, które ma zostać przedstawione w 2022 r.

38. Pragnie wnieść wkład w prace nad wnioskiem Komisji w sprawie europejskiego kalendarza i karty szczepień w celu zapewnienia wszystkim Europejczykom prawa do ochrony w formie szczepień i do uzyskania dowodu szczepienia, niezależnie od miejsca zamieszkania.

39. Wzywa Komisję do poczynienia postępów w ustanawianiu i rozwijaniu unijnych celów w zakresie odporności na klęski żywiołowe w dziedzinie ochrony ludności, jako niewiążących celów wspierających działania w zakresie zapobiegania i gotowości, podkreślając jednocześnie, że należy tego dokonać nie tylko we współpracy z rządami krajowymi, ale również z władzami lokalnymi i regionalnymi. Oczekuje również pełnego wdrożenia unijnej sieci wiedzy w zakresie ochrony ludności i wzywa Komisję do uwzględnienia wiedzy fachowej dotyczącej zarządzania klęskami i katastrofami dostępnej również na szczeblu niższym niż krajowy. Oczekuje ponadto jasnego planu długoterminowego zaangażowania i wzmocnienia finansowego Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności i jego instrumentów, takich jak rescEU i europejski korpus medyczny.

40. Ponawia apel o nową strategię na rzecz turystyki europejskiej i zwraca się do Komisji o przedstawienie europejskiej agendy turystycznej 2030–2050, w tym pierwszego jej projektu przed końcem pierwszej połowy 2022 r. w celu wsparcia transformacji ekologicznej i cyfrowej europejskiego ekosystemu turystycznego, wzmocnienia jego konkurencyjności i wspierania odbudowy lokalnego i regionalnego zatrudnienia związanego z tą działalnością.

Współpraca zewnętrzna

41. Ubolewa, że umowa o handlu i współpracy podpisana w dniu 24 grudnia 2020 r. między UE a Zjednoczonym Królestwem nie przewiduje żadnego konkretnego lub ustrukturyzowanego zaangażowania władz lokalnych i regionalnych. KR rozważy jednak, w szczególności w ramach prac politycznych grupy kontaktowej KR–Zjednoczone Królestwo, sposoby zapewnienia ciągłości naszej współpracy z zdecentralizowanymi organami administracji i władzami lokalnymi w Zjednoczonym Królestwie. Wzywa również Komisję do ścisłego monitorowania zaangażowania władz lokalnych i regionalnych we wdrażanie pobraxitowej rezerwy dostosowawczej.

42. Wzywa do ustanowienia trwałego i ustrukturyzowanego wsparcia ze strony Komisji na rzecz partnerskiej współpracy między władzami lokalnymi na Bałkanach Zachodnich a ich odpowiednikami w państwach członkowskich UE, w ścisłej współpracy z KR-em, w szczególności za pośrednictwem jego wspólnych komitetów konsultacyjnych z Czarnogórą, Macedonią Północną i Serbią, a także z grupą roboczą ds. Bałkanów Zachodnich.

43. Z zadowoleniem przyjmuje decyzję o utworzeniu Akademii Administracji Publicznej Partnerstwa Wschodniego oraz wzmocnienie roli władz lokalnych i regionalnych we wdrażaniu polityki, strategii i inicjatyw przewodnich Partnerstwa Wschodniego.

44. Przy wdrażaniu odnowionego partnerstwa z południowymi sąsiadami wzywa wszystkie instytucje UE do uznania władz lokalnych i regionalnych za kluczowych partnerów zrównoważonego rozwoju i programowania w celu stworzenia nowej dynamiki reform decentralizacyjnych.

45. Wzywa Komisję do uznania roli, jaką władze lokalne i regionalne mogą odegrać w przyczynianiu się do pokoju i dobrobytu w państwach trzecich, za pomocą takich inicjatyw jak inicjatywa nikozyjska będąca konkretnym przykładem partnerskiej współpracy, która przyczynia się do budowania zaufania i otwartości wewnętrznego dialogu między władzami regionalnymi i lokalnymi.

Pomocniczość i przyszłość Europy

46. Ponawia swój apel do Komisji o zintensyfikowanie prac i współpracy z obywatelami oraz władzami lokalnymi i regionalnymi w ramach Konferencji w sprawie przyszłości Europy i po jej zakończeniu, a także o zapewnienie odpowiednich narzędzi realizacji zaleceń Konferencji. Zachęca Komisję do zacieśnienia współpracy między jej biurami przedstawicielskimi w państwach członkowskich a KR-em w zakresie organizowania dialogu lokalnego poza stolicami.

47. Wzywa Komisję do podjęcia działań następczych w związku ze środkami legislacyjnymi i nielegislacyjnymi określonymi w europejskim planie działania na rzecz demokracji przy jednoczesnym uwzględnieniu w ramach tych działań wyborów regionalnych i lokalnych, mediów lokalnych i przeciwdziałania dezinformacji na szczeblu regionalnym i lokalnym.

48. Podtrzymuje swoje zobowiązanie do wdrożenia zaleceń grupy zadaniowej ds. zasad pomocniczości, proporcjonalności i „robić mniej, ale efektywniej” oraz do realizacji koncepcji „aktywnej pomocniczości”. Wzywa do systematycznego stosowania wzorcowej tabeli oceny zgodności z zasadą pomocniczości.

49. Zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji instytucjom UE oraz prezydentom Rady UE.

Bruksela, dnia 30 czerwca 2021 r.

Apostolos TZITZIKOSTAS

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów

Rezolucja Europejskiego Komitetu Regionów – Wizja dla Europy: przyszłość współpracy transgranicznej

(2021/C 440/02)

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW

1. Jest głęboko przekonany o wysokiej wartości dodanej współpracy transgranicznej, gdyż jest to zasadniczy element projektu i polityki Unii Europejskiej mający na celu zwiększenie spójności terytorialnej, a także pogłębienie więzi, wymiany i kooperacji między poszczególnymi obszarami i obywatelami ponad granicami lądowymi i morskimi.
2. Jest zaniepokojony pandemią COVID-19, która jest największą przeszkodą we współpracy transgranicznej ostatnich dziesięcioleci; w związku z debatą o przyszłości Europy apeluje do Unii Europejskiej o ponowne umieszczenie współpracy transgranicznej wśród priorytetów politycznych UE, tak aby mogła się ona przyczynić do odbudowy po kryzysie.
3. Po swych konsultacjach społecznych w sprawie przyszłości współpracy transgranicznej i po zasięgnięciu opinii członków i członków Europejskiego Transgranicznego Przymierza Obywatelskiego na nadchodzące lata proponuje opisaną poniżej wizję współpracy transgranicznej.

Służby ratunkowe, opieka zdrowotna i przyszłe kryzysy

4. Wzywa Komisję Europejską do przedstawienia wniosku w sprawie podtrzymania transgranicznej współpracy lądowej i morskiej oraz życia transgranicznego w razie ogólnounijnego lub regionalnego kryzysu. Wniosek ten powinien przewidywać, że wewnętrzne granice UE pozostaną otwarte, zapewniając swobodny przepływ osób i świadczenie transgranicznych usług publicznych oraz gwarantując pełne i sprawne funkcjonowanie jednolitego rynku i strefy Schengen.
5. Podkreśla, że Unia Europejska i jej państwa członkowskie powinny zawsze w odpowiednim czasie konsultować się z władzami lokalnymi i regionalnymi przed rozważeniem zamknięcia granic lub wszelkiego rodzaju działań, które mogą mieć wpływ na życie obywateli i obywateli. Ponadto wszelkie takie działania muszą być zgodne z zasadą proporcjonalności i nie mogą wykraczać poza elementy niezbędne do osiągnięcia celów politycznych, które zostały wytyczone w prawidłowy i przejrzysty sposób.
6. Podkreśla, że mieszkańcy Unii Europejskiej muszą mieć jak najszybszy dostęp do służb ratunkowych i opieki zdrowotnej. Zachęca państwa członkowskie, by wzięły pod uwagę środki umożliwiające swobodne przekraczanie granic pracownikom służb ratunkowych i opieki zdrowotnej oraz używanym przez nich pojazdom.
7. Proponuje, aby państwa członkowskie uwzględniły aspekt współpracy transgranicznej w odniesieniu do zmian w działaniach służb zdrowia i ratownictwa medycznego lub do planowania bądź realizacji nowych krajowych, regionalnych lub lokalnych planów w dziedzinie zdrowia. Ponadto można – w miarę możliwości i w zależności od przyczyn sytuacji nadzwyczajnej – wdrażać i realizować unijne planowanie w dziedzinie zdrowia.
8. Wzywa państwa członkowskie do opracowania wspólnych transgranicznych planów gotowości dla wszystkich granic, a nawet dla ich poszczególnych odcinków w celu zapewnienia lepszego przygotowania i reagowania na wypadek sytuacji wyjątkowej. Na etapie opracowywania takich planów należy konsultować się z regionami przygranicznymi UE, a konkretnie z euroregionami, ze społecznościami roboczymi, z europejskimi ugrupowaniami współpracy terytorialnej (EUWT) i innymi strukturami transgranicznymi i tam, gdzie to zasadne, dać im możliwość kierowania ich wdrażaniem lub współzarządzania nimi.
9. Wzywa do ścisłej współpracy z Europejskim Centrum ds. Zapobiegania i Kontroli Chorób (ECDC) i właściwymi władzami regionalnymi, zwłaszcza poprzez powołanie lokalnych lub regionalnych transgranicznych obserwatoriów ds. zdrowia.

Na rzecz bardziej zintegrowanych regionów transgranicznych

10. Wzywa Unię Europejską, by we współpracy z państwami członkowskimi oraz władzami lokalnymi i regionalnymi wspierała rozwój funkcjonalnych obszarów mieszkalnych na lądowych i nadmorskich obszarach transgranicznych Unii i państw sąsiadujących, w tym w regionach najbardziej oddalonych, i w związku z tym skoncentrowała swoje przyszłe możliwości finansowania i strategię polityczną na tych obszarach.
11. Wzywa Komisję Europejską do uwzględnienia w sposób przekrojowy kwestii transgranicznej przy opracowywaniu strategii politycznych.

12. Apeluje do Komisji Europejskiej, w szczególności do Eurostatu, a także do właściwych krajowych urzędów statystycznych, by systematycznie gromadziły dane statystyczne na temat życia na obszarach transgranicznych poprzez sporządzanie map przepływów i współzależności transgranicznych we wszystkich stosownych obszarach polityki i życia publicznego w celu przedstawienia konkretnych dowodów na potrzeby przyszłego kreowania polityki.

13. Zwraca się do państw członkowskich o zbadanie możliwości ustanowienia wspólnych strategii dla zintegrowanych obszarów transgranicznych oraz o przeznaczenie specjalnych środków na opracowanie projektów transgranicznych, planowanie przestrzenne, infrastrukturę, strategie gospodarcze i zintegrowany rynek pracy. Finansowanie opracowywania i wdrażania tych strategii mogłoby zostać zapewnione z tytułu INTERREG w ramach wieloletnich ram finansowych na lata 2021–2027.

14. Uważa, że wszystkie służby Komisji Europejskiej powinny być świadome istnienia EUWT. Europejski Komitet Regionów wzywa zatem Komisję Europejską do zadbania o to, by EUWT były uznawane za podmioty prawne i by kwalifikowały się do udziału we wszystkich unijnych zaproszeniach do składania wniosków.

15. Podkreśla, że należy w większym stopniu chronić zdrowie środowiskowe (jakość powietrza, gleby i wody) oraz zdrowie mieszkańców obszarów przygranicznych, aby uniknąć zanieczyszczeń i zagrożeń przemysłowych powstających po drugiej stronie granicy.

16. Aby umożliwić bezproblemowe życie na obszarach transgranicznych, KR wzywa Komisję Europejską do podjęcia dialogu z państwami członkowskimi w celu znalezienia skutecznych sposobów wzajemnego uznawania kwalifikacji i praw obywateli i przedsiębiorstw.

Poprawa transgranicznych połączeń transportowych i komunikacyjnych

17. Wzywa do wspierania lepszej łączności i intermodalności transgranicznej na granicach lądowych i morskich poprzez odpowiednie finansowanie i planowanie strategiczne. Takie instrumenty jak „Łącząc Europę” powinny zawsze obejmować konkretne wezwania do uzupełnienia brakujących połączeń transgranicznych, nawet poza siecią bazową TEN-T. Długoterminowe inwestycje za pośrednictwem Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI) oraz krajowych banków prorozwojowych i krajowych instytucji prorozwojowych powinny również zapewniać finansowanie projektów transgranicznych, a INTERREG powinien zwiększyć partycypację w finansowaniu wąskich gardeł transportowych za pośrednictwem swych programów operacyjnych.

18. Podkreśla, że aby osiągnąć cele klimatyczne do 2030 r. i neutralność klimatyczną do 2050 r., należy ambitniej popularyzować wszystkie rozwiązania mające na celu obniżenie emisyjności przepływów transgranicznych. Obejmuje to również opracowanie wspólnej polityki cenowej lub systemów sprzedaży biletów, harmonizację rozkładów jazdy i udostępnianie informacji pasażerom.

19. W świetle wyzwań stojących przed obszarami wyspiarskim, górskimi i peryferyjnymi pragnie również podkreślić znaczenie programów transgranicznej współpracy dla zapewnienia ciągłości terytorialnej i mobilności transgranicznej, zrównoważonego gospodarowania zasobami naturalnymi oraz wspierania dekarbonizacji systemu energetycznego i gospodarki o obiegu zamkniętym w danych regionach i basenach morskich.

20. Zaznacza, że należy poświęcić więcej uwagi transgranicznym projektom połączeń informatycznych, dostępowi do sieci szerokopasmowych i wykorzystaniu narzędzi sztucznej inteligencji, które wspierałyby współpracę gospodarczą i społeczną między regionami transgranicznymi, oraz zwiększyć ich finansowanie, zwracając szczególną uwagę na potrzeby obszarów wiejskich.

Rozwój usług transgranicznych

21. Podkreśla potrzebę stworzenia ram prawnych UE umożliwiających skuteczne ustanawianie transgranicznych usług publicznych i zarządzanie nimi, by zaspokoić potrzeby obywateli Unii mieszkających w regionach przygranicznych, zwłaszcza tych, które zmagają się z wyzwaniami demograficznymi, aby zapobiec dalszemu wyludnianiu się tych regionów dzięki wysokiej jakości usług publicznych. We wszystkich dziedzinach istotnych dla życia transgranicznego rozwijać trzeba transgraniczne usługi publiczne dla mieszkańców i przedsiębiorstw.

22. Wzywa regiony przygraniczne UE, w szczególności euroregiony, społeczności robocze, EUWT i inne struktury transgraniczne, do proaktywnego poszukiwania ponad granicami synergii, ewentualnych oszczędności zasobów i uzupełniających usług w celu stworzenia atrakcyjnej oferty dla obywateli i obywateli oraz turystów po obu stronach granicy.

23. Podkreśla potrzebę zapewnienia lepszego dostępu do treści audiowizualnych i ich lepszego rozpowszechniania poprzez ograniczenie blokowania geograficznego, zwłaszcza w regionach przygranicznych, co przyniosłoby korzyści również mniejszościom językowym.

24. Akcentuje, że zmniejszenie obciążeń administracyjnych ma szczególne znaczenie dla przedsiębiorstw działających w regionach przygranicznych i w związku z tym zobowiązuje się do położenia nacisku na tę kwestię w platformie ds. dostosowania się do wymogów przyszłości, przedstawiając stosowne propozycje w takich dziedzinach jak zamówienia publiczne oraz narzędzia i procedury elektronicznych zamówień publicznych. Podkreśla znaczenie cyfryzacji dla rozwoju transgranicznego świadczenia usług publicznych z punktu widzenia producentów, administracji publicznej i podmiotów świadczących usługi na rzecz obywateli oraz samych obywateli.

25. Wzywa Komisję Europejską do opracowania ram prawnych ułatwiających przyjmowanie przez państwa graniczne statutów pracowników przygranicznych.

Rozwój zintegrowanych transgranicznych rynków pracy

26. Podkreśla, że w bardzo wzajemnie powiązanych regionach transgranicznych konieczny jest wspólny rozwój, aby zapewnić spójność i zrównoważony wzrost gospodarczy. Wymaga to zintegrowanej strategii terytorialnej, sprawiedliwego podziału dochodów pochodzących z pracy transgranicznej oraz transgranicznego finansowania infrastruktury transgranicznej i usług publicznych niezbędnych z punktu widzenia funkcjonowania regionu transgranicznego.

27. Domaga się lepszego propagowania i ułatwienia transgranicznej współpracy w zakresie mobilności z myślą o kształceniu, szkoleniu i zatrudnieniu. Tego rodzaju mobilność jednostek poprawia perspektywę zatrudnienia, przyczynia się do otwartości na świat i wzmacnia obywatelstwo europejskie.

28. Podkreśla, że systemy kształcenia, między innymi na uniwersytetach, w placówkach kształcenia dorosłych i placówkach kształcenia zawodowego w regionach przygranicznych, powinny oferować możliwości uczenia się języków krajów sąsiadujących na jak najwcześniejszym etapie życia oraz zgodnie z koncepcją „uczenia się przez całe życie”, przy czym programy nauczania powinny być dostosowane do obecnych i przyszłych potrzeb rynku pracy.

Wzmocnienie transgranicznego zarządzania

29. Wzywa do nadania strukturom transgranicznym, takim jak euroregiony, społeczności robocze lub transgraniczne EUWT, większej roli w zarządzaniu obszarami przygranicznymi oraz do regularnego konsultowania się z nimi we wszystkich aspektach życia transgranicznego. Aby to zapewnić, państwa członkowskie oraz władze lokalne i regionalne powinny wprowadzić odpowiednie metody pracy

Krzewienie wspólnego poczucia tożsamości ponad granicami

30. Zaznacza, że współpraca transgraniczna dotyczy nie tylko kwestii gospodarczych, lecz również życia w regionach przygranicznych i krzewienia poczucia wspólnej tożsamości. Należy opracować podejście oparte na kulturze, akcentujące bogactwo dziedzictwa materialnego i niematerialnego regionów transgranicznych, oferujące obywatelom możliwość regularnej interakcji i socjalizacji z sąsiadami oraz budujące wzajemne zaufanie, którego brak pozostaje główną przeszkodą we współpracy transgranicznej. W tym kontekście niezwykle ważne są projekty oparte na kontaktach międzyludzkich, a zwłaszcza wzmocnianie wymiany międzykulturowej, ponieważ pogłębiają współpracę opartą na bliskości, którą obywatele wyraźniej odczuwają w codziennym życiu. Należy również zwrócić szczególną uwagę na różnorodność ludności i poszukiwać odpowiednich środków w celu zastosowania podejścia sprzyjającego włączeniu społecznemu.

31. Popiera stworzenie cyfrowej transgranicznej karty usług UE i przypomina współprawodawcom, że pierwotnym założeniem e-karty usług jest zmniejszenie złożoności administracyjnej i kosztów wypełniania formalności administracyjnych przez usługodawców transgranicznych, w szczególności MŚP.

32. Wnosi, by Unia Europejska, państwa członkowskie i władze lokalne i regionalne wspierały organizację regularnych transgranicznych wydarzeń kulturalnych, edukacyjnych i sportowych oraz festiwali. Akcentuje, że należy dalej rozwijać wolontariat i zaangażowanie młodzieży w transgraniczne i europejskie inicjatywy współpracy, uzupełniając inicjatywę INTERREG Wolontariat Młodzieży (IVY) i Europejski Korpus Solidarności.

33. Jest zdania, że Unia Europejska powinna wspierać zachęcać do opracowywania uniwersalnych automatycznych urzędzeń tłumaczących, które są szczególnie przydatne na obszarach transgranicznych.

Lepsze stanowanie prawa z myślą o silniejszych regionach przygranicznych

34. Podkreśla, że Unia Europejska przyjęła wiele aktów prawnych i traktatów, które mogą znacznie poprawić jakość życia obywateli mieszkających w regionach przygranicznych, lecz ich wdrażanie i działania następcze wobec nich są niewystarczające. Apeluje, by Komisja Europejska dokonała przeglądu wdrażania dotychczasowego prawodawstwa i zwiększyła zdolność działań następczych w celu zapewnienia jego właściwego wdrożenia na wszystkich szczeblach.

35. Wzywa Komisję Europejską do zaproponowania instrumentu koordynacji między państwami członkowskimi podczas transpozycji dyrektyw UE, tak aby nie tworzyć nowych przeszkód prawnych na granicach.

36. Wzywa Komisję Europejską i państwa członkowskie do przeprowadzenia transgranicznych ocen oddziaływania terytorialnego w odniesieniu do wszystkich odnośnych wniosków ustawodawczych o potencjalnym oddziaływaniu transgranicznym, aby uniknąć tworzenia nowych przeszkód w regionach transgranicznych.

37. Wnosi, by Komisja Europejska zaproponowała przegląd lub wyjaśnienie układu z Schengen, zwłaszcza jego postanowień umożliwiających państwom członkowskim zamykanie granic lub wprowadzanie dodatkowych wymogów administracyjnych w celu ich przekroczenia.

38. Głęboko ubolewa, że dyskusje między państwami członkowskimi na temat proponowanego mechanizmu eliminowania barier prawnych i administracyjnych w kontekście transgranicznym (ECBM) zakończyły się fiaskiem, ponieważ wniosek przewidywał znaczne postępy we współpracy transgranicznej. Ponieważ transgraniczne przeszkody prawne i administracyjne poważnie ograniczają współpracę transgraniczną i jakość życia w regionach przygranicznych, KR apeluje o nową inicjatywę Komisji dotyczącą zmiany rozporządzenia w sprawie ECBM z uwzględnieniem kwestii poruszonych wcześniej przez państwa członkowskie. KR wyraża gotowość, by przed wydaniem tego nowego wniosku dotyczącego rozporządzenia zorganizować dyskusję z Komisją Europejską, Parlamentem Europejskim, państwami członkowskimi, władzami lokalnymi i regionalnymi i innymi podmiotami zainteresowanymi tym tematem.

39. Wzywa Komisję Europejską i państwa członkowskie do uznania roli, jaką odgrywają euroregiony jako kluczowy instrument integracji i spójności europejskiej poprzez tworzenie tożsamości euroregionalnej, przyjmowanie wspólnych strategii, działania na rzecz ograniczenia kosztów oraz współpracę w kontakcie z obywatelami. W związku z tym wzywa do wspierania i propagowania roli euroregionów we współpracy transgranicznej poprzez zapewnienie im większego wsparcia finansowego.

Poprawa europejskiej współpracy terytorialnej

40. Wzywa Unię Europejską do zmiany wieloletnich ram finansowych podczas przeglądu śródkresowego, tak by znacznie więcej środków przeznaczyć na programy INTERREG i Europejską współpracę terytorialną.

41. Zwraca się o dalsze znaczne upraszczanie projektów INTERREG i podkreśla, że powinny one być wystarczająco elastyczne, aby zaspokoić rzeczywiste potrzeby obszarów transgranicznych. Wnosi, by organy zarządzające programami INTERREG nadal unikały nadmiernie rygorystycznego wdrażania. Należy odstąpić od zbędnych procedur administracyjnych oraz zbyt częstych kontroli i audytów, ponieważ obecne obciążenie sprawia, że wiele organów władz lokalnych i regionalnych i innych podmiotów postrzega projekty transgraniczne jako niewykonalne lub niepożądane.

42. W latach 2021–2027 konieczne jest utrzymanie wszystkich obszarów geograficznych współpracy transgranicznej określonych w latach 2014–2020 i niewykreślanie z wykazu obszarów kwalifikujących się do różnych programów współpracy transgranicznej bez uzasadnienia.

43. Wzywa regiony przygraniczne UE i organy zarządzające programami INTERREG do zainwestowania większych środków w projekty oparte na kontaktach międzyludzkich, projekty między osobami (P2P) lub mikroprojekty, którymi można zarządzać w drodze regularnych zaproszeń do składania wniosków lub poprzez utworzenie „funduszu małych projektów” w regionach przygranicznych w celu zwiększenia możliwości spotkań i działań służących budowaniu wzajemnego zaufania, a także proponuje ściślejszą współpracę i współpracę transgraniczną, transnarodową i międzyregionalną.

44. Podkreśla znaczenie synergii i komplementarności między działaniami w zakresie współpracy transgranicznej a europejskimi programami finansowania objętymi zarządzaniem bezpośrednim, pośrednim oraz w szczególności dzielonym.

45. Zwraca uwagę, że w ramach programów INTERREG i współpracy transgranicznej Unia powinna finansować dalsze szkolenia urzędników pracujących w regionach przygranicznych oraz oferować podobne do Erasmusa programy nauki języków i wymiany dla urzędników służby cywilnej w regionach transgranicznych w celu zacieśnienia współpracy transgranicznej.

46. Podkreśla swe zobowiązanie do współpracy z instytucjami państw członkowskich UE i odpowiednimi zainteresowanymi stronami przy realizacji propozycji przedstawionych w niniejszej rezolucji.

47. Zaznacza, że propozycje zawarte w niniejszej rezolucji mają na celu wniesienie wkładu w dyskusje prowadzone na Konferencji w sprawie przyszłości Europy. Zachęca w tym względzie władze lokalne i regionalne regionów przygranicznych do organizacji transgranicznych dialogów obywatelskich i do stałych mechanizmów konsultacji, dzięki którym obywatelki i obywatele mogliby wnieść wkład w Konferencję w sprawie przyszłości Europy.

Aspekt zewnętrzny współpracy transgranicznej

48. Przypomina o istotnej roli, jaką współpraca transgraniczna i stałe struktury transgraniczne takie jak euroregiony, społeczności robocze i EUWT mogą odegrać w zrównoważonym rozwoju ponad granicami zewnętrznymi, przyczyniając się do ściślejszej współpracy UE z jej sąsiadami i do większego bezpieczeństwa, wspierając samorządy lokalne i regionalne oraz poprawiając rozwój społeczno-gospodarczy. Władze lokalne i regionalne wzdłuż granic zewnętrznych UE, zarówno lądowych, jak i morskich, powinny zacieśnić współpracę ze swoimi sąsiadami nienależącymi do UE, z korzyścią dla obu stron, rozwijając wspólną infrastrukturę, pogłębiając współpracę społeczno-gospodarczą i intensyfikując wymianę kulturalną, umożliwiając jednocześnie tworzenie wspólnych usług, co byłoby korzystne dla obywateli danego obszaru przygranicznego.

49. Wzywa do rozważenia współpracy transgranicznej między władzami europejskimi, krajowymi, regionalnymi i lokalnymi jako kluczowego elementu długoterminowego rozwiązania kryzysu humanitarnego w Europie i w jej sąsiedztwie.

50. Podkreśla kluczową rolę transgranicznego Programu UE na rzecz pokoju i pojednania na lata 2014–2020 (PEACE) na granicy między Republiką Irlandii a Irlandią Północną w procesie pokojowym i ubolewa, że rząd Zjednoczonego Królestwa podjął decyzję o wycofaniu się z udziału w innych programach Europejskiej współpracy terytorialnej. Biorąc pod uwagę pomyślne prace w ramach programów INTERREG obejmujących obszar Morza Północnego, KR postrzega propagowanie przyszłych projektów i struktur transgranicznych jako ważny krok w kierunku podtrzymania ścisłych więzi z miastami i regionami Zjednoczonego Królestwa, nawet bez formalnego zaangażowania w unijne programy współpracy.

51. Przypomina, że zewnętrzne granice UE rozciągają się aż po Karaiby, Ocean Indyjski i zachodnie wybrzeże Afryki dzięki obecności na tych obszarach europejskich regionów najbardziej oddalonych. Są to obszary wysoce narażone na ryzyko i sytuacje nadzwyczajne związane m.in. z przepływami migracyjnymi, nielegalnym handlem, klęskami żywiołowymi, kryzysami zdrowotnymi itd. W przeciwieństwie do innych granic zewnętrznych UE nie opracowała wspólnych strategii dla tych obszarów. Wzywa UE, by zajęła się tą kwestią i opracowała plany działania dla każdego z tych obszarów, zacieśniając współpracę z krajami sąsiadującymi i wykorzystując w tym celu strategiczny potencjał europejskich regionów najbardziej oddalonych.

Bruksela, dnia 1 lipca 2021 r.

Apostolos TZITIKOSTAS

*Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów*

OPINIE

KOMITET REGIONÓW

INTERACTIO – POSIEDZENIE HYBRYDOWE – 145. SESJA PLENARNA KR-U, 30.6.2021–1.7.2021

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Strategia na rzecz zrównoważonej i inteligentnej mobilności

(2021/C 440/03)

Sprawozdawca:	Robert VAN ASTEN (NL/Renew Europe), członek zarządu gminy Haga
Dokument źródłowy:	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Strategia na rzecz zrównoważonej i inteligentnej mobilności – europejski transport na drodze ku przyszłości” COM(2020) 789 final

ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW,

Uwagi ogólne

1. Przyjmuje z zadowoleniem strategię UE na rzecz zrównoważonej i inteligentnej mobilności. W omawianym komunikacie Komisja Europejska wprowadza powiązanie między programem zrównoważonego rozwoju zawartym w Europejskim Zielonym Ładzie, agendą cyfrową oraz rolą mobilności w odbudowie po kryzysie związanym z pandemią COVID-19.
2. Mobilność łączy ludzi, miasta i regiony i jest warunkiem wstępnym sprawnie funkcjonującej gospodarki. Jednak mobilność w Europie odpowiada również za jedną czwartą wszystkich emisji CO₂. Komitet popiera zatem szerokie podejście Komisji Europejskiej, by nadać mobilności bardziej zrównoważony charakter, poprawić dostęp do zrównoważonych alternatyw oraz wprowadzić odpowiednie zachęty (cenowe).
3. Przypomina jednak, że zapewnienie zrównoważonego charakteru mobilności musi być powiązane z odpowiednimi wyzwaniami, takimi jak dostęp, dostępność, przystępność cenowa, bezpieczeństwo ruchu drogowego, zdrowie, planowanie przestrzenne, rzeczywiste istnienie alternatyw dla transportu prywatnego i zmiany demograficzne. W strategii brakuje konkretnych środków gwarantujących, że zadania te będą się wzajemnie uzupełniać.
4. Odnotowuje, że miasta i regiony to obszary, na których mobilność stanowi ogniwo łączące mieszkanie, zdrowie, pracę, wiedzę, zaopatrzenie handlowe i czas wolny. Transformacja w dziedzinie mobilności odbywa się głównie na szczeblu regionalnym i lokalnym. W strategii należy zwrócić większą uwagę na wiedzę i doświadczenie miast i regionów w dziedzinie zrównoważonego rozwoju mobilności. Przejście na zrównoważoną i inteligentną mobilność wymaga wspólnego podejścia obejmującego wszystkie szczeble sprawowania rządów (wielopoziomowe sprawowanie rządów) zgodnie z zasadą aktywnej pomocniczości.
5. Chodzi nie tylko o to, by transport stał się bardziej zrównoważony (poprzez przejście na pojazdy bezemisyjne), lecz raczej – na ile to możliwe – o zmniejszenie odległości i liczby podróży oraz o zmianę form mobilności (w kierunku bardziej zrównoważonych aktywnych form, takich jak chodzenie pieszo, jazda na rowerze, transport autobusowy i kolejowy), a także o współdzielenie środków transportu (m.in. poprzez inteligentne, wspierane cyfrowo powiązanie potrzeb w zakresie transportu – tzw. ride-pooling – również na obszarach wiejskich).

6. Zauważa, że transformacja w dziedzinie mobilności wymaga zmiany zachowań, w której centralne miejsce musi zajmować użytkownik. Należy zwrócić większą uwagę na innowacje społeczne koncentrujące się na skutecznych zachętach, z których miasta i regiony mogą korzystać w celu promowania aktywnej mobilności, takich jak m. in. instytucjonalne promowanie jazdy na rowerze, budowa parkingów rowerowych czy monitorowanie właściwego korzystania z pasów rowerowych i ścieżek dla pieszych, a także na zapewnienie wszelkiej niezbędnej infrastruktury na rzecz poprawy dostępności dla wszystkich.

7. Ubolewa, że strategia nie przedstawia wizji kompleksowej europejskiej polityki w zakresie mobilności obejmującej wszystkie rodzaje transportu w sposób wspólny i wyważony. Podkreśla w związku z tym, że Komisja powinna nadać większą wagę innym zrównoważonym rodzajom transportu, takim jak autobus, który odegra kluczową rolę w przechodzeniu na zrównoważoną, bezpieczną i dostępną mobilność.

8. Uważa, że UE, jej państwa członkowskie, regiony i miasta powinny zacząć traktować przestrzeń publiczną jako dobro wspólne, zwłaszcza w miastach w kontekście projektowania i planowania urbanistycznego, a także planowania w zakresie klimatu i energii. Mogłoby to przyczynić się do zmiany wykorzystania przestrzeni publicznej, czyniąc z niej wspólne dobro obywateli, a nie głównie miejsce dla prywatnych samochodów.

9. Wzywa państwa członkowskie, ich regiony i miasta do znacznego wzmożenia wysiłków na rzecz zwiększenia udziału pieszych, rowerzystów, transportu publicznego oraz innych opcji zrównoważonego transportu zbiorowego na obszarach miejskich, miejsko-wiejskich i wiejskich.

10. Wyraża ubolewanie, że Komisja Europejska w swoim wniosku koncentruje się głównie na pojazdach indywidualnych, zaniedbując ich wpływ na zatory komunikacyjne i inne negatywne skutki zewnętrzne (hałas, zanieczyszczenie powietrza, wypadki, gazy cieplarniane, efekt bariery itd.). Dotyczy to zwłaszcza miast oraz obszarów tranzytowych. Ponadto w niektórych państwach członkowskich liczba przejazdów wzrasta wraz z przenoszeniem się ludności z centrum na obszary podmiejskie i przedmieścia.

11. Z zadowoleniem przyjmuje istotną rolę planów zrównoważonej mobilności miejskiej (SUMP). Coraz więcej miast europejskich z nich korzysta, lecz powinny one zostać poszerzone również o sąsiednie regiony, które są dziennym systemem miejskim (daily urban system) ⁽¹⁾. System ten może różnić się w zależności od miasta lub regionu i obejmować zarówno strefy podmiejskie, jak i okoliczne obszary wiejskie.

12. Podkreśla kluczowy wkład misji w ramach programu „Horyzont”, zwłaszcza misji „100 miast neutralnych dla klimatu do 2030 r.”, w sprostanie poważnym wyzwaniom społecznym określonym w strategii UE oraz ich kompleksowy charakter, który pozwala połączyć wiele różnych dziedzin.

13. Dobre połączenia są istotne dla spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej w obrębie UE. W strategii mobilności brakuje w szczególności konkretnych inicjatyw Komisji Europejskiej na rzecz obszarów wiejskich, odizolowanych i najbardziej oddalonych, które to inicjatywy opierałyby się na ważnej roli mobilności w zapewnianiu usług świadczonych w interesie ogólnym na obszarach wiejskich, gdzie infrastruktura jest ograniczona. Około dwie trzecie ludności Europy mieszka poza dużymi miastami. Właśnie na obszarach słabiej zaludnionych, najbardziej oddalonych, na wyspach i w regionach górskich usługi transportu publicznego stanowią szczególne wyzwanie. Europejskie fundusze i środki regulacyjne powinny przyczyniać się do poprawy mobilności obywateli na wszystkich obszarach.

14. Przypomina, że regiony i miasta często także same świadczą lub zlecają usługi transportu publicznego i określają zobowiązania z tytułu świadczenia usług publicznych, np. w dziedzinie transportu sanitarnego oraz regularnego publicznego drogowego transportu osobowego. W związku z tym zwraca się do Komisji Europejskiej o lepsze uwzględnienie zrównoważonego wymiaru transportu w przeglądzie wytycznych interpretacyjnych rozporządzenia w sprawie zobowiązań z tytułu świadczenia usług publicznych w transporcie lądowym, w szczególności by umożliwić władzom lokalnym i regionalnym formułowanie bardziej normatywnych żądań.

Rola władz lokalnych i regionalnych

15. Miasta i regiony stoją przed rozmaitymi wyzwaniami. Niektóre regiony, w których znajdują się duże miasta, oraz regiony tranzytowe mają wysoki poziom zagęszczenia ruchu, zanieczyszczenia powietrza i hałasu w środowisku. W innych regionach, zwłaszcza tych słabiej zaludnionych, i na przedmieściach dużych miast brak dobrych połączeń jest poważnym

⁽¹⁾ Dzienny system miejski oznacza obszar wokół miasta, na którym codziennie dojeżdża się do pracy. Jest to sposób definiowania regionu miejskiego uwzględniający obszary, z których poszczególne osoby dojeżdżają do pracy.

problemem powodującym ograniczenie dostępności. Ponadto istnieją regiony o sezonowym napływie ludności, w wyniku którego liczba ludności zwiększa się aż trzykrotnie. Duże regiony mogą borykać się z wszystkimi tymi problemami jednocześnie.

16. W strategii UE w zakresie wodoru dostrzega potencjał, jaki drzemie w wodrze produkowanym z odnawialnych źródeł energii i w pochodzących z niego e-paliwach, dla dekarbonizacji tych dziedzin transportu, w których elektryfikacja nie jest rozsądnym ani realistycznym rozwiązaniem, takich jak transport ciężarowy, transport wodny i lotniczy. Ekologiczny wodór może być również pożyteczną alternatywą dla lokalnego transportu publicznego i specjalnych pojazdów komunalnych ⁽²⁾.

17. Mobilność jest nierozdzielnie związana z zagospodarowaniem przestrzennym: takim jak projektowanie i lokalizacja miejsc zamieszkania, pracy, usług i kultury, ale także budowa ścieżek pieszych i rowerowych, przystanków transportu publicznego, parkingów itp. Plany zagospodarowania przestrzennego i gospodarowanie gruntami ukierunkowują planowanie niezbędnych elementów i określają kryteria, które należy stosować przy ich budowie. Nacisk ze strony UE wyłącznie na to, by wszystkie istniejące formy mobilności były bardziej zrównoważone, nie uwzględnia w wystarczającym stopniu tych wymiarów przestrzennych.

18. W szczególności na obszarach wiejskich mobilność jest jednym z podstawowych aspektów zagospodarowania przestrzennego, umożliwiającym łączność między skupiskami ludności a główną miejscowością lub centrum administracyjnym, gdzie zlokalizowane są wszystkie podstawowe usługi publiczne. Dlatego też mobilność na obszarach wiejskich – poprzez jak najbardziej efektywne środki transportu charakteryzujące się jak największą siecią i zasięgiem – umożliwia obywatelom dostęp do podstawowych usług (edukacji, opieki zdrowotnej, usług socjalnych itp.) na równi z obszarami miejskimi lub podmiejskimi.

19. W celu ograniczenia emisji związanych z mobilnością opartą na paliwach kopalnych zaleca się, aby podstawowe usługi, takie jak związane z mieszkalnictwem, pracą, szkolnictwem, ośrodkami zdrowia, przedsiębiorstwami, czasem wolnym ⁽³⁾ i zaopatrzeniem handlowym, znajdowały się w bezpośrednim sąsiedztwie każdego obszaru mieszkalnego. Jednocześnie pandemia COVID-19 i telepraca sprzyjają mniejszemu uzależnieniu miejsca zamieszkania od miejsca pracy, co w dłuższej perspektywie również mogłoby ograniczyć ruch drogowy. Europejski Komitet Regionów opowiada się zatem za realizacją, w miarę możliwości i z uwzględnieniem różnych realiów europejskich gmin, koncepcji „15-minutowego miasta”, zgodnie z którą wszystkie potrzeby, a także wiele pragnień mieszkańców mogą zaspokoić w odległości, którą można pokonać w czasie 15 minut. Chociaż w 15-minutowym mieście mogą poruszać się samochody, nie mogą one decydować o jego skali ani o formie urbanistycznej.

20. Przypomina, że należy wziąć pod uwagę ograniczenia regionów najbardziej oddalonych, w których budowa, planowanie i utrzymanie zbiorowej sieci transportowej w służbie ludności jest trudniejsze i bardziej kosztowne, a w przypadku braku alternatyw pojazdy prywatne pozostają głównym środkiem transportu.

21. Miasta i regiony promują aktywną mobilność za pomocą dobrej infrastruktury dla pieszych, rowerzystów i transportu publicznego. Należy przy tym zwrócić uwagę na możliwości łatwej i bezpiecznej przesiadki, przewidzieć wyposażenie umożliwiające przewóz rowerów, a także zapewnić korzystne i przystępne cenowo połączenia dla mieszkańców obrzeży miast i centrów wiosek na obszarach wiejskich. Komitet ubolewa w tym kontekście, że w strategii nie przedstawia się jasnej wizji zbiorowego transportu publicznego. Konieczne jest również, aby proponowana strategia umożliwiła przypisanie różnych potrzeb w zakresie mobilności tym rodzajom transportu, które w każdym przypadku są bardziej efektywne, zrównoważone i dostosowane do potrzeb obywateli.

22. Dobre połączenia są istotne dla spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej w obrębie UE. Łączą one wszystkie regiony i miasta w ramach jednolitego rynku i gwarantują, że nikt nie pozostaje w tyle. Dotyczy to nie tylko obszarów metropolitalnych w ośrodkach gospodarczych, lecz również średniej wielkości miast, obszarów wiejskich, górskich, obszarów peryferyjnych, regionów najbardziej oddalonych i wysp.

Plany zrównoważonej mobilności miejskiej (SUMP)

23. Centralnym elementem strategii są plany zrównoważonej mobilności miejskiej (SUMP). Celem tego dobrowolnego instrumentu politycznego pochodzącego z 2013 r. jest zarządzanie mobilnością w miastach oraz połączeniami między miastami a otaczającymi je obszarami (podmiejskimi). Obecnie tysiąc miast w Europie realizuje plan zrównoważonej mobilności miejskiej. W ostatnich latach UE ⁽⁴⁾ opublikowała wytyczne w sprawie różnorodnych aspektów, w tym takich jak strefy niskiej emisji, jazda na rowerze i mobilność współdzielona, promowanie elektromobilności oraz planowanie w dziedzinie klimatu dla wiejskich przestrzeni publicznych.

⁽²⁾ CoR/2020/549.

⁽³⁾ Dobrym przykładem jest miasto, w którym odległości można pokonać w ciągu 15 minut. Oznacza to, że mieszkańcy znajdują się w odległości 15 minut (zageszczenie) pieszo lub rowerem (projekt) od całej niezbędnej infrastruktury: sklepów, biur, szkół, ośrodków służby zdrowia, obiektów sportowych, kulturalnych i rekreacyjnych (różnorodność).

⁽⁴⁾ <https://www.eltis.org/mobility-plans/sump-guidelines>

24. W niektórych państwach członkowskich stosowane są regionalne plany mobilności, które lepiej odzwierciedlają skalę wyzwań i są zgodne z regionalnym dziennym systemem miejskim. Punktem wyjścia są aktualnie funkcjonalne regiony miejskie, lecz obecna definicja Eurostatu nie odpowiada właściwie strukturalnym i funkcjonalnym realiom regionów policentrycznych, pomiędzy którymi następują wzajemne przepływy transportowe. Regionalne plany zrównoważonej mobilności powinny być również instrumentem zapewniającym transport w najbardziej wyludnionych regionach wiejskich w sposób efektywny i zrównoważony.

25. Plany zrównoważonej mobilności miejskiej muszą być wystarczająco elastyczne, aby odzwierciedlać różnorodność miast i regionów oraz zasadę pomocniczości. Ważne jest, by wspierać finansowo opracowywanie planów zrównoważonej mobilności miejskiej oraz wdrażanie przewidzianych w nich działań, tak aby dzięki tej metodologii władze lokalne i regionalne mogły zdobywać doświadczenie i uczyć się od siebie wzajemnie poprzez wdrażanie nowych koncepcji politycznych i przeprowadzanie eksperymentów mających na celu zmianę zachowań.

26. By zapewnić dobrą sieć połączeń i dostępność, w planie zrównoważonej mobilności należy uwzględnić znaczenie obszarów wiejskich i oddalonych oraz obszarów najbardziej oddalonych, a także regionów wyspiarskich i górskich. Wymaga to opracowania modeli mobilności opartych na wydajnych i zrównoważonych systemach, takich jak transport na żądanie. Plany takie muszą również obejmować ośrodki wiejskie, które są zależne od głównego węzła miejskiego, aby zapewnić odpowiednie połączenie z oddalonymi i trudno dostępnymi obszarami oraz obszarami o dużym rozproszeniu ludności.

Instrumenty finansowe

27. Podkreśla, że zbiorowy transport publiczny powinien pozostać podstawą planów zrównoważonej mobilności miejskiej, które powinny również obejmować transport szkolny, aby zmniejszyć liczbę pojazdów w ruchu i ograniczyć negatywne efekty zewnętrzne. Wzywa Komisję do uznania tej formy transportu za podstawę mobilności zgodnej z zasadami zrównoważonego rozwoju w nowych ramach mobilności miejskiej oraz do zapewnienia wystarczającego wsparcia dla jej rozwoju.

28. W nadchodzących latach wiele niezbędnych inwestycji w transformację w dziedzinie mobilności należy dokonywać z wykorzystaniem własnych zasobów krajowych, regionalnych i lokalnych. Oznacza to, że w ramach paktu stabilności i wzrostu oraz zasad pomocy państwa UE musi uwzględnić inwestycje zmniejszające wpływ transportu na środowisko i przyczyniające się do osiągnięcia celu Europejskiego Zielonego Ładu.

29. Stwierdza jednak, że potrzebne są dodatkowe środki unijne, aby dokonać inwestycji – zwłaszcza z myślą o wdrożeniu działań przewidzianych w planach zrównoważonej mobilności miejskiej – w przyjazne miasta i regiony. Chodzi tu o poprawę infrastruktury zbiorowego transportu publicznego, sieci ścieżek pieszych i rowerowych i budowę dobrej infrastruktury, takiej jak publicznie dostępne punkty ładowania pojazdów elektrycznych i pojazdów napędzanych wodorowymi ogniwami paliwowymi, a także o systemy transportu publicznego, inteligentne aplikacje itd. W przypadku regionów słabiej rozwiniętych i o ograniczonych możliwościach finansowych trzeba skupić się również na zapewnieniu środków finansowych na pokrycie inwestycji początkowych oraz kosztów operacyjnych usług transportowych w perspektywie długoterminowej. Ze względu na wysokie wymogi dotyczące wykorzystania funduszy UE oraz wielowarstwową strukturę budżetową w państwach członkowskich dostęp do tych środków jest czasami dla władz lokalnych i regionalnych trudniejszy niż korzystanie z innych możliwości finansowania.

Zwraca uwagę, że restrukturyzacja sektora będzie ogromnym wyzwaniem dla tych regionów, których gospodarki opierają się na przemyśle motoryzacyjnym i sektorze dostaw części i podzespołów. Produkcja pojazdów elektrycznych i hybrydowych jest znacznie mniej pracochłonna na każdym etapie łańcucha wartości, od produkcji po serwis. Nowe technologie wymagają zupełnie innych umiejętności. Regiony, których przemysł motoryzacyjny stanowi znaczną część gospodarki i zatrudnienia, powinny otrzymać niezbędne dodatkowe wsparcie z funduszy europejskich, aby zminimalizować ryzyko i zrekompensować negatywne skutki, jakie transformacja technologiczna, do której wzywa ten sektor UE, może mieć dla gospodarki i poziomu zatrudnienia.

30. Podkreśla, że choć Komisja stwierdza, że pragnie aktywnie wspierać władze lokalne i regionalne, to w jej strategii brakuje zintegrowanego podejścia. Pomocne byłoby, gdyby władze lokalne i regionalne mogły otrzymywać wsparcie dzięki lepszemu informowaniu, punktom kompleksowej obsługi i pomocy technicznej przy ubieganiu się o dotacje lub gdyby mogły otrzymywać doradztwo z myślą o dzieleniu się doświadczeniami i dostosowywaniu ich do realiów regionalnych.

31. Na potrzeby transformacji w dziedzinie mobilności władze lokalne i regionalne mogą korzystać ze środków z Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST), Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) oraz unijnego Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF). Zauważa jednak, że fundusze te są absolutnie niewystarczające, aby umożliwić władzom lokalnym i regionalnym wypełnianie ich roli w zwiększaniu zrównoważonego charakteru mobilności. Dlatego wnosi, by zarezerwowano dla nich minimalny odsetek tych środków zgodnie z zakresem ich kompetencji.

32. Ubolewa również nad tym, że nawet jeśli rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów i rozporządzenie w sprawie EFRR przegłosowane przez Parlament Europejski i Radę Unii Europejskiej dopuszczają inwestycje w ramach polityki spójności w transformację w dziedzinie mobilności, inwestycje te są czasami blokowane przez służby Komisji Europejskiej podczas negocjowania programów operacyjnych EFRR.

33. INTERREG zapewnia również finansowanie inwestycji lokalnych. Znaczenie tego programu dla władz lokalnych i regionalnych polega na tym, że umożliwia im on nie tylko inwestowanie, ale także uczenie się od siebie nawzajem. Podkreśla wagę wymiany dobrych przykładów na szczeblu lokalnym i regionalnym, na przykład w zakresie polityki ruchu rowerowego. W tym sensie ważną rolę mogłyby odegrać strategie makroregionalne.

34. W ramach wyżej wymienionych funduszy UE należy priorytetowo traktować przechodzenie z pojazdów prywatnych na bardziej zrównoważone środki transportu, takie jak zbiorowy transport pasażerski, co odegra kluczową rolę w transformacji energetycznej.

35. Popiera propozycję rozszerzenia finansowania sieci TEN-T z budżetu instrumentu „Łącząc Europę” na rozwiązania oparte na pierwszych/ostatnich kilometrach, w tym na multimodalne węzły mobilności, obiekty „parkuj i jedź” oraz bezpieczną i aktywną infrastrukturę przeznaczoną dla pieszych i rowerzystów. Podkreśla, że finansowanie TEN-T powinno również wspierać projekty w zakresie infrastruktury transportu publicznego i zbiorowego, takie jak renowacja dworców kolejowych i autobusowych, reaktywacja i elektryfikacja linii kolejowych lub rozwiązania promujące transport intermodalny. Zgadza się, że w tym celu należy ustanowić obowiązek sporządzenia planu zrównoważonej mobilności miejskiej (SUMP).

36. Aby można było wkrótce przejść na dużą skalę na zrównoważone i odnawialne paliwa (w sieciach TEN-T), konieczne jest podłączenie do sieci energetycznej (w sieciach TEN-E), co umożliwi (szybkie) ładowanie pojazdów elektrycznych i napędzanych wodorem lub innymi paliwami alternatywnymi we wszystkich rodzajach transportu oraz upowszechnienie takich pojazdów. W tym względzie zasadnicze znaczenie ma integracja systemu.

37. Podkreśla, że węzły miejskie muszą odgrywać ważniejszą rolę w pożądanym rozszerzeniu sieci TEN-T. Węzły te otrzymują obecnie jedynie 1 % finansowania w ramach instrumentu „Łącząc Europę”. Aby mogły kwalifikować się do współfinansowania, niezbędna jest ich lepsza definicja. Są one częścią szerszej sieci połączeń. Należy opisać i wspierać wspomagającą rolę węzłów w aktywnej mobilności i transporcie publicznym, a także rolę władz lokalnych i regionalnych w zarządzaniu siecią TEN-T. Władze lokalne reprezentujące węzły miejskie powinny być systematycznie angażowane w posiedzenia forów ds. korzyści sieci bazowej TEN-T znajdujących się na ich obszarze. Ponadto Komisja Europejska powinna lepiej zdefiniować kwalifikowalne inwestycje w węzłach miejskich z tytułu priorytetów „linie kolejowe” i „multimodalne węzły pasażerskie” w zaproszeniach do składania wniosków w ramach instrumentu „Łącząc Europę”. W ramach przeglądu sieci TEN-T zaplanowanego na jesień 2021 r. należy również rozszerzyć wykaz węzłów miejskich, ponieważ poważnie ogranicza on możliwości uruchomienia funduszy.

38. Z zadowoleniem przyjmuje program „Horyzont Europa” obejmujący klastry „Klimat, energetyka i mobilność” oraz „Technologie cyfrowe, przemysł i przestrzeń kosmiczna”. Popiera misję „100 inteligentnych miast neutralnych dla klimatu”. Transformacja w zakresie mobilności wymaga innowacji, przestrzeni do eksperymentowania i możliwości dzielenia się wiedzą. Miasta i regiony mogą pełnić rolę laboratoriów zarówno w odniesieniu do aspektów technicznych, jak i elementu sprzyjającego włączeniu społecznemu, np. w odniesieniu do aktywnej mobilności. Dzięki nowym i innowacyjnym instrumentom finansowym misje mogą pomóc władzom lokalnym i regionalnym w realizacji zadań i uprzednim wytyczeniu celów.

39. Zwraca uwagę na program InvestEU, w którym zrównoważona infrastruktura jest jednym z czterech obszarów polityki (ang. windows). Chodzi tu jednak o instrumenty finansowe, w których konieczny jest zwrot z inwestycji. Odnotowuje, że absolutnie nie wszystkie inwestycje oferują zwrot. Istotne jest zatem, aby Centrum Doradztwa InvestEU uwzględniało znaczne potrzeby miast i regionów oraz by powstała prawdziwa inżynieria finansowa UE.

Instrumenty polityki

40. Strategia UE przewiduje wprowadzić wiele instrumentów politycznych, które mogą pomóc miastom i regionom w transformacji w dziedzinie mobilności, lecz zdaniem Komitetu w wielu kwestiach potrzebne są konkretne propozycje polityczne.

41. Przepisy UE w dziedzinie harmonizacji, normalizacji i interoperacyjności są niezbędne do zapewnienia równych warunków działania. Jedynie na szczeblu UE możliwe jest ustanowienie odpowiedniej normalizacji ochrony i wymiany danych oraz przyjęcie wysokich standardów emisji i bezpieczeństwa ruchu drogowego.

42. Uważa, że ważne jest zaprzestanie subwencjonowania paliw kopalnych, a zamiast tego wspieranie alternatywnych czystych rodzajów napędu. Ta zmiana powinna w miarę możliwości nieść korzyści nowym technologiom i przyspieszyć, a nie spowalniać, transformację. Można to osiągnąć, stosując zasady „zanieczyszczający płaci” i „użytkownik płaci” oraz kładąc kres korzyściom podatkowym dla paliw kopalnych. Jednocześnie zauważa, że systemy podatkowe w wielu miejscach zdecydowanie promują zakup pojazdów służbowych z silnikami spalinowymi, co jest sprzeczne z długoterminowymi i średnioterminowymi celami UE w zakresie klimatu.

43. Popiera projekt Komisji Europejskiej dotyczący włączenia transportu drogowego do systemu handlu uprawnieniami do emisji. Jest jednak zaniepokojony faktem, że włączenie to uderzyłoby w konsumentów podatnych na zagrożenia. Należy zatem, aby dzięki temu nowemu podatkowi sfinansowano szeroko zakrojony program inwestycji publicznych w ramach przyszłej polityki spójności, tak aby umożliwić władzom lokalnym i regionalnym opracowanie niskoemisyjnych ofert transportu dla wszystkich obywateli UE, niezależnie od ich miejsca zamieszkania, w szczególności w celu połączenia obszarów wiejskich i oddalonych z centrami miejskimi.

44. Aby osiągnąć przesunięcie między środkami transportu, potrzebne są różne zachęty. Chodzi z jednej strony o takie pozytywne bodźce jak rozwój lokalnego transportu publicznego, korzyści podatkowe związane z zakupem pojazdów bezemisyjnych (rowerów, skuterów i samochodów) oraz sprawny, niezawodny i przystępny cenowo transport kolejowy. Z drugiej strony obejmuje to zachęty cenowe takie jak opłaty drogowe, opłaty z tytułu zatorów komunikacyjnych – które powinny zachęcać do korzystania ze zrównoważonego zbiorowego transportu pasażerskiego – uzależnione od miejsca i czasu, opodatkowanie paliwa lotniczego, rozszerzenie systemu handlu uprawnieniami do emisji na lotnictwo i transport wodny oraz szerszy podatek ekologiczny mający na celu rozwiązanie problemu transportu drogowego i zanieczyszczenia, na przykład w krajach alpejskich lub na innych obszarach transgranicznych szczególnie narażonych na zatory komunikacyjne związane z ruchem tranzytowym.

45. Zauważa, że w czasie kryzysu związanego z pandemią COVID-19 wiele miast i regionów odkryło (ponownie) aktywną mobilność. Jazda na rowerze i chodzenie pieszo to sposoby przemieszczania się nie tylko zdrowe i odporne, lecz również korzystne dla klimatu. W związku z tym konieczne jest podniesienie rangi aktywnej mobilności UE w programie politycznym.

46. Zwraca uwagę, że przegląd dyrektywy w sprawie opodatkowania energii stwarza wyjątkową możliwość dekarbonizacji transportu i sprzyjania wykorzystaniu najbardziej energooszczędnych środków transportu, takich jak zbiorowy transport pasażerski, jak również zwiększenia internalizacji kosztów transportu.

47. Dodaje, że promowaniu transportu zbiorowego muszą towarzyszyć środki ułatwiające korzystanie z niego wszystkim użytkownikom, zarówno jeśli chodzi o ceny, w tym o ustanowienie niskich cen, a nawet bezpłatnego transportu dla niektórych grup, jak i w dziedzinie możliwości łączenia transportu zbiorowego z korzystaniem z roweru, z myślą o sprzyjaniu mieszanym modelom w zakresie mobilności.

48. Zwraca uwagę, że w zależności od warunków regionalnych i lokalnych biopaliwa ze źródeł odnawialnych, e-paliwa, wodór i inne innowacyjne paliwa i systemy napędu mogą stanowić zrównoważone rozwiązania i nie mogą być stawiane na gorszej pozycji.

49. Rozwiązania publiczno-prywatne mogą przyczynić się do ograniczenia nie zrównoważonej mobilności dzięki uzgodnionej z przedsiębiorstwami telepracy, polityce lokalizacji czy też dystrybucji towarów w miastach. UE może zapewnić większe rozpowszechnienie tych rozwiązań publiczno-prywatnych.

50. Miasta i regiony usiłują ograniczyć dostęp ruchu samochodowego i towarowego, tworząc strefy bezemisyjne i niskoemisyjne. Komitet zwraca się o odpowiednie utrzymanie dostępu władz lokalnych i regionalnych do systemu EUCARIS⁽⁵⁾ za pomocą danych rejestracyjnych z innych państw członkowskich.

51. Z zadowoleniem przyjmuje propozycje dotyczące pojazdów bezemisyjnych (normy CO₂ i normy po EURO-VI), ale zwraca uwagę, że przepisy muszą być wdrażane w taki sposób, aby nadążały za niezbędnym rozwojem produkcji energii ze źródeł odnawialnych, sieci przesyłowych oraz regionalnych i lokalnych sieci dystrybucyjnych, infrastruktury tankowania i ładowania. Nowe normy muszą pozostawiać wystarczający margines dla innowacji i być neutralne pod względem technologicznym. Powinny one dotyczyć nie tylko samochodów osobowych i autobusów, lecz również czystych pojazdów dostawczych i ciężarowych w ramach bezemisyjnej logistyki miejskiej. Wnosi również o uregulowania prawne UE dotyczące zanieczyszczających motorowerów/skuterów i statków żeglugi śródlądowej. Dla zmniejszenia emisji pyłu zawieszonego przyczyniającego się do zanieczyszczenia powietrza istotne są bardziej rygorystyczne przepisy nie tylko

⁽⁵⁾ EUCARIS to międzyrządowa aplikacja dla sieci krajowych baz danych zawierających dane rejestracyjne. Obecnie jest ona stosowana w odniesieniu do dyrektywy (UE) 2015/413 w sprawie wymiany informacji dotyczących przestępstw lub wykroczeń przeciwko bezpieczeństwu ruchu drogowego.

odnośnie do emisji spalin, lecz również do opon i hamulców. Należy przy tym zawsze dbać o to, by obowiązywały także pozostałe wymogi względem pojazdów (zwłaszcza w odniesieniu do zasięgu i czasu ładowania lub tankowania), niezbędne do świadczenia usług przewozu pasażerskiego i dostawczego, a w szczególności lokalnego publicznego transportu osobowego.

52. Apeluje o jasne unijne ramy dla lekkich pojazdów elektrycznych, takich jak hulajnogi elektryczne, rowery wspomagane silnikiem elektrycznym oraz inne formy mikromobilności w rozporządzeniu (UE) nr 168/2013. Z zadowoleniem przyjmuje zamiar Komisji Europejskiej, by jeszcze w 2021 r. wydać wytyczne na rzecz bezpiecznego stosowania urządzeń do mikromobilności.

53. Wzywa Komisję Europejską, by zdwoiła wysiłki na rzecz zachęcania do zakupu samochodów lub rowerów elektrycznych lub niskoemisyjnych czy napędzanych wodorem, zapewniając bodźce, które zwiększą skalę produkcji i stworzą odpowiednią infrastrukturę, co doprowadzi do obniżenia ich kosztów, które są obecnie bardzo wysokie i sprawiają, że są one niedostępne dla dużej liczby konsumentów. Mogłoby się to także wiązać z przeglądem dyrektywy VAT, tak aby państwa członkowskie mogły zachęcać do zakupu rowerów elektrycznych za pomocą niższej stawki podatku.

54. Uznaje koncepcję „mobilność jako usługa” (MaaS) za istotny sposób propagowania przez wiele miast i regionów transportu „od drzwi do drzwi”. W tym celu ważne jest, aby UE położyła nacisk na bilety multimodalne i zintegrowane informowanie o wszystkich możliwych rodzajach lub kombinacjach transportu ⁽⁶⁾.

55. Popiera nowe propozycje, które Komisja Europejska przedstawi w celu promowania infrastruktury stacji ładowania i punktów tankowania wodoru ⁽⁷⁾. Ma to duże znaczenie z uwagi na szybkość postępu technicznego (w kierunku szybkiego ładowania, punktów ładowania i tankowania wodoru) oraz na bezpieczeństwo przeciwpożarowe. Na szczęblu UE trzeba uzgodnić normy i wymogi technologiczne odnośnie do stacji ładowania oraz jednolite możliwości dokonywania płatności. Obecny brak solidnej infrastruktury hamuje prywatne inwestycje na rynku.

56. Multimodalne węzły w gminach zapewniają dobre połączenie z międzymiastową i międzynarodową siecią transportu, a także możliwości (przeładunku) dla logistyki regionalnego transportu towarowego i mniejszej dystrybucji w miastach. Terminowemu rozwojowi europejskich korytarzy TEN-T musi towarzyszyć rozwój multimodalnej logistyki i obiektów przeładunkowych.

57. Komisja zamierza uczynić regularny transport zbiorowy na odległość poniżej 500 km w UE neutralnym pod względem emisji dwutlenku węgla do 2030 r. i przewiduje, że istotną rolę odegra podwojenie ruchu z dużymi prędkościami, który jest alternatywą dla statków powietrznych. Kolejowy transport towarowy powinien się o wiele więcej niż podwoić do 2050 r., a lotnictwo, transport wodny i żegluga śródlądowa powinny stać się znacznie bardziej zrównoważone. Komisja Europejska powinna w miarę możliwości sprzyjać ekologicznemu transportowi.

58. Zwiększenie zrównoważoności i konkurencyjności transportu kolejowego i wodnego wymaga lepszej harmonizacji przepisów. Oprócz tego wzdłuż osi transportowych, jak również w regionach, należy stworzyć lub wzmocnić multimodalne punkty załadunku towarów. Ponadto międzynarodowy ruch kolejowy obejmuje nie tylko priorytetowe połączenia liniami kolei dużych prędkości, lecz również zwykłe połączenia (transgraniczne). UE powinna nadal wspierać, za pomocą instrumentu „Łącząc Europę”, budowę brakujących kolejowych połączeń transgranicznych, niezbędnych do połączenia regionów europejskich. W przypadku tych połączeń można osiągnąć jeszcze wiele korzyści ze zwiększenia prędkości do 160–200 km/h. W przypadku krótkich i średnich odległości ludzie powinni być bowiem nakłaniani do zamiany na podróż koleją lub autobusem nie tylko transportu lotniczego, lecz również samochodowego. Komitet popiera zatem Europejski Rok Kolei.

59. Podkreśla owocną współpracę między Komisją Europejską a Europejskim Komitetem Regionów w ramach Europejskiego Roku Kolei. Z satysfakcją odnotowuje ogromne zainteresowanie władz lokalnych i regionalnych zaproszeniem Komisji do składania wniosków w sprawie organizacji imprez mających na celu promowanie transportu kolejowego jako najbardziej zrównoważonej, energooszczędnej i najbezpieczniejszej formy transportu.

60. Transformacja w dziedzinie mobilności jest również przemianą społeczną. Niektóre miejsca pracy znikną, inne zmienią się, a wiele nowych zostanie również utworzonych. Ważne jest zadbanie o to, by pracownicy mogli w odpowiednim czasie podnieść i zmienić kwalifikacje, zwłaszcza w przemyśle motoryzacyjnym. Dużą część wartości dodanej pojazdów elektrycznych stanowią baterie produkowane obecnie głównie poza Europą, według odmiennych norm środowiskowych i społecznych. Trzeba zagwarantować, że w wyniku transformacji nie dojdzie do przeniesienia pracy

⁽⁶⁾ Poprzez zmianę dyrektywy UE w sprawie inteligentnego systemu transportu (ITS).

⁽⁷⁾ Za pomocą przeglądu dyrektywy w sprawie rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych oraz dyrektywy w sprawie charakterystyki energetycznej budynków, zwłaszcza przepisów dotyczących infrastruktury ładowania w środowisku zbudowanym.

i tworzenia wartości dodanej do regionów świata o niższych standardach w zakresie ochrony klimatu i środowiska. O zrównoważony rozwój należy dbać na całym świecie i na każdym etapie cyklu życia produktu. Transformacja mobilności będzie miała również wpływ na rynek posprzedażowy, niezależne warsztaty i handel częściami zamiennymi. Dlatego restrukturyzacja w sektorze rynku posprzedażowego musi być monitorowana i zabezpieczana społecznie.

61. Pojazdy autonomiczne mogą zasadniczo zmienić sposób użytkowania obszarów zamieszkanymi. W obliczu rozwoju demograficznego Europy pojazdy autonomiczne stanowią szansę dla obszarów wiejskich i miejskich. Zjawisko to może na terenach wiejskich umożliwić niewielkim gminom na słabo zaludnionych obszarach rozwój transportu publicznego na żądanie. Oferuje to tym regionom możliwości rozwoju, potencjał innowacji społecznych i sposoby przeciwdziałania wyludnianiu się obszarów wiejskich. Na obszarach miejskich pojazdy autonomiczne mogą zwiększyć wydajność przepływu ruchu i poprawić wykorzystanie zdolności przepustowej. Może to pomóc w rozwiązaniu problemu zatorów komunikacyjnych, zanieczyszczenia powietrza i hałasu w środowisku w dużych miastach.

62. Aby budować zaufanie wśród obywateli i obywateli, niezbędna jest współpraca i wymiana doświadczeń między ośrodkami badawczymi, przemysłem, organami prawodawczymi oraz gminami i regionami. Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego musi być jednym z kluczowych punktów wyjścia dla rozwoju automatyzacji transportu. Automatyzacja powinna przyczyniać się do osiągnięcia „wizji zero”, czyli zerowej liczby ofiar śmiertelnych w transporcie drogowym. Obszary administrowane przez różnego rodzaju samorządy lokalne i regionalne powinny stać się laboratoriami mobilności autonomicznej. Pojazdy autonomiczne muszą być operacyjne bez ograniczeń na wszystkich szlakach transportowych, także na obszarach wiejskich oraz na wąskich drogach miejskich i gminnych. Przy rozwijaniu transportu autonomicznego i zarządzaniu nim należy pamiętać, że promowanie ruchu pieszego i rowerowego na obszarach zabudowanych oraz zapewnienie bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów na drodze na tych obszarach to nadrzędne priorytety.

Bruksela, dnia 1 lipca 2021 r.

Apostolos TZITIKOSTAS

*Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów*

**Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Odnowione partnerstwo z południowym sąsiedztwem.
Nowy program na rzecz regionu śródziemnomorskiego**

(2021/C 440/04)

Sprawozdawca:	Vincenzo BIANCO (IT/PES), radny gminy Catania
Dokumenty źródłowe:	Wspólny komunikat do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Odnowione partnerstwo z południowym sąsiedztwem. Nowy program na rzecz regionu śródziemnomorskiego” JOIN(2021) 2 final; SWD(2021) 23 final Wspólny dokument roboczy w sprawie odnowionego partnerstwa z południowym sąsiedztwem i planu gospodarczego i inwestycyjnego dla południowego sąsiedztwa, towarzyszący wspólnemu komunikatowi Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Odnowione partnerstwo z południowym sąsiedztwem – Nowy program na rzecz regionu śródziemnomorskiego” JOIN(2021) 2 final; SWD(2021) 23 final

ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW

a) Uwagi ogólne

1. Podkreśla, że pod względem historycznym i kulturowym dla ludności zamieszkującej różne kontynenty Morze Śródziemne jest od wieków naturalną siłą jednoczącą, a nie linią podziału.
2. Przyjmuje z zadowoleniem inicjatywę Komisji Europejskiej mającą na celu odnowienie partnerstwa z południowym sąsiedztwem UE w imię pokoju, stabilności i dobrobytu w regionie; popiera perspektywę odbudowy po pandemii COVID-19 nakreśloną we wspólnym komunikacie Komisji, gdyż jest to doskonała okazja do ukierunkowania programu na rzecz regionu śródziemnomorskiego na człowieka.
3. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że po raz pierwszy UE kieruje do swych południowych sąsiadów konkretny komunikat, który świadczy o znaczeniu tych stosunków dla obu stron.
4. Jest głęboko przekonany, że osiągnięcie wymiernych rezultatów w drodze współpracy ma kluczowe znaczenie dla bardziej dostatniej, sprawiedliwej, zrównoważonej i bezpiecznej przyszłości regionu śródziemnomorskiego.
5. Wzywa UE i jej kraje partnerskie, by w praktyczny i właściwy sposób promowały władze lokalne i regionalne jako motor rozwoju terytorialnego blisko obywateli i obywateli. Korzyści płynące ze współpracy muszą wykraczać poza stolice. Nie należy pogłębiać ogromnych dysproporcji terytorialnych w obrębie krajów sąsiadujących, lecz zmniejszać je dzięki nowym inicjatywom. W związku z tym szczególną uwagę należy poświęcić opracowaniu projektów transgranicznych, które wzmacniają stosunki między regionami położonymi na trzech wybrzeżach Morza Śródziemnego, zapewniając wartość dodaną poprzez rozwiązywanie problemów globalnych z perspektywy lokalnej. Biorąc pod uwagę przekrojowy wymiar celów zrównoważonego rozwoju i ich potencjał transformacyjny, UE powinna kształtować strategię regionalną, by wyjść z kryzysu związanego z COVID-19 i przyspieszyć przejście na zrównoważony rozwój w regionie Morza Śródziemnego w ciągu najbliższych dziesięciu lat w oparciu o ramy makroregionalnego zarządzania basenu Morza Śródziemnego, obejmujące różne poziomy sprawowania rządów.
6. Przypomina, że by umożliwić władzom lokalnym i regionalnym zabieranie głosu w procesie eurośródziemnomorskim, w 2010 r. Europejski Komitet Regionów wraz ze stowarzyszeniami terytorialnymi działającymi w tym zakresie utworzył Eurośródziemnomorskie Zgromadzenie Samorządów Lokalnych i Regionalnych (ARLEM).
7. Podkreśla, że kontynuowane będą wysiłki na rzecz zacieśniania współpracy regionalnej, subregionalnej i międzyregionalnej, z Unią dla Śródziemnomorza (UfM) jako punktem centralnym i jej programami jako wspólnym punktem odniesienia.

b) Rozwój społeczny, dobre rządy i państwo prawa

8. Podkreśla potrzebę wzmocnienia istniejących instrumentów ochrony praw człowieka, ponieważ faktyczne działania UE w tym zakresie są pozytywne, lecz wciąż niewystarczające. W związku z tym z zadowoleniem przyjąłby, gdyby wszystkie obywatelki i wszyscy obywatele państw trzecich będących członkami partnerstwa korzystali z pozytywnej konwergencji praw i obowiązków pod względem równości praw i w obliczu wszelkich form dyskryminacji.

9. Proponuje również zainicjowanie procesu na rzecz śródziemnomorskiej karty praw człowieka otwartej do podpisu dla członków partnerstwa, która zawierałaby treść Karty praw podstawowych UE i stanowiłaby podstawę znacznej konwergencji w zakresie praw człowieka z UE. W związku z tym zaznacza, że niektóre kraje będące pierwotnie sygnatariuszami deklaracji barcelońskiej są obecnie państwami członkowskimi UE (Cypr i Malta).

10. Proponuje, by między przedstawicielami władz lokalnych, regionalnych i krajowych oraz społeczeństwa obywatelskiego z Europy i z sąsiadujących krajów śródziemnomorskich tworzyć doraźne fora wielopoziomowego dialogu i wymiany lub promować już istniejące fora wielostronne, takie jak Fundacja Trzech Kultur Morza Śródziemnego (*Fundación Tres Culturas del Mediterráneo*), z udziałem podmiotów z trzech wybrzeży basenu Morza Śródziemnego, tak aby propagować dobre sprawowanie rządów i zaangażowanie w proces decyzyjny.

11. Zobowiązuje się do promowania uwłasnowolnienia kobiet i równouprawnienia płci pod względem praw i możliwości jako podstawowego sposobu zapewnienia stabilności regionalnej i rozwoju społeczno-gospodarczego. Kobiety i dziewczęta powinny mieć równy dostęp do stanowisk kierowniczych, zarówno w sferze publicznej, jak i prywatnej, w interesie w pełni funkcjonującej demokracji i gospodarki oraz poszanowania praw człowieka dla wszystkich. Należy stworzyć warunki pozwalające zwiększyć udział i przywództwo kobiet w polityce i życiu publicznym w tym regionie oraz w procesach decyzyjnych na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym i międzynarodowym. Należy też usunąć wszelkie bariery prawne itd. utrudniające im udział polityczny w procesach wyborczych i reprezentację w wynikach wyborów, w tym na stanowiskach kierowniczych, aby walczyć z brakiem równości płci i sprzyjać wzmocnianiu społeczeństwa integracyjnego zapewniającego bardziej równościową i zrównoważoną tkankę społeczną w miastach i regionach basenu Morza Śródziemnego.

12. Podkreśla w związku z tym, że promowanie roli kobiet w sferze polityki publicznej musi iść w parze z ramami prawnymi na rzecz wyeliminowania wszelkiej przemocy uwarunkowanej płcią, uznaniem swobód obywatelskich i wyeliminowaniem dysproporcji płacowych w stosunku do mężczyzn, a także przyjęciem całościowego podejścia do kwestii godzenia życia zawodowego i rodzinnego w celu poprawy obecnej sytuacji.

13. Wzywa UE do wzmocnienia praw gospodarczych i społecznych oraz pozycji kobiet i dziewcząt, tak aby miały równy dostęp do edukacji i by wszyscy, w całej swej różnorodności, mieli równe szanse i dostęp do godnego zatrudnienia, przy jednoczesnym zapewnieniu równego wynagrodzenia za taką samą pracę. Ponadto kobiety i mężczyźni powinni w równym stopniu dzielić się obowiązkami opiekuńczymi i mieć dostęp do odpowiednich usług ochrony socjalnej. Ogólnie rzecz biorąc, działania powinny przyczynić się do ograniczenia segregacji rynku pracy i do wzmocnienia przywództwa kobiet i zwiększenia ich siły przetargowej, a jednocześnie stworzyć warunki sprzyjające wzmocnieniu pozycji gospodarczej kobiet.

14. Z zadowoleniem przyjmuje wszelkie wysiłki poczynione w ramach partnerstw i współpracy, takie jak niedawno uruchomiony mechanizm monitorowania równości płci w regionie eurośródziemnomorskim, którego celem jest zebranie danych segregowanych według kryterium płci na temat czterech obszarów priorytetowych deklaracji ministerialnej z Kairu z 2017 r. Ten mechanizm monitorowania, uzupełniony wskaźnikami służącymi monitorowaniu postępów, ma na celu ocenę różnic w traktowaniu kobiet i mężczyzn oraz dostarczanie decydentom danych na potrzeby opartych na badaniach naukowych zaleceń politycznych w celu monitorowania jakości życia i roli kobiet w naszych społeczeństwach.

15. Wzywa UE do ułatwienia obywatelkom i obywatelom w południowym sąsiedztwie udziału w programach UE obejmujących wymianę w dziedzinie badań naukowych, innowacji, kultury i kształcenia.

16. Wzywa UE do wzmocnienia roli władz lokalnych i regionalnych w promowaniu cyfryzacji i usług e-administracji, ponieważ władze te mogą lepiej nawiązać kontakt z lokalnym sektorem prywatnym, przyczyniając się do zwiększenia skuteczności i wydajności programów administracji centralnej.

17. Wnosi, by UE wspierała strategie polityczne mające na celu zmniejszenie liczby młodych ludzi porzucających przedwcześnie szkołę w krajach trzecich należących do partnerstwa i skierowane do grup młodych ludzi ze środowisk migracyjnych, a w szczególności do dzielnic i szkół znajdujących się w bardzo złożonej sytuacji, co da tym młodym ludziom drugą szansę na kształcenie i szkolenie, wzmacniając programy wejścia na rynek pracy.

c) Odporność, dobrobyt i transformacja cyfrowa

18. Z zadowoleniem przyjmuje podejście przyjęte w nowym programie, zgodnie z którym ludzie, w szczególności młodzież, znajdują się w centrum odnowionego europejskiego kursu politycznego, mając na uwadze, że prawie 50 % ludności południowego sąsiedztwa ma mniej niż 25 lat. W tym względzie wskazuje na własny praktyczny wkład w przedsiębiorczość młodzieży – zwłaszcza w dziedzinie transformacji cyfrowej, która otwiera nowe perspektywy w zakresie poprawy wydajności, innowacyjności, wzrostu, zwiększenia konkurencyjności oraz zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu – i w tworzenie lokalnego ekosystemu sprzyjającego przedsiębiorczości dzięki ustanowieniu nagrody ARLEM-u „Młoda lokalna przedsiębiorczość w regionie Morza Śródziemnego”. Podkreśla kluczową rolę, jaką mogą odgrywać ekosystemy innowacji⁽¹⁾ w pobudzaniu odbudowy gospodarczej po druzgocących skutkach społeczno-gospodarczych wywołanych przez pandemię COVID-19 w kierunku zielonej, cyfrowej i inkluzywnej transformacji.

19. Wzywa UE do zapoczątkowania inicjatywy mającej na celu ułatwienie tworzenia miejsc pracy dzięki poprawie lokalnego otoczenia biznesowego, ożywieniu przedsiębiorczości i przyciągnięciu inwestycji na rzecz zrównoważonego rozwoju gospodarczego w południowym sąsiedztwie. Partnerzy eurośródziemnomorscy powinni zwiększyć wysiłki na rzecz poprawy ekosystemu śródziemnomorskich MŚP poprzez takie działania jak: harmonizacja przepisów, wymiana dobrych praktyk, zachęcanie do tworzenia nowych MŚP i poprawa dostępu do finansowania.

20. Akcentuje, że aby przyczynić się do zwiększenia odporności ludności i ogólnej stabilności, rozwojowi gospodarczemu musi towarzyszyć zrównoważony rozwój społeczny sprzyjający włączeniu społecznemu, co ułatwi realizację celów zrównoważonego rozwoju określonych w Agendzie 2030.

21. Dalsze eliminowanie barier strukturalnych, w tym utrzymujących się stereotypów, które stanowią podstawę przepaści cyfrowej, tak aby działać na rzecz transformacji cyfrowej sprzyjającej włączeniu społecznemu, przy promowaniu programów uwzględniających aspekt płci, które wspierają sprawiedliwą transformację cyfrową w krajach partnerskich.

d) Pokój i bezpieczeństwo

22. Uważa, że pokój i bezpieczeństwo są warunkiem wstępnym osiągnięcia wszystkich pozostałych celów określonych w programie, i jest zdania, że konieczne jest zajęcie się czynnikami utrudniającymi stabilizację: ubóstwem, nierównością, korupcją, zmianą klimatu, słabym rozwojem gospodarczym i społecznym oraz brakiem szans, zwłaszcza dla młodych ludzi.

23. Zachęca do synergii między instrumentami przewidzianymi w Karcie Narodów Zjednoczonych i w strategii UE w zakresie unii bezpieczeństwa: do stworzenia środowiska bezpieczeństwa, które wytrzyma próbę czasu i będzie miało na celu przeciwdziałanie zmieniającym się zagrożeniom (ochrona przed terroryzmem i przestępczością zorganizowaną).

24. Przypomina o inicjatywie nikozyjskiej⁽²⁾ dotyczącej współpracy z libijskimi gminami jako konkretnym przykładzie dyplomacji miejskiej i partnerskiej, w ramach której władze lokalne i regionalne mogą wnieść kluczowy wkład w trwałe rozwiązywanie długoterminowych wyzwań międzynarodowych.

e) Migracja i mobilność

25. Co się tyczy migracji, uważa, że pozytywne środki przyjęte niedawno przez UE w tej dziedzinie nie są jeszcze wystarczające. Bez dodatkowych wspólnych instrumentów przewidzianych na szczeblu europejskim, obejmujących odpowiedni mechanizm podziału w celu relokacji migrantów, ciężar zarządzania kryzysem migracyjnym spoczywa przede wszystkim na władzach lokalnych i regionalnych w europejskich krajach pierwszego wjazdu, zwłaszcza w przypadku regionów i wspólnot przygranicznych leżących w południowej części UE, które znajdują się pod większą presją przepływów migracyjnych w regionie Morza Śródziemnego. Sądzi również, że włączenie władz lokalnych i regionalnych oraz wsparcie UE ma zasadnicze znaczenie dla zwiększania świadomości europejskiej opinii publicznej w kwestiach takich jak solidarność, tolerancja i poszanowanie prawa i dialogu, aby poprawić sposób postrzegania problematyki dotyczącej migrantów.

26. Przypomina, że sprawą zasadniczą jest stosowanie wyważonego podejścia, uwzględniającego wszystkie istotne aspekty migracji. W związku z tym z zadowoleniem przyjmuje zawartą w nowym programie propozycję, by zmobilizować wszystkie odpowiednie strategie polityczne i instrumenty UE w celu wsparcia tych kompleksowych, zrównoważonych i wzajemnie korzystnych partnerstw z południowymi sąsiadami, związanych ze współpracą na rzecz rozwoju, wizami, handlem, inwestycjami, zatrudnieniem i kształceniem.

⁽¹⁾ KR przeprowadza właśnie badanie na ten temat w ramach przygotowywanego sprawozdania ARLEM-u pt. „Innowacyjne ekosystemy i przedsiębiorstwa typu start-up w regionie Morza Śródziemnego jako narzędzie odbudowy po kryzysie wywołanym przez pandemię COVID-19”.

⁽²⁾ Inicjatywa ta, zapoczątkowana w 2015 r., wejdzie w nową fazę w 2021 r., kiedy to realizowane będą różne i znaczące nowe projekty finansowane głównie przez UE, poczynwszy od budowania potencjału pracowników gminnych, lokalnego rozwoju gospodarczego oraz sprawowania rządów na szczeblu lokalnym.
(Więcej informacji na stronie: <https://cor.europa.eu/pl/our-work/Pages/Libya.aspx>).

27. Odnosi się pozytywnie do zaangażowania Komisji Europejskiej na rzecz zreformowania wspólnego europejskiego systemu azylowego, wyrażonego w nowym pakcie o migracji i azylu i uznaje, że zewnętrzny wymiar tego paktu jest kluczowym aspektem nowego programu na rzecz regionu śródziemnomorskiego. Apeluje, by Unia Europejska przyznała odpowiednie fundusze regionom i władzom lokalnym na realizację prowadzonych przez nie polityk na rzecz integracji i włączenia społecznego. Docenia propozycję Komisji, by wesprzeć finansowo państwa trzecie będące krajami pochodzenia lub tranzytu, które są chętne do opracowania wspólnej polityki wobec migrantów.

28. Podkreśla potrzebę zwalczania handlarzy ludźmi i stworzenia bezpiecznych szlaków do UE dla osób uprawnionych do ochrony na mocy prawa międzynarodowego oraz wzywa do szczególnej ochrony potencjalnych ofiar handlu ludźmi (kobiet, młodzieży, dzieci).

29. Uważa, że należy zacieśnić współpracę UE w dziedzinie migracji z państwami trzecimi, a w szczególności z jej południowymi sąsiadami, i z zadowoleniem przyjmuje zamiar wspierania polityki migracyjnej i azylowej, w tym zdolności krajów partnerskich w zakresie zarządzania granicami. Apeluje ponadto o to, by Unia Europejska przyznała odpowiednie fundusze regionom i władzom lokalnym na realizację prowadzonych przez nie polityk na rzecz integracji i włączenia społecznego. Sugeruje, by zachęcać do współpracy z państwami trzecimi będącymi krajami pochodzenia lub tranzytu w celu przyjmowania powrotów migrantów o nieregulowanym statusie, jednak bez uszczerbku dla zapewnienia dostępu do ochrony międzynarodowej uchodźcom, którzy jej potrzebują.

30. Pochwala pomoc mającą na celu stworzenie możliwości społeczno-gospodarczych dla migrantów, wysiedleńców i społeczności przyjmujących, również w kontekście odbudowy po pandemii COVID-19, ze szczególnym uwzględnieniem regionów zmarginalizowanych, i potwierdza swoją gotowość do ułatwiania dialogu i współpracy z władzami lokalnymi i regionalnymi w krajach pochodzenia i tranzytu migrantów.

f) Transformacja ekologiczna: odporność na zmianę klimatu, energia i środowisko

31. Zaznacza, że południowe sąsiedztwo jest jednym z głównych obszarów newralgicznych na świecie, jeśli chodzi o zmianę klimatu i degradację środowiska, w związku z czym apeluje do instytucji europejskich o jak najszybsze dokończenie Europejskiego Zielonego Ładu w sąsiedztwie południowym UE w celu współpracy dotyczącej dużego Śródziemnomorskiego Zielonego Ładu i zwiększenie funduszy na cele związane z klimatem w ramach Instrumentu Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej (ISWMR), również za pośrednictwem inicjatyw mających na celu ponowne odkrycie i ochronę Morza Śródziemnego, które jest obszarem morskim najbardziej dotkniętym zanieczyszczeniem, utratą bioróżnorodności, podniesieniem poziomu mórz, powodziami oraz zjawiskiem ocieplenia wód i skrywa olbrzymi potencjał rozwoju gospodarczego w dziedzinie ochrony środowiska. Przypomina w związku z tym, że w 2016 r. niebieska gospodarka odpowiadała za 1,3 % PKB UE ⁽³⁾.

32. Zwraca uwagę, że w regionie Morza Śródziemnego szczególnie potrzebne są konkretne lokalne działania na rzecz klimatu, ponieważ krajowe strategie polityczne nie odpowiadają na wyzwania związane z obszarami newralgicznymi, a działania powinny być inicjowane i dostosowane do lokalnych warunków i potrzeb okolicznych mieszkańców. W tym celu proponuje wykorzystanie udanego projektu Clima-Med i zachęca burmistrzów z południowego regionu Morza Śródziemnego do dalszego przyłączania się do Porozumienia Burmistrzów ⁽⁴⁾ i do wspierania partnerstw w ramach programu INTERREG MED między miastami z UE i tymi spoza UE położonymi w krajach śródziemnomorskich.

33. Oczekuje z niecierpliwością zbudowania silnego partnerstwa władz lokalnych i regionalnych w związku z COP 26 UNFCCC w Glasgow (Zjednoczone Królestwo) oraz COP 15 UNCBD w Kunming w Chinach w celu wzmocnienia roli władz lokalnych i regionalnych w ramach globalnego zarządzania na rzecz lepszego wdrażania celów zrównoważonego rozwoju ONZ, obniżenia emisji gazów cieplarnianych i zwiększenia ambicji w dziedzinie klimatu.

34. Uważa w związku z tym, że usuwanie zanieczyszczeń i przede wszystkim zapobieganie zanieczyszczeniom oraz odpowiedzialna eksploatacja Morza Śródziemnego stanowią dodatkową szansę rozwoju dla wszystkich krajów leżących nad Morzem Śródziemnym. Zauważa, że rozwiązania oparte na zasobach przyrody mają być promowane w celu stawienia czoła głównym wyzwaniom i jest zdania, że istnieje pilna potrzeba promowania inicjatyw w zakresie zrównoważonej produkcji i konsumpcji, efektywnej gospodarki zasobami i gospodarowania odpadami, w tym odpadami żywnościowymi i morskimi, w celu wspierania ochrony i odbudowy różnorodności biologicznej, w tym tworzenia skutecznych i dobrze zarządzanych sieci przybrzeżnych i morskich obszarów chronionych, jak również zachowania terenów podmokłych jako efektywnych kosztowo rozwiązań opartych na zasobach przyrody, zlewni i zbiorników transgranicznych.

35. Wzywa do utworzenia regionalnych sieci politycznych w celu wzmocnienia więzi społecznych i gospodarczych w oparciu o fundamentalne zasady niebieskiej gospodarki. Wzywa do utworzenia regionalnych sieci politycznych w celu wzmocnienia więzi społecznych i gospodarczych w oparciu o fundamentalne zasady niebieskiej gospodarki. Apeluje ponadto, aby wesprzeć tworzenie biosfer śródziemnomorskich w celu zapewnienia lepszego współistnienia działalności

⁽³⁾ Zob. sprawozdanie „Niebieska gospodarka dla władz lokalnych i regionalnych w regionie Morza Śródziemnego”, przyjęte na sesji plenarnej ARLEM-u w dniu 23 stycznia 2020 r.

⁽⁴⁾ 62 miasta będące sygnatariuszami przyłączyły się już do porozumienia w ramach poprzedniego projektu CES-MED, a ponad 250 jest na liście miast, które chcą do niego przystąpić.

gospodarczej i ochrony przyrody oraz dążyć do wprowadzenia regionalnych systemów monitorowania w celu oceny stanu ekosystemów morskich i przybrzeżnych oraz wpływu różnych sektorów gospodarki na biosferę śródziemnomorską, przy jednoczesnym opracowywaniu inicjatyw mających na celu podnoszenie świadomości i uwrażliwianie obywateli i obywateli na znaczenie poprawy sytuacji naszych ekosystemów morskich i przybrzeżnych, mając świadomość korzyści, jakie przynosi to obecnemu i przyszłym pokoleniom.

36. Wzywa do dalszych wysiłków na rzecz promowania i rozwijania zrównoważonego programu dla turystyki, kluczowego sektora gospodarczego dla regionu, w celu zmniejszenia jej negatywnego wpływu na środowisko. Działanie to powinno być realizowane głównie za pomocą instrumentów planowania opracowanych w celu zarządzania działalnością człowieka na obszarach naturalnych, z uwzględnieniem interakcji ekosystemów i krajobrazów. Należy także wykorzystać kryzys związany z pandemią COVID-19 jako okazję do ponownego przemyślenia działalności tego sektora i powiązania jego rozkwitu z ochroną środowiska śródziemnomorskiego.

37. Wyraża nadzieję, że wsparcie dla Europejskiego Zielonego Ładu przyniesie szczególne korzyści rolnictwu – sektorowi o zasadniczym znaczeniu dla gospodarek większości państw spoza UE należących do partnerstwa – zwłaszcza dzięki zastosowaniu w tych krajach surowych norm określonych w tym zakresie w prawodawstwie europejskim. Zachęca, aby wspierać, zgodnie z celami strategii „Od pola do stołu”⁽⁵⁾, projektowanie i wdrażanie zrównoważonych systemów żywnościowych – od produkcji po konsumpcję – oraz inwestowanie w nie, zwracając szczególną uwagę na bezpieczeństwo żywności, zdrowie i dobrostan roślin i zwierząt, a także dążąc do zapewnienia regionalnego bezpieczeństwa żywnościowego.

38. Przypomina o zaleceniu ARLEM-u zawartym w przyjętym sprawozdaniu w sprawie rolnictwa i bezpieczeństwa żywnościowego w kontekście zmiany klimatu w regionie Morza Śródziemnego i w związku z nim wzywa Unię Europejską i Unię dla Śródziemnomorza do wzięcia pod uwagę opracowania wspólnej strategii na rzecz bezpieczeństwa żywnościowego i suwerenności żywnościowej w regionie Morza Śródziemnego, do popularyzacji agroekologicznego przejścia na praktyki chroniące glebę i różnorodność biologiczną w rolnictwie oraz do rozważenia wprowadzenia oznakowania „produkty śródziemnomorskie” lub „dieta śródziemnomorska” w ramach szerszej strategii makroregionalnej dla całego obszaru śródziemnomorskiego.

39. Podkreśla, że koniecznemu ograniczeniu, a nawet wyeliminowaniu, energii z paliw kopalnych musi towarzyszyć wsparcie dla przestawienia się na alternatywne źródła energii. Ponadto uważa, że niezbędne jest zapewnienie ukierunkowanej pomocy w celu wsparcia zakrojonych na szeroką skalę inwestycji w odnawialne źródła energii i produkcję czystego wodoru zarówno na potrzeby krajowe, jak i na eksport – inwestycji zgodnych z zasadą „nie szkodzić” i gwarantujących ochronę terenów zielonych i różnorodności biologicznej. Odnotowuje główną rolę miast i regionów w tej dziedzinie, ponieważ są one odpowiedzialne za wdrażanie różnych strategii politycznych związanych z celami zrównoważonego rozwoju: rozwojem obszarów miejskich, przeciwdziałaniem zmianie klimatu, nierównościami społeczno-ekonomicznymi, energią, transformacją ekologiczną i cyfrową oraz dobrymi rządami.

g) Wdrażanie i plan inwestycyjny

40. Z zadowoleniem przyjmuje propozycję Komisji Europejskiej dotyczącą planu gospodarczego i inwestycyjnego dla południowych sąsiadów w celu wsparcia realizacji pomysłów wskazanych w nowym programie na rzecz regionu śródziemnomorskiego, koncentrując się na aspekcie budowania odporności w najbardziej wrażliwych sektorach takich jak woda, środowisko i energia oraz na promowaniu planów inwestycyjnych dotyczących zasobów odnawialnych, w tym ponownego wykorzystania wody i jej odzyskiwania przy użyciu energii ze źródeł odnawialnych.

41. Odnosi się pozytywnie do wskazania dwunastu orientacyjnych inicjatyw przewodnich w obszarach priorytetowych, mających na celu rozwijanie odporności, dobrobytu, handlu i inwestycji w celu wspierania konkurencyjności oraz trwałego wzrostu społeczno-gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu.

42. Z zadowoleniem przyjmuje propozycję Komisji Europejskiej dotyczącą wyasygnowania do 7 mld EUR na realizację programu. Uwzględnienie gwarancji Europejskiego Funduszu na rzecz Zrównoważonego Rozwoju i połączenie środków w ramach sąsiedzkiej platformy inwestycyjnej będą mogły zapewnić inwestycje publiczne i prywatne w południowym sąsiedztwie o wartości do 30 mld EUR.

43. Pozytywnie ocenia porozumienie osiągnięte przez Radę i Parlament Europejski w sprawie rozporządzenia ustanawiającego Instrument Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej – „Globalny wymiar Europy” (ISWMR) w kontekście wieloletnich ram finansowych (WRF) na lata 2021–2027, dzięki któremu przydział 79,5 mld EUR w cenach bieżących umożliwi UE skuteczne wspieranie i promowanie jej wartości i interesów na całym świecie, wspomagając jednocześnie globalne wysiłki wielostronne.

44. Wyraża zgodę, by przynajmniej 500 mln EUR z całkowitej kwoty przewidzianej na współpracę UE z krajami sąsiadującymi w ramach filaru geograficznego ISWMR – „Globalny wymiar Europy” zostało przeznaczonych dla władz lokalnych i regionalnych; wnosi, by odpowiednio wzmocniono te środki i zasoby. Należy wspierać elastyczne finansowanie

⁽⁵⁾ Zob. CDR-594-2020.

poprzez aktywną rolę władz lokalnych i regionalnych, które powinny wskazywać potrzeby regionów w zależności od ich znaczenia. Wzywa do zwiększenia środków przeznaczonych na cele związane z klimatem w ramach Instrumentu Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej (ISWMR).

45. Z uwagi na wzmocnione podejście geograficzne i zgodnie z priorytetami określonymi w programie stanowczo wzywa wszystkie instytucje UE do uznania władz lokalnych i regionalnych oraz ich stowarzyszeń za podmioty o kluczowym znaczeniu dla zrównoważonego rozwoju i za partnerów w programowaniu.

46. Władze lokalne i regionalne w regionie Morza Śródziemnego i ich sieci współpracy, takie jak Śródziemnomorski Sojusz na rzecz Współpracy, mogą odegrać kluczową rolę w dążeniu do większej koordynacji między istniejącymi ramami ponadnarodowymi oraz w zapewnieniu konkretnych sposobów wdrażania polityk i funduszy w terenie, a jednocześnie mogą pomóc w informowaniu o lokalnych realiach na wyższych szczeblach sprawowania rządów. Umożliwi to także zapewnienie różnej skali interwencji i większej skuteczności inicjatyw.

Bruksela, dnia 30 czerwca 2021 r.

Apostolos TZITZIKOSTAS

*Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów*

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Ambitniejszy cel klimatyczny Europy do 2030 r. w związku z COP26

(2021/C 440/05)

Sprawozdawca:	Vincent CHAUVET (FR/RE), mer Autun
Dokument źródłowy:	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Ambitniejszy cel klimatyczny Europy do 2030 r. Inwestowanie w przyszłość neutralną dla klimatu z korzyścią dla obywateli” (COM(2020) 562 final) Opinia z inicjatywy własnej

ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW

Ambitniejsze cele UE w zakresie emisji z myślą o osiągnięciu neutralności klimatycznej do 2050 r.

1. Wyraża głębokie zaniepokojenie obecnym kryzysem klimatycznym i w pełni angażuje się na rzecz skutecznego osiągnięcia nieodwracalnej neutralności klimatycznej w UE do 2050 r. Z zadowoleniem przyjmuje realistyczną ścieżkę określoną w europejskim prawie o klimacie. Ścieżka ta powinna zapewnić stopniową redukcję emisji, która będzie sprawiedliwa dla przyszłych pokoleń, a także będzie kształtować ekologiczną odbudowę UE po kryzysie związanym z COVID-19 i jego następstwach, pozwoli uniknąć uzależnienia od węgla, zapewni odporność terytorialną oraz wyznaczy ramy ambitniejszej polityki klimatycznej, która powinna wykorzystywać pozytywne i negatywne doświadczenia z poprzednich dziesięcioleci.
2. Dostrzega, że UE gra pierwszoplanową rolę w międzynarodowych negocjacjach w sprawie klimatu i powinna pokazać dobrym przykładem, w jaki sposób można przeciwdziałać zmianie klimatu, opierając się na wielopoziomym sprawowaniu rządów.
3. Całkowicie popiera porozumienie osiągnięte między Parlamentem Europejskim i Radą w sprawie prawa o klimacie, które to porozumienie aktualizuje cel dotyczący redukcji emisji gazów cieplarnianych do co najmniej 55 % do 2030 r. w porównaniu z poziomami z 1990 r. i zawiera apel o przedstawienie wniosku dotyczącego celu na rok 2040 najpóźniej sześć miesięcy po pierwszym globalnym przeglądzie porozumienia paryskiego. Niemniej zwraca uwagę na to, że niektóre zainteresowane strony uznają ten cel za niewystarczający do tego, by w porę osiągnąć neutralność klimatyczną w ujęciu netto, i ubolewa, że w nowych ramach skoncentrowano się głównie na dwutlenku węgla, zaś tylko mimochodem wspomina się lub w ogóle nie bierze się pod uwagę emisji innych gazów cieplarnianych. W tym kontekście oczekuje, że Komisja zajmie się wszystkimi pozostałymi istotnymi gazami cieplarnianymi, tak aby do 2050 r. UE stała się pierwszym kontynentem neutralnym pod względem klimatu.
4. Wzywa instytucje UE i państwa członkowskie do zadbania o to, by ceny uprawnień do emisji pochodzących z paliw kopalnych ustalane były za pośrednictwem systemu podatków i handlu uprawnieniami do emisji, aby przeciwdziałać emisjom w sposób racjonalny pod względem kosztów i uwolnić zasoby, które będzie można przeznaczyć na transformację. Kwestią tą należy się zająć w ramach przeglądu unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji (ETS) oraz dyrektywy UE w sprawie opodatkowania energii (ETD) w ramach oczekiwanego pakietu legislacyjnego „Gotowi na osiągnięcie celu 55 proc.”. W związku z tym z zadowoleniem przyjmuje również przyszły wniosek Komisji Europejskiej w sprawie mechanizmu dostosowywania cen na granicach z uwzględnieniem emisji CO₂, ponieważ niezbędne są skuteczne środki, aby uniknąć ucieczki emisji, a także, aby lepiej odzwierciedlić wielkość emisji związanych z importem oraz zapewnić, że cele ekologiczne UE nie zostaną osłabione przez przenoszenie produkcji do krajów o mniej ambitnej polityce klimatycznej.
5. Podkreśla wagę umożliwienia i propagowania szeregu różnych rozwiązań, z uwzględnieniem rozwoju technologicznego i różnorodnych warunków panujących w regionach Unii Europejskiej pod względem klimatu, geografii, infrastruktury, systemów energetycznych itp. Jeśli chodzi o zmniejszenie emisji i zrównoważony rozwój, ramy regulacyjne UE powinny, w miarę możliwości, być neutralne pod względem technologicznym, a także unikać nadmiernej regulacji i zwiększonych obciążeń administracyjnych w odniesieniu do zrównoważonych rozwiązań.
6. Ponadto odnotowuje, że specyficzny charakter niektórych regionów oznacza, że osiągnięcie nowych celów będzie dla nich szczególnym wyzwaniem. Transformacja energetyki i gospodarki tych regionów musi odbywać się w sposób sprawiedliwy, stąd istotną rolę odgrywa tu fundusz modernizacyjny, a także mechanizm dostosowywania cen na granicach z uwzględnieniem emisji CO₂.

7. Dostrzega, że, jak to ujęto w ocenie skutków dołączonej do komunikatu Komisji „Ambitniejszy cel klimatyczny Europy do 2030 r. Inwestowanie w przyszłość neutralną dla klimatu z korzyścią dla obywateli”, wkład w unijną politykę przeciwdziałania zmianie klimatu będą musiały wnieść wszystkie sektory. W tym świetle przyjmuje z zadowoleniem Zielony Ład jako strategię wzrostu i zielone przyrzeczenie jako podstawowe narzędzie, które mają zapewnić urzeczywistnienie tego celu.

8. Podkreśla, że w Europie i poza jej granicami wiele miast i regionów przyjęło ambitniejsze cele klimatyczne niż państwa członkowskie. W niektórych przypadkach, np. w Japonii, ustalony na szczeblu lokalnym wkład samorządów lokalnych i regionalnych skłonił nawet rządy krajowe do aktualizacji ich wkładu ustalonego na poziomie krajowym. W związku z tym Komitet sądzi, że dla zapewnienia skutecznego wielopoziomowego sprawowania rządów bardzo korzystne byłoby włączenie wkładów ustalonych na szczeblu lokalnym i regionalnym do procesu określania wkładów krajowych.

Realizacja celu, jakim jest redukcja emisji o 55 %, oznacza aktywne włączenie władz lokalnych i regionalnych w kształtowanie polityki klimatycznej

9. Wskazuje, że władze lokalne i regionalne wdrażają 70 % wszystkich przepisów UE, 70 % działań na rzecz łagodzenia zmian klimatu i 90 % strategii politycznych w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu⁽¹⁾. Ponadto europejskie miasta i regiony, które zmierzają do osiągnięcia zerowej emisji netto, obejmują dziś łącznie ponad 162 mln mieszkańców (36 % ludności UE)⁽²⁾. Samorządy lokalne i regionalne są zatem i będą odpowiedzialne za zarządzanie większością strategii Europejskiego Zielonego Ładu w terenie i ich realizację.

10. Sądzi, że osiągnięcie celu, jakim jest redukcja emisji CO₂ o co najmniej 55 % do 2030 r., radykalnie zmieni nasz sposób organizacji miast, regionów i społeczności. Epidemia COVID-19, nowe cele klimatyczne i bieżące skutki zmiany klimatu wywołają w społeczeństwach europejskich przemiany strukturalne, które postawią samorządy lokalne i regionalne przed różnymi wyzwaniami, ponieważ organy te stanowią administrację i władzę publiczną znajdującą się najbliżej zarówno ludności, jak i poszczególnych obszarów.

11. Dostrzega, że władze lokalne i regionalne odgrywają dwojaką rolę: są liderami opinii i źródłami bezpośredniej wiedzy o najpilniejszych potrzebach obywateli. Kryzys związany z COVID-19 pokazał, że władze lokalne i regionalne mają znaczący wpływ na życie obywateli. Włączenie zainteresowanych stron, przedsiębiorstw i obywateli w proces decyzyjny związany z polityką klimatyczną ma szczególne znaczenie dla tego, by zdobyć zaufanie i akceptację dla tej polityki – z uwzględnieniem skutków przechodzenia na neutralność klimatyczną – oraz zapewnić jej sukces. Należy przewidywać potencjalne negatywne skutki i zarządzać nimi, m.in. poprzez opracowywanie planów podnoszenia lub zmiany kwalifikacji lokalnej siły roboczej, zwłaszcza w społecznościach wiejskich i w regionach słabiej rozwiniętych. Politycy lokalni są najbardziej uprawnieni, aby antycypować te trudności i szukać dla nich rozwiązań.

12. Podkreśla, że większość głównych sektorów, których będzie dotyczyć zwiększenie ambicji w zakresie klimatu do 2030 r., jest bezpośrednio związana z kompetencjami lokalnymi lub regionalnymi. Po pierwszych znaczących redukcjach emisji uzyskanych dzięki zamknięciu elektrowni węglowych i dzięki oczyszczeniu sektora energochłonnego następne w kolejności, jeśli chodzi o obniżenie emisji, są transport, rolnictwo i budownictwo, szczególnie ważne na szczeblu lokalnym i regionalnym zarówno na obszarach miejskich, jak i wiejskich.

13. Przyjmuje do wiadomości, że samochody o napędzie konwencjonalnym będą musiały zostać stopniowo zastąpione przez pojazdy niskoemisyjne i bezemisyjne generujące niewielkie emisje z punktu widzenia ich całego cyklu życia i powszechniejsze korzystanie ze zrównoważonych usług transportu zbiorowego, co wymaga koordynacji na szczeblu regionalnym i rozbudowy lokalnej powszechnie dostępnej infrastruktury ładowania pojazdów napędzanych paliwami alternatywnymi, a także dobrej infrastruktury transportu publicznego (autobusów i kolei), tak aby droga do mobilności bezemisyjnej stała się atrakcyjna i przystępna cenowo dla obywateli i obywaterek.

14. Wyraża zaniepokojenie, że w sektorze rolnictwa spadek emisji w ostatnich latach uległ stagnacji, a w niektórych przypadkach poziom emisji nawet wzrósł. W połączeniu z usuwaniem dwutlenku węgla i zarządzaniem jego pochłaniaczami stawia to rolników i zarządców lasów w pierwszej linii działań związanych z przeciwdziałaniem zmianie klimatu. Jednocześnie ich działalność, na którą zmiana klimatu również wywiera silny wpływ, ma zasadnicze znaczenie dla produkcji żywności oraz dla społecznej i gospodarczej sytuacji regionów. Oznacza to, że Komisja powinna uwzględnić niezbędne inwestycje w transformację sektora rolnego zmierzającą do neutralności pod względem emisji CO₂ przy wdrażaniu i ewentualnym przeglądzie wspólnej polityki rolnej. Nie należy przy tym tracić z oczu rentowności ekonomicznej gospodarstw rolnych i ich zasadniczej roli jako dostawców żywności dla społeczeństwa europejskiego, co unaocniła pandemia. Należy także dostosować użytkowanie gruntów rolnych do użytkowania przeznaczonego na wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych na zdegradowanych terenach wiejskich nadających się do eksploatacji i regeneracji. Zwraca uwagę na potrzebę wzmocnienia przyjaznych dla klimatu systemów użytkowania gruntów. Ponadto

⁽¹⁾ Rezolucja KR-u „Zielony Ład w partnerstwie z władzami lokalnymi i regionalnymi”, grudzień 2019 r.

⁽²⁾ Na podstawie informacji opublikowanych przez New Climate Institute w grudniu 2020 r.

podkreśla, że w niektórych państwach członkowskich władze lokalne i regionalne są głównymi publicznymi właścicielami lasów i odgrywają bezpośrednią rolę w gospodarce tymi zasobami. W tym kontekście z zadowoleniem przyjmuje rozwój certyfikacji sekwestracji dwutlenku węgla w celu zapewnienia bezpośrednich zachęt dla rolników indywidualnych lub zarządców lasów.

15. Stoi na stanowisku, że w sektorze energetycznym wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii na dużą skalę musi iść w parze z ambitnymi działaniami i celami rozbudowy w najbliższej przyszłości, a także wymaga planowania infrastruktury zarówno wielkoskalowej, jak i zdecentralizowanej. Oznacza to konkretne zadania dla władz lokalnych i regionalnych w zakresie zarządzania, np. projektami, oraz konieczność uzyskania akceptacji dla nowej infrastruktury wśród mieszkańców na szczeblu lokalnym, a także podnoszenie świadomości i zachęcanie obywateli do udziału we wspólnych projektach, np. za pośrednictwem mechanizmów lokalnych społeczności energetycznych.

16. Ma świadomość, że planowana fala renowacji zapoczątkuje w sektorze budowlanym szereg działań, by zwiększyć zakres i liczbę renowacji zarówno pojedynczych budynków, jak i całych gmin, to ostatnie zaś w szczególności wiąże się z monitorowaniem i inwestycjami ze strony władz lokalnych i regionalnych. Samorządy odgrywają również kluczową rolę w dopilnowaniu, by renowacja budynków była zgodna z zasadami planowania przestrzennego i urbanistycznego, promowała politykę przeciwdziałania wyludnianiu oraz spełniała kryteria sprawiedliwości społecznej i poszanowania środowiska.

17. Wskazuje, że wszystkie regiony i miasta nie są tak samo zaawansowane na ścieżce do neutralności klimatycznej: niektóre już zredukowały swoje emisje, inne są w trakcie ich ograniczania, a jeszcze inne napotykają w tym trudności. Dlatego też przy kształtowaniu polityki klimatycznej należy wziąć pod uwagę swoje cechy terytorialne, takie jak odizolowanie systemów energetycznych, chronione obszary historyczne lub przyrodnicze, wysoka emisja dwutlenku węgla w skali regionu, charakter wyspiarski itp., aby zapewnić sprawiedliwą transformację możliwą do zaakceptowania przez wszystkich obywateli i regiony Europy. Jest głęboko przekonany, że kluczowymi narzędziami do osiągnięcia tego celu są m. in. europejska regionalna tablica wyników⁽³⁾ czy europejskie obserwatorium neutralności klimatycznej⁽⁴⁾, o których utworzenie nasza instytucja już apelowała.

18. Z zadowoleniem przyjmuje ustanowienie instrumentu na rzecz wysp europejskich – NESOI (nowe rozwiązanie energetyczne zoptymalizowane dla wysp) oraz sekretariatu w ramach inicjatywy „Czysta energia dla wysp UE”, w ramach procesu mającego na celu uwzględnienie specyfiki terytorialnej.

19. Ponownie wzywa do zdecydowanego włączenia władz lokalnych i regionalnych w kształtowanie europejskiej polityki klimatycznej w ogólności i w opracowywanie, wdrażanie i monitorowanie pakietu „Gotowi na osiągnięcie celu 55 proc.”, w szczególności z myślą o zapewnieniu jego skuteczności, celowości i akceptacji w terenie, ponieważ władze te nie reprezentują żadnych specyficznych interesów, lecz mają mandat do działania na rzecz wspólnego interesu obywateli.

Wielopoziomowe sprawowanie rządów i pomocniczość kluczem do osiągnięcia neutralności klimatycznej i włączenia obywateli UE w ten proces

20. Podkreśla, jak ważna w polityce klimatycznej jest aktywna pomocniczość⁽⁵⁾, pozwalająca uwzględnić w stosownym momencie szczebel lokalny i regionalny, zamiast skupiać się wyłącznie na dialogu między UE a poziomem krajowym.

21. Zwraca uwagę, że europejskie miasta i regiony nabrały rozmachu jako podmioty zaangażowane w kształtowanie polityki klimatycznej, i podkreśla, że w niektórych przypadkach poszły one dalej na szczeblu UE w porównaniu ze szczeblem krajowym, mianowicie dzięki takim ruchom jak Porozumienie Burmistrzów oraz inne skuteczne inicjatywy z udziałem szczebla lokalnego regionalnego. Wobec tego ponawia swój apel o prowadzenie funkcjonującego, pluralistycznego dialogu wielopoziomowego, który dąży do włączenia celów w dziedzinie klimatu do głównego nurtu polityki sektorowej.

22. Popiera inicjatywy i wysiłki Porozumienia Burmistrzów zmierzające do tego, by w działania Porozumienia lepiej włączyć stowarzyszenia burmistrzów na szczeblu niższym niż krajowy, sektorowym i tematycznym. Wnosi, by wzmacniano zakorzenienie i widoczność Porozumienia na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym.

23. Z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę włączenia KR-u do europejskiego Zarządu Politycznego Porozumienia Burmistrzów i jest gotowy zadbać o silniejsze powiązanie między zarządem Porozumienia na szczeblu UE a drugą izbą Porozumienia, aby zapewnić przedsięwzięciu polityczne wsparcie, promować Porozumienie i wspomagać dialog z organami krajowymi, a także zapewnić spójność reprezentacji władz lokalnych i regionalnych na szczeblu europejskim oraz udzielanego przez nie wsparcia – w sytuacji, w której istniejące mechanizmy działania już są dość skomplikowane dla większości z nich.

⁽³⁾ Wpływ zmiany klimatu na regiony oraz ocena Europejskiego Zielonego Ładu.

⁽⁴⁾ Czysta planeta dla wszystkich. Europejska długoterminowa wizja strategiczna dobrze prosperującej, nowoczesnej, konkurencyjnej i neutralnej dla klimatu gospodarki.

⁽⁵⁾ Aktywną pomocniczość należy rozumieć zgodnie z definicją uktą przez grupę zadaniową Komisji Europejskiej ds. zasad pomocniczości, proporcjonalności i „robić mniej, ale efektywniej”.

Zapewnienie władzom lokalnym i regionalnym narzędzi do urzeczywistnienia neutralności klimatycznej

24. Zaznacza, że zdaniem wielu samorządów lokalnych i regionalnych dostęp do informacji i finansowania w zakresie inicjatyw i projektów na rzecz klimatu nadal jest trudny. Trudności dotyczą następujących zagadnień:

- brak wiedzy na temat dostępnych środków finansowych i istniejących inicjatyw, które są najlepiej dopasowane do realizacji projektu danego miasta czy regionu,
- złożoność mechanizmów europejskich i krajowych i zamęt wokół różnych istniejących platform i inicjatyw,
- brak kompetencji technicznych na poziomie lokalnym, jeśli chodzi o stosowanie funduszy, zarządzanie nimi i ich monitorowanie,
- brak konkurencyjności z sektorem prywatnym w zakresie przyciągania i zatrzymywania ekspertów,
- niejednoznaczne sygnały wysyłane rynkowi społeczności energetycznych i lokalnych projektów,
- brak zdolności absorpcyjnej władz lokalnych i przedsiębiorstw.

25. Wyraża zaniepokojenie, że trudności, o których mowa powyżej, mogą wzbudzić wśród władz lokalnych i regionalnych niechęć do wdrażania lokalnych zielonych ładów i angażowania się na rzecz realizacji zobowiązań na 2030 r.

26. Zwraca się do Wspólnego Centrum Badawczego o przeprowadzenie badania w celu przyporządkowania (do poziomu 3 jednostek terytorialnych do celów statystycznych) zdolności absorpcyjnej władz lokalnych i regionalnych i przedsiębiorstw odnośnie do znaczącego nowego finansowania udostępnionego w ramach Zielonego Ładu i planu odbudowy oraz wyraża gotowość do wniesienia swojego przyczynku za pomocą narzędzi, jakie sam ma do dyspozycji, np. takich jak centra regionalne.

27. Ostrzega Komisję, że władze lokalne i regionalne znajdują się pod nadzwyczajną presją w związku z bieżącym zarządzaniem kryzysem zdrowotnym i jest im trudno przeznaczyć zasoby finansowe i ludzkie na inicjatywy i ścieżki działania w zakresie neutralności klimatycznej. Domaga się, aby przydzielono dostateczne zasoby w celu wsparcia władz lokalnych i regionalnych w podejmowaniu tego wyzwania w najbliższym dziesięcioleciu, biorąc pod uwagę pełny cykl życia projektów (w tym monitorowanie).

28. Zwraca uwagę na potrzebę ulepszenia zdolności władz lokalnych i regionalnych w zakresie wdrażania i na istotne znaczenie posiadania wystarczającej liczby wykwalifikowanych pracowników, zwłaszcza na szczeblu gminnym i na obszarach wiejskich. Należy systematycznie zapewniać niezbędną siłę roboczą w celu koordynacji licznych dziedzin pracy i obszarów odpowiedzialności związanych z realizacją celów działań w dziedzinie klimatu.

29. Z zadowoleniem przyjmuje Europejski Pakt na rzecz Klimatu i lokalne podejście przyjęte w ramach platformy sprawiedliwej transformacji jako zasadnicze narzędzia, obok innych istniejących inicjatyw, służące wspieraniu i przyspieszaniu transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu. Wzywa niemniej Komisję Europejską, by stworzyła – potencjalnie za pośrednictwem Europejskiego Paktu na rzecz Klimatu – platformę patronacką, która będzie sprzyjała integracji i komplementarności wspomnianych narzędzi, ukierunkowywała dokonywany przez samorządy lokalne i regionalne wybór w zależności od ich cech charakterystycznych i zapewniała spójność, łatwy dostęp do informacji, brak konkurencji między poszczególnymi zobowiązaniami, a także uproszczenie i ujednolicenie (w miarę możliwości) dostępu do tych inicjatyw.

30. Apeluje do Komisji, aby dostrzegła, że rola władz lokalnych i regionalnych wykracza poza rolę innych podmiotów niepaństwowych, i wzywa do uznania tej specyfiki w ramach platformy patronackiej.

31. Popiera tworzenie lokalnych paktów na rzecz klimatu w celu zapewnienia, aby ścieżki działania na rzecz neutralności klimatycznej miały partycypacyjny charakter, były odpowiednio akceptowane i wspierane przez ludność, a także uwzględniały obawy i potrzeby europejskich obywateli.

32. Dostrzega, że ważną rolę do odegrania w tworzeniu właściwej dynamiki i przyspieszaniu transformacji energetycznej mają instytucje półformalne takie jak obywatelskie rady miejskie, lokalne organy doradcze czy wyłaniane w drodze losowania konwenty obywatelskie. Wnosi wobec tego, aby każda gmina licząca co najmniej 10 000 mieszkańców rozważyła utworzenie – w ramach swojej lokalnej struktury rządzenia – parlamentów obywatelskich, które będą przyglądały się konkretnym środkom służącym ograniczeniu emisji gazów cieplarnianych i przystosowywaniu się do zmian klimatu.

33. Podkreśla, że większość miast i regionów nie zna obecnego ani dawnego poziomu swoich emisji CO₂, co utrudnia im ilościowe określenie własnych wysiłków i opracowanie skutecznych sposobów osiągnięcia neutralności klimatycznej. Nalega, aby Komisja ułatwiła zapewnienie niezbędnej pomocy technicznej i kompetencyjnej z myślą o wsparciu władz lokalnych i regionalnych w ocenie ich emisji, w szczególności poprzez pełne wykorzystanie lokalnych i regionalnych

agencji energetycznych, władz lokalnych i regionalnych aktywnych w dziedzinie zmiany klimatu i innych właściwych partnerów. Zaleca się również włączenie „zarządcy ds. klimatu” do administracji lokalnej w celu promowania Paktu na rzecz Klimatu w gminie oraz koordynowania i wdrażania planów działania na rzecz zrównoważonej energii i klimatu (SECAP). Z prac tego zarządcy mogłyby także korzystać mniejsze administracje.

34. W tym kontekście popiera opracowane przez Światowe Porozumienie Burmistrzów wspólne ramy sprawozdawczości jako krok w kierunku zharmonizowania głosów podmiotów lokalnych i regionalnych.

35. Ponawia swoje poparcie dla systemu wkładów ustalanych na poziomie regionalnym i lokalnym, który służyłby formalnemu uznaniu i monitorowaniu redukcji emisji dwutlenku węgla osiąganego przez miasta, władze lokalne i regiony na całym świecie, a także zachęcaniu ich do ograniczania tych emisji. Wnosi, aby Komisja Europejska podjęła z nim współpracę w celu zbadania, w jaki sposób plany działania na rzecz zrównoważonej energii i klimatu lub porównywalne plany mogłyby pełnić funkcję wkładów ustalanych na poziomie regionalnym i lokalnym stanowiących lokalne wkłady w realizację porozumienia paryskiego ONZ i jak można by te plany oficjalnie uznać za uzupełnienie wkładów ustalonych na poziomie krajowym.

36. Z radością wita inicjatywę „Race to Zero” [Wyścig do zerowej emisyjności] i „Race to Resilience” [Wyścig po odporność] podjęte na szczeblu globalnym⁽⁶⁾ i wzywa UNFCCC, by współpracowała z nim i z innymi odpowiednimi partnerami z grupy władz lokalnych i gmin (LGMA) z myślą o formalnym uznaniu wkładu władz szczebla niższego niż krajowy w działania w dziedzinie klimatu oraz by ustanowiła osobny dialog z władzami szczebla niższego niż krajowy.

37. Zaznacza, że władze lokalne i regionalne mają szczególny potencjał w zakresie innowacji społecznych i technicznych w obszarze klimatu i często uczestniczą w projektach badawczych i innowacyjnych. Z myślą o tym, aby zapewnić pełne rozwinięcie i wykorzystanie tego potencjału jako narzędzia do znajdowania nowych rozwiązań na rzecz neutralności emisyjnej, wzywa Komisję, aby w pakiecie „Gotowi na osiągnięcie celu 55 proc.” zwróciła należytą uwagę na stworzenie elastycznych ram, które gwarantowałyby podejmowanie inicjatyw w zakresie innowacji i eksperymentowania na szczeblu lokalnym, co zaowocowałoby rozwiązaniami oddolnymi i ukierunkowanymi na konkretny obszar.

38. Podkreśla, że konieczne jest zapewnienie swobody wyboru ścieżki dekarbonizacji na poziomie lokalnym, z punktu widzenia technologii, strategii politycznych i demokracji; decyzje pochodzące z zewnątrz rodzą opór przed ich wdrażaniem.

Włączenie głosu władz lokalnych i regionalnych do obrad COP26

39. Uznaje, że chociaż wkłady ustalone na poziomie krajowym są podstawowym narzędziem służącym pociąganiu państw do odpowiedzialności, w redukcję emisji musi być zaangażowany szeroki ogół, aby można było stworzyć odporne i neutralne dla klimatu terytorium.

40. Podkreśla, że głos władz lokalnych i regionalnych stał się mocniejszy w międzynarodowych negocjacjach i inicjatywach dotyczących zmiany klimatu, i z zadowoleniem przyjmuje istniejące inicjatywy różnych sieci władz lokalnych i regionalnych takich jak CPMR, ICLEI, C40, Under2 Coalition, Regions4, Sojusz Klimatyczny (Climate Alliance), FEDARENE, Światowa Organizacja Zjednoczonych Miast i Władz Lokalnych czy Światowe Porozumienie Burmistrzów, jak również ich wkład w prace utworzonej przez UNFCCC platformy podmiotów niepaństwowych działających na rzecz klimatu (NAZCA).

41. Postrzega konferencję COP26 UNFCCC jako kluczowy moment dla ugruntowania pozycji UE na czele globalnych działań w dziedzinie klimatu i podkreśla, że trwające działania i zobowiązania podjęte przez regiony i miasta powinny odgrywać istotną rolę w przygotowaniach do COP26 i zyskać oficjalną widoczność podczas tej konferencji.

42. Wzywa podmioty globalne i europejskie do inwestowania w analizę dotyczącą płci i dane segregowane według kryterium płci, aby w pełni zrozumieć wpływ zmiany klimatu na wszystkie słabsze grupy społeczne, wdrożyć techniki sporządzania budżetu z uwzględnieniem aspektu płci oraz zapewnić równy dostęp do reprezentacji w kształtowaniu polityki dla wszystkich płci i wszystkich szczebli. W związku z tym popiera apel o zwiększenie równowagi płci w delegacjach krajowych, a także w zespole kierowniczym wyższego szczebla COP26. Ponadto z zadowoleniem przyjmuje prace UNFCCC nad powiązaniem polityki równości płci z polityką przeciwdziałania zmianie klimatu⁽⁷⁾ i wzywa Komisję Europejską do działania w tym samym kierunku.

43. Uważa deklarację z Edynburga w sprawie różnorodności biologicznej za najbardziej zdecydowany w historii dokument dotyczący uznania, zaangażowania i upodmiotowienia władz lokalnych i regionalnych we wszystkich procesach ONZ. Sugeruje, że podejście takie należy powielić i rozszerzyć na inne organy ONZ i wzywa naszych partnerów w UNFCCC do sporządzenia protokołu ustaleń z Europejskim Komitetem Regionów jako instytucjonalnym przedstawicielem europejskich miast i regionów.

⁽⁶⁾ <https://racetozero.unfccc.int/race-to-resilience/>

⁽⁷⁾ <https://unfccc.int/gender>

44. Apeluje o nasilenie wielopoziomowego dialogu politycznego na temat łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania się do niej w sektorach, w których zarządzanie w znacznym stopniu angażuje władze lokalne i regionalne i w których kompetencje są już zdecentralizowane w różnych miejscach na świecie, a mianowicie w sektorach takich jak podaż energii i popyt na nią, transport, rolnictwo i budownictwo.

45. Nawołuje do wzmożenia wielopoziomowego dialogu politycznego na temat łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania się do niej w sektorach, w których działania w dziedzinie klimatu muszą uwzględniać inne kwestie środowiskowe, takie jak zachowanie różnorodności biologicznej czy problemy związane z produkcją żywności, czystą wodą, zrównoważonym rolnictwem i leśnictwem. Dotyczy to szczególnie strategii planowania przestrzennego w zakresie kompatybilności użytkowania gruntów, która w kluczowy sposób angażuje władze lokalne i regionalne, a także decyzji w sprawie wdrożenia strategii przyjmowanych przez Komisję i mających konsekwencje dla sektora rolnictwa, którym musi towarzyszyć ocena skutków pozwalająca oszacować ich wpływ.

46. Z zadowoleniem przyjmuje inicjatywy Komisji Europejskiej i Porozumienia Burmistrzów, które mają pozwolić lepiej zaprezentować na zbliżających się konferencjach COP działania władz lokalnych i regionalnych i ich zaangażowanie w opracowywanie i wdrażanie polityki neutralnej dla klimatu oraz promować pozycję lidera w zakresie pionowej integracji działań w dziedzinie klimatu. W tym świetle wnosi, aby Komisja podjęła z nim współpracę w celu zorganizowania dnia tematycznego poświęconego lokalnym działaniom w dziedzinie klimatu w UE, który byłby okazją do uwypuklenia różnych inicjatyw UE.

47. Wzywa członków KR-u, aby organizowali w swoich społecznościach lokalne i regionalne konferencje COP przed COP26. Zmierzałyby one do poszerzenia świadomości społecznej na temat kryzysu klimatycznego, do zebrania zapatrywań obywateli i przedsiębiorstw na ich własne potrzeby oraz do zgromadzenia ich najlepszych praktyk, które mogłyby przyspieszyć zieloną transformację i osiągnięcie celów porozumienia paryskiego.

48. Przypomina, że UE postawiła sobie za cel, by odgrywać czołową rolę podczas negocjacji w ramach COP, i musi wobec tego przedsięwziąć skuteczne kroki w tym kierunku, co zakłada współtworzenie i współpracę z władzami lokalnymi i regionalnymi: w związku z tym wzywa UNFCCC, aby podjęła z nim współpracę w celu dalszego promowania pionierskich doświadczeń zebranych podczas lokalnych i regionalnych konferencji COP.

Bruksela, 1 lipca 2021 r.

Apostolos TZITIKOSTAS

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Europejski plan działania na rzecz demokracji

(2021/C 440/06)

Sprawozdawczyni: Aleksandra DULKIEWICZ (PL/EPL), prezydentka Gdańska**Dokument źródłowy:** Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie europejskiego planu działania na rzecz demokracji

COM(2020) 790 z 3 grudnia 2020 r.

ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW

Wprowadzenie

1. Uważa, że choć europejski plan działania na rzecz demokracji koncentruje się na krótkoterminowych mechanizmach obronnych służących ochronie procesów demokratycznych, to jego kontynuacją powinno być długoterminowe i bardziej strategiczne podejście do promowania demokracji europejskiej na wszystkich szczeblach – zarówno w jej wymiarze demokracji przedstawicielskiej, jak i uczestniczącej. Takie podejście mogłoby opierać się na istniejącym prawodawstwie i najlepszych praktykach stosowanych już w państwach członkowskich na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym oraz prowadzić do opracowania Europejskiej karty demokracji.

2. Przypomina, że zgodnie z art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE), który definiuje zasadę pomocniczości, „w dziedzinach, które nie należą do jej wyłącznej kompetencji, Unia podejmuje działania tylko wówczas i tylko w takim zakresie, w jakim cele zamierzonego działania nie mogą zostać osiągnięte w sposób wystarczający przez Państwa Członkowskie”.

3. Z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę w postaci europejskiego planu działania na rzecz demokracji (EPDD). W europejskiej przestrzeni publicznej i politycznej można zaobserwować wzrost zagrożeń związanych z populizmem i nacjonalizmem, z manipulacją społeczeństwem, łączących się z dezinformacją, mową nienawiści i tworzeniem teorii spiskowych. Prowadzi to do polaryzacji, agresji, nietolerancji i poważnych deficytów w zakresie solidarności społecznej. Generalny cel, czyli wzmocnienie pozycji obywateli i kreowania bardziej odpornych demokracji w całej UE, jest kluczowy dla budowania działań wzmacniających naszą Wspólnotę.

4. Podkreśla, że Unia Europejska to organizm przypominający swoją strukturą naczynia połączone. Pogorszenie stanu praw i wolności obywatelskich w jednym kraju członkowskim ma realny, negatywny wpływ na demokrację w całej europejskiej rodzinie i jest zagrożeniem dla naszych wspólnych wartości.

5. Podkreśla, że konieczne jest stworzenie katalogu zarówno zagrożeń dla demokracji, jak i innowacyjnych dobrych praktyk partycypacji obywateli; władze regionalne i lokalne są najlepiej do tego przygotowane. Zaprasza Komisję, Parlament i Radę do zapoznania się z rekomendacjami dorocznego barometru regionalnego i lokalnego UE 2021, który zostanie opublikowany w październiku 2021 r.

6. Przychyliła się do stanowiska zawartego w opinii na temat planu działania na rzecz zwalczania dezinformacji, że podnoszenie świadomości obywateli to długotrwały i złożony proces, polegający m.in. na rozwijaniu umiejętności w zakresie korzystania z mediów, w tym radzenia sobie z nowymi sposobami uzyskiwania dostępu do informacji i ich rozpowszechniania. Umiejętności te muszą iść w parze z krytyczną analizą informacji i jej źródeł.

7. Podkreśla, że władze lokalne i regionalne są predysponowane do wzięcia udziału w wojnie wypowiedzianej dezinformacji i zagrożeniom z nią związanych.

8. Zauważa, że przynależność do UE to nie tylko pakiet swobód i środki finansowe, ale też przestrzeganie fundamentalnych wartości. Konieczne są konkretne instrumenty prawne umożliwiające podjęcie szybkich i skutecznych działań mających pozytywny wpływ na promowanie i w skrajnych wypadkach wymuszanie stosowania przez członków europejskiej wspólnoty zasad demokratycznego państwa prawa oraz praworządności. Obecnie brak jest takich instrumentów prawnych. Efektem jest mała skuteczność KE, jeśli chodzi o interwencję w obliczu problematycznych

decyzji w niektórych krajach członkowskich, o czym wspomniano w rezolucji Parlamentu Europejskiego z 10 czerwca 2021 r. w sprawie sytuacji w zakresie praworządności w Unii Europejskiej i stosowania rozporządzenia 2020/2092 w sprawie warunkowości, z której konkluzjami KR całkowicie się zgadza. Podaje w wątpliwość, czy art. 7 Traktatu o UE jest wystarczającą odpowiedzią na te wyzwania.

9. Wzywa do jak najszybszego podjęcia strategicznych działań oraz wprowadzenia prawodawstwa skutecznego w walce z problemami widocznymi w niektórych państwach UE, np. w zakresie bezpieczeństwa wyborów, niezależnie od szczebla.

10. Podkreśla, że europejska demokracja jest zagrożona nie tylko przez zewnętrznych agresorów dążących do destabilizacji UE, ale również przez czynniki wewnętrzne atakujące to, co w UE najważniejsze – wspólnotę.

11. Uważa, że EPDD powinien wytyczać drogę prowadzenia relacji i kontaktów z partnerami pozaunijnymi, którzy demokratycznych standardów nie akceptują, łamiąc elementarne prawa człowieka i obywatela. Przykładem może być unijna polityka wobec takich krajów jak Rosja, Białoruś i Chiny oraz działanie East StratCom Task Force. Zauważa konieczność wspierania ruchów demokratycznych wśród sąsiadów, m.in. poprzez Partnerstwo Wschodnie.

12. Zaznacza, że konieczna jest próba znalezienia balansu między walką z pandemicznymi zagrożeniami a ochroną wolności i swobód obywatelskich (np. kwestia ochrony danych lub zapobiegania ograniczaniu prawa do zgromadzeń i demonstracji).

13. Podnosi fakt, że atak na media podważa wartości europejskie i sprowadza nas na drogę autorytaryzmu. Bez wolnych mediów nie ma realnej kontroli społecznej. Brak ustalonych standardów dziennikarskich tworzy klimat do szerzenia teorii spiskowych, dezinformacji, posługiwania się populizmem i mową nienawiści. Przestrzega przed działaniami w zakresie renacjonalizacji mediów w niektórych krajach unijnych.

14. Zauważa, że EPDD nie poświęca wystarczającej uwagi problematyce dostępu do informacji publicznej. U podstaw demokracji i poszanowania praw człowieka jest swobodny przepływ informacji i idei. Zgromadzone przez władze publiczne informacje należą się obywatelom, a władza każdego szczebla dysponuje danymi w ich imieniu ⁽¹⁾. Podkreśla, że dobre przykłady otwartości i odpowiedzialności władzy publicznej dają samorządy, które stosują narzędzia związane z dostępem obywateli do informacji oraz ich bezpośredniej partycypacji w sprawowaniu władzy ⁽²⁾.

15. Przypomina, że demokratyczna UE musi podtrzymać zobowiązanie do ochrony wartości UE, a także integracji i równości we wszystkich jej aspektach, niezależnie od płci, rasy, pochodzenia etnicznego, religii, przekonań, niepełnosprawności, wieku lub orientacji seksualnej. Państwa członkowskie muszą również podjąć wysiłki w tym kierunku.

16. Podkreśla, że w EPDD nie ma bezpośredniego odniesienia do działań władz lokalnych i regionalnych.

Priorytety

17. Wzywa do budowania autorytetu UE i państw członkowskich, wiarygodności praworządnych instytucji publicznych, edukacji oraz do wzmacniania roli samorządu terytorialnego jako inkubatora demokracji.

18. Podkreśla, że zaufanie obywateli UE do działań jej najważniejszych organów jest warunkiem *sine qua non* rozwoju demokratycznej wspólnoty europejskiej. Przewidywalność i wiarygodność instytucji centralnych w krajach członkowskich wymaga od tych krajów przestrzegania praworządności. Skuteczne funkcjonowanie niezależnych instytucji i legislacja krajowa w duchu wartości demokratycznych są fundamentem Wspólnoty.

⁽¹⁾ W rezolucji 59 Zgromadzenia Ogólnego ONZ przyjętej w 1946 r., a także w art. 19 Powszechnej deklaracji praw człowieka (1948) oraz art.10 europejskiej konwencji praw człowieka (1950) prawo do informacji stanowi integralną część fundamentalnego prawa do wolności słowa.

⁽²⁾ Przykładami tego samorządowego instrumentarium są: otwarte dane, budżet obywatelski, panele obywatelskie.

19. Zaznacza kluczową rolę samorządu terytorialnego jako miejsca kreowania postaw obywatelskich. Samorządy lokalne i regionalne są władzą najbliższą obywatela, cieszącą się największym zaufaniem⁽³⁾. Strategiczne staje się wzmocnienie roli regionów i miast, np. poprzez wyposażenie ich w instrumenty finansowe wolne od pozamerytorycznych kryteriów ich przyznania.

20. Wzywa do położenia nacisku na edukację Europejczyka, świadomego, pełnego tolerancji, zdolnego do kompromisów oraz do pokojowego rozwiązywania konfliktów. Współistnienie różnych poglądów i postaw to prawdziwa szczytówka przeciw fanatyzmowi, rasizmowi i konfliktom etnicznym.

Edukacja obywatelska – krytyczne myślenie i media literacy

21. Podkreśla, że samorząd może pełnić ważną rolę edukacyjną, tworząc warunki dla społeczności lokalnych do rozwoju dobrych nawyków demokratycznych.

22. Przestrzega przed radykalizacją społeczeństwa oraz dojściem do władzy populistów, używających dezinformacji. Walka z dezinformacją wymaga zidentyfikowania grup odbiorców najbardziej wrażliwych na jej negatywny wpływ. Szczególną ochroną należy otoczyć młodzież, osoby w podeszłym wieku, mniejszości narodowe i etniczne, imigrantów i osoby wykluczone cyfrowo. KE powinna zwrócić uwagę na regiony i grupy szczególnie podatne na dezinformację zewnętrzną i wewnętrzną.

23. Przyjmuje do wiadomości wytyczne przedstawione 26 maja przez Komisję Europejską w celu usunięcia niedociągnięć opracowanego przez nią kodeksu postępowania w zakresie zwalczania dezinformacji. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Komisja apeluje o silniejsze i bardziej szczegółowe zobowiązania we wszystkich obszarach kodeksu, a zwłaszcza o poprawę metod monitorowania, a także że zachęca do przystąpienia do kodeksu inne platformy działające w UE, prywatne podmioty świadczące usługi przesyłania wiadomości i inne podmioty w ekosystemie reklam internetowych. Trudności Komisji w zweryfikowaniu prawdziwości sprawozdań z monitorowania przekazywanych przez platformy oraz brak jakiegokolwiek mechanizmu sankcji znacznie ograniczają jednak skuteczność tego kodeksu i wymagają dalszych działań regulacyjnych na szczeblu UE.

24. W tym kontekście proponuje koordynację niewiążącego dla państw członkowskich i nieobowiązkowego paneuropejskiego programu edukacji obywatelskiej oraz nauczania krytycznego myślenia i kompetencji medialnych, który na wzór programu CIVIS w Finlandii jako najlepszej praktyki zostanie poddany konsultacjom społecznym, a następnie dostosowany tak, aby odpowiedzieć na regionalne i lokalne potrzeby. Powinien on obejmować edukację szkolną, szkolenia urzędników, kształcenie ustawiczne oraz kampanie społeczne. KR widzi w tym swój aktywny udział i wzywa KE do bliskiej współpracy z państwami członkowskimi i organizacjami społeczeństwa obywatelskiego przy uwzględnieniu zasady pomocniczości i podziału kompetencji.

Walka z dezinformacją i mową nienawiści

25. Widzi zasadność powołania do życia – w ścisłej współpracy z Komisją INGE Parlamentu Europejskiego – europejskiej agencji⁽⁴⁾, której zadaniem byłaby profilaktyka w zakresie walki z dezinformacją, mową nienawiści, nietolerancją, przemocą wobec konkretnych grup społecznych i rozpowszechnianiem teorii spiskowych.

26. Wyraża ubolewanie, że władze lokalne odgrywają drugorzędą rolę w zwalczaniu rozpowszechniania fałszywych informacji, często z powodu braku ekspertyzy, umiejętności i zasobów. Apeluje o stworzenie spójnego mechanizmu finansowania walki z dezinformacją.

27. Przyjmuje strategię unii bezpieczeństwa dotyczącą koncentracji na atakach hybrydowych, dokonywanych przez podmioty państwowe i niepaństwowe, poprzez ataki cybernetyczne, uszkodzenia infrastruktury krytycznej, kampanie dezinformacyjne i radykalizację narracji politycznej.

28. KR widzi potrzebę dyskusji na temat wolności słowa i tego, czym ona jest w Internecie. Wskazuje Nagrodę im. Pawła Adamowicza⁽⁵⁾ na rzecz wspierania integracji społecznej, promowania równych szans i przestrzegania praw człowieka i wolności obywatelskich oraz zwalczania uprzedzeń i ksenofobii, zainicjowaną wspólnie przez Komitet Regionów, ICORN Międzynarodową Sieć Miast Schronienia oraz miasto Gdańsk, jako konkretny krok w tym kierunku.

⁽³⁾ <https://cor.europa.eu/en/our-work/Pages/EURegionalBarometer-2020.aspx>

⁽⁴⁾ Np. powiązanej z KR-em.

⁽⁵⁾ Był on także twórcą dwóch gdańskich modeli dedykowanych tym ideałom: Modelu Integracji Imigrantów oraz Modelu Równego Traktowania.

29. Obok samorządów oraz społeczeństwa obywatelskiego konieczne jest zaangażowanie mediów. Ze względu na praktykę i doświadczenie zawodowe osoby zajmujące się infosferą są wyczułone na dezinformację.

30. Przypomina znaczenie ustawy o usługach cyfrowych (DSA) jako instrumentu, który można wykorzystać, aby uczynić środowisko cyfrowe bardziej przejrzystym i zwiększyć odpowiedzialność platform internetowych.

31. Przypomina, że należy zapewnić pełną spójność między EDAP, planem działania w dziedzinie technologii audiowizualnych i medialnych oraz dyskusjami legislacyjnymi w sprawie DSA.

32. Oczekuje dyrektywy o usługach cyfrowych, która zaproponuje horyzontalne ramy nadzoru regulacyjnego nad przestrzenią internetową i zasady zapewniające rozliczalność w zakresie sposobu, w jaki platformy zarządzają treścią, reklamami i mikrotargetowaniem.

Bezpieczeństwo dziennikarzy i wsparcie dla mediów lokalnych

33. Podkreśla rolę rzetelnego dziennikarstwa, również na poziomie lokalnym, w budowaniu zaufania społecznego. Niezależne media tworzą jeden z najważniejszych filarów demokracji, mają realny wpływ na poziom debaty publicznej.

34. Potępia stosowanie narzędzia walki z niezależnymi mediami – znanym jako SLAPP (strategiczne powództwo zmierzające do stłumienia debaty publicznej) i oczekuje propozycji KE w zakresie ochrony dziennikarzy i społeczeństwa obywatelskiego.

35. Przestrzega przed marginalizacją prasy niezależnej poprzez monopolizację i upolitycznienie mediów, szczególnie jeśli odbywa się to poprzez wykorzystanie środków z funduszy europejskich. Wzywa do lepszego monitoringu funduszy dedykowanych takim aktywnościom. Popiera udział regionów w dystrybucji środków unijnych. Opowiada się za opracowaniem – przy poszanowaniu kompetencji państw członkowskich – uzupełniających środków legislacyjnych mających na celu wzmocnienie zdolności do interwencji na szczeblu europejskim, aby zagwarantować, że wolność i pluralizm niezależnych mediów pozostaną filarem naszej demokracji.

36. Podkreśla, że atak na swobodę wyrażania opinii zawęży debatę publiczną. Zwraca uwagę na wolność słowa w pracy akademickiej, badawczej czy artystycznej. Zastraszanie, kampanie oszczerstw, nacisk polityczny, restrykcje finansowe i utrudnianie dostępu do środków publicznych zagrażają działalności naukowców, mediów i organizacji pozarządowych, uniemożliwiając realizację misji kontrolnej. Przestrzega przed próbami ograniczenia niezależności prowadzenia badań naukowych podejmowanymi przez niektóre rządy wprowadzające penalizację w oparciu o niejasne i kontrowersyjne kryteria.

Wzmocnienie partycypacji obywateli

37. Podkreśla, że Konferencja w sprawie przyszłości Europy (KspE) powinna być organizowana w jak największej liczbie regionów europejskich i prowadzona oddolnie, co umożliwi włączenie do dyskusji i udziału zróżnicowanych grup obywateli. Rekomenduje uznanie paneli obywatelskich jako formy udziału w procesie decyzyjnym w UE.

38. Wzywa instytucje UE do budowania skutecznych, przejrzystych i włączających kanałów docierania do obywateli, zwłaszcza tych zniechęconych do zaangażowania w życie publiczne i społeczne. Podkreśla kluczową rolę młodzieży w tym procesie.

39. Jest świadomy, że Konferencja w sprawie przyszłości Europy (KspE) jest wyjątkową okazją do zaangażowania obywateli. To innowacyjne i ogólnoeuropejskie doświadczenie partycypacji pozwoli wspólnie zdecydować o przyszłości, kształcie i priorytetach demokratycznej Europy. KR zobowiązuje się do pełnego zaangażowania władz lokalnych i regionalnych w konferencję, aby dokonać przeglądu najlepszych praktyk i udzielić głosu obywatelom oraz władzom samorządowym.

Wolne i demokratyczne wybory

40. Podkreśla, że troska o wolne i demokratyczne wybory, o których mowa w EPDD, powinna w równej mierze dotyczyć wyborów europejskich, krajowych, regionalnych i lokalnych.

41. Zauważa, że kampanie polityczne w dużej mierze przenoszą się do Internetu. Dlatego niezbędne są przepisy dotyczące przejrzystości w zakresie sponsorowanych treści politycznych oraz gwarantujących wytyczne dla partii politycznych i państw członkowskich. Apeluje o uwzględnienie specyfiki wyborów lokalnych, często pomijanych przy kreowaniu ogólnoeuropejskiego prawodawstwa.

42. Zauważa, że w EPDD brak jest wystarczającego odniesienia do okresów pomiędzy wyborami. Dezinformacja, propaganda, manipulacja i próba zmian postaw obywateli najczęściej ma miejsce w tym czasie.

43. Podkreśla, że fundusze strukturalne UE należy wykorzystać do finansowania działalności społeczeństwa obywatelskiego oraz budowania zdolności i struktur instytucjonalno-administracyjnych potrzebnych do obywatelskiego i aktywnego udziału w życiu politycznym. Dostęp do funduszy powinien być jak najbardziej uproszczony, a zarządzanie nimi powinno w jak największym stopniu należeć do regionów.

44. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że 19 kwietnia Komisja Europejska rozpoczęła konsultacje społeczne, otwarte do 12 lipca ⁽⁶⁾, w celu przedstawienia w ostatnim kwartale 2021 r. zaktualizowanych dyrektyw zmierzających do wsparcia prawa obywateli UE mieszkających w innym państwie członkowskim do głosowania i kandydowania w wyborach lokalnych i europejskich. Jak wspomniano również w europejskiej inicjatywie obywatelskiej (EIO) „Głosowanie bez granic” ⁽⁷⁾, mimo że ponad 14 mln mobilnych obywateli unijnych ma prawo do głosowania, frekwencja i liczba mobilnych obywateli UE, którzy kandydują w wyborach, nadal jest niższa niż w przypadku porównywalnych grup krajowych i nadal napotykają oni trudności w korzystaniu ze swoich praw wyborczych.

45. Przestrzega, że pandemia unaoczniała wyzwania przeprowadzenia w pełni demokratycznych wyborów w sytuacji ograniczających je obostrzeń. Wyzwaniem organizacyjnym i technologicznym, również w kontekście cyberzagrożeń, jest zapewnienie bezpieczeństwa procesom głosowania korespondencyjnego i/lub elektronicznego.

Pointa

46. Wzywa KE, by szukała długoterminowych instrumentów, które pomogą UE stawić czoło nowym zagrożeniom. Demokratyczna szczepionka, której poszukujemy, ma być efektywna, nowatorska oraz skuteczna, a także wzmacniać naszą demokratyczną infrastrukturę teraz i w perspektywie długoterminowej.

47. Podkreśla, że pełne uczestnictwo w życiu publicznym stanowi podstawę pluralistycznej i demokratycznej wspólnoty, można to jednak osiągnąć wyłącznie dzięki zaufaniu obywateli do instytucji państwowych. Bez zaufania nie można mówić o partycypacji, a ta nie będzie możliwa bez edukowania społeczeństwa. W tym zakresie KR widzi dużą rolę dla władz regionalnych i lokalnych.

48. Zwraca wreszcie uwagę, że demokracja i praworządność będą się miały dobrze wtedy, gdy sprawujący władzę, niezależnie, na jakim szczeblu, występować będą przed obliczem świadomych obywateli.

Bruksela, dnia 30 czerwca 2021 r.

Apostolos TZITZIKOSTAS

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów

⁽⁶⁾ Konsultacje społeczne w sprawie udziału w wyborach europejskich (<https://bit.ly/3goNYin>) oraz w sprawie udziału w wyborach lokalnych (<https://bit.ly/3gmIR2l>).

⁽⁷⁾ <https://eci.ec.europa.eu/013/public/#/screen/home>

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Realizacja celów zrównoważonego rozwoju do 2030 r.

(2021/C 440/07)

Sprawozdawca:	Ricardo Rio (PT/EPL), burmistrz Bragi
Dokument źródłowy:	Realizacja celów zrównoważonego rozwoju – podejście kompleksowe Roczna strategia zrównoważonego wzrostu gospodarczego na 2021 r.

ZALECENIA POLITYCZNE**EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW**

1. Uważa, że osiągnięcie celów zrównoważonego rozwoju ma zasadnicze znaczenie dla wszystkich 194 krajów, które przyjęły agendę ONZ na rzecz zrównoważonego rozwoju i jest zdania, że trwająca pandemia i jej oczekiwane skutki zdrowotne, gospodarcze, społeczne, ekologiczne i kulturalne będą stanowić nowy impuls do realizacji tego celu. Dlatego zwraca się do europejskich przywódczyni i przywódców o przyjęcie ambitnego i konsekwentnego podejścia w programach polityki wewnętrznej i zagranicznej oraz o jednoznaczne stwierdzenie, że w ramach dekady działań ONZ na rzecz zrównoważonego rozwoju Unia Europejska na wszystkich poziomach sprawowania rządów musi być liderem i widocznym krzewicielem osiągania celów zrównoważonego rozwoju.
2. Jest zdania, że niniejsza opinia musi być postrzegana jako zachęta dla Komisji Europejskiej do położenia jeszcze większego akcentu na cele zrównoważonego rozwoju jako integralną część podstawowych europejskich wartości i tożsamości europejskiej, a tym samym do nadania im odpowiednio wysokiej rangi w jej nadrzędnej narracji i priorytetach.
3. Z zadowoleniem przyjmuje przywództwo polityczne Komisji Europejskiej we wdrażaniu celów zrównoważonego rozwoju za pośrednictwem Europejskiego Zielonego Ładu oraz nowe ukierunkowanie europejskiego semestru na cele zrównoważonego rozwoju, a także podejście Komisji do promowania ambitnego programu dotyczącego bardziej zrównoważonej, konkurencyjnej, otwartej na świat i spójnej Europy, która jest w stanie sprostać wyzwaniom XXI w. Podejście to zostało wzmocnione dzięki dodatkowym funduszom Next Generation EU z myślą o zbudowaniu bardziej ekologicznej, bardziej cyfrowej i bardziej odpornej Europy.
4. Podtrzymuje jednak postulat Rady, Parlamentu Europejskiego, KR-u i byłej wielostronnej platformy UE na rzecz zrównoważonego rozwoju, aby opracować nadrzędną strategię na rzecz celów zrównoważonego rozwoju, która zastąpiłaby strategię „Europa 2020” i która urzeczywistniłaby wspólną wizję modelu rozwoju zrównoważonego, jakiego pragniemy dla Unii Europejskiej i jaki chcielibyśmy promować poza nią, dzięki czemu wszystkie władze lokalne i regionalne mogłyby dążyć do tych samych celów i założeń w ten sam sposób.
5. Przypomina, że przegląd polityki handlowej UE ma na celu promowanie większej zrównoważoności zgodnie z jej zobowiązaniem do realizacji celów zrównoważonego rozwoju ONZ. Tylko spójny i zrównoważony model handlu zgodny z podstawowymi wartościami Unii Europejskiej może przyczynić się do dobrostanu i dobrobytu wszystkich ludzi, zarówno w UE, jak i w innych częściach świata.
6. Wyraża ponadto ubolewanie, że cele zrównoważonego rozwoju stopniowo tracą na znaczeniu w narracji UE i są mniej widoczne w kształtowaniu polityki UE, co zagraża ich realizacji do 2030 r.
7. Uważa, że zdolność komunikacji i wzajemnego uczenia się skupiona wokół celów zrównoważonego rozwoju jest kluczowym elementem podnoszenia świadomości i zaangażowania wszystkich stron, co wymaga większych dostosowań między systemami sprawowania rządów w UE w kwestiach gospodarczych, społecznych i ekologicznych, takich jak europejski semestr, Europejski Zielony Ład i wdrażanie Europejskiego filaru praw socjalnych, a celami zrównoważonego rozwoju.
8. Zauważa, że powiązania między wymienionymi inicjatywami a celami zrównoważonego rozwoju wydają się czasem luźne. Podkreśla w związku z tym, że Komisja powinna zaangażować wszystkie odpowiednie departamenty Komisji i unikać „inicjatyw silosowych”.

9. Z zadowoleniem przyjmuje dokument roboczy służb Komisji Europejskiej w sprawie realizacji celów zrównoważonego rozwoju do 2030 r. jako przydatne sprawozdanie z wdrażania, ale ubolewa, że zawiera on jedynie wykaz inicjatyw wymienionych w ramach celów zrównoważonego rozwoju.

10. Na przykład w nowej zaktualizowanej strategii przemysłowej⁽¹⁾, przedstawionej w maju 2021 r., nie wspomina się o celach zrównoważonego rozwoju, a zatem nie może ona być częścią szerszej zakrojonych działań na rzecz spójności polityki i zrównoważonego rozwoju. Ogranicza to przydatność dokumentu roboczego służb Komisji odnośnie do realizacji celów zrównoważonego rozwoju.

11. Z zadowoleniem przyjmuje wyrażone w komunikacie w sprawie lepszego stanowienia prawa z dnia 29 kwietnia 2021 r.⁽²⁾ zobowiązanie do uwzględnienia celów zrównoważonego rozwoju we wszystkich obszarach polityki, a także do określenia odpowiednich celów zrównoważonego rozwoju dla każdego wniosku oraz do zbadania, w jaki sposób inicjatywa przyczyni się do ich osiągnięcia, co stanowi powtórzenie poprzedniego apelu KR-u⁽³⁾. Ponadto uważa, że przejrzyste i szeroko zakrojone oceny skutków ex ante mają szczególne znaczenie dla kontroli zrównoważoności wniosków.

12. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że w dokumencie roboczym służb Komisji skoncentrowano się na znaczeniu uczestnictwa zainteresowanych stron oraz na uznaniu roli i pracy zarówno Europejskiego Komitetu Regionów, jak i władz lokalnych i regionalnych. Zwraca również uwagę na istotną rolę krajowych, europejskich i międzynarodowych stowarzyszeń regionów i miast.

13. Zauważa, że zapowiedziane wcześniej środki na rzecz dalszej wymiany i dialogu w postaci konferencji i okresowych wydarzeń organizowanych przez Komisję Europejską nie zostały jeszcze zrealizowane, i wzywa do ściślejszej współpracy między Komisją Europejską, Radą, Parlamentem Europejskim i Europejskim Komitetem Regionów w zakresie wdrażania celów zrównoważonego rozwoju na szczeblu UE.

14. Podkreśla, że pandemia COVID-19 pokazała znaczenie zrównoważonego rozwoju oraz że cele zrównoważonego rozwoju mogą pomóc w dążeniu do spójnej, całościowej wizji w ramach Next Generation EU, w szczególności w ustanowieniu krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności jako części Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF).

15. Uważa, że brak zaangażowania władz lokalnych i regionalnych w niektórych państwach członkowskich oraz brak znaczącego procesu konsultacji w formułowaniu krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności na poziomie wyznaczania priorytetów i planowanych działań wystawia na szwank powodzenie tych planów w tych państwach, gdyż regionalne perspektywy głębokiej transformacji gospodarczej, społecznej i środowiskowej odzwierciedlone są jedynie częściowo. Istnieje wyraźna pilna potrzeba wsparcia realizacji celów zrównoważonego rozwoju na szczeblu lokalnym w celu prowadzenia odbudowy w lepszy i bardziej sprawiedliwy sposób.

16. Podkreśla, że istnieją dwa kluczowe podejścia pomocnicze: bardziej spójna koordynacja między celami zrównoważonego rozwoju i głównymi strategiami politycznymi Unii Europejskiej oraz nowy impuls do realizacji celów zrównoważonego rozwoju na szczeblu lokalnym i regionalnym. Podejścia te muszą być stosowane wraz z wyraźnymi zachętami dla wszystkich zainteresowanych stron. W tym kontekście większa interakcja między instytucjami europejskimi a szczeblem lokalnym i regionalnym przyniosłaby korzyści wszystkim stronom.

Zarządzanie celami zrównoważonego rozwoju a instytucje europejskie

17. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że obecna Komisja Europejska podjęła zdecydowane zobowiązanie polityczne na rzecz realizacji celów zrównoważonego rozwoju. Powinny temu jednak towarzyszyć konkretne ustalenia dotyczące zarządzania wewnętrznego w ramach Komisji Europejskiej, np. regularne spotkania koordynacyjne gabinetu przewodniczącej z gabinetami innych komisarzy dotyczące włączania realizacji celów zrównoważonego rozwoju do wszystkich dziedzin polityki.

18. Stwierdza, że wielostronna platforma UE na rzecz realizacji celów zrównoważonego rozwoju była dobrym krokiem w kierunku włączenia społeczeństwa obywatelskiego oraz władz lokalnych i regionalnych w podejmowanie decyzji dotyczących celów zrównoważonego rozwoju na szczeblu europejskim. Zalecenia platformy w zakresie realizacji celów zrównoważonego rozwoju w UE powinny zostać wykorzystane do dalszych działań⁽⁴⁾.

19. Uznaje Europejski Pakt na rzecz Klimatu za krok mający na celu zachęcenie większej liczby osób do podjęcia działań, ale skupiający się jedynie na tematach związanych z terenami zielonymi i poświęcony zachęcaniu zainteresowanych stron do podjęcia działań, podczas gdy platforma obejmowała wszystkie cele zrównoważonego rozwoju i działała jako struktura dialogu w celu wspierania Komisji Europejskiej i doradzania jej w zakresie ich terminowej realizacji.

⁽¹⁾ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów, 5 maja 2021 r., „Aktualizacja nowej strategii przemysłowej z 2020 r. – tworzenie silniejszego jednolitego rynku sprzyjającego odbudowie Europy”, https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/communication-industrial-strategy-update-2020_en.pdf.

⁽²⁾ https://ec.europa.eu/info/files/better-regulation-joining-forces-make-better-laws_pl

⁽³⁾ Pkt 42, opinia Europejskiego Komitetu Regionów „Cele zrównoważonego rozwoju: podstawa długoterminowej strategii UE na rzecz zrównoważonej Europy 2030”, Arnoldas ABRAMAVIČIUS.

<https://webapi2016.cor.europa.eu/v1/documents/cor-2019-00239-00-00-ac-tra-pl.docx/content>

⁽⁴⁾ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/sdg_multi-stakeholder_platform_input_to_reflection_paper_sustainable_europe2.pdf

20. Zaleca wykorzystanie sprawozdania przedstawionego pod koniec kadencji poprzedniej platformy w celu przygotowania wszelkich dalszych zorganizowanych dialogów. Opowiada się również za tym, by przyszły zorganizowany dialog pozostał jak najbardziej reprezentatywny wobec szerokiego spektrum podmiotów zainteresowanych realizacją celów zrównoważonego rozwoju, wywodzących się z organizacji społeczeństwa obywatelskiego, sektora prywatnego, związków zawodowych, środowisk akademickich, samorządów regionalnych i lokalnych oraz grup mniejszości lub słabszych grup społecznych, które reprezentują cztery wymiary zrównoważonego rozwoju (gospodarczy, środowiskowy, społeczny i wymiar zarządzania) oraz mają udokumentowane osiągnięcia i doświadczenie w zakresie realizacji celów zrównoważonego rozwoju na szczeblu UE. W zamian zainteresowane strony powinny ponosić odpowiedzialność przed swoimi okręgami wyborczymi, gromadzić informacje i przekazywać im sprawozdania.

21. Podkreśla znaczenie uwzględniania równości płci i równych szans dla wszystkich w strategiach politycznych i programach UE służących realizacji celów zrównoważonego rozwoju, co podkreślono w niedawnym sprawozdaniu Europejskiego Trybunału Obrachunkowego w sprawie uwzględniania aspektu płci w budżecie UE ⁽⁵⁾.

22. W związku z tym zwraca się do Komisji Europejskiej o odnowienie platformy na rzecz realizacji celów zrównoważonego rozwoju lub utworzenie innej platformy dialogu o dużej sile przebicia i uporządkowanych działaniach następczych, która wspierałaby wiedzę fachową wszystkich zainteresowanych stron z instytucji publicznych i prywatnych na temat Agendy 2030 i która doradzałaby bezpośrednio Komisji Europejskiej.

23. Ponawia apele ze strony różnych sektorów, zwłaszcza własne apele jako orędownika pomocniczości w działaniu, by wspólne działania UE były w większym stopniu oparte na dzieleniu się najlepszymi praktykami, ocenach skutków i lepszym powiązaniu z tzw. poczworną helisą (nauka, polityka, przemysł i społeczeństwo). Największy wpływ ma integracja wiedzy i doświadczenia między dyscyplinami, sektorami polityki i wszystkimi celami zrównoważonego rozwoju. Inicjatywa KE „Intelligent Cities Challenge” [„Wyzwanie dla inteligentnych miast”] jest doskonałym przykładem, który należy promować i rozwijać w innych dystryktach generalnych i obszarach polityki, podobnie jak platforma strategii inteligentnej specjalizacji (S3) na rzecz celów zrównoważonego rozwoju, która mogłaby być lepiej wykorzystywana przez regiony europejskie.

24. Uważa, że KE powinna wybrać kilka wskaźników danych społecznych, gospodarczych i środowiskowych na poziomie lokalnym i regionalnym, na które mogą wpłynąć samorządy lokalne i regionalne, aby zbadać ewolucję Agendy 2030 w całej UE oraz w miarę możliwości wpływ na skalę międzynarodową. Należy przy tym uwzględnić wysiłki podjęte już w tym celu w niektórych krajach.

25. Podkreśla, że monitorowanie i dane są kluczowymi narzędziami komunikacji w kontaktach z obywatelami i społeczeństwem obywatelskim na szczeblu lokalnym i regionalnym. KR oraz władze lokalne i regionalne są zaangażowane w przenoszenie celów zrównoważonego rozwoju na szczebel lokalny i są ważnymi podmiotami gromadzącymi dane. Na przykład KR współpracuje z OECD i okresowo gromadzi dane na temat lokalnego i regionalnego zaangażowania w realizację celów zrównoważonego rozwoju i uważa, że jest to wzorcowy przypadek partnerstwa bazującego na badaniach opartych na dowodach.

26. Wzywa Komisję Europejską do zwiększenia solidności sprawozdania Eurostatu z monitorowania celów zrównoważonego rozwoju poprzez zastosowanie łatwo policzalnych i możliwych do określenia w niebiurokratyczny sposób poziomów realizacji celów zrównoważonego rozwoju. Komisja powinna w ramach europejskiego semestru w dalszym ciągu wykorzystywać te sprawozdania oraz wzbogacać je o dane i najlepsze praktyki pochodzące od władz lokalnych i regionalnych, ponieważ obecne monitorowanie nie obejmuje danych na poziomie NUTS 2.

Rola celów zrównoważonego rozwoju w europejskim semestrze na rzecz trwałej odbudowy

27. Wyraża uznanie dla istotnych prac podjętych przez Komisję Europejską na potrzeby włączenia celów zrównoważonego rozwoju do europejskiego semestru w cyklu semestru 2020. Stopniowe włączanie celów zrównoważonego rozwoju do rocznej strategii zrównoważonego wzrostu gospodarczego, sprawozdań krajowych i krajowych programów reform pokazało prawdziwe zaangażowanie UE w dokonywanie zmiany paradygmatu w kierunku zrównoważonego rozwoju.

28. Popiera Europejski Zielony Ład i wzywa do bardziej synergicznej interpretacji celów zrównoważonego rozwoju w przeciwdziałaniu zmianie klimatu i podkreśla w tym kontekście przydatność celów zrównoważonego rozwoju, w szczególności celu nr 13, oraz możliwość pracy nad kompromisami i spójnością polityczną z ramami celów zrównoważonego rozwoju.

29. Uważa, że niezbędne jest lepsze dostosowanie priorytetów wszystkich programów finansowania, aby powszechnie włączyć cele zrównoważonego rozwoju do głównego nurtu polityki. Na przykład misja „100 miast neutralnych dla klimatu do 2030 r.” jest krokiem służącym przyspieszeniu realizacji celów zrównoważonego rozwoju. Inwestowanie w kwestie społeczne jest korzystne również dla klimatu.

⁽⁵⁾ <https://bit.ly/3fjXlaF>

30. W związku z tym zachęca Komisję Europejską do ponownego wyraźnego włączenia celów zrównoważonego rozwoju do zreformowanego europejskiego semestru, co doprowadzi do trwałej odbudowy ukierunkowanej na konkretne obszary, która powinna w pełni angażować władze lokalne i regionalne oraz uzupełniać reformy i inwestycje w państwach członkowskich dostosowane do celów zrównoważonego rozwoju i posiadające europejską wartość dodaną.

31. Przypomina w tym kontekście, że Komisja Europejska powinna przedstawić definicję „reform strukturalnych” w kontekście europejskiego semestru. Taka definicja jest konieczna, aby zagwarantować, że reformy te będą się ograniczać do tych obszarów polityki, które są istotne dla realizacji celów Traktatu UE i nadrzędnych strategii politycznych Unii Europejskiej, w tym celów zrównoważonego rozwoju, i które – z należytych poszanowaniem zasady pomocniczości – odnoszą się bezpośrednio do kompetencji UE ⁽⁶⁾.

32. Zachęca Komisję do rozważenia wkładu w realizację celów zrównoważonego rozwoju jako wspólnego i przekrojowego zadania w ramach wszystkich zarządzanych bezpośrednio i pośrednio europejskich programów finansowania.

33. Dlatego uważa, że jego zalecenia dotyczące poprawy rozliczalności europejskiego semestru są tym bardziej aktualne obecnie, gdy istnieje pilna potrzeba włączenia regionów, miast, gmin wiejskich i zainteresowanych stron w ten proces oraz uczynienia sprawowania rządów bardziej demokratycznym i przejrzystym. Zauważa, że dokument roboczy służb Komisji w sprawie realizacji celów zrównoważonego rozwoju również wskazuje na ten kierunek, gdyż potwierdza potrzebę zaangażowania zainteresowanych stron w realizację celów zrównoważonego rozwoju.

34. Ponawia swój apel o przyjęcie europejskiego kodeksu postępowania w celu zaangażowania władz lokalnych i regionalnych oraz ich stowarzyszeń przedstawicielskich w europejski semestr i zauważa, że Komisja Europejska powinna dawać przykład i nawiązać zorganizowany dialog z zainteresowanymi stronami na temat europejskiego semestru, tym bardziej ze względu na lukę powstałą po braku odnowienia wielostronnej unijnej platformy wysokiego szczebla na rzecz realizacji celów zrównoważonego rozwoju.

35. Proponuje jako pierwszy krok w tym kierunku zorganizowanie konferencji zainteresowanych stron na temat europejskiego semestru przy wsparciu obu komitetów konsultacyjnych lub przeprowadzenie konsultacji z komitetami przed publikacją kolejnej rocznej strategii zrównoważonego wzrostu gospodarczego.

36. Podkreśla, że promowanie dwojakich transformacji oraz wdrażanie Europejskiego filaru praw socjalnych i powiązanego z nim planu działania w krajowych planach odbudowy i zwiększania odporności jest niewystarczające, aby w spójny i konsekwentny sposób objąć cele zrównoważonego rozwoju i wytyczyć jasną ścieżkę prowadzącą do osiągnięcia celów pośrednich i głównych. Obecny kryzys pokazał, że UE potrzebuje celów zrównoważonego rozwoju jako szerszego podejścia, które obejmuje i łączy również inne obszary polityki, takie jak różnorodność biologiczna i zdrowie, aby uniknąć kryzysów w przyszłości.

37. Wzywa Komisję Europejską – jako że Europa znajduje się na rozdrożu – do wykorzystania następnej rocznej strategii zrównoważonego wzrostu gospodarczego na rok 2022 w celu formalnego ponownego włączenia celów zrównoważonego rozwoju do europejskiego semestru, lepszego powiązania celów zrównoważonego rozwoju i RRF oraz wyraźnego potwierdzenia, że cele te stanowią dla UE sposób na kształtowanie trwałej odbudowy.

38. Uważa, że utrzymanie punktu ciężkości europejskiego semestru jako ram koordynacji polityki gospodarczej państw UE jest możliwe dzięki włączeniu celów zrównoważonego rozwoju oraz że cele te powinny zostać ponownie zintegrowane z europejskim semestrem przy najbliższej okazji.

39. Zachęca Komisję Europejską do rozpoczęcia tego ponownego włączenia podczas oceny krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności poprzez odwzorowanie celów zrównoważonego rozwoju w takich planach przedstawionych przez państwa członkowskie; podkreśla, że taka wizualizacja zostałaaby przeprowadzona przez służby Komisji Europejskiej w odniesieniu do sposobu, w jaki plany przyczyniają się do realizacji celów zrównoważonego rozwoju. Pozwoliłoby to uzyskać praktyczny przegląd kompleksowości tych planów, a jednocześnie nie stanowiłoby dodatkowego obciążenia administracyjnego dla sprawozdawczości.

40. Wzywa Komisję do rozważenia utworzenia prostej, niebiurokratycznej tablicy wyników dotyczącej środowiska, która uzupełniałaby tablicę wskaźników społecznych w ramach europejskiego semestru i przygotowywałaby do formalnego włączenia celów zrównoważonego rozwoju do kolejnego cyklu europejskiego semestru.

41. Wnosi do Komisji o przedstawienie wniosków mających na celu lepsze skorelowanie wymogów dotyczących odpowiedzialności przedsiębiorstw z wdrażaniem agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju. Mogłoby to obejmować rozważenie wprowadzenia prostego i niebiurokratycznego europejskiego paszportu odpowiedzialności przedsiębiorstw, skierowanego do dużych firm i określającego wymogi związane z celami zrównoważonego rozwoju w zakresie stosunków pracy, równouprawnienia płci, zarządzania łańcuchem dostaw i opodatkowania i przejrzystości finansowej.

⁽⁶⁾ Zob. opinia KR-u 3764/2018 w sprawie programu wspierania reform <https://webapi2016.cor.europa.eu/v1/documents/cor-2018-03764-00-00-ac-tra-pl.docx/content>.

42. Uważa, że wniosek Komisji dotyczący przeglądu paktu stabilności i wzrostu, który ma zostać przedstawiony w ostatnim kwartale 2021 r., powinien ugotować drogę do trwałej reformy unijnych mechanizmów nadzoru budżetowego i makroekonomicznego w celu zapewnienia wystarczającego poziomu wysokiej jakości inwestycji publicznych w zrównoważoną transformację Unii Europejskiej. Powinno to obejmować propozycje włączenia prostych i niebiurokratycznych wskaźników do ram budżetowych, które lepiej niż PKB odzwierciedlają drogę do osiągnięcia celów zrównoważonego rozwoju.

Lokalny i regionalny wkład w realizację celów zrównoważonego rozwoju

43. Zwraca uwagę na szacunki OECD, według których 65 % ze 169 zadań w ramach 17 celów zrównoważonego rozwoju nie może zostać osiągniętych bez zaangażowania władz lokalnych i regionalnych lub koordynacji z nimi⁽⁷⁾.

44. Zauważa, że władze lokalne i regionalne były odpowiedzialne za średnio 53 % całkowitych inwestycji publicznych w 2018 r. w UE⁽⁸⁾. Większość z nich dotyczy infrastruktury usług podstawowych, w zakresie których miasta lub regiony posiadają główne kompetencje i które są niekiedy przedmiotem ukierunkowanych celów zrównoważonego rozwoju – chodzi tu o takie kwestie, jak: edukacja, zdrowie, infrastruktura społeczna, woda pitna, infrastruktura sanitarna, gospodarowanie odpadami stałymi, energia, transport i mieszkalnictwo. Zauważa również, że cały jedenasty cel zrównoważonego rozwoju poświęcony jest miastom i społecznościom lokalnym.

45. Uważa, że władze lokalne i regionalne mają kluczowe znaczenie dla uruchomienia lokalnych, regionalnych, a zatem i krajowych strategii politycznych w ważnych dziedzinach związanych z celami zrównoważonego rozwoju, takich jak: środowisko, usługi publiczne, edukacja, zdrowie oraz rozwój gospodarczy i terytorialny oraz przyczyniają się do realizacji wielu innych celów, takich jak równość płci, zrównoważona konsumpcja, zatrudnienie, innowacje, społeczeństwa integracyjne, dobre rządy i partnerstwa. Dlatego istotne jest wzmocnienie istniejącego konsensusu w celu udoskonalenia priorytetów terytorialnych w ramach polityki UE. Wiele sieci utworzyło grupy zadaniowe, których członkowie dzielą się informacjami i doświadczeniami na temat realizacji celów zrównoważonego rozwoju w swoich krajach i – w niektórych wypadkach – z udziałem partnerów w krajach partnerskich i promują własne cele w Komisji Europejskiej i na forach międzynarodowych. Za istotną uważa się również możliwość korzystania przez władze lokalne i regionalne na szczeblu europejskim z uprawnień, które posiadają w swoich krajach, ponieważ ułatwi to stymulowanie na wszystkich poziomach polityki publicznej na rzecz celów zrównoważonego rozwoju.

46. Z zadowoleniem przyjmuje wstępne wyniki ankiety KR-u i OECD na temat celów zrównoważonego rozwoju i odbudowy⁽⁹⁾, z których wynika, że pomimo pandemii władze lokalne i regionalne są nadal zmobilizowane do realizacji celów zrównoważonego rozwoju, przy czym 60 % respondentów lokalnych i regionalnych było przekonanych, że cele zrównoważonego rozwoju mogą pomóc w przyjęciu bardziej całościowego podejścia do odbudowy, a 43 % posiada specjalną strukturę zarządzania do ich realizacji.

47. Wyraża uznanie dla pracy międzynarodowych i europejskich stowarzyszeń i organizacji wspierających przenoszenie celów zrównoważonego rozwoju na szczeblu europejskim i międzynarodowym poprzez współpracę zdecentralizowaną na poziom lokalny i wzywa do zwiększenia wysiłków na rzecz wspierania takich partnerstw⁽¹⁰⁾.

48. Zachęca do dalszego rozwijania inicjatywy ONZ „Lokalizacja celów zrównoważonego rozwoju” w celu przyspieszenia i zwiększenia wysiłków na rzecz osiągnięcia celów zrównoważonego rozwoju do 2030 r. Zobowiązuje się do współpracy z ONZ i Komisją Europejską w celu coraz większej mobilizacji miast i regionów do lokalizacji celów zrównoważonego rozwoju oraz opracowywania dobrowolnych przeglądów lokalnych/regionalnych/na szczeblu niższym niż krajowy, które mogą ostatecznie przyczynić się do dobrowolnych przeglądów krajowych.

49. Podkreśla potrzebę podejścia lokalnego do pomiaru postępów w realizacji celów zrównoważonego rozwoju. UE powinna pomóc miastom i regionom w monitorowaniu ich postępów w realizacji celów zrównoważonego rozwoju z uwzględnieniem miejscowej specyfiki⁽¹¹⁾.

⁽⁷⁾ OECD powołuje się na Sieć Rozwiązań na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju w: „A Territorial Approach to the Sustainable Development Goals: A role for Cities and Regions to leave no-one behind”, OECD, 2017.

⁽⁸⁾ OECD, 2019, najważniejsze dane dotyczące władz lokalnych i regionalnych w Unii Europejskiej.

⁽⁹⁾ Zob. badanie KR-u i OECD: „Cele zrównoważonego rozwoju jako ramy odbudowy po pandemii COVID-19 w miastach i regionach”. Badanie trwało od 10 maja do 18 czerwca 2021 r.

⁽¹⁰⁾ By wymienić tylko kilka przykładów, mogą to być OECD i jej projekt pilotażowy dotyczący terytorialnego podejścia do celów zrównoważonego rozwoju; Rada Gmin i Regionów Europy i jej prace mające na celu pomoc krajowym stowarzyszeniom regionów i miast w opracowaniu dobrowolnych przeglądów na szczeblu niższym niż krajowy obejmujących całe kraje; Zgromadzenie Regionów Europy (AER) i jego prace dotyczące realizacji celów zrównoważonego rozwoju na szczeblu lokalnym i regionalnym; Regions4 i jego wspólnota praktyków w zakresie celów zrównoważonego rozwoju; EUROCITIES i jego grupa zadaniowa ds. realizacji celów zrównoważonego rozwoju; PLATFORMA i Zjednoczone Miasta i Władze Lokalne oraz ich szkolenia dla trenerów w zakresie celów zrównoważonego rozwoju; cele zrównoważonego rozwoju unijnego programu URBACT; Fundacja Burmistrzów Miast na rzecz promocji zrównoważonego rozwoju; oraz ICLE, wiodąca sieć dla miast na całym świecie w zakresie programów zrównoważonego rozwoju.

⁽¹¹⁾ Tak jak ma to na przykład obecnie miejsce w Portugalii, gdzie Katolicki Uniwersytet Portugalii realizuje projekty CESOP-Local, a Uniwersytet Lizboński projekty OSD-Local.

50. Zwraca się do Wspólnego Centrum Badawczego o kontynuowanie prac nad dobrowolnymi lokalnymi przeglądami w formie podręczników oraz o włączenie ich do mechanizmów inteligentnej specjalizacji w celu wspierania miast i samorządów lokalnych w wykorzystywaniu instrumentów spójności i innych instrumentów finansowych. Ponadto Komisja Europejska powinna stworzyć zachęty dla miast i regionów do lokalizacji celów zrównoważonego rozwoju na szczeblu lokalnym i regionalnym. KR powinien koordynować ten szeroko zakrojony proces.

51. Zauważa, że na szczeblu lokalnym istnieje również potrzeba budowania zdolności w zakresie realizacji celów zrównoważonego rozwoju. Uważa, że zasadnicze znaczenie ma wspólne opracowywanie modeli zarządzania strategicznego i konkretnych narzędzi zarządzania na rzecz zrównoważonego rozwoju oraz oferowanie szkoleń dla decydentów i dla pracowników samorządów lokalnych i podmiotów lokalnych. UE mogłaby wspierać europejskie sieci wspólnego opracowywania oraz takie możliwości szkoleniowe. KR sądzi również, że rola badań – zarówno naukowo-technologicznych, jak i humanistycznych – ma kluczowe znaczenie dla osiągnięcia celów zrównoważonego rozwoju, w związku z czym należy zapewnić odpowiednie finansowanie dla ośrodków generujących wiedzę i innowacje.

52. Zauważa potrzebę przyspieszenia kultury współpracy we wszystkich sektorach i na wszystkich szczeblach realizacji celów zrównoważonego rozwoju.

53. Wzywa zatem Komisję Europejską do stworzenia bezpośrednich zachęt dla władz lokalnych i regionalnych do podjęcia bezpośredniej współpracy z sektorem prywatnym i społeczeństwem obywatelskim, służącej realizacji celów zrównoważonego rozwoju.

54. Podkreśla kluczową rolę regionów w opracowywaniu i wdrażaniu celów zrównoważonego rozwoju w terenie, gdyż są one głównymi partnerami podmiotów krajowych i lokalnych w duchu współpracy zapisanej w celu zrównoważonego rozwoju nr 17. Wsparcie finansowe i techniczne regionów ma zasadnicze znaczenie dla pomocy w lokalizowaniu celów zrównoważonego rozwoju i dla rozwijania umiejętności lokalnych w tym względzie oraz dla zagwarantowania, że zrównoważone obszary wiejskie i podmiejskie będą współdziałać z miastami w sposób zrównoważony.

55. Zdecydowanie popiera dzielenie się najlepszymi praktykami lokalnymi i regionalnymi i uważa, że ma to zasadnicze znaczenie dla promowania agendy celów zrównoważonego rozwoju, na przykład poprzez niedawno utworzoną pilotażową sieć miast URBACT przenoszących cele zrównoważonego rozwoju na szczebel lokalny. Niemniej UE musi stworzyć nowy program wymiany dobrych praktyk między miastami i regionami w całej UE, w tym z miastami z innych kontynentów, w celu wskazania dobrych praktyk światowych i propagowania umów dwustronnych.

56. Zauważa, że KR jest zaangażowany w łączenie sił z innymi instytucjami europejskimi w celu organizowania wydarzeń „Science meets regions” [Spotkania świata nauki z regionami] i projektów działań dotyczących celów zrównoważonego rozwoju – pilotowania, eksperymentowania, prototypowania i zwiększania skali. Wykorzystuje przy tym doświadczenia regionów, które kształtują swoją politykę na podstawie celów zrównoważonego rozwoju, a następnie promuje ich powielanie i skalowalność.

57. Zwraca się do UE o stworzenie zachęt do promowania działań partycypacyjnych ze strony społeczeństwa i organizacji lokalnych na potrzeby realizacji celów zrównoważonego rozwoju. Zachęty te powinny poprawić rozpowszechnianie Agendy 2030 i promować cele zrównoważonego rozwoju wśród ogółu społeczeństwa, zarówno w Europie, jak i poza nią, poprzez wielopoziomowe i wielostronne partnerstwa.

58. Potwierdza swe zobowiązanie do zacieśnienia partnerstw z OECD, EUROCITIES, AER, Radą Gmin i Regionów Europy – PLATFORMA i Regions4, aby przyspieszyć realizację celów zrównoważonego rozwoju na szczeblu lokalnym i opowiedzieć się za nimi jako nadrzędną podstawową wartością UE; zobowiązuje się do zawarcia innych partnerstw w celu dalszego wspierania lokalizacji celów zrównoważonego rozwoju w Europie i poza nią.

59. Pragnie odnieść się do swojej opinii „Cele zrównoważonego rozwoju: podstawa długoterminowej strategii UE na rzecz zrównoważonej Europy 2030”⁽¹²⁾, w której przedstawił swe poglądy polityczne na temat dokumentu otwierającego debatę „W kierunku zrównoważonej Europy 2030” i która jest nadal aktualna, jeśli chodzi o zawarte w niej wezwanie, by „Komisja Europejska objęła wiodącą rolę w ustanawianiu wielopoziomowego, wielostronnego i międzysektorowego zarządzania i umożliwiła uwzględnienie wszystkich aspektów celów zrównoważonego rozwoju we wszystkich obszarach polityki UE”.

Bruksela, dnia 1 lipca 2021 r.

Apostolos TZITIKOSTAS

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów

⁽¹²⁾ Sprawozdawca: Arnoldas Abramavičius (LT/EPL), przyjęto 26 czerwca 2019 r., COR-2019-00239.

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Budując Europę odporną na zmianę klimatu – nowa Strategia w zakresie przystosowania do zmiany klimatu

(2021/C 440/08)

Sprawozdawca:	Markku MARKKULA (FI/EPL), członek rady miasta Espoo
Dokument źródłowy:	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Budując Europę odporną na zmianę klimatu – nowa Strategia w zakresie przystosowania do zmiany klimatu” COM(2021) 82 final

ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW

Uwagi ogólne

1. Z zadowoleniem przyjmuje apel Komisji Europejskiej, zawarty w nowej strategii UE w zakresie przystosowania do zmiany klimatu, skierowany do miast i regionów oraz KR-u, by zwiększyć ambicje w zakresie odporności na zmianę klimatu i zobowiązać się do lepszego włączenia środków UE do krajowych, regionalnych i lokalnych przepisów i działań.
2. Z zaniepokojeniem stwierdza, że straty gospodarcze spowodowane ekstremalnymi warunkami pogodowymi wyniosły ponad 436 mld EUR w latach 1980–2016 i wzrosną do co najmniej 170 mld EUR rocznie, jeżeli globalne ocieplenie osiągnie 3 °C powyżej poziomu sprzed epoki przemysłowej.
3. Ponownie podkreśla, że pilny charakter przeciwdziałania zmianie klimatu zgodnie z porozumieniem paryskim wymaga zdecydowanego politycznego przywództwa na wszystkich szczeblach sprawowania rządów oraz ukierunkowanego na działanie i dobrze zdefiniowanego przejścia na neutralną dla klimatu Europę w oparciu o perspektywę oddolną, w której dostosowanie się do zmiany klimatu i łagodzenie jej skutków są dobrze zintegrowane.
4. Podkreśla, że rola miast i regionów zmieniła się: styl zorientowany na administrację i skoncentrowany na władzy ustąpił miejsca stylowi opartemu na usługach i współpracy obejmującemu obywateli, środowisko akademickie, przedsiębiorstwa i trzeci sektor. KR wzywa miasta i regiony do przeanalizowania i odnowienia ich roli, współpracy i polityki innowacji w celu pobudzenia na szeroką skalę innowacji wspieranych technologicznie i innowacji społecznych. Pozwoli im to stawić czoła głównym wyzwaniom społecznym i zagwarantować odpowiednie warunki dla społeczeństw dobrobytu.
5. Wzywa do stosowania strategii politycznych opartych na popycie jako kryteriów zrównoważonych zamówień publicznych, takich jak ślad węglowy i pozytywny ślad ekologiczny, z myślą o tym, by przyspieszyć przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym i zwiększyć popyt na zrównoważone i przyjazne dla klimatu produkty i usługi.
6. Podkreśla zasadniczą wagę świadomości społeczności lokalnych i ich zaangażowania w działania. Aby tę świadomość i zaangażowanie wspierać, potrzebne są nowe, innowacyjne sposoby tworzenia wysokiej jakości wsparcia dla działań na szczeblu lokalnym. KR będzie współpracować z Komisją Europejską w celu stworzenia gotowych do użycia modeli działań pod tytułem „Zielony Ład w terenie” dla różnej wielkości gmin na różnych etapach rozwoju, stosownie do ich lokalnej sytuacji.
7. Odnotowuje, że zasadnicze znaczenie dla realizacji wytyczonych celów ma zapewnienie o wiele szybszego niż dotychczas wykorzystywania i modyfikowania najnowszej wiedzy z badań naukowych oraz jej stosowania do zaspokojenia potencjalnych potrzeb operacyjnych. W związku z tym wzywa Komisję Europejską do utworzenia ośrodków EPB, tak aby koncentrowały się na propagowaniu innowacji potrzebnych z punktu widzenia społeczeństwa na szczeblu lokalnym i regionalnym oraz działały na rzecz rozwoju ekosystemów dla środowisk akademickich, przedsiębiorstw, społeczeństwa i obywateli.

8. Wskazuje – za pośrednictwem kampanii politycznej i komunikacyjnej KR-u „Zielony Ład w terenie” – w jaki sposób miasta i regiony mogą przyspieszyć sprawiedliwą i zrównoważoną transformację za pomocą lokalnego, regionalnego, krajowego i unijnego finansowania publicznego i prywatnego oraz innych inicjatyw wspierających. KR jest zaangażowany we współpracę i wypracowanie przełomowych rozwiązań wraz z Komisją Europejską, misjami UE, Radą UE ds. Innowacji, siecią regionalnych ośrodków EPB i w ramach innych inicjatyw odpowiednich zainteresowanych stron.

9. Zwraca uwagę, że około 40 % miast UE liczących ponad 150 tys. mieszkańców przyjęło plany przystosowania się do zmiany klimatu⁽¹⁾. Zachęca wszystkie miasta do przyłączenia się do tej inicjatywy oraz do regularnej aktualizacji wiedzy i najlepszych praktyk w zakresie badań, rozwoju i innowacji. KR wzywa miasta i regiony do połączenia sił z lokalnym i międzynarodowym przemysłem i do tworzenia partnerstw na rzecz dostosowania się do zmiany klimatu i łagodzenia jej skutków, a także wzywa Komisję do rozpowszechniania pozytywnych wyników.

10. Zdecydowanie popiera przyjęte w ramach strategii podejście, zgodnie z którym odporność ma zostać osiągnięta w sprawiedliwy sposób. Zmiana klimatu staje się coraz większym problemem, zwłaszcza dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji, osób starszych, chorych i o niskich dochodach. W strategii należy zwrócić na te grupy szczególną uwagę.

11. Podkreśla swoją gotowość i zaangażowanie na rzecz współtworzenia ogólnoeuropejskiego systemu przystosowawczego z miastami i regionami, a także dobrze funkcjonującej struktury wielopoziomowego sprawowania rządów z wyraźnym zakresem odpowiedzialności. Celem jest stworzenie skutecznych regionalnych i lokalnych mechanizmów przystosowania się do zmiany klimatu i łagodzenia jej skutków dzięki współpracy sektora publicznego i prywatnego oraz trzeciego sektora, a także poszerzanie wiedzy oraz zwiększanie umiejętności i środków finansowych.

Strategia przystosowawcza w ramach Europejskiego Zielonego Ładu

12. Uważa, że w ciągu roku od wejścia w życie omawianego rozporządzenia Komisja powinna przyjąć wytyczne ustanawiające wspólne zasady i praktyki w zakresie identyfikacji i klasyfikacji fizycznych zagrożeń klimatycznych oraz odpowiedniego zarządzania nimi podczas planowania, opracowywania, wdrażania i monitorowania planów, programów i projektów.

13. Uważa, że konieczna jest synergia między wytycznymi dotyczącymi przystosowania a dyrektywami w sprawie oceny oddziaływania na środowisko.

14. Zauważa, że władze lokalne i regionalne odpowiadają za ponad 70 % środków łagodzenia zmiany klimatu i do 90 % działań przystosowawczych do zmiany klimatu, w związku z czym żadna polityka przystosowawcza nie będzie skuteczna, jeżeli nie uwzględni potrzeb, poglądów i wiedzy fachowej regionów i miast.

15. Wzywa do wysokiego stopnia zaangażowania miast i regionów w przygotowanie planów działania w dziedzinie klimatu i planów działania na rzecz Zielonego Ładu w terenie, jako podstawy wysiłków na rzecz przeciwdziałania zmianie klimatu, także z myślą o zapobieganiu niedostosowaniom oraz o dostosowaniu się do niemożliwej do uniknięcia sytuacji.

16. Wzywa do zacieśnienia współpracy regionalnej stron w zakresie planów i środków przystosowania się do zmiany klimatu w terenie. To na szczeblu lokalnym i regionalnym należy przedsięwziąć środki wspólnie z obywatelami i przedsiębiorstwami.

17. Uznaje, że regiony najbardziej oddalone UE stoją w obliczu poważnych wyzwań w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu ze względu na ich szczególną wrażliwość, która sprawia, że są one szczególnie podatne na skutki zmiany klimatu, i z zadowoleniem przyjmuje wszelkie wysiłki na rzecz łagodzenia tych skutków, takie jak wymiana najlepszych praktyk oraz globalne i regionalne rozwiązania dostosowawcze, które powinny być promowane i wspierane przez Komisję i państwa członkowskie.

18. Podkreśla znaczenie wspólnego opracowywania odpowiednich metod i instrumentów przystosowawczych, aby wesprzeć współtworzenie innowacji społecznych, współpracę transgraniczną, wymianę doświadczeń i zwiększanie zdolności w zakresie odporności. W tym zakresie istotny wkład mogą wnieść działania realizowane w ramach celu szczegółowego 2 programu Interreg na lata 2021–2027.

⁽¹⁾ Sprawozdanie z realizacji strategii UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu, COM(2018) 738 final.

19. Podkreśla, że istnieje coraz więcej solidnych dowodów na to, że w niektórych państwach członkowskich kobiety są nieproporcjonalnie narażone na skutki zmiany klimatu ze względu na utrwalone normy społeczne i struktury społeczno-gospodarcze, które pozbawiają je dostępu do zasobów, procesu decyzyjnego, informacji, edukacji, pracy itp. Uważa zatem, że przyszłe strategie polityczne w ramach Europejskiego Zielonego Ładu mają kluczowe znaczenie dla przezwyciężenia tych barier i wzmocnienia pełnego potencjału umiejętności, wiedzy i kwalifikacji kobiet i dziewcząt w celu zapewnienia skuteczności i trwałości przystosowania do zmiany klimatu i zmniejszania ryzyka związanego z klęskami żywiołowymi.

20. Podkreśla znaczenie przyspieszonego dostępu do porad ekspertów w zakresie korzystania z wiedzy i instrumentów finansowych UE.

21. Podkreśla, że należy w sposób przyjazny przyrodzie przystosować lasy i przedsiębiorstwa leśne do zmiany klimatu. Lasy i ich właściciele odgrywają niezwykle istotną rolę w ochronie klimatu, jednak ich samych zmiana klimatu dotyka szczególnie silnie. Oczekuje, że zapowiadana strategia leśna UE uwzględni cechy szczególne lasów w różnych regionach Europy i będzie ściśle powiązana ze strategią UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu i unijną strategią na rzecz bioróżnorodności, jak też że zostaną przyjęte środki wsparcia UE na rzecz lasów półnaturalnych w zakresie ich przystosowania do zmiany klimatu i ich wzmocnienia jako rezerwuarów CO₂.

22. Apeluje, aby szybko i w ambitny sposób wdrożono zapowiedziane w strategii środki na rzecz służących przystosowaniu się do klimatu rozwiązań opartych na zasobach przyrody, w tym również na rzecz nowych i innowacyjnych metod finansowania i produktów finansowych. Dotyczy to w szczególności ochrony i odtwarzania terenów podmokłych i torfowisk oraz zazieleniania miast. Takie rozwiązania przyczyniają się zarówno do zwiększenia odporności na zmianę klimatu i do zdrowego stylu życia, jak i do osiągnięcia innych celów Zielonego Ładu.

23. Uważa, że zasadnicze znaczenie mają zakrojone na szeroką skalę inwestycje publiczno-prywatne w opracowywanie i wdrażanie nowych innowacyjnych rozwiązań. Przykładem istniejącej wiedzy jest sprawozdanie Międzynarodowej Agencji Energetycznej z maja 2021 r. pt.: „Net Zero by 2050: A Roadmap for the Global Energy Sector” [Zeroemisyjność netto do 2050 r.: plan działania dla światowego sektora energii], zawierające plan działania oparty na ponad 400 celach pośrednich, które wytyczają społeczności międzynarodowej drogę do osiągnięcia neutralności pod względem emisji dwutlenku węgla do 2050 r. Istotne jest, aby takie inwestycje przyspieszały również wzrost gospodarczy i zapobiegały przedwczesnym zgonom.

24. Zwraca uwagę na współpracę ze Wspólnym Centrum Badawczym (JRC) i innymi dyrekcjami generalnymi Komisji na rzecz opracowania koncepcji lokalnych platform naukowych ds. zmiany klimatu (istniejących „lokalnych IPCC”), aby zachęcić do współpracy z naukowcami i ułatwić proces podejmowania decyzji przez samorządowców.

Pozytywny ślad ekologiczny – nowe podejście do obliczania wpływu na klimat

25. Z zadowoleniem przyjmuje zamiar Komisji, by koordynować różne kierunki polityki w celu wykorzystania efektów synergii.

26. Opowiada się za zmniejszeniem śladu węglowego poprzez jak największe ograniczenie negatywnego wpływu produktów, odpadów, usług i organizacji. Apeluje również, by w większym stopniu skupić się na pozytywnym śladzie ekologicznym, wskazując w oparciu o cele zrównoważonego rozwoju ONZ pozytywny wpływ, jaki pod względem zrównoważonego rozwoju mogą wyrzucić przyjazne dla klimatu produkty i usługi.

27. Z zadowoleniem przyjmuje zamiar powiązania przystosowania się do zmiany klimatu z dyrektywą w sprawie charakterystyki energetycznej budynków, rozporządzeniem w sprawie wyrobów budowlanych i dyrektywą w sprawie ekoprojektu.

28. Wzywa przemysł europejski do inicjowania i inwestowania w rozwój działalności związanej z pozytywnym śladem ekologicznym, np. w takich dziedzinach jak poprawa efektywności energetycznej, ograniczenie zużycia materiałów, wprowadzanie przyjaznych dla klimatu surowców, zmniejszanie ilości odpadów oraz wydłużanie żywotności i maksymalizacja użytkowania produktów.

29. Wzywa sektor publiczny do wykorzystania jego roli i atutów na wiele sposobów, aby pomóc różnym branżom w przyspieszeniu procesu tworzenia nowych rozwiązań w zakresie neutralnego śladu ekologicznego, takich jak: wykorzystanie zamówień publicznych do przyspieszenia wzrostu popytu na nowe zrównoważone produkty i usługi oraz ich rozwoju, otwarte dane umożliwiające analizę problemów i opracowanie rozwiązań przyjaznych dla klimatu, crowdsourcing w celu tworzenia platform innowacji i start-upów oraz tworzenie sieci kontaktów w celu opracowywania i rozpowszechniania nowych koncepcji i rozwiązań z myślą o zwiększeniu zrównoważoności.

Ustalanie cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla – integralna część transformacji ekologicznej

30. Jest zdania, że zarówno sektor publiczny, jak i prywatny w swoich zamówieniach powinny dokładniej przeanalizować potrzeby, aby uniknąć zbędnych zakupów, a faktycznie istniejące zapotrzebowanie pokrywać przy użyciu zrównoważonych produktów i usług.

31. Wzywa Komisję do zwrócenia szczególnej uwagi na zapewnienie skutecznego systemu ustalania opłat za emisję CO₂, ponieważ są one jedną z najbardziej skutecznych metod walki ze zmianą klimatu. Aby przyciągnąć potrzebne inwestycje, cena CO₂ powinna być przewidywalna i na odpowiednim poziomie i odzwierciedlać faktyczne koszty szkód wynikających z emisji CO₂ w celu zachęcenia przedsiębiorstw energetycznych i innych przedsiębiorstw do inwestowania w rozwiązania przyjazne dla klimatu.

32. Podkreśla, że system ustalania cen za emisję CO₂ prawdopodobnie będzie obejmował mechanizm dostosowywania cen na granicach z uwzględnieniem emisji dwutlenku węgla w celu stworzenia równych warunków działania na poziomie międzynarodowym; mechanizm ten będzie przejrzysty, aby wyeliminować „gapowiczów”.

33. Sugeruje oparte na zasadach rynkowych solidne zachęty do tworzenia pochłaniaczy dwutlenku węgla i do stosowania zrównoważonych zamienników materiałów o niższym śladzie węglowym. Należy wspierać badania, rozwój i innowacje, by opracować nowe technologie obniżania emisji i metod pomiaru CO₂.

34. Wzywa do połączenia odpowiednich mechanizmów rynkowych, podatków, środków finansowania, przepisów prawnych i dobrowolnych zobowiązań sektora publicznego w celu przyciągnięcia inwestycji związanych ze zmianą klimatu do sektora nieobjętego systemem handlu uprawnieniami do emisji z myślą o zapewnieniu efektywnej kosztowo redukcji emisji.

35. Wzywa do dalszej poprawy systemu handlu uprawnieniami do emisji (ETS), zwłaszcza w odniesieniu do ogrzewania, chłodzenia, użytkowania gruntów oraz transportu i leśnictwa (LULUCF). Przy podejmowaniu kroków systemowych na rzecz rozwoju ETS należy włączyć do globalnego systemu ETS krajowe podatki energetyczne i klimatyczne.

36. Jest przekonany, że należy jak najszybciej przyspieszyć wprowadzenie skutecznych środków mających na celu stopniowe zaprzestanie stosowania bezpośrednich i pośrednich dopłat do paliw kopalnych – na przykład istniejących zwolnień podatkowych dla paliw lotniczych – w celu stworzenia rzeczywistych równych warunków działania dla producentów energii ze źródeł odnawialnych. Środki te będą również zachęcać do zmiany zachowań i generować zasoby niezbędne do wspierania sprawiedliwej transformacji.

37. Wzywa UE do przyjęcia wiodącej i silnej roli na świecie na drodze do opracowania niezbędnych systemów dotyczących budżetów emisji i opłat za emisję CO₂ najpóźniej do 2030 r. i negocjowania podobnych elementów ze swoimi globalnymi partnerami handlowymi.

Finansowanie przeciwdziałania zmianie klimatu

38. Dostrzega ogromne potrzeby inwestycyjne, w tym dotyczące inwestycji związanych z energią. Według Komisji Europejskiej te ostatnie szacuje się w latach 2021–2030 na 350 mld EUR rocznie więcej niż w poprzednim dziesięcioleciu⁽²⁾. KR podkreśla kluczowe znaczenie partnerstw, w ramach których fundusze publiczne powinny koncentrować się na przyspieszeniu tempa zmian.

39. Wzywa do udzielenia pomocy miastom i regionom w celu znalezienia właściwego połączenia publicznych i prywatnych funduszy na działania przystosowawcze ze źródeł międzynarodowych, europejskich, krajowych i lokalnych. Apeluje o ograniczenie biurokracji i uproszczenie dostępu do funduszy UE.

40. Wzywa UE i inne podmioty do opracowania sposobów mierzenia potencjalnego wpływu zagrożeń związanych z klimatem na finanse publiczne, do opracowania narzędzi i modeli testowania skrajnych warunków klimatycznych oraz do uwzględnienia zmiany klimatu w ramach sprawozdawczości i ram fiskalnych.

41. Podkreśla pilną potrzebę aktualizacji krajowego koszyka energetycznego poprzez wykorzystanie nowych zaawansowanych technologii, aby jak najlepiej przyczynić się do realizacji unijnej strategii dekarbonizacji oraz aby w pełni uwzględnić wkład prosumentów, lokalnych społeczności energetycznych i nowych technologii oraz go wykorzystać. Podkreśla znaczenie niezawodnej sieci elektroenergetycznej niskiego i średniego napięcia oraz konieczność zwiększenia udziału energii ze źródeł odnawialnych odnośnie do obciążenia podstawowego, szczególnie dzięki rozwojowi sieci energetycznych i technologii magazynowania i sterowania z myślą o lepszym połączeniu nowych małych producentów z sieciami niskiego i średniego napięcia. Wzywa Komisję do lepszego uwzględnienia projektów inteligentnych sieci w wykazie projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania w nowych proponowanych ramach TEN-E.

⁽²⁾ Ambitniejszy cel klimatyczny Europy do 2030 r., COM(2020) 562 final.

42. Zwraca uwagę, że zlikwidowanie różnic w ochronie klimatu wymaga wzmocnienia dialogu między decydentami politycznymi a zainteresowanymi stronami, zwłaszcza przemysłem i inwestorami, w tym ubezpieczycielami i funduszami emerytalnymi.

43. Z zadowoleniem przyjmuje wzrost zaangażowania Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI) w zwiększenie do 2025 r. udziału środków finansowych przeznaczonych na działania w dziedzinie klimatu oraz w opracowanie planu działania banku klimatycznego⁽³⁾. Z zadowoleniem przyjmuje wprowadzenie przez EBI systemu oceny zagrożeń związanych ze zmianą klimatu w celu systematycznej oceny fizycznych zagrożeń klimatycznych.

Europejskie Obserwatorium ds. Klimatu i Zdrowia – włączenie zdrowia do celów klimatycznych

44. Z zadowoleniem przyjmuje utworzenie Europejskiego Obserwatorium ds. Klimatu i Zdrowia w ramach europejskiej platformy przystosowania się do zmiany klimatu (Climate-ADAPT). Dzięki temu obserwatorium dane, narzędzia i wiedza fachowa mogą być gromadzone i połączone w celu informowania, monitorowania i analizowania skutków zmiany klimatu dla zdrowia ludzkiego oraz zapobiegania im, w oparciu o podejście „Jedno zdrowie”. Uważa jednak, że wskazane jest poszerzenie zakresu tak, by objąć skutki urbanizacji i starzenia się.

45. Podkreśla potrzebę dalszego gromadzenia przykładów dobrych praktyk testowanych w terenie oraz podawania ich do wiadomości publicznej i udostępnienia do łatwego wyszukiwania w repozytorium utworzonym przez portal Climate-ADAPT lub w katalogu punktów odniesienia na stronie internetowej Porozumienia Burmistrzów. Zaznacza, że transfer wiedzy powinna również ułatwiać współpraca między miastami oraz że należy określić, promować i finansować odpowiednie działania partnerskie i mentorskie.

Cyfryzacja, dane i przestrzeń kosmiczna

46. Podkreśla znaczenie innowacyjnych technologii cyfrowych, technologii 5G, internetu rzeczy, sztucznej inteligencji i analizy danych, które poprawiają cyfrową i ekologiczną transformację miast i regionów; ponadto szczególnie istotne dla obszarów wiejskich są wystarczające dostawy włókna szklanego.

47. Podkreśla, że aby wszystkie działania w dziedzinie klimatu, w tym przystosowanie się do zmiany klimatu, były skuteczne, muszą opierać się na najlepszej dostępnej wiedzy i innowacjach; ponadto są one całkowicie uzależnione od poparcia obywateli.

48. Podkreśla wagę stosowania prewencyjnych kompleksowych systemów informacyjnych takich jak Galileo i Copernicus w ocenach zagrożeń i ryzyka na poziomie społeczności lokalnych w oparciu o regionalne i lokalne rozwiązania w zakresie eksploracji danych, a także wykorzystania satelitów i czujników wyposażonych w narzędzia wspierane przez system informacji geograficznej do sporządzania map podatności na różne zagrożenia klimatyczne. Zachęca władze lokalne i regionalne do korzystania z usług programu Copernicus w zakresie zmiany klimatu.

49. Oczekuje, że informacje uzyskane z opartych na satelitach systemów monitorowania takich jak Galileo i Copernicus dotyczące wycieku metanu i innych gazów cieplarnianych zostaną wykorzystane do jak najszybszego wyeliminowania tychże wycieków za pomocą działań krajowych, europejskich i międzynarodowych.

50. Wzywa do zmiany na poziomie regionalnym w polityce przystosowania się do zmiany klimatu i zgadza się z zarządem misji ds. przystosowania się do zmiany klimatu, że potrzebne są najnowocześniejsze usługi w zakresie danych klimatycznych dostarczane przez Copernicus, Climate-ADAPT, centrum wiedzy o zarządzaniu ryzykiem związanym z klęskami żywiołowymi oraz inne narzędzia i źródła, takie jak satelity obserwacji Ziemi i czujniki in situ (w tym stacje naziemne, czujniki pokładowe i morskie).

51. Podkreśla potrzebę dalszego inwestowania w technologie kosmiczne w celu dostarczania istotnych informacji na temat zagrożeń klimatycznych i związanych z nimi środków dostosowawczych oraz znaczenie współpracy z Komisją, Wspólnym Centrum Badawczym i Europejską Agencją Środowiska w celu zbliżenia ich do władz lokalnych i regionalnych.

Misje w ramach programu „Horyzont Europa”

52. Wzywa do szybszego dostosowania i realizacji planowanej misji „Przystosowanie się do zmiany klimatu” w ramach programu „Horyzont Europa” oraz, po zatwierdzeniu, innych misji związanych z przystosowaniem się do zmiany klimatu, w tym misji dotyczących stanu gleby oraz neutralnych dla klimatu miast i oceanów.

⁽³⁾ <https://www.eib.org/en/about/partners/cso/consultations/item/cb-roadmap-stakeholder-engagement.htm>

53. Podkreśla kluczową wagę dwóch misji przeciwdziałania zmianie klimatu: „Europa bardziej odporna na zmianę klimatu” oraz „100 miast neutralnych dla klimatu do 2030 r.”. Wzywa miasta i regiony reprezentujące pełną różnorodność geograficzną, społeczną i gospodarczą obszarów europejskich do współpracy w celu osiągnięcia neutralności klimatycznej.

54. Proponuje, by Wspólne Centrum Badawcze (JRC) UE opracowało i zorganizowało działania badawcze i edukacyjne we współpracy z KR-em w celu wspierania działań podejmowanych w ramach misji UE pod hasłem „Spotkania świata nauki z regionami”. Zwiększyłyby to oddziaływanie misji, a osiągnięte wyniki byłyby szybko udostępniane do stosowania w całej Europie.

55. Podkreśla swoje zobowiązanie, podjęte zgodnie ze wspólnym planem działania podpisanym przez komisarz Marię Gabriel, do realizacji misji UE wraz z DG RTD. KR podkreśla, że aby osiągnąć swoje cele, misje UE wymagają skutecznego systemu wielopoziomowego sprawowania rządów, regionalnych ekosystemów innowacji w terenie i strategii inteligentnej specjalizacji.

56. Uczestniczy w realizacji misji UE poprzez aktywne zaangażowanie na szczeblu lokalnym i wspiera tworzenie ośrodków EPB poprzez aktywny udział w eksperymentach, szybkim tworzeniu prototypów, testowaniu, demonstrowaniu i upowszechnianiu wyników misji w zakresie badań naukowych i innowacji.

57. Podkreśla znaczenie połączenia programu „Horyzont Europa”, wspólnych instrumentów służących demonstracji i realizacji, inicjatyw partnerstwa publiczno-prywatnego na rzecz innowacji na szczeblu lokalnym oraz instrumentów finansowania wielopoziomowego sprawowania rządów z regionalnymi strategiami inteligentnej specjalizacji.

58. Podkreśla duże znaczenie umów partnerstwa między UE a miastami i regionami demonstracyjnymi w ramach misji inteligentnych miast i przystosowania się do zmiany klimatu dla osiągnięcia ogólnoeuropejskiego oddziaływania, pionierskich celów klimatycznych i wyników na szeroką skalę.

59. Proponuje następujące trzystopniowe podejście do misji związanych z klimatem: 1) otwarty interaktywny proces mający na celu zaangażowanie w misję, na różne sposoby, regionów i miast; 2) podpisanie umów z wymaganą liczbą uczestników w celu przetestowania innowacyjnych rozwiązań w warunkach rzeczywistych oraz 3) uzgodnienie wkładu wspólnot uczestniczących w demonstracji we wdrażanie innowacyjnych rozwiązań na dużą skalę oraz w rozpowszechnianie najlepszych rozwiązań do użytku ogólnoeuropejskiego.

60. Proponuje współpracę między misją dotyczącą przystosowania do zmiany klimatu a Porozumieniem Burmistrzów w celu zaangażowania jak największej liczby miast i regionów, tak aby zwiększyć świadomość co do zagrożeń związanych ze zmianą klimatu, przygotować się na nie i zarządzać nimi. Ambasadorowie Porozumienia w KR-ze mogą odgrywać aktywną rolę w tym procesie.

61. Zdecydowanie popiera utworzenie narzędzia wspierania polityki mającego na celu zapewnianie bezpośredniej pomocy technicznej, aby ułatwić opracowywanie i wdrażanie strategii i planów w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu. Uważa, że instrument ten powinien obejmować punkt pomocy przystosowawczej, warsztaty praktyczne i inne instrumenty, które mają być tworzone w synergii z Porozumieniem Burmistrzów, i jest gotowy wspierać opracowywanie i wdrażanie tego narzędzia.

Najważniejsze partnerstwa i COP26

62. Podkreśla, że konferencja COP26 UNFCCC jest kluczowym momentem dla ugruntowania pozycji UE na czele globalnych działań w dziedzinie klimatu i zwraca uwagę, że trwające działania i zobowiązania podjęte przez regiony i miasta powinny odgrywać istotną rolę w przygotowaniach do COP26 i że należy je wyeksponować podczas tej konferencji.

63. Wzywa UNFCCC do zwiększenia widoczności i uznania władz szczebla niższego niż krajowy w globalnej dyplomacji i działaniach na rzecz klimatu, we współpracy ze społecznościami międzynarodowymi i organizacjami sieciowymi, takimi jak ICLEI – Samorządy na rzecz Zrównoważonego Rozwoju, Under2Coalition, Regions4, światowy sojusz na rzecz przeciwdziałania zmianie klimatu (Climate Alliance) oraz Światowa Organizacja Zjednoczonych Miast i Władz Lokalnych (UCLG).

64. Zaleca zwiększenie roli miast i regionów w platformie przystosowania się do zmiany klimatu ⁽⁴⁾ i pragnie pogłębić współpracę, zwłaszcza z Europejską Agencją Środowiska, EIT Climate KIC i Wspólnym Centrum Badawczym. Zaleca regularne aktualizowanie wiedzy naukowej i projektów związanych ze zmianą klimatu, jej wpływem i podatnością na zagrożenia w głównych regionach biogeograficznych w Europie.

⁽⁴⁾ <https://climate-adapt.eea.europa.eu/>

65. Apeluje, by Komisja stanowczo zaleciła państwom członkowskim zaangażowanie władz szczebla niższego niż krajowy w opracowywanie strategii przystosowania i promowanie rozwoju strategii regionalnych i lokalnych, a także rozbicie strategii krajowych na poszczególne regiony. Wyraża gotowość do zorganizowania w tym celu wielopoziomowych dialogów w dziedzinie klimatu i energii.

Bruksela, dnia 1 lipca 2021 r.

Apostolos TZITZIKOSTAS

*Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów*

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Strategia na rzecz wzmocnienia stosowania Karty praw podstawowych w UE

(2021/C 440/09)

Sprawozdawca:	Jean-Luc VANRAES (BE/Renew Europe), radny gminy Uccle
Dokument źródłowy:	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów – Strategia na rzecz wzmocnienia stosowania Karty praw podstawowych w UE COM(2020) 711 final

ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW

1. Z zadowoleniem przyjmuje nową strategię na rzecz wzmocnienia stosowania Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, ponieważ w strategii tej wyraźnie uznaje się rolę władz lokalnych i regionalnych jako głównych zainteresowanych stron w propagowaniu i ochronie praw zawartych w Karcie.
2. Wzywa do stałego zaangażowania władz lokalnych i regionalnych, podstawowego poziomu legitymacji demokratycznej, w promowanie wartości zapisanych w Karcie i w monitorowanie przestrzegania związanych z nią zasad.
3. Zgadza się, że UE powinna nadal zachęcać do wymiany dobrych praktyk i doświadczeń między wszystkimi poziomami sprawowania rządów (krajowym, regionalnym i lokalnym) oraz do opracowywania bardziej ukierunkowanych wytycznych i szkoleń dotyczących Karty.
4. Podkreśla znaczenie ukierunkowanych wytycznych służących wyjaśnieniu, dlaczego prawa podstawowe są ważne dla władz lokalnych i regionalnych, częściowo poprzez przedstawienie przykładów, w jaki sposób władze mogą korzystać z Karty UE.
5. Zachęca do współpracy z Radą Europy w celu wzmocnienia stosowania Karty praw podstawowych Unii Europejskiej.
6. Z zadowoleniem przyjmuje zamiar sporządzania przez Komisję, poczynwszy od 2021 r., rocznego sprawozdania w sprawie stosowania Karty praw podstawowych w państwach członkowskich i wzywa Komisję do przedstawienia w sprawozdaniu dobrych praktyk i doświadczeń miast i regionów w zakresie stosowania Karty. Przy czym należy zawczasu komunikować się w tej sprawie z miastami i regionami. W tym kontekście istotna jest współpraca z KR-em.
7. Zwraca uwagę na ważną rolę, jaką w tym kontekście mogą odegrać krajowe i europejskie stowarzyszenia władz lokalnych i regionalnych, i zobowiązuje się do zacieśnienia współpracy z nimi w celu zwiększenia świadomości znaczenia i zrozumienia Karty UE ze strony władz lokalnych i regionalnych.
8. Uznaje znaczenie utworzenia punktów kontaktowych i sieci, które ułatwią przepływ informacji na temat Karty między różnymi poziomami sprawowania rządów oraz dzielenie się najlepszymi praktykami, a także będą mogły zapewnić władzom lokalnym i regionalnym wytyczne dotyczące sposobu kształtowania przez nie polityki w pełnej zgodności z Kartą.
9. Z zadowoleniem przyjmuje środki przyznane przez Komisję Europejską w ramach programu „Prawa i Wartości”, aby pomóc gminom i stowarzyszeniom współpracować w kwestiach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, umożliwiając wymianę dobrych praktyk i rozwój sieci miast.
10. Zgadza się, że wszystkie państwa członkowskie UE muszą wyznaczyć koordynatorów lokalnych posiadających jasną deklarację misji w zakresie wdrażania Karty, zgodnie z propozycją Komisji Europejskiej.
11. Biorąc pod uwagę kluczową rolę władz lokalnych i regionalnych w zapewnianiu stosowania Karty praw podstawowych, uważa, że udział KR-u ma zasadnicze znaczenie w dialogu międzyinstytucjonalnym dotyczącym Karty.

12. Podkreśla, że przed przyznaniem funduszy UE Komisja Europejska powinna systematycznie przeprowadzać kontrole krzyżowe pod kątem stosowania Karty, posługując się jasną i przejrzystą procedurą. Przestrzeganie przepisów zawartych w art. 2 TUE, który określa wartości Unii, powinno stanowić warunek kwalifikowalności do korzystania z funduszy UE. W rozporządzeniu (UE) 2020/2092 z dnia 16 grudnia 2020 r. w sprawie ogólnego systemu warunkowości służącego ochronie budżetu Unii⁽¹⁾ przypomina się, że „w swoich konkluzjach z dnia 21 lipca 2020 r. Rada Europejska stwierdziła, że interesy finansowe Unii są chronione zgodnie z ogólnymi zasadami zawartymi w Traktatach, w szczególności zgodnie z wartościami określonymi w art. 2 TUE”. To samo rozporządzenie stanowi, że ilekroć państwa członkowskie wykonują budżet Unii, poszanowanie państwa prawnego, które jest nierozzerwalnie związane z poszanowaniem demokracji i praw podstawowych, „jest jednym z zasadniczych warunków zgodności z zasadą należytego zarządzania finansami zapisaną w art. 317 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE)”.

13. Wzywa do odpowiedniej debaty i tym samym do pełniejszego rozpropagowania Karty praw podstawowych przy okazji Dnia Europy (9 maja) oraz w związku z Konferencją w sprawie przyszłości Europy i zwraca się do swoich członków o promowanie w pełni dostępnych i inkluzywnych lokalnych działań wyjaśniających i podkreślających nadrzędne znaczenie praw podstawowych i Karty dla naszych demokracji i naszych obywateli.

14. W pełni popiera przystąpienie Unii Europejskiej do Europejskiej konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności.

15. Zaleca utworzenie organu monitorującego prawidłowe stosowanie Karty praw podstawowych Unii Europejskiej.

16. Apeluje, by programy skierowane do młodych ludzi oraz chłopców i dziewcząt, takie jak Euroscola, eTwinning, Europejski Korpus Solidarności itp., stale koncentrowały się na finansowaniu działań związanych z Kartą praw podstawowych w celu edukowania młodzieży i dzieci na ten temat.

17. Zaleca również przystąpienie Unii Europejskiej do Europejskiej karty społecznej w celu uzyskania najwyższego poziomu ochrony wszystkich praw podstawowych.

18. Uważa, że będzie to stanowić ważny krok w kierunku wzmocnienia stosowania Karty praw podstawowych w Unii Europejskiej, a jednocześnie wzmocni pozycję UE w dążeniu do uczynienia praw człowieka kluczowym elementem jej działań zewnętrznych.

Bruksela, dnia 1 lipca 2021 r.

Apostolos TZITZIKOSTAS

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów

⁽¹⁾ <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj?locale=pl>

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Przyszłość regionalnych portów lotniczych wyzwania i możliwości

(2021/C 440/10)

Sprawozdawca: Władysław ORTYL (EKR/PL), marszałek województwa podkarpackiego**ZALECENIA POLITYCZNE**

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW

Aktualna sytuacja lotnisk regionalnych

1. Podkreśla, że nie ma wspólnie uzgodnionej na poziomie unijnym definicji terminu „regionalny port lotniczy”. Na potrzeby tej opinii przyjmuje się, że terminem tym określa się porty lotnicze niebędące węzłami lotniczymi i których głównym obszarem ciężenia nie jest stolica danego kraju. Zasadne wszakże wydaje się doprecyzowanie tego terminu przez Komisję Europejską w oparciu o kryteria takie jak rodzaj oferowanych połączeń, liczba pasażerów i liczba połączeń z innymi lotniskami. W związku z tym wzywa Komisję Europejską do ustanowienia kryteriów definiujących różne kategorie regionalnych portów lotniczych (znajdujących się w określonych regionach peryferyjnych, wyspiarskich, najbardziej oddalonych lub słabiej rozwiniętych) oraz zasady finansowania i polityki konkurencji w odniesieniu do tych kategorii.

2. Zwraca uwagę, że sektor lotniczy jest jednym z najbardziej dotkniętych przez pandemię COVID-19, a szczególnie niepokojąca jest sytuacja lotnisk regionalnych. Ponad 6 tys. tras, które były obsługiwane z europejskich portów lotniczych w 2019 r., nadal nie zostało przywróconych dziewięć miesięcy po kryzysie związanym z pandemią COVID-19 ⁽¹⁾. Mniejsze regionalne porty lotnicze odnotowały największy spadek bezpośrednich połączeń lotniczych, zwłaszcza w przypadku lotów pasażerskich. Przykładowo w Treviso (Włochy) utracono 95 % połączeń, w Vaasa (Finlandia) – 91 %, w Quimper (Francja) – 87 %, a w Burgas (Bułgaria) – 82 %. Jednak główne europejskie porty lotnicze cargo, np. Liège (Belgia), odnotowały wzrost liczby lotów cargo o 10,7 %.

3. Zauważa, że organizacje takie jak Eurocontrol ⁽²⁾ szacują, iż w 2020 r. linie lotnicze, porty lotnicze i podmioty zapewniające służby żeglugi powietrznej poniosą straty netto w wysokości 56,2 mld euro, liczba pasażerów spadnie o 1,7 mld, liczba lotów zmniejszy się o 6,1 mln (często w najlepszym wypadku o połowę), a 191 tys. osób straci bezpośrednio pracę w Europie. ACI szacuje ⁽³⁾, że nagły spadek ruchu pasażerskiego znacznie zmniejszył przychody europejskich portów lotniczych w 2020 r. o około 33,6 mld EUR (- 68,8 %); Eurocontrol przewidywał, że ruch lotniczy powróci do poziomów z 2019 r. w najbardziej optymistycznym scenariuszu w 2024 r., a w najbardziej pesymistycznym scenariuszu w 2029 r.

4. Odnotowuje, że z analiz ACI Europe wynika, że w scenariuszu średniookresowym, lotniska mogą stracić kolejne 25 miliardów euro przychodów w 2021 roku w porównaniu z rokiem 2019.

5. Wskazuje, że gwałtowny spadek przychodów sprawił, że niektóre porty lotnicze znalazły się w tak trudnej sytuacji, że bez zewnętrznego wsparcia publicznego grozi im niewypłacalność. W październiku 2020 r. aż 193 porty lotnicze w Europie były zagrożone niewypłacalnością w najbliższych miesiącach ⁽⁴⁾. Są to głównie regionalne porty lotnicze, które obsługują lokalne społeczności. Te porty lotnicze łącznie ułatwiają tworzenie 277 tys. miejsc pracy i generują PKB w wysokości 12,4 mld euro. Ich upadłość miałaby dramatyczny wpływ na zatrudnienie i gospodarkę regionów, w których się znajdują.

Powiązanie lotnictwa z Europejskim Zielonym Ładem

6. Odnotowuje, że Komisja Europejska przedstawiła swoją wizję dekarbonizacji lotnictwa w strategii na rzecz zrównoważonej i inteligentnej mobilności ⁽⁵⁾, której wynikiem ma być ograniczenie emisji gazów cieplarnianych związanych z transportem o 90 % do 2050 r. Lotnictwo i porty lotnicze muszą przyczyniać się do realizacji celów Unii Europejskiej w zakresie obniżenia emisyjności. W Europejskim Zielonym Ładzie podkreślono, że należy poprawić jakość powietrza w pobliżu portów lotniczych poprzez rozwiązanie problemu emisji zanieczyszczeń powodowanych przez samoloty i działalność portów lotniczych, w tym poprzez stopniowe zwiększanie udziału paliw alternatywnych, które są

⁽¹⁾ Raport Airports Council International (ACI) dot. łączności przemysłu lotniczego.

⁽²⁾ Dokument EUROCONTROL nr 8: Wpływ COVID-19 na europejskie lotnictwo w 2020 r. i Outlook 2021.

⁽³⁾ Biuletyn ACI: Wpływ COVID-19 na działalność portów lotniczych, 8.12.2020.

⁽⁴⁾ Prognoza na dzień 27.10.2020 opracowana przez Airports Council International (ACI) – Europe: Airports Council International Europe | ACI EUROPE – Media (aci-europe.org).

⁽⁵⁾ Strategia na rzecz zrównoważonej i inteligentnej mobilności.

neutralne dla klimatu, przekształcenie portów lotniczych w multimodalne węzły mobilności i tworzenie zeroemisyjnych portów lotniczych. Regionalne porty lotnicze mogłyby być idealnymi pionierami ekologicznych innowacji, ponieważ ich nieodłączną cechą jest to, że są mniejsze, bardziej elastyczne i lepiej przystosowane do nowszych, bardziej ekologicznych typów samolotów.

7. Podkreśla, że ze względu na dodatkowe koszty związane z wyspiarskim charakterem budowa infrastruktury w celu przejścia na zeroemisyjne porty lotnicze na wyspach będzie o wiele bardziej kosztowna w porównaniu z tym samym rodzajem interwencji w regionie śródlądowym. Wzywa państwa członkowskie do zapewnienia konkretnego wsparcia finansowego dla regionalnych władz i/lub przedsiębiorstw na rzecz przejścia na zeroemisyjne porty lotnicze na wyspach.

8. Zauważa, że porty lotnicze są nierównomiernie rozmieszczone między państwami członkowskimi i regionami. W niektórych regionach, takich jak kraje Beneluksu, Niemcy czy północne Włochy, są one bardzo gęsto rozmieszczone, podczas gdy w innych, takich jak Europa Środkowo-Wschodnia, działa stosunkowo niewiele regionalnych portów lotniczych. Wiąże się to z szerszym problemem nierówności w dostępie do transportu zarówno dla obywateli, jak i przedsiębiorstw ulokowanych poza centralnymi obszarami Unii Europejskiej. Należy zatem podjąć kroki w celu zmniejszenia tych dysproporcji i ograniczenia liczby regionów, w których nie ma regionalnego portu lotniczego.

9. Zauważa, że lotnictwo stanowi drugie co do wielkości źródło emisji gazów cieplarnianych związanych z transportem po transporcie drogowym, ponadto oddziałuje na klimat poprzez uwalnianie składników innych niż CO₂ (np. pary wodnej i siarczanów na dużych wysokościach). Szacuje się, że skutki te są równie znaczące jak skutki emisji samego CO₂ ⁽⁶⁾. Mimo że w ostatnim czasie nastąpiła poprawa w zakresie efektywności paliwowej, korzyści dla środowiska zostały zrównoważone przez stały wzrost ruchu lotniczego (ruch lotniczy wzrósł o 60 % w latach 2005–2017 i oczekuje się, że do 2050 r. wzrośnie trzykrotnie). Oczekuje się, że bardzo gwałtowny spadek natężenia ruchu związany z kryzysem COVID-19 będzie miał charakter przejściowy.

10. Pragnie jednocześnie wskazać, że zgodnie z komunikatem Europejskiego Instytutu Uniwersyteckiego (EUI) ⁽⁷⁾ porty lotnicze mogą bezpośrednio kontrolować pod względem operacyjnym zaledwie ok. 2 % całkowitych globalnych emisji pochodzących z lotnictwa.

11. Przypomina, że celem założeń znowelizowanej w 2011 roku białej księgi, stanowiącej kluczowy dokument dla polityki transportowej UE, jest zmniejszenie uzależnienia europejskiego transportu od importu ropy naftowej, poprawa jego efektywności oraz dekarbonizacja. Dokument podkreśla również znaczenie intermodalności i komodalności, poprzez efektywne wykorzystywanie różnych środków transportu, samodzielnie i w połączeniu z innymi, doprowadzające do optymalnego i zrównoważonego wykorzystania zasobów naturalnych. Podkreśla w tym kontekście konieczność stałej wymiany doświadczeń między krajami członkowskimi i samorządami w sprawie pogłębiania integracji pomiędzy środkami transportu, w tym w szczególności lotnictwem i koleją, m.in. w zakresie wprowadzania wspólnych biletów dla kolei i sektora lotniczego lub odpraw i nadawania bagażu na dworcu kolejowym, jeszcze przed dotarciem na lotnisko. Należy rozważyć w perspektywie długoterminowej zasadność zastąpienia lotów na krótkich dystansach inwestycjami w połączenia kolejowe i w pociągi dużych prędkości.

12. Podkreśla, że aby ułatwić intermodalność i współmodalność, w najbliższej przyszłości należy systematycznie budować atrakcyjne połączenia kolejowe, w tym obejmujące pociągi dużych prędkości i pociągi towarowe, a w ramach usług dla pasażerów linie lotnicze, przedsiębiorstwa kolejowe i autobusowe powinny być zobowiązane do sprzedaży wspólnych biletów, umożliwiając pasażerom zakup jednego biletu na podróż łączoną. Kwestie związane z utratą połączeń muszą zostać uregulowane w rozporządzeniu w sprawie praw pasażerów.

13. Podkreśla pozytywny wpływ lotnictwa na rozwój gospodarczy regionów, w tym także sektora turystycznego. Przypomina swoją opinię z 2020 r. „W kierunku bardziej zrównoważonej turystyki dla miast i regionów UE”, w której wzywa do wdrożenia sposobów zwiększenia łączności między miastami i regionami Europy poprzez wspieranie mniej zanieczyszczających opcji i poprawę intermodalności zgodnie z ostatecznym celem Europejskiego Zielonego Ładu.

14. Zaleca dokonanie oceny doświadczeń zdobytych podczas pandemii oraz oceny wpływu zmniejszonego ruchu lotniczego na środowisko i klimat, ale również na rozwój gospodarczy regionów i miast, aby dostarczyć dowodów do dalszych dyskusji i decyzji w odniesieniu do przyszłych strategii zrównoważonej turystyki i przyszłości lotnisk regionalnych.

⁽⁶⁾ Opracowanie European Aviation Safety Agency (EASA), listopad 2020.

⁽⁷⁾ Komunikat 2021/02, styczeń 2021 r.

15. W celu ograniczenia swoich emisji porty lotnicze mogą modyfikować opłaty lotniskowe uiszczane przez linie lotnicze w oparciu o kryteria środowiskowe, na przykład obniżając opłaty lotniskowe za samoloty powodujące mniejszy hałas i emitujące mniejszą ilość zanieczyszczeń powietrza. Mogą one również faworyzować linie lotnicze o wyższych współczynnikach wykorzystania miejsc, aby zmniejszyć emisje w przeliczeniu na jednego pasażera. Ponadto porty lotnicze mogą wykorzystywać zachęty do wspierania używania nowego paliwa lub ograniczania hałasu, zakazując startów po określonej godzinie wieczorem lub wprowadzając zakazy nocnych lotów dla samolotów innych niż najnowszej generacji. Poza tym mogą one wprowadzać ograniczenia przydziałów czasu na start lub lądowanie w zależności od typów samolotów i innych celów.

16. Podkreśla, że warunkiem inwestycji publicznych w regionalne porty lotnicze (w ramach unijnego finansowania lub programów pomocy państwa) powinna być zgodność z celami Europejskiego Zielonego Ładu i zasadą „nie szkodzić środowisku”.

17. Odnotowuje z zadowoleniem intensyfikację działań Komisji Europejskiej na rzecz ograniczania emisji z lotnictwa oraz poparcie państw członkowskich Unii Europejskiej dla mechanizmu kompensacji i redukcji CO₂ dla lotnictwa międzynarodowego (CORSIA).

Znaczenie regionalnych portów lotniczych

18. Zwraca uwagę, że w 2018 roku lotnictwo w Europie odpowiadało za 25,9 % światowego ruchu pasażerskiego. To bezpośrednio i pośrednio zapewniło ponad 13,5 miliona miejsc pracy i wniosło do gospodarki 991 miliardów USD. Bezpośrednie zatrudnienie u operatorów portów lotniczych i współpracujących z lotniskiem instytucji/firm szacowane jest na około 1,7 miliona osób ⁽⁸⁾.

19. Podkreśla, że lotniska regionalne są kluczowe dla zapewnienia dostępności komunikacyjnej w regionach oddalonych od głównych węzłów komunikacyjnych, relatywnie słabo rozwiniętych gospodarczo, peryferyjnych i wyspiarskich, przez co w istotny sposób przyczyniają się do rozwoju gospodarczego i tworzenia nowych miejsc pracy w tych regionach. Tworzą one impulsy rozwojowe, które ułatwiają wdrażanie celów polityki spójności w wymiarach przestrzennym, gospodarczym i społecznym.

20. Zauważa, że lotniska regionalne świadczą również profesjonalną i kompleksową obsługę naziemną dla samolotów z sektora General Aviation (GA), który pełni ważną rolę zwłaszcza w obszarze szkolenia lotniczego.

21. Pragnie zaznaczyć, że lotniska regionalne stanowią niezwykle istotny element infrastruktury krytycznej kluczowej dla bezpieczeństwa danego kraju i jego obywateli. Są nieodzowne dla lotów medycznych (ratownictwa lotniczego lub transportu pacjentów), lotów obserwacyjnych (wykrywanie pożarów) i dla gaszenia pożarów lasów, ale także w sytuacjach nadzwyczajnych (klęski żywiołowej, katastrofy czy powodzi), a zatem przyczyniają się do sprawnego funkcjonowania służb ratowniczych i administracji publicznej, a także instytucji i przedsiębiorców.

Zrównoważony rozwój regionu uzależniony jest od jego dostępności

22. Uznaje ponadto, że tempo rozwoju regionów w dużej mierze zależy od jakości ich połączeń oraz że regionalne porty lotnicze odgrywają istotną rolę w spójności terytorialnej UE, szczególnie w przypadku archipelagów, gdzie regionalne porty lotnicze są niezbędne dla spójności wewnętrznej regionu pozbawionego takich alternatyw jak transport kolejowy czy drogowy, i w przypadku regionów słabo zaludnionych, peryferyjnych, najbardziej oddalonych lub słabiej rozwiniętych, w których brakuje innych dogodnych i przyjaznych dla środowiska środków transportu.

23. Przypomina, że spójność terytorialna jest celem UE, uznanym w traktacie lizbońskim za trzeci wymiar celu spójności, obok spójności gospodarczej i społecznej.

24. W związku z tym z zadowoleniem przyjmuje porozumienie w sprawie przyszłego rozporządzenia dotyczącego Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, w którym, zgodnie z zaleceniami zawartymi w opinii Europejskiego Komitetu Regionów w sprawie EFRR ⁽⁹⁾, uznano szczególną sytuację regionów oddalonych i regionalnych portów lotniczych. Rozporządzenie to wyklucza inwestycje UE w infrastrukturę portów lotniczych, z wyjątkiem regionów oddalonych i istniejących regionalnych portów lotniczych, pod warunkiem że inwestycje te wspierają ukierunkowane środki w zakresie łagodzenia skutków dla środowiska, bezpieczeństwa lub ochrony.

⁽⁸⁾ Air Transport Action Group, Aviation Benefits Beyond Borders, październik 2020.

⁽⁹⁾ COTER-VI-046, opinia Europejskiego Komitetu Regionów „Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego oraz Fundusz Spójności”.

Przyszłość regionalnych portów lotniczych

25. Zdaniem Komitetu nadszedł moment, aby ocenić znaczenie lotnisk regionalnych w Europie. W ocenie tej należy uwzględnić ich rolę w odniesieniu do jakości ich sieci połączeń dla obsługiwanych obywateli, regionalnego rozwoju gospodarczego, w tym turystyki oraz transportu towarów, z uwzględnieniem doświadczeń oraz skutków pandemii COVID-19, a także ich wkład w ambitną politykę klimatyczną prowadzoną przez UE.

26. Oczekuje podjęcia skoordynowanych działań przez Komisję Europejską, państwa członkowskie, regiony, świat nauki oraz biznes celem zaproponowania nowego kompleksowego systemu transportowego w Europie, z zachowaniem transportu lotniczego i skierowaniem go na ścieżkę zrównoważonego wzrostu. Działania te powinny doprowadzić do utworzenia większej odporności sektora lotniczego na zdarzenia kryzysowe, jego ściślejszego powiązania z innymi formami transportu, przede wszystkim koleją, oraz jego włączania w realizację zobowiązań wynikających z porozumienia paryskiego.

27. Podkreśla znaczenie znalezienia równowagi między koniecznością spełnienia wymogów środowiskowych mających na celu dekarbonizację sektora lotnictwa a faktem uzależnienia niektórych regionów peryferyjnych, wyspiarskich lub najbardziej oddalonych od regionalnych portów lotniczych, dla których nie ma realnych alternatyw.

Pomoc państwa i pomoc UE

28. Sądzi, że w pierwszej kolejności państwa członkowskie mogłyby zostać zobowiązane przez Komisję Europejską do przedstawienia krótko- i długoterminowych planów strategicznych dla regionalnych portów lotniczych, w tym wypracowania specjalnych instrumentów wsparcia w celu złagodzenia wpływu branży lotniczej na klimat i wsparcia jej transformacji ekologicznej.

29. Zauważa, że zgodnie z wytycznymi Komisji Europejskiej w sprawie zasad pomocy państwa i zobowiązań z tytułu świadczenia usług publicznych oraz zasadami mającymi zastosowanie do sektora transportu lotniczego podczas epidemii COVID-19, państwa członkowskie mogą pod pewnymi warunkami wspierać przedsięwzięcia dotknięte pandemią COVID-19, w tym regionalne porty lotnicze.

30. Podkreśla jednak, że regionalne porty lotnicze, w szczególności te położone na wyspach, w regionach słabo zaludnionych, peryferyjnych, najbardziej oddalonych lub słabiej rozwiniętych, są w dużej mierze strukturalnie niezdolne do pokrycia kosztów kapitałowych i operacyjnych, a zatem potrzebują dodatkowych dotacji na działalność. Takie porty działają w niekorzystnych warunkach konkurencji, które uniemożliwiają im rekompensatę kosztów stałych ze względu na wąski zakres działania.

31. W związku z tym apeluje do Komisji Europejskiej o opracowanie w ramach działań legislacyjnych jeszcze bardziej elastycznych i skuteczniejszych zasad pomocy publicznej, umożliwiających krajom członkowskim udzielanie pomocy finansowej na pokrycie kosztów inwestycji regionalnym portom lotniczym zlokalizowanym w określonych regionach peryferyjnych, wyspiarskich lub najbardziej oddalonych lub słabiej rozwiniętych, w których nie istnieje bardziej wydajna i zrównoważona alternatywa (np. kolej) zgodnie z odpowiednimi przepisami dotyczącymi EFRR i RRF.

32. Sugeruje również, aby państwa członkowskie w kwestiach wymagań prośrodowiskowych wobec lotnisk regionalnych mogły stosować podejście kompleksowe – uwzględniające zarówno działania podejmowane przez same lotniska regionalne, jak też podmioty z nimi bezpośrednio kooperujące w ramach ich otoczenia.

Miejsce lotnictwa w nowej perspektywie finansowej UE na lata 2021–2027

33. Wzywa Komisję Europejską do wyrażania zgody, w ramach polityki spójności UE na lata 2021–2027 i według ustalonych wcześniej warunków, na udzielanie pomocy regionalnym portom lotniczym w postaci środków na inwestycje wspierające bezpośrednio procesy dekarbonizacyjne oraz wpisujące się w model niskoemisyjnej gospodarki obiegu zamkniętego.

34. Apeluje do Komisji Europejskiej również o wprowadzenie nowych regulacji dotyczących pomocy publicznej dla małych, regionalnych portów lotniczych o średniorocznym przepływie nieprzekraczającym 1 miliona pasażerów niestanowiące konkurencji dla innych lotnisk, zwalniając je z obowiązku notyfikacji pomocy publicznej na inwestycje (gdy nie są one w stanie wygenerować 25 % wkładu własnego) oraz na pomoc operacyjną.

35. Apeluje do Komisji Europejskiej o alokowanie odpowiednich środków europejskich na rozwój infrastruktury służącej bezpieczeństwu operacji i ochronie (ang. safety and security), a także wdrożeniu innowacyjnych technologii oraz cyfryzacji lotnisk, umożliwiających realizację celów Europejskiego Zielonego Ładu.

36. Uważa, że celem stworzenia bardziej ekologicznego systemu transportu lotniczego istnieje potrzeba zagwarantowania wsparcia ze środków europejskich na prowadzenie i wdrażanie wyników prac badawczo-rozwojowych, związanych w szczególności z ograniczaniem poziomu hałasu i emisji silników lotniczych poprzez zastosowanie paliw alternatywnych.

37. Podkreśla, że Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności⁽¹⁰⁾ przewiduje obszary interwencji związane z „systemami ochrony, bezpieczeństwa i zarządzania ruchem lotniczym dla istniejących portów lotniczych” oraz wsparciem dla portów lotniczych w regionach najbardziej oddalonych, pod warunkiem że środki te „są w pełni zgodne z unijnymi normami i priorytetami w zakresie klimatu i środowiska i zasadą »nie czyni poważnych szkód« w rozumieniu art. 17 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852”. Dlatego też kraje członkowskie powinny we współpracy z Komisją Europejską dokładnie ocenić zakres możliwego wsparcia dla regionalnych portów lotniczych w ramach krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności.

38. Ponadto oczekuje, że Komisja Europejska dopilnuje, by regionalne porty lotnicze w regionach najbardziej oddalonych były zachęcane do skorzystania ze środków europejskich w ramach krajowych/regionalnych programów, które będą wdrażane w nowej perspektywie finansowej UE na lata 2021–2027, na inwestycje związane z ochroną środowiska lub powiązane z inwestycjami niezbędnymi do złagodzenia lub ograniczenia ich negatywnego wpływu na środowisko.

Rola władz lokalnych i regionalnych

39. Zauważa, że władze lokalne i regionalne są odpowiedzialne za projektowanie i wdrażanie usług transportu publicznego na swoim terytorium, a także za promowanie regionalnego rozwoju gospodarczego. Wiele władz lokalnych i regionalnych jest właścicielami regionalnych portów lotniczych lub nimi zarządza, zapewnia niezbędną infrastrukturę i inne usługi istotne dla ich funkcjonowania, a czasem w znacznym stopniu przyczynia się do ich finansowania.

40. Podkreśla, że rolą władz lokalnych i regionalnych powinno być ciągłe dążenie do poprawy wzorców mobilności i wybór najbardziej odpowiednich rodzajów transportu, w tym rozważenie zalet i wad dostępu do regionalnych portów lotniczych. W tym celu w obszarze transportu neutralnego dla klimatu wspierane powinny być projekty w szczególności na rzecz zbiorowej, lecz także indywidualnej, mobilności o niskiej lub zerowej emisyjności, infrastruktura dla ruchu niezmotoryzowanego oraz innowacyjne stacje ładowania pojazdów transportu publicznego wraz z integracją transportu zbiorowego. W szczególności należy zwrócić uwagę na potrzebę zagwarantowania mieszkańcom, na ile jest to możliwe, połączeń kolejowych z portami lotniczymi, dążąc przy tym do obniżenia emisyjności gospodarki.

41. Zwraca uwagę, że władze lokalne i regionalne we współpracy z branżą lotniczą odgrywają istotną rolę w przygotowaniu wspólnych regionalnych kampanii komunikacyjnych podnoszących świadomość społeczną na temat: bezpieczeństwa lotów, prośrodowiskowych innowacji stosowanych w samolotach, zapewniania bezpieczeństwa na lotniskach, a także korzyści płynących z multimodalności opartej o transport lotniczy, kolejowy, drogowy i morski.

42. Jest zdania, że zarządzający portami lotniczymi muszą niezwłocznie dokonać rewizji swoich strategii rozwojowych celem nie tylko dopasowania ich w kontekście zmieniającego się rynku lotniczego będącego wynikiem pandemii COVID-19, ale przede wszystkim uwzględnienia potrzeb inwestowania w zrównoważony rozwój i wkładu transportu neutralnego dla klimatu.

43. Przypomina, że przyjęta przez Komisję Europejską w marcu 2021 r. strategia na rzecz osób z niepełnosprawnościami na lata 2021–2030 mówi o konieczności włączenia praw osób z niepełnosprawnościami do wszystkich polityk i obszarów, a więc również transportu. Podkreśla w tym względzie istotną potrzebę pełnego dostosowania regionalnych portów lotniczych przez podmioty nimi zarządzające do obsługi osób z niepełnosprawnościami, aby umożliwić im pełny dostęp do wszystkich oferowanych usług.

Szybkie i skoordynowane działanie kluczem do ożywienia gospodarczego

44. Wzywa Komisję Europejską do wdrożenia rozwiązań, które pomogłyby w swobodnym przepływie osób wewnątrz Unii Europejskiej w czasie pandemii. Jednolite zasady, takie jak unijne cyfrowe zaświadczenia COVID, niewątpliwie pomogą w przywróceniu do życia mobilności, w tym transportu lotniczego i ściśle z nim powiązanego sektora turystycznego, lecz nie mogą one być w żaden sposób dyskryminujące dla pasażerów i ich wprowadzenie nie powinno stanowić wyłącznego obciążenia, w tym finansowego, regionalnych portów lotniczych.

Bruksela, dnia 1 lipca 2021 r.

Apostolos TZITZIKOSTAS

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów

⁽¹⁰⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r.

**Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Plan na przyszłość dotyczący opiekunów i opieki –
lokalne i regionalne szanse związane z europejskim wyzwaniem**

(2021/C 440/11)

Sprawozdawca: Heinrich DORNER (AT/PES), członek rządu kraju związkowego Burgenland

ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW

Priorytety polityki

1. Jest świadomy skutków starzenia się społeczeństwa ⁽¹⁾, zmian zachodzących w strukturach społecznych i w modelu rodziny, jak również w dostosowanej do potrzeb opiece nad osobami o specjalnych potrzebach, jest też świadomy wymagań współczesnego rynku pracy, a także wynikających z tego coraz większych potrzeb w zakresie formalnych i nieformalnych usług opiekuńczych, przy czym te ostatnie są świadczone głównie przez członków rodziny. Odnotowuje jednocześnie, że w dłuższej perspektywie ważne jest opracowanie programów na rzecz aktywnego starzenia się i ograniczenia wczesnego pogarszania się stanu fizycznego i psychicznego osób starszych. Opracowując takie programy, należy również uwzględnić wzmocnienie udziału osób starszych w życiu społecznym oraz poprawę infrastruktury dla takich osób. Możliwość intensywniejszego uczestnictwa sprzyja samostanowieniu w podeszłym wieku i pomaga zapobiegać samotności i izolacji społecznej.

2. Zwraca uwagę, że starzenie się społeczeństwa ma większy wpływ na obszary wiejskie, zwłaszcza na terenach dotkniętych wyludnieniem lub w regionach opóźnionych w rozwoju, gdzie opieka nad osobami starszymi i niesamodzielnymi jest mniej dostępna i wymaga większego wsparcia w formie usług świadczonych na poziomie społeczności. Należy również wziąć pod uwagę negatywne skutki migracji pracowników opieki z regionów słabiej rozwiniętych do regionów lepiej rozwiniętych, która powoduje poważne braki kadrowe w tych pierwszych regionach. Uznaje znaczenie usług świadczonych na rzecz osób starszych i niesamodzielnymi na poziomie społeczności lokalnych na obszarach wiejskich i wyludnionych jako rodzaj zasobów mających na celu wspieranie pozostania ludzi w ich zwyczajowym otoczeniu, ich samodzielności, niezależności w codziennym życiu i włączenia społecznego poprzez zapewnienie różnego wsparcia technicznego, materialnego lub gospodarczego oraz propagowanie powszechnej dostępności. Jednocześnie postępujące starzenie się społeczeństwa staje się coraz bardziej widoczne także w miastach. Odsetek osób starszych w populacji miast gwałtownie rośnie, a co za tym idzie – i zapotrzebowanie na personel i nową infrastrukturę (domy opieki, mieszkania z opieką itp.).

3. Uznaje kluczową rolę, jaką sektor opieki odegrał obok sektora opieki zdrowotnej podczas kryzysu związanego z COVID-19. Wzywa w związku z tym do pełnego poszanowania uczciwych warunków pracy i odpowiedniego wynagrodzenia opiekunów jako podstawowego obowiązku w ramach uznania ich usług.

4. Jest zdania, że regiony i miasta muszą kontynuować, a w razie potrzeby zintensyfikować dotychczasowe starania na rzecz rozwiązania problemu niedoboru pracowników opieki, aby przeciwdziałać grożącemu w perspektywie średnio- i długoterminowej zjawisku braku pracowników. Niedobór ten dotyka tereny zarówno miejskie, jak i wiejskie i należy zwrócić szczególną uwagę na obszary dotknięte spadkiem demograficznym, regiony oddalone lub opóźnione w rozwoju, gdzie opieka nad osobami starszymi i niesamodzielnymi jest mniej dostępna. Uznaje znaczenie podejścia uwzględniającego cykl życiowy w odniesieniu do wyzwań związanych ze starzeniem się społeczeństwa ⁽²⁾, jednak w obecnym kontekście przeciążenia usług zdrowotnych ze względu na pandemię wzywa Komisję Europejską do zagwarantowania, by bezpośrednio dostępne dla miast i regionów instrumenty finansowe stanowiły pomoc w skutecznym przeciwdziałaniu zjawisku braku personelu opiekuńczego.

5. W związku z nagłymi niedoborami pracowników, które są wynikiem wprowadzonych w następstwie kryzysu (COVID-19) ograniczeń w mobilności transgranicznej pracowników służby zdrowia i osób świadczących usługi opiekuńcze, zwraca uwagę na dotychczasowe zalecenia polityczne KR-u (np. utworzenie korytarzy zdrowotnych między regionami przygranicznymi) ⁽³⁾.

⁽¹⁾ W 2020 r. 20,6 % ludności UE było w wieku co najmniej 65 lat. To o 3,0 punkty procentowe więcej niż udział tej grupy wiekowej sprzed 10 lat. Eurostat, 16.3.2021: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/ddn-20210316-1>.

⁽²⁾ COM(2021) 50 final.

⁽³⁾ Opinia KR-u „Wdrożenie i przyszłe perspektywy transgranicznej opieki zdrowotnej” (COR-2019-04597).

6. Uznaje nadrzędny cel, jakim jest umożliwienie osobom potrzebującym korzystania z tych usług opiekuńczych, które są niezbędne z punktu widzenia specjalistów i preferowane przez zainteresowane osoby.

7. Jest zdania, że niedobór wykwalifikowanej kadry w obszarze opieki nad osobami potrzebującymi stanowi potencjalną szansę na to, by powstrzymać wzrost bezrobocia w całej Europie, którego należy się spodziewać zwłaszcza w związku ze skutkami kryzysu wywołanego pandemią COVID-19. Może to też stanowić ważny krok w kierunku ochrony spójności gospodarczej i społecznej UE. Zwraca uwagę, że tworzenie nowych usług opieki nad osobami starszymi i niesamodzielnymi prowadzi do tworzenia nowych miejsc pracy, które przyczyniają się do zwiększenia dynamiki gospodarki i utrzymania ludności na obszarach wiejskich i wyludnionych. Lokalne usługi socjalne na tych obszarach narażonych na trudności stanowią wyraźny element dynamiki obszarów wiejskich oraz spójności społecznej i terytorialnej.

8. Zauważa, że sektor opieki musi nie tylko przekształcić się, ale także przyjąć nowy paradygmat i przejść od opieki do zapobiegania i włączenia społecznego, od jakości opieki do jakości życia, od instytucji do gospodarstw domowych, od profesjonalizacji do wspólnej pracy z rodziną i jej zaangażowania. Należy ponadto przejść od podejścia medycznego do podejścia opartego na opiece i usługach, od modelu uniwersalnego do umożliwienia pewnego stylu życia, od przewagi systemu do ukierunkowania na klienta, od obaw przed użyciem technologii do jej wykorzystania, od rozwiązań tradycyjnych do rozwiązań cyfrowych ukierunkowanych na osoby, od stosowania krytycznych wskaźników efektywności do „zdrowego rozsądku”.

9. Z zadowoleniem przyjmuje określony przez Komisję Europejską w Zielonej księdze w sprawie starzenia się zamiar, jakim jest zapoczątkowanie szeroko zakrojonej debaty politycznej na temat starzenia się społeczeństwa. Celem debaty byłoby omówienie tego, jak przewidywać, przygotowywać się i reagować na związane z tym wyzwania i możliwości. Komitet zwraca także szczególną uwagę na ustalenia i rozważania zawarte w pkt 5.1 tej zielonej księgi⁽⁴⁾.

10. Zwraca uwagę na Plan działania na rzecz Europejskiego filaru praw socjalnych i oczekuje na zaplanowaną na 2022 r. inicjatywę dotyczącą opieki długoterminowej, a także podkreśla treść zasady 18 filaru, zgodnie z którą każdy ma prawo do przystępnych cenowo i dobrej jakości usług opieki długoterminowej, w szczególności opieki w domu i usług środowiskowych⁽⁵⁾.

11. Ponownie zwraca się do Komisji Europejskiej o „rozważenie europejskiego porozumienia w sprawie opieki, podobnego do gwarancji dla młodzieży, w celu zaspokojenia potrzeb w zakresie opieki w ramach podejścia opartego na prawach stawiającego opiekę w centrum działań gospodarczych, zwiększając inwestycje w opiekę zdrowotną i opiekę zgodnie ze strategią na rzecz gospodarki dobrobytu. Wzywa Komisję i państwa członkowskie do uwzględnienia postulatów pracowników i pracowników zatrudnionych w gospodarstwie domowym w zakresie warunków pracy zawartych w konwencji MOP nr 189”⁽⁶⁾. W tej samej opinii KR wezwał do przeglądu i dalszego rozwinięcia celów barcelońskich, aby stały się one obowiązkowe, oraz do „wprowadzenia celów w zakresie opieki wykraczających poza cele barcelońskie (»Barcelona +«) w celu uwzględnienia potrzeb w zakresie opieki w starzejących się społeczeństwach i uznania, że sektor opieki jest bardzo zdominowany przez kobiety, a zarazem płace w nim nie odpowiadają wartości społecznej tej pracy”.

Dane statystyczne i perspektywy

12. Wskazuje na aktualne prognozy, według których w Europie odsetek osób w wieku co najmniej 65 lat, wynoszący obecnie 20 %, zwiększy się do roku 2070 do około 30 %, a odsetek osób w wieku co najmniej 80 lat podwoi się do roku 2070 i wyniesie ponad 13 %⁽⁷⁾. Tym samym przewiduje się, że liczba osób w wieku powyżej 65 lat wzrośnie z 87 mln do ponad 150 mln, a liczba osób w wieku powyżej 80 lat – z 23 mln do 62 mln.

13. Jest świadomy, że według szacunków liczba osób, które potencjalnie mogą potrzebować opieki długoterminowej, wzrośnie w UE z 19,5 mln w 2016 r. do 23,6 mln w 2030 r. i do 30,5 mln w 2050 r.⁽⁸⁾

14. Zauważa, że aby jedynie utrzymać obecny stosunek pięciu pracowników opieki długoterminowej na 100 osób w wieku co najmniej 65 lat, liczba pracowników w tym sektorze w krajach OECD musiałaby wzrosnąć o 13,5 mln do 2040 r.⁽⁹⁾. Aby zaspokoić to rosnące zapotrzebowanie, tylko w latach 2018–2030 w 27 państwach członkowskich UE potrzebnych będzie łącznie 11 mln pracowników w sektorze służby zdrowia i opieki⁽¹⁰⁾.

⁽⁴⁾ COM(2021) 50 final.

⁽⁵⁾ COM(2021) 102 final.

⁽⁶⁾ Opinia KR-u „Unia równości: strategia na rzecz równouprawnienia płci na lata 2020–2025” (COR-2020-02016).

⁽⁷⁾ COM(2020) 241 final – Sprawozdanie w sprawie skutków zmian demograficznych.

⁽⁸⁾ COM(2021) 50 final.

⁽⁹⁾ OECD (2020), *Who Cares? Attracting and Retaining Care Workers for the Elderly* [Kto się będzie opiekował? Przyciąganie i utrzymanie opiekunów dla osób starszych], <https://www.oecd.org/els/health-systems/who-cares-attracting-and-retaining-elderly-care-workers-92c0ef68-en.htm>.

⁽¹⁰⁾ JRC121698 – JRC (2021), *Health and long-term care workforce: demographic challenges and the potential contribution of migration and digital technology* [Siła robocza w sektorach opieki zdrowotnej i długoterminowej. Problemy demograficzne oraz potencjalny wkład migracji i technologii cyfrowej].

15. Podkreśla ogromny potencjał sektora opieki dla rynku pracy i w tym kontekście zwraca uwagę na to, że w ciągu najbliższych 10 lat w sektorze opieki zdrowotnej i społecznej potencjalnie dostępnych będzie 8 mln miejsc pracy⁽¹¹⁾.

16. Podkreśla ponadto, że srebrna gospodarka⁽¹²⁾, która obejmuje usługi opiekuńcze dla osób starszych, jest potężnym narzędziem przeciwdziałania wyludnieniu się, zapewniającym natychmiastowe rozwiązania problemów związanych ze starzeniem się społeczeństwa i bezrobociem na obszarach wiejskich znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji. Srebrna gospodarka zapewnia regionom przewagę konkurencyjną i spójność, co przynosi korzyści wszystkim zaangażowanym podmiotom. Ponadto stopniowe starzenie się, które dotyczy już wielu naszych regionów, staje się aktywnym zasobem, tworząc miejsca pracy i dobrobyt, zmieniając stereotypy i wymagające ulepszeń koncepcje.

Znaczenie lokalne i regionalne

17. Jest zdania, że z uwagi na zagrażające w perspektywie średnio- i długoterminowej zjawisko niedoboru pracowników miasta i regiony UE muszą rozważyć przyczyny braku opiekunów. Jest to konieczne zwłaszcza dla tych regionów, których systemy opierają się na pracownikach z krajów sąsiadujących i które w związku z zamknięciem granic na skutek pandemii musiały mierzyć się z nagłym niedoborem pracowników.

18. Jest świadomy tego, że w Europie występują regionalne różnice i priorytety⁽¹³⁾, jeśli chodzi o opiekę formalną i nieformalną, przy czym ta druga jest sprawowana głównie przez członków rodziny, a także uznaje różnorodność oferowanych usług oraz zróżnicowanie regionalnych rozwiązań służących zaspokojeniu danego zapotrzebowania na usługi opiekuńcze.

19. Popiera tworzenie w Europie sieci kontaktów między regionami i zachęca je do wspierania wspólnej wymiany doświadczeń oraz wspólnego, skoordynowanego opracowywania środków. Zwraca uwagę na ważną rolę regionów i miast w opracowywaniu specjalnych środków na rzecz opieki nad osobami starszymi i niesamodzielnymi w celu świadczenia lokalnych usług na obszarach wiejskich dotkniętych starzeniem się ludności i wyludnianiem. Chodzi tu o strategię w zakresie niezbędnej opieki nad tymi grupami zamieszkującymi obszary w trudnej sytuacji geograficznej i borykającymi się z większymi trudnościami w dostępie do podstawowych lokalnych usług w celu zagwarantowania im odpowiedniej opieki społecznej i zdrowotnej w ich zwyczajowym środowisku.

Wpływ na sytuację kobiet

20. Biorąc pod uwagę kwestię płci, podkreśla, że 92 % kobiet w UE wykonuje regularnie, tj. częściej niż jeden dzień w tygodniu, nieodpłatną pracę związaną z opieką, 81 % kobiet w UE codziennie opiekuje się członkami rodziny⁽¹⁴⁾ oraz że kobiety stanowią większość pracowników w sektorze służby zdrowia i opieki⁽¹⁵⁾. Sytuacja ta jest szczególnie dotkliwa dla kobiet żyjących w środowisku wiejskim i na obszarach wyludnionych, gdzie występują faktyczne trudności w dostępie do podstawowych usług w zakresie opieki zdrowotnej i społecznej.

21. Podkreśla, że w Europie opiekę sprawują w przeważającej części członkowie rodziny, zwłaszcza kobiety, w ramach opieki domowej, często bez specjalistycznego wykształcenia czy wykształcenia i bez odpowiedniego wynagrodzenia ani zabezpieczenia społecznego, co ostatecznie pogłębia istniejącą lukę emerytalną między kobietami a mężczyznami.

22. Uznaje potrzebę opracowania strategii politycznych i programów mających na celu odciążenie kobiet od zdecydowanej większości nieodpłatnej pracy opiekuńczej. Zarówno nieopłacani opiekunowie, jak i członkowie ich rodzin, którzy nie przyczyniają się do opieki, muszą być świadomi, że opieka jest pracą i powinna być jako taka traktowana. Nieodpłatna praca opiekuńcza nie jest obowiązkiem kobiet i powinna być równomiernie rozłożona między płcie, aby zapewnić kobietom niezależność finansową, zgodnie z europejską strategią na rzecz równouprawnienia płci.

⁽¹¹⁾ COM(2021) 50 final.

⁽¹²⁾ Według Komisji Europejskiej srebrną gospodarkę można zdefiniować jako możliwości gospodarcze wynikające z wydatków publicznych i konsumenckich związanych ze starzeniem się społeczeństwa oraz ze szczególnymi potrzebami ludności w wieku powyżej 50 lat.

⁽¹³⁾ JRC121698.

⁽¹⁴⁾ EIGE (2021), *Gender inequalities in care and consequences for the labour market* [Zróżnicowanie sytuacji kobiet i mężczyzn w sektorze opieki i konsekwencje tego zjawiska dla rynku pracy], <https://eige.europa.eu/publications/gender-inequalities-care-and-consequences-labour-market/>.

⁽¹⁵⁾ JRC121698.

23. Wskazuje na wysoki odsetek kobiet, które mimo niepewnych warunków zatrudnienia i zbyt niskiego wynagrodzenia są gotowe świadczyć usługi opiekuńcze, ponieważ pochodzą z państw o niskim poziomie wynagrodzeń. Kobiety te są w większości przypadków imigrantkami i powinny mieć dostęp do usług integracyjnych w języku ojczystym oraz do informacji o przysługujących im prawach, które mają jako pracujące imigrantki, i o dostępnych dla nich usługach. Szczególne znaczenie ma pełne wdrożenie dyrektywy o delegowaniu pracowników oraz zapewnienie, by ta szczególna grupa pracowników nie została wyłączona z ochrony zapewnianej na mocy krajowych ustawowych płac minimalnych. Podkreśla w związku z tym pilną potrzebę pozytywnej konwergencji wynagrodzeń minimalnych, zwłaszcza biorąc pod uwagę fakt, że niskie płace pozostają cechą charakterystyczną zatrudnienia w UE oraz że kobiety stanowią 59 % pracowników otrzymujących płacę minimalną⁽¹⁶⁾. Zwraca uwagę, że UE nadal musi wspierać państwa członkowskie we wdrażaniu skutecznej i sprzyjającej włączeniu społecznemu polityki społecznej i polityki zatrudnienia oraz w prowadzeniu reform niezbędnych do osiągnięcia tego celu.

24. Podkreśla potrzebę rozwiązania problemu niepewnych warunków pracy opiekunów zamieszkujących w domu podopiecznego w UE. Są to głównie kobiety, często migrantki z państw trzecich, z których część pracuje nielegalnie jako migrantki nieposiadające dokumentów, a niektóre są zaangażowane w migrację cyrkulacyjną lub czasową. Przyłącza się w tym względzie do Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego (EKES-u), podkreślając, że opiekunowie mieszkający ze swoimi podopiecznymi powinni być traktowani w podobny sposób jak inni pracownicy opieki i wzywa do poprawy zabezpieczeń w dyrektywie w sprawie kar dla pracodawców (2009/52/WE) w celu ochrony praw pracowniczych pracowników nieposiadających dokumentów oraz do rygorystycznego stosowania dyrektywy w sprawie praw ofiar (2012/29/UE) w celu zapewnienia skutecznego wsparcia pracownikom opieki mieszkającym ze swoimi podopiecznymi, którzy padają ofiarą wyzysku, niezależnie od ich statusu migracyjnego⁽¹⁷⁾.

Zalecenia dla właściwych podmiotów

25. Podkreśla, że potrzebne jest lepsze rozpowszechnianie wiedzy i informowanie opinii publicznej o istniejącym zapotrzebowaniu na zawody związane z opieką w celu przyciągnięcia większej grupy osób poszukujących pracy oraz w celu znaczącego zmniejszenia nierównowagi płci, tak aby zagwarantować, że więcej mężczyzn będzie wykonywało takie zawody w przyszłości. Władze lokalne i regionalne mogłyby uczestniczyć w tych działaniach poprzez organizowanie kierowanych specjalnie do mężczyzn seminariów, warsztatów i reklam odnoszących się do zawodów opiekuńczych, co pozwoli zwalczać stereotypy związane z płcią i brak świadomości. Powinno to iść w parze ze skoordynowanymi wysiłkami na rzecz poprawy warunków pracy w sektorze opieki w celu zwiększenia atrakcyjności takich zawodów, w tym wśród ludzi młodych, a zwłaszcza na obszarach wyludnionych lub na obszarach o bardzo starzejącym się społeczeństwie.

26. Zwraca uwagę, że w kontekście obecnego kryzysu związanego z pandemią COVID-19 miejsca pracy i ciągłość usług w sektorze opieki można zapewnić poprzez ustanowienie odpornych na kryzysy struktur pracodawców, co dotyczy zwłaszcza struktury własności oraz sposobu wykorzystania wypracowanych zysków.

27. Jest świadomy, że odpowiednia równowaga między życiem zawodowym a prywatnym odgrywa istotną rolę podczas wyboru ścieżki zawodowej przez osoby, które zaczynają swoją ścieżkę kariery w tym sektorze. Dlatego w sektorze opieki profesjonalnej potrzebne są odpowiednie modele czasu pracy, które umożliwiają i wspierają godzenie życia rodzinnego, odpoczynku i pracy zawodowej.

28. Podkreśla, że w procesie tworzenia i utrzymywania zdrowego środowiska pracy decydującym czynnikiem oprócz zdrowia fizycznego jest również zdrowie psychiczne pracowników, a zatem niezbędne jest profesjonalne wsparcie personelu (np. nadzór, ukierunkowane kształcenie i szkolenie ustawiczne, wsparcie w zakresie zdrowia psychicznego), przez co daje się również wyraźny sygnał do przeciwdziałania obserwowanemu w tym zawodzie wzrostowi wskaźnika wypalenia zawodowego.

29. Podkreśla znaczenie ponownego rozważenia nowych wymogów strukturalnych dla domów opieki dla osób starszych, aby mogły one zrównoważyć nowe standardy dotyczące zdrowia i bezpieczeństwa (w tym dotyczące zapobiegania zakażeniom i kontrolowania ich), które przyniosą korzyść mieszkańcom tych domów i ich pracownikom. Ogólnym celem jest zapewnienie optymalnych warunków środowiskowych, warunków życia i pracy, a także warunków sprzyjających kontaktom społecznym.

30. Uważa, że zastosowanie rozwiązań technicznych do wykonywania czynności pielęgnacyjnych, na potrzeby sprawnej i kompleksowej dokumentacji oraz do komunikacji między różnymi specjalistami stanowi istotne wsparcie, które ułatwia codzienną pracę osób świadczących usługi opiekuńcze.

⁽¹⁶⁾ Opinia KR-u w sprawie adekwatnych wynagrodzeń minimalnych w Unii Europejskiej (COR-2020-05859).

⁽¹⁷⁾ Opinia z inicjatywy własnej Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie praw opiekunów zamieszkujących w domu podopiecznego (SOC/535 – EESC-2016-00941).

31. Zwraca uwagę na rosnące znaczenie cyfryzacji również w sektorze opieki. Wzywa w tym celu do zapewnienia specjalnego wsparcia technicznego dla domów opieki dla osób starszych z myślą o promowaniu telemedycyny jako środka poprawy zarządzania zdrowiem pensjonariuszy. Ponadto narzędzia cyfrowe i narzędzia teleopieki stosowane już podczas pandemii do monitorowania i kontroli osób, które są odizolowane i pozbawione rzeczywistego wsparcia rodziny, będą nadal rozwijane, co poprawi dostęp ludzi do usług opiekuńczych. Ich rozwojowi muszą jednak towarzyszyć środki mające na celu zmniejszenie przepaści cyfrowej we wszystkich dziedzinach, czyli np. między kobietami a mężczyznami, na obszarach wiejskich lub wśród osób w starszym wieku. Podobnie specjaliści w sektorze powinni być przeszkoleni w zakresie korzystania z tych nowych narzędzi za pośrednictwem programów kształcenia ustawicznego. Istnieje także potrzeba stworzenia skoordynowanego i zintegrowanego systemu komunikacji między systemem opieki zdrowotnej, pracownikami opiekuńczymi i rodzinami. Kluczowe znaczenie ma to, by osoby pracujące w domach opieki oraz ich mieszkańcy mieli dostęp do szkoleń w zakresie nowych technologii.

32. Jest zdania, że wsparcie finansowe w okresie nauki zawodu jest ważnym dodatkowym środkiem, który ma ułatwić zainteresowanym obranie danej ścieżki zawodowej lub przekwalifikowanie się.

33. Opowiada się za adekwatnym wynagrodzeniem dla opiekunek i opiekunów, które odzwierciedla socjalną i społeczną wartość ich pracy.

34. Przypomina 9. zasadę Europejskiego filaru praw socjalnych dotyczącą równowagi między życiem zawodowym a prywatnym, zgodnie z którą rodzice oraz osoby pełniące obowiązki opiekunów mają prawo do odpowiednich urlopów, elastycznej organizacji pracy oraz dostępu do usług w zakresie opieki. W związku z tym zwraca uwagę na udział, jaki w przestrzeganiu tej zasady mogą mieć publiczne środki wsparcia na rzecz zatrudniania opiekunów za pośrednictwem dotacji lub innych form finansowania, co przyczyni się również do uregulowania i poprawy warunków pracy opiekunów.

35. Zaleca państwom członkowskim UE stworzenie podstawowych warunków ramowych w dziedzinie zabezpieczenia społecznego krewnych sprawujących opiekę. Dotyczy to zarówno zabezpieczenia środków utrzymania, jak i ubezpieczenia chorobowego, wypadkowego i emerytalnego tej grupy osób. Krewni pełniący funkcję opiekunów nie powinni być zmuszani do rezygnacji z pracy, a świadczenia publiczne nie mogą być związane ze statusem osoby bezrobotnej. Podejmowanie decyzji o opiece nad krewnym jest zawsze trudne. Nie należy nikomu narzucać niepotrzebnych poświęceń.

36. Podkreśla, jak ważną kwestią w opiece nieformalnej, świadczonej głównie przez członków rodziny, jest profesjonalne wsparcie, które ma na celu wyposażenie krewnych sprawujących opiekę w niezbędne umiejętności, a jednocześnie zapewnienie odpowiedniej jakości działań podejmowanych w ramach opieki. Ponadto konieczne jest stworzenie rozwiązań (np. placówek opieki krótkoterminowej), które w razie potrzeby umożliwią tymczasowe odciążenie opiekunów.

37. Wzywa państwa członkowskie UE i właściwe podmioty na szczeblu lokalnym i regionalnym do regularnego przeprowadzania konsultacji z zainteresowanymi grupami społecznymi, aby uzyskane w ten sposób opinie oraz zachodzące w nich zmiany wykorzystać jako podstawę strategicznego rozwoju oferty usług.

Zalecenia dla Komisji Europejskiej

38. Wzywa Komisję Europejską, aby zaktualizowała pochodzące z 2012 r. europejskie ramy jakości usług opieki długoterminowej w celu uwzględnienia najnowszych zmian w dziedzinie opieki długoterminowej i powiązanych wymogów w zakresie umiejętności oraz w celu ułatwienia mobilności opiekunów. W związku z tym proponuje Komisji Europejskiej i państwom członkowskim stosowanie europejskiego znaku jakości w odniesieniu do statusu zawodowego „opiekuna osób starszych i niesamodzielnych”, zarówno w placówkach opieki zinstytucjonalizowanej, jak i w ramach opieki niezinstytucjonalizowanej, w celu zagwarantowania zasad kwalifikacji i kompetencji opiekunów świadczących takie usługi. Konieczne jest ustanowienie wspólnych norm odniesienia w obecnym kontekście europejskim za pomocą oficjalnie zatwierdzonego certyfikatu jakości dostosowanego do potrzeb każdego państwa członkowskiego. Komitet podkreśla, że najwyższym priorytetem muszą pozostać prawa osób wymagających opieki oraz ich dobrostan fizyczny i psychiczny, w tym zapobieganie osamotnieniu i zwalczanie go.

39. Sugeruje, aby Komisja Europejska i państwa członkowskie UE rozważyły ogólnounijną strategię oraz wspólną definicję zawodową opiekunów (w tym opiekunów zamieszkujących w domu podopiecznego, których usługi należy uznać za część świadczenia opieki długoterminowej), angażując w ten proces miasta i regiony oraz partnerów społecznych. W strategii tej należy podnosić świadomość, również dzięki kampanii medialnej, z myślą o wniesieniu wkładu w trwałą zmianę wizerunku, jeśli chodzi o zawody medyczne i związane z opieką.

40. Proponuje ponadto, aby Komisja Europejska rozważyła wnioski dotyczące uznawania i skutecznego wspierania rodzin sprawujących opiekę.

41. Zwraca się do Komisji Europejskiej, aby przygotowała wniosek dotyczący ustanowienia wydajnego systemu rejestracji na potrzeby kompleksowego gromadzenia i analizowania danych, dotyczących także opieki w domu podopiecznego, która w dużym stopniu jest nieudokumentowana, tak aby zapewnić państwom członkowskim i regionom solidną podstawę dla przyszłych uzgodnień ponadregionalnych.

42. Proponuje stworzenie przez Komisję Europejską platformy wzajemnej wymiany wiedzy fachowej oraz możliwości prezentowania przykładów najlepszych praktyk w dziedzinie opieki, jak również wspólnych programów, takich jak plany w zakresie opieki społecznej lub strategii wsparcia rodzin sprawujących opiekę.

43. Z zadowoleniem przyjmuje możliwości finansowania i wsparcia w ramach obecnych i przyszłych funduszy strukturalnych UE (EFS 2014–2020 wraz z inicjatywą REACT-EU lub EFS+ 2021–2027) oraz synergie i komplementarność, jakie zapewnia Program UE dla zdrowia na lata 2021–2027, a także podkreśla priorytetowe znaczenie finansowanych w jego ramach działań.

44. Opowiada się za określeniem priorytetów budżetowych oraz ukierunkowanym udostępnianiem środków budżetowych w celu przeciwdziałania zjawisku niedoboru pracowników w sektorze służby zdrowia i opieki, zwłaszcza z uwagi na agendę Komisji Europejskiej dotyczącą polityki rynku pracy w ramach europejskiego semestru. Komisja Europejska powinna monitorować wdrażanie i skuteczność swoich zaleceń.

Bruksela, dnia 1 lipca 2021 r.

Apostolos TZITZIKOSTAS

*Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów*

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Plan działania na rzecz gospodarki społecznej

(2021/C 440/12)

Sprawozdawca: Mikel IRUJO AMEZAGA (ES/AE), minister ds. rozwoju gospodarczego i przedsiębiorczości rządu Nawarry

ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW

Znaczenie europejskiego planu działania na rzecz gospodarki społecznej w kontekście wspierania wkładu gospodarki społecznej w rozwój lokalny i regionalny w Europie

1. Z zadowoleniem przyjmuje zobowiązanie Komisji Europejskiej do przedstawienia planu działania na rzecz gospodarki społecznej w czwartym kwartale 2021 r., zgodnie z postulatami Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, intergrupy ds. gospodarki społecznej w Parlamencie Europejskim, GECS⁽¹⁾, poszczególnych rządów UE i sieci europejskich zaangażowanych w rozwój gospodarki społecznej, takich jak Social Economy Europe lub REVES⁽²⁾.
2. Uważa, że interwencja Unii Europejskiej na rzecz rozwoju gospodarki społecznej jest szczególnie istotna w obecnej sytuacji, w której w wyniku kryzysu gospodarczego i społecznego wywołanego przez pandemię COVID-19 należy w pełni wykorzystać potencjał przedsiębiorstw i podmiotów gospodarki społecznej na rzecz ożywienia gospodarczego, wspierania przedsiębiorczości zbiorowej i tworzenia wysokiej jakości miejsc pracy.
3. Przypomina, że według Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego⁽³⁾ gospodarka społeczna w Europie (UE-28) to 2,8 mln przedsiębiorstw i podmiotów zatrudniających 13,6 mln pracowników, czyli około 6,3 % ludności aktywnej zawodowo w UE. Gospodarka społeczna obejmuje również ponad 232 mln członków spółdzielni, товариств ubezpieczeń wzajemnych i podobnych podmiotów oraz 82,8 mln wolontariuszy.
4. Zwraca uwagę, że europejska gospodarka społeczna składa się z różnorodnych przedsiębiorstw i podmiotów, takich jak spółdzielnie – w ogromnym bogactwie form – товариства ubezpieczeń wzajemnych, stowarzyszenia, fundacje i różne formy przedsiębiorstw społecznych, a także z innych form prawnych właściwych dla każdego państwa członkowskiego, takich jak spółki pracownicze, spółki społeczne, instytucje solidarnościowe itp.
5. Przypomina, że cechą wspólną tych różnorodnych przedsiębiorstw i podmiotów, które są obecne we wszystkich sektorach działalności, jest silna tożsamość oparta na wspólnych wartościach i cechach, takich jak pierwszeństwo ludzi i celu społecznego przed kapitałem, równouprawnienie płci, demokratyczne zarządzanie oraz reinwestowanie większości zysków w osiąganie celów danego przedsiębiorstwa czy podmiotu w zakresie zrównoważonego rozwoju albo w interesie zbiorowym i ogólnym.
6. Podkreśla zakotwiczenie terytorialne przedsiębiorstw i podmiotów gospodarki społecznej, które nigdy nie ulegają delokalizacji – ponieważ są tworzone lokalnie i należą do osób zamieszkających w danym regionie – i są mocno zaangażowane w rozwój gospodarczy i społeczny miejsca, w którym działają. Przypomina o znaczeniu gospodarki społecznej dla rozwoju obszarów wiejskich jako o czynniku umożliwiającym rozwój endogenicznych zasobów regionu i przeciwdziałającym wyludnianiu, również z uwzględnieniem znaczenia tych podmiotów dla rozwoju gospodarki społecznej na obszarach wiejskich i jej powiązań z obszarami miejskimi.
7. Podkreśla, że podmioty gospodarki społecznej przyjmują zasady i wartości, które umożliwiają rozwój zgodny zarówno z aspektami gospodarczymi, jak i środowiskowymi i pociągają za sobą wysoki stopień zaangażowania w realizację Agendy 2030. Reprezentują one zatem pluralistyczną gospodarkę, równowagę i zrównoważony rozwój z perspektywy globalnej, niezbędnej do przyczynienia się do osiągnięcia każdego z 17 celów zrównoważonego rozwoju.

⁽¹⁾ Grupa ekspertów Komisji ds. gospodarki społecznej i przedsiębiorstw społecznych.

⁽²⁾ Europejska Sieć Miast i Regionów na rzecz Gospodarki Społecznej.

⁽³⁾ <https://www.eesc.europa.eu/sites/default/files/files/qe-04-17-875-pl-n.pdf>

8. Wzywa Komisję Europejską do opracowania europejskich ram prawnych gospodarki społecznej, zapewniających wspólną definicję oraz organizację i integrację przedsiębiorstw spełniających określone kryteria organizacyjne i operacyjne, co stanowiłoby decydujące wsparcie dla promowania tego sektora.

9. Uważa ponadto, że należy ukierunkowywać podmioty gospodarki społecznej na osiąganie celów zrównoważonego rozwoju.

10. Zwraca uwagę, że w ramach paktu na rzecz umiejętności Komisja powinna wspierać dostęp pracowników gospodarki społecznej do doskonalenia zawodowego i uczenia się przez całe życie w takich dziedzinach jak cyfryzacja, w tym umiejętność korzystania z mediów, przywództwo partycypacyjne, odporność i transformacja ekologiczna, aby pomóc przedsiębiorstwom gospodarki społecznej w wejściu na rynek pracy lub utrzymaniu się na nim. Aby osiągnąć ten cel, proponuje współpracę z przemysłowym ekosystemem gospodarki społecznej, w którą zaangażowane są również organy administracji publicznej, ośrodki szkolenia zawodowego i uniwersytety. Ponadto Porozumienie Burmistrzów na rzecz Klimatu i Energii będzie mogło wspierać szkolenia mające na celu ochronę środowiska i promowanie gospodarki o obiegu zamkniętym. W związku z tym zwracamy uwagę na propozycje sformułowane w opinii KR-u w sprawie europejskiego programu na rzecz umiejętności służącego zrównoważonej konkurencyjności, sprawiedliwości społecznej i odporności, opracowanej wraz z propozycjami na ten temat z perspektywy władz lokalnych i regionalnych, co jest niezwykle ważne również w odniesieniu do gospodarki społecznej.

11. Wzywa do zbadania potencjału gospodarki społecznej w dziedzinie kształcenia zawodowego i aktywnej polityki zatrudnienia, jak również w odniesieniu do rozwijania umiejętności i kompetencji, ze szczególnym uwzględnieniem grup mających większe trudności z wejściem na rynek pracy, takich jak młodzież, długotrwale bezrobotni, osoby z niepełnosprawnością lub mieszkające na obszarach oddalonych o ograniczonym dostępie do zasobów cyfrowych.

12. Zachęca Komisję Europejską do zbadania kwestii przenoszenia własności przedsiębiorstw na pracowników według modeli gospodarki społecznej. Badaniu temu powinna towarzyszyć platforma UE służąca wymianie dobrych praktyk między państwami członkowskimi, władzami lokalnymi i regionalnymi oraz sieciami gospodarki społecznej. Należy w nim również poruszyć kwestię potencjału gospodarki społecznej w zakresie przedsiębiorczości przemysłowej.

13. Podkreśla potencjał klastrów gospodarki społecznej w zakresie ich integracji z europejskimi łańcuchami wartości oraz budowania sojuszy z innymi podmiotami biznesowymi, administracją publiczną, ośrodkami szkolenia zawodowego, szkołami zawodowymi, uniwersytetami i ośrodkami badawczymi, aby osiągnąć cele strategiczne i wspólnie wykorzystywać zasoby.

14. Uznaje potencjał włączenia gospodarki społecznej do europejskiej platformy współpracy klastrów biznesowych⁽⁴⁾, aby ułatwić budowanie sojuszy i udział tych przedsiębiorstw i podmiotów w strategicznych łańcuchach wartości.

15. Przypomina ponadto, że gospodarka społeczna może z powodzeniem rozwijać innowacje społeczne i w związku z tym zwraca uwagę, że „inicjatywy gospodarki społecznej, oparte na współpracy i obywatelskim zaangażowaniu jednostek tworzących społeczności, przyczyniają się do zwiększenia spójności społecznej, gospodarczej i terytorialnej oraz do podniesienia poziomu zaufania w całej UE”⁽⁵⁾.

16. Zwraca uwagę na znaczenie krzewienia współpracy międzyregionalnej w dziedzinie gospodarki społecznej jako kluczowego instrumentu pozwalającego tworzyć klastry transnarodowe, korzystać z synergii transgranicznej i z unikalnej współpracy regionalnej regionów najbardziej oddalonych w ich obszarach współpracy z państwami trzecimi, a także wspierać internacjonalizację przedsiębiorstw i podmiotów gospodarki społecznej na jednolitym rynku. W związku z tym zwraca uwagę, że platforma tematyczna gospodarki społecznej w ramach europejskiej platformy inteligentnej specjalizacji jest użytecznym narzędziem rozwijania współpracy międzyregionalnej łączącym siedem regionów europejskich i że ich doświadczenia oraz sprawdzone praktyki należy uwzględnić w przyszłym europejskim planie działania na rzecz gospodarki społecznej.

17. Zachęca Komisję do zwiększenia ambicji i spójności jej inicjatyw, aby wspierać rolę władz lokalnych i regionalnych w propagowaniu gospodarki społecznej. Przypomina, że wiele władz lokalnych i regionalnych posiada już ambitne strategie i plany działania na rzecz rozwoju gospodarki społecznej. Komisja powinna się z nimi zaznajomić i uwzględnić je przy opracowywaniu przyszłego planu działania na rzecz europejskiej gospodarki społecznej. Komisja powinna także wspierać wymianę najlepszych praktyk i istniejących inicjatyw między władzami lokalnymi i regionalnymi (np. poprzez sieć władz lokalnych i regionalnych w celu promowania gospodarki społecznej).

⁽⁴⁾ <https://clustercollaboration.eu/social-economy>

⁽⁵⁾ COR-2016-06945.

18. Wzywa Komisję Europejską do sporządzenia badania na temat regionalnej i lokalnej polityki publicznej na rzecz promowania gospodarki społecznej w UE obejmującego przykłady innych regionów i władz lokalnych na poziomie globalnym.

19. Dostrzega znaczący wpływ inicjatywy „Europejskie Regiony Gospodarki Społecznej” (ang. ESER) oraz zaproszenia do składania wniosków w ramach projektu „misje na rzecz gospodarki społecznej” na budowanie licznej społeczności władz lokalnych i regionalnych zaangażowanych w rozwój gospodarki społecznej i wzywa Komisję do wzmocnienia tego programu w ramach planu działania na rzecz gospodarki społecznej.

20. Zachęca Komisję do wspierania zaangażowania władz lokalnych i regionalnych w GECES wraz z państwami członkowskimi i sieciami gospodarki społecznej. W związku z tym wzywa do utworzenia grupy roboczej GECES ds. polityki regionalnej i lokalnej w zakresie gospodarki społecznej.

21. Apeluje, aby analizy, badania, proponowane środki oraz instrumenty i mechanizmy monitorowania i wsparcia związane z gospodarką społeczną, w ramach których gromadzone są dane statystyczne dotyczące pracowników lub struktur różnych form przedsiębiorczości gospodarki społecznej, uwzględniały perspektywę płci, tak aby dostarczać danych segregowanych według kryterium płci i uwzględniać dotyczące jej wskaźniki.

Zwiększanie dostrzegalności gospodarki społecznej

22. Apeluje do Komisji o utworzenie jednolitej platformy internetowej w celu wspierania przedsiębiorstw i podmiotów oraz różnych form przedsiębiorczości w gospodarce społecznej; platforma ta powinna obejmować wszystkie europejskie badania i sprawozdania na temat gospodarki społecznej, a także możliwości, które UE oferuje tym przedsiębiorstwom i podmiotom.

23. Zaleca opracowanie tej platformy internetowej i zarządzanie nią we współpracy z europejskimi sieciami gospodarki społecznej i GECES.

24. Sugeruje Komisji, aby plan działania na rzecz gospodarki społecznej obejmował szeroko zakrojoną kampanię informacyjną opracowaną i realizowaną z udziałem Komitetu Regionów, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i sieci gospodarki społecznej. Kampania ta ma zasadnicze znaczenie dla promowania zbiorowej przedsiębiorczości, a także wiedzy o europejskich instrumentach wspierających gospodarkę społeczną.

25. Wzywa Komisję do opracowania przewodnika dotyczącego polityki publicznej w dziedzinie gospodarki społecznej uwzględniającego różnorodność form prawnych gospodarki społecznej w Europie i wspierającego władze lokalne i regionalne.

26. Przypomina, że różnorodność gospodarki społecznej i jej zdolność do proponowania innowacyjnych rozwiązań wobec istotnych wyzwań gospodarczych, społecznych, edukacyjnych i środowiskowych są kluczem do jej sukcesu.

27. Zachęca Komisję do corocznego wyboru europejskiej stolicy gospodarki społecznej w drodze demokratycznego i przejrzystego procesu z udziałem Komitetu Regionów, EKES-u i GECES.

28. Sugeruje poprawę integracji i widoczności gospodarki społecznej w ramach Europejskiej Sieci Przedsiębiorczości. Zaleca ponadto nadanie większego znaczenia gospodarce społecznej w ramach kryteriów przyznawania tytułu Europejskiego Regionu Przedsiębiorczości (ERP).

29. Przypomina o znaczeniu wspierania, finansowania i wzmocniania europejskich sieci gospodarki społecznej oraz miast i regionów zaangażowanych w gospodarkę społeczną jako kluczowych sojuszników w realizacji planu działania i informowania o stwarzanych przez niego możliwościach.

Lepszy dostęp do finansowania dla przedsiębiorstw i podmiotów gospodarki społecznej

30. Zwraca uwagę na dodatkowe trudności, z którymi borykają się przedsiębiorstwa i podmioty gospodarki społecznej w dostępie do finansowania, częściowo ze względu na słabą dostrzegalność i niski poziom zrozumienia ich modeli biznesowych, które priorytetowo traktują interes zbiorowy lub ogólny, a nie maksymalizację zysków.

31. Przypomina o kluczowej roli funduszy spójności, a w szczególności EFRR i EFS, w finansowaniu projektów z zakresu gospodarki społecznej.

32. Wzywa do wzmocnienia zbiorowej przedsiębiorczości wszystkich rodzin w ramach gospodarki społecznej poprzez stworzenie linii wsparcia finansowego na rzecz zakładania przedsiębiorstw tej gospodarki, aby mogły one sprostać przyszłym wyzwaniom biznesowym.

33. Podkreśla, że program InvestEU będzie miał kluczowe znaczenie dla finansowania innowacyjnych projektów w dziedzinie gospodarki społecznej za pośrednictwem czterech segmentów polityki, ze szczególnym uwzględnieniem segmentów „MŚP” i „Inwestycje społeczne i umiejętności”, które obejmują mikrofinansowanie i finansowanie przedsiębiorstw gospodarki społecznej.

34. Zaleca Komisji włączenie do Komitetu Doradczego członkini/członka Komitetu Regionów, a do Komitetu Inwestycyjnego – ekspertek/ekspertów w dziedzinie finansowania przedsiębiorstw i podmiotów gospodarki społecznej.

35. Wzywa Komisję Europejską do opracowania jasnej, przejrzystej i skutecznej klasyfikacji inwestycji społecznych i środowiskowych.

36. Zwraca uwagę na znaczenie podmiotów finansowych gospodarki społecznej (banków etycznych i spółdzielczych, unii kredytowych, mikrofinansowania, społecznych instytucji finansowych, towarzystw ubezpieczeń wzajemnych i spółdzielni ubezpieczeniowych itp.) w dziedzinie zrównoważonego finansowania, a także na ich istotną obecność na obszarach wiejskich, w słabiej rozwiniętych regionach, oraz wysiłki na rzecz włączenia finansowego słabszych grup społecznych i inwestowania w gospodarkę realną.

37. Wzywa do uwzględnienia perspektywy płci w dostępie do finansowania dla przedsiębiorstw i podmiotów gospodarki społecznej, biorąc pod uwagę większe trudności kobiet w dostępie do kredytów i zasobów finansowych w porównaniu z mężczyznami. Należy od samego początku mieć świadomość tej sytuacji podczas opracowywania wszelkich instrumentów mających na celu poprawę dostępu do finansowania.

Promowanie edukacji w zakresie przedsiębiorczości za pośrednictwem gospodarki społecznej

38. Przypomina, zgodnie z konkluzjami Rady z 2015 r. w sprawie promowania gospodarki społecznej jako kluczowej siły napędowej rozwoju gospodarczego i społecznego w Europie, że ważne jest rozpowszechnianie kształcenia i szkolenia w zakresie przedsiębiorczości za pośrednictwem różnych form gospodarki społecznej na wszystkich poziomach kształcenia, od szkoły podstawowej po szkolnictwo wyższe (uniwersyteckie i zawodowe).

39. Zwraca uwagę, że projekty takie jak Szkoła Handlowa Gospodarki Społecznej promowana przez siedem regionów europejskich w ramach platformy inteligentnej specjalizacji, zapewniają innowacyjne rozwiązania w sytuacji braku szkoleń na temat przedsiębiorstw gospodarki społecznej i mają na celu szkolenie kompetentnych specjalistów, którzy będą mogli wspierać rozwój tych przedsiębiorstw i podmiotów oraz odgrywać rolę liderów w tym procesie.

40. Przypomina, że przedsiębiorstwa i podmioty gospodarki społecznej potrzebują szczególnych umiejętności, mających zastosowanie również do tradycyjnych przedsiębiorstw, takich jak inkluzywne przywództwo.

41. Wzywa Komisję, by w większym stopniu wykorzystywała program Erasmus+ do propagowania edukacji i szkoleń w zakresie przedsiębiorczości i na potrzeby pracy w przedsiębiorstwach gospodarki społecznej. Proponuje w związku z tym zbadać możliwości szerszego wykorzystania programu Erasmus dla młodych przedsiębiorców przez przedsiębiorstwa i podmioty gospodarki społecznej, zwłaszcza w najbardziej oddalonych regionach europejskich, w których młodzi ludzie napotykać większe ograniczenia w zakresie mobilności ze względu na ich oddalenie od kontynentu europejskiego.

42. Wnosi o rozważenie nowych możliwości promowania kształcenia i szkoleń oraz podnoszenia kwalifikacji pracowników i pracowników w gospodarce społecznej za pośrednictwem ogólnego planu działania na rzecz współpracy sektorowej w zakresie umiejętności oraz sojuszu na rzecz wiedzy. Ponadto korpus wiedzy i umiejętności nabytych na wszystkich poziomach kształcenia oraz w ramach kształcenia pozaformalnego powinien zachęcać ludzi do jak najlepszego wykorzystania wiedzy, tj. do rozwijania „umiejętności miękkich”, i ułatwiać dostosowywanie się do stale zmieniającego się otoczenia.

Poprawa dostępu do rynków i społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych

43. Przypomina, że przedsiębiorstwa i podmioty gospodarki społecznej napotykać jeszcze więcej przeszkód niż inne MŚP w prowadzeniu działalności transgranicznej na jednolitym rynku. Trudności te wynikają z różnorodności – a czasem braku – kompletnych ram prawnych dla wszystkich form prawnych gospodarki społecznej, takich jak spółdzielnie i ich różnorodne odmiany, towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych, stowarzyszenia, fundacje i przedsiębiorstwa społeczne.

44. Przypomina, że istotna dla powodzenia edukacji w zakresie przedsiębiorczości w gospodarce społecznej jest rola kobiet w zarządzaniu przedsiębiorstwami społecznymi.

45. Wskazuje również na brak europejskich instrumentów umożliwiających pokonanie tych przeszkód. W związku z tym nadal trudne jest utworzenie europejskiego stowarzyszenia ponadnarodowego złożonego z członków z kilku krajów, podobnie jak w przypadku towarzystw ubezpieczeń wzajemnych i fundacji – ze względu na brak europejskich ram prawnych.

46. Wzywa Komisję do dalszego propagowania społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych wśród europejskich władz publicznych jako kluczowego narzędzia zwiększania przejrzystości zamówień publicznych, zwalczania praktyk korupcyjnych, promowania konkurencji i udziału podmiotów gospodarczych różnej wielkości w zamówieniach publicznych oraz upowszechniania społecznie odpowiedzialnych praktyk biznesowych, takich jak praktyki charakteryzujące gospodarkę społeczną.

47. Zwraca się o rozszerzenie projektu „Buying for social impact” („Odpowiedzialne zamówienia publiczne”), w ramach którego przeanalizowano transpozycję dyrektywy w sprawie zamówień publicznych w piętnastu państwach członkowskich i zorganizowano wydarzenia krajowe i terytorialne w celu rozpowszechniania odpowiedzialnych zamówień publicznych w pozostałych państwach członkowskich UE.

48. Zachęca wszystkie lokalne i regionalne władze publiczne do opracowania przejrzystych i odpowiedzialnych społecznie strategii zamówień publicznych, uzależniających m.in. zamówienia publiczne od przestrzegania sprawiedliwych płac i innych warunków określonych w przepisach lub układach zbiorowych, w tym w łańcuchach podwykonawców.

Plan działania obejmujący środki i instrumenty monitorowania oraz propagowanie zorganizowanego dialogu z podmiotami gospodarki społecznej i innymi instytucjami

49. Wzywa Komisję do zapewnienia, aby plan działania na rzecz gospodarki społecznej miał horyzont czasowy co najmniej pięciu lat na wdrożenie oraz obejmował ocenę *ex ante* i mechanizmy oceny rocznej i *ex post*, a także przewidywał odnowienie po wdrożeniu.

50. Zachęca Komisję do wzmocnienia mechanizmów monitorowania i wspierania polityki gospodarki społecznej, takich jak GECES, wewnętrzna grupa robocza Komisji ds. gospodarki społecznej oraz stały i zorganizowany dialog na temat gospodarki społecznej z Komitetem Regionów i Europejskim Komitetem Ekonomiczno-Społecznym. Niezbędne jest tutaj zapewnienie składu zrównoważonego pod względem płci.

51. Wzywa Komisję do zastanowienia się nad włączeniem pracodawców gospodarki społecznej do międzysektorowego dialogu społecznego, w tym nad środkami służącymi wzmocnieniu pozycji i konsolidacji europejskiej organizacji pracodawców gospodarki społecznej.

Bruksela, dnia 1 lipca 2021 r.

Apostolos TZITZIKOSTAS

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów

III

(Akty przygotowawcze)

KOMITET REGIONÓW

INTERACTIO – POSIEDZENIE HYBRYDOWE – 145. SESJA PLENARNA KR-U, 30.6.2021–1.7.2021

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Akt o usługach cyfrowych i akt o rynkach cyfrowych

(2021/C 440/13)

Sprawozdawca:	Rodi KRATSA (EL/EPL), gubernatorka regionu Wyspy Jońskie
Dokument źródłowy:	Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie jednolitego rynku usług cyfrowych (akt o usługach cyfrowych) i zmieniającego dyrektywę 2000/31/WE, COM(2020) 825 final Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie kontestowalnych i uczciwych rynków w sektorze cyfrowym (akt o rynkach cyfrowych), COM(2020) 842 final

I. ZALECANE POPRAWKI

Poprawka 1

COM(2020) 825 final – Część 1

Motyw 5

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Niniejsze rozporządzenie powinno mieć zastosowanie do dostawców niektórych usług społeczeństwa informacyjnego w rozumieniu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/1535 ²⁶ , tj. każdej usługi normalnie świadczonej za wynagrodzeniem, na odległość, drogą elektroniczną i na indywidualne żądanie odbiorcy. W szczególności niniejsze rozporządzenie powinno mieć zastosowanie do dostawców usług pośrednich, zwłaszcza usług pośrednich polegających na świadczeniu usług znanych jako usługi „zwykłego przekazu”, „cachingu” i hostingu, biorąc pod uwagę, że wykładniczy wzrost wykorzystania tych usług, głównie we wszelkiego rodzaju zgodnych z prawem i użytecznych społecznie celach, zwiększył również ich rolę w pośrednictwie w zakresie niezgodnych z prawem lub w inny sposób szkodliwych informacji i działań oraz ich rozpowszechnianiu.	Niniejsze rozporządzenie powinno mieć zastosowanie do dostawców niektórych usług społeczeństwa informacyjnego w rozumieniu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/1535 ²⁶ , tj. każdej usługi normalnie świadczonej za wynagrodzeniem, na odległość, drogą elektroniczną i na indywidualne żądanie odbiorcy. W szczególności niniejsze rozporządzenie powinno mieć zastosowanie do dostawców usług pośrednich, zwłaszcza usług pośrednich polegających na świadczeniu usług znanych jako usługi „zwykłego przekazu”, „cachingu” i hostingu, jak również wyszukiwarek , biorąc pod uwagę, że wykładniczy wzrost wykorzystania tych usług, głównie we wszelkiego rodzaju zgodnych z prawem i użytecznych społecznie celach, zwiększył również ich rolę w pośrednictwie w zakresie niezgodnych z prawem lub w inny sposób szkodliwych informacji i działań oraz ich rozpowszechnianiu.

Poprawka 2

COM(2020) 825 final – Część 1

Motyw 8

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Taki ścisły związek z Unią powinno się stwierdzać, jeżeli dostawca usług ma miejsce prowadzenia działalności w Unii lub, jeśli nie, ścisły związek ustala się, jeżeli znaczna liczba użytkowników znajduje się w co najmniej jednym państwie członkowskim lub jeżeli działalność jest ukierunkowana na co najmniej jedno państwo członkowskie. To, czy działalność jest kierowana do jednego państwa członkowskiego lub większej ich liczby, można ustalić na podstawie wszelkich istotnych okoliczności, w tym takich czynników, jak stosowanie języka lub posługiwanie się walutą danego państwa członkowskiego lub możliwość składania zamówień na produkty lub usługi czy korzystanie z krajowej domeny najwyższego poziomu. Kierowanie działalności do któregoś z państw członkowskich może również wynikać z dostępności aplikacji w danym krajowym sklepie z aplikacjami, z obecności reklam na rynku lokalnym lub z posługiwania się w reklamach językiem stosowanym w tym państwie członkowskim, lub z zarządzania relacjami z klientem polegającego np. na obsłudze klientów w języku powszechnie używanym w tym państwie członkowskim. W przypadku gdy dostawca usług kieruje swoją działalność do co najmniej jednego państwa członkowskiego, jak określono w art. 17 ust. 1 lit. c) rozporządzenia (UE) nr 1215/2012 Parlamentu Europejskiego i Rady, należy również założyć ścisły związek. Z drugiej strony sama tylko techniczna dostępność strony internetowej z Unii nie może, wyłącznie na tej podstawie, służyć do ustalenia ścisłego związku z Unią.	Taki ścisły związek z Unią powinno się stwierdzać, jeżeli dostawca usług ma miejsce prowadzenia działalności w Unii lub, jeśli nie, ścisły związek ustala się, jeżeli znaczna liczba użytkowników znajduje się w co najmniej jednym państwie członkowskim lub jeżeli działalność jest ukierunkowana na co najmniej jedno państwo członkowskie. To, czy działalność jest kierowana do jednego państwa członkowskiego lub większej ich liczby, można ustalić na podstawie wszelkich istotnych okoliczności, w tym takich czynników, jak stosowanie języka urzędowego lub posługiwanie się oficjalną walutą danego państwa członkowskiego lub możliwość składania zamówień na produkty lub usługi czy korzystanie z krajowej domeny najwyższego poziomu. Kierowanie działalności do któregoś z państw członkowskich może również wynikać z dostępności aplikacji w danym krajowym sklepie z aplikacjami, z obecności reklam na rynku lokalnym lub z posługiwania się w reklamach dowolnym językiem urzędowym lub powszechnie stosowanym na terytorium tego państwa członkowskiego, lub z zarządzania relacjami z klientem polegającego np. na obsłudze klientów w dowolnym języku urzędowym lub powszechnie używanym na terytorium państwa członkowskiego. W przypadku gdy dostawca usług kieruje swoją działalność do co najmniej jednego państwa członkowskiego, jak określono w art. 17 ust. 1 lit. c) rozporządzenia (UE) nr 1215/2012 Parlamentu Europejskiego i Rady, należy również założyć ścisły związek. Z drugiej strony sama tylko techniczna dostępność strony internetowej z Unii nie może, wyłącznie na tej podstawie, służyć do ustalenia ścisłego związku z Unią.

Uzasadnienie

Uważa się, że konieczne jest ograniczenie dwuznaczności i zwiększenie obiektywności tekstu rozporządzenia poprzez odniesienie do oficjalnego charakteru walut i języków. Ponadto w przypadku języków należy uwzględnić zarówno języki urzędowe, jak i te powszechnie używane na terytorium państwa członkowskiego.

Poprawka 3

COM(2020) 825 final – Część 1

Motyw 12

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Aby osiągnąć cel polegający na zapewnieniu bezpiecznego, przewidywalnego i budzącego zaufanie środowiska internetowego, do celów niniejszego rozporządzenia należy zdefiniować szeroko pojęcie „nielegalnych treści”, które obejmuje również informacje dotyczące nielegalnych treści, produktów, usług i działań. Pojęcie to należy rozumieć w szczególności jako odniesienie do informacji, niezależnie od ich formy, które zgodnie z obowiązującym prawem są albo same w sobie nielegalne, takich jak nielegalne nawoływanie do nienawiści lub treści o charakterze terrorystycznym i niezgodne z prawem treści dyskryminujące, albo odnoszą się do działań, które są nielegalne, takich jak udostępnianie obrazów przedstawiających niegodziwe traktowanie dzieci w celach seksualnych, bezprawne udostępnianie prywatnych obrazów bez zgody, cyberstalking, sprzedaż produktów niespełniających wymogów lub podrobionych, nieuprawnione wykorzystanie materiałów chronionych prawem autorskim lub działania wiążące się z naruszeniem prawa ochrony konsumentów. W tym zakresie nie ma znaczenia, czy nielegalny charakter informacji lub działania wynika z prawa Unii czy z prawa krajowego, które jest zgodne z prawem Unii, oraz jaki jest dokładny charakter lub przedmiot danego prawa.	Aby osiągnąć cel polegający na zapewnieniu bezpiecznego, przewidywalnego i budzącego zaufanie środowiska internetowego, do celów niniejszego rozporządzenia należy zdefiniować szeroko pojęcie „nielegalnych treści”, które obejmuje również informacje dotyczące nielegalnych treści, produktów, usług i działań. Pojęcie to należy rozumieć w szczególności jako odniesienie do informacji, niezależnie od ich formy, które zgodnie z obowiązującym prawem są albo same w sobie nielegalne, takich jak nielegalne nawoływanie do nienawiści lub treści o charakterze terrorystycznym i niezgodne z prawem treści dyskryminujące, albo odnoszą się do działań, które są nielegalne, takich jak świadczanie nielegalnych usług, takich jak usługi zakwaterowania na platformach wynajmu krótkoterminowego, które są niezgodne z prawem Unii, prawem krajowym, w tym prawem regionalnym i lokalnym, udostępnianie obrazów przedstawiających niegodziwe traktowanie dzieci w celach seksualnych, bezprawne udostępnianie prywatnych obrazów bez zgody, cyberstalking, sprzedaż produktów niespełniających wymogów lub podrobionych, sprzedaż produktów lub oferowanie usług przy nieprzestrzeganiu prawa ochrony konsumentów, nieuprawnione wykorzystanie materiałów chronionych prawem autorskim lub działania wiążące się z naruszeniem prawa ochrony konsumentów lub oferowanie usług, które mogą poważnie zaszkodzić fizycznemu, psychicznemu lub moralnemu rozwojowi małoletnich, w tym naruszenia ustawy o mediach audiowizualnych. W tym zakresie nie ma znaczenia, czy nielegalny charakter informacji lub działania wynika z prawa Unii czy z prawa krajowego, które jest zgodne z prawem Unii, oraz jaki jest dokładny charakter lub przedmiot danego prawa.

Uzasadnienie

Należy bardziej stanowczo zająć się nielegalnymi usługami niezgodnymi z prawem unijnym lub krajowym/regionalnym/lokalnym.

Poprawka 4

COM(2020) 825 final – Część 1

Nowy motyw po motywie 12

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
	<i>Przesunięcie w kierunku rozwiązań technologicznych opartych na infrastrukturze cyfrowej podczas pandemii COVID-19 jeszcze bardziej pogłębiło lukę asymetrii informacyjnej między strażnikami dostępu a użytkownikami biznesowymi i użytkownikami końcowymi. Ponadto gotowość na wypadek przyszłych kryzysów powinna uwzględniać wnioski wyciągnięte z takiej zależności od infrastruktury cyfrowej i rozwiązań technologicznych. Należy uznać znaczenie odporności cyfrowej w Europie i podjąć wzmocnione, wspólne wysiłki w celu jej wdrożenia.</i>

Uzasadnienie

Odporność cyfrowa powinna być w większym stopniu uznawana za podstawową wartość i to jest obszar, w którym władze lokalne i regionalne mogłyby wnieść swój wkład. Poprawka dotyczy odniesienia do trwającej pandemii COVID-19 i doprecyzuje je w kontekście gotowości.

Poprawka 5

COM(2020) 825 final – Część 1

Motyw 13

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Biorąc pod uwagę szczególne cechy przedmiotowych usług i związaną z nimi potrzebę nałożenia na dostawców tych usług określonych szczególnych obowiązków, należy wyodrębnić w ramach określonej w niniejszym rozporządzeniu szerszej kategorii dostawców usług hostingu podkategorię platform internetowych. Platformy internetowe, takie jak serwisy społecznościowe lub internetowe platformy handlowe, należy zdefiniować jako dostawców usług hostingu, którzy nie tylko przechowują informacje przekazane przez odbiorców usługi na ich żądanie, ale także rozpowszechniają publicznie te informacje, ponownie na ich żądanie. Aby jednak uniknąć nakładania zbyt szerokiego zakresu obowiązków, dostawców usług hostingu nie należy uznawać za platformy internetowe, w przypadku gdy publiczne rozpowszechnianie jest zaledwie nieznaczną i wyłącznie poboczną funkcją innej usługi, której to funkcji z obiektywnych względów technicznych nie można wykorzystywać bez tej innej głównej usługi, a włączenie takiej funkcji nie jest sposobem na obejście stosowania przepisów niniejszego rozporządzenia mających zastosowanie do platform internetowych. Na przykład taką funkcję może stanowić sekcja gazety internetowej przeznaczona na komentarze, w przypadku której jest oczywiste, że ma ona charakter poboczny w stosunku do głównej usługi, jaką jest publikowanie wiadomości, za które odpowiedzialność redakcyjną ponosi wydawca.	Biorąc pod uwagę szczególne cechy przedmiotowych usług i związaną z nimi potrzebę nałożenia na dostawców tych usług określonych szczególnych obowiązków, należy wyodrębnić w ramach określonej w niniejszym rozporządzeniu szerszej kategorii dostawców usług hostingu podkategorię platform internetowych. Platformy internetowe, takie jak serwisy społecznościowe, platformy udostępniania treści lub internetowe platformy handlowe, należy zdefiniować jako dostawców usług hostingu, którzy nie tylko przechowują informacje przekazane przez odbiorców usługi na ich żądanie, ale także rozpowszechniają publicznie te informacje, ponownie na ich żądanie. Aby jednak uniknąć nakładania zbyt szerokiego zakresu obowiązków, dostawców usług hostingu nie należy uznawać za platformy internetowe, w przypadku gdy publiczne rozpowszechnianie jest zaledwie nieznaczną i wyłącznie poboczną funkcją innej usługi, której to funkcji z obiektywnych względów technicznych nie można wykorzystywać bez tej innej głównej usługi, a włączenie takiej funkcji nie jest sposobem na obejście stosowania przepisów niniejszego rozporządzenia mających zastosowanie do platform internetowych. Na przykład taką funkcję może stanowić sekcja gazety internetowej przeznaczona na komentarze, w przypadku której jest oczywiste, że ma ona charakter poboczny w stosunku do głównej usługi, jaką jest publikowanie wiadomości, za które odpowiedzialność redakcyjną ponosi wydawca.

Poprawka 6

COM(2020) 825 final – Część 1

Nowy motyw po motywie 13

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
	<i>Państwa członkowskie na odpowiednich szczeblach zarządzania i tam, gdzie to stosowne w zależności od danego podziału kompetencji prawnych, mogą nakładać na dostawców usług pośrednich obowiązki dostarczania informacji i odnotować zgodność rozporządzenia (UE) 2016/679 z prawem do żądania informacji przez organy sądowe lub administracyjne, jak określono w art. 9 niniejszego rozporządzenia.</i>

Poprawka 7

COM(2020) 825 final – Część 1

Nowy motyw po motywie 38

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
	<i>Celem niniejszego rozporządzenia jest zapewnienie bezpiecznego, przewidywalnego i budzącego zaufanie środowiska internetowego, dlatego zastosowanie ma podstawowa zasada „to, co jest nielegalne poza internetem, jest również nielegalne w internecie”.</i>

Uzasadnienie

„To, co jest nielegalne poza internetem, jest również nielegalne w internecie” jest kluczową zasadą regulacji usług online i należy ją wyraźnie wspomnieć we wniosku.

Poprawka 8

COM(2020) 825 final – Część 1

Motyw 50

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Aby zapewnić skuteczne i odpowiednie stosowanie tego obowiązku bez nakładania nieproporcjonalnych obciążeń, platformy internetowe objęte tym obowiązkiem powinny dołożyć należytych starań w celu zweryfikowania wiarygodności informacji przekazywanych przez zainteresowanych przedsiębiorców, w szczególności wykorzystując ogólnodostępne oficjalne internetowe bazy danych i interfejsy internetowe, takie jak krajowe rejestry handlowe i system wymiany informacji o VAT⁴⁵, lub zwracając się do zainteresowanych przedsiębiorców o dostarczenie wiarygodnych dokumentów potwierdzających, takich jak kopie dokumentów tożsamości, uwierzytelnione wyciągi bankowe, zaświadczenia o prowadzeniu działalności gospodarczej i zaświadczenia z rejestrów handlowych. Aby spełnić ten obowiązek, mogą również korzystać z innych źródeł, dostępnych do użytku na odległość, które oferują podobny stopień wiarygodności. Nie należy jednak wymagać od platform internetowych objętych tym obowiązkiem, aby angażowały się w nadmierne lub kosztowne działania polegające na ustalaniu faktów w internecie lub przeprowadzaniu weryfikacji na miejscu. Nie należy również rozumieć, że takie platformy internetowe, które podjęły uzasadnione starania wymagane w niniejszym rozporządzeniu, gwarantują wiarygodność informacji skierowanych do konsumentów lub innych zainteresowanych stron. Takie platformy internetowe powinny również projektować i organizować swój interfejs internetowy w sposób umożliwiający przedsiębiorcom wypełnianie obowiązków wynikających z prawa Unii, w szczególności wymogów określonych w art. 6 i 8 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/83/UE⁴⁶, art. 7 dyrektywy 2005/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady⁴⁷ oraz art. 3 dyrektywy 98/6/WE Parlamentu Europejskiego i Rady⁴⁸.	Aby zapewnić skuteczne i odpowiednie stosowanie tego obowiązku bez nakładania nieproporcjonalnych obciążeń, platformy internetowe objęte tym obowiązkiem powinny dołożyć należytych starań w celu zweryfikowania wiarygodności informacji przekazywanych przez zainteresowanych przedsiębiorców, w szczególności wykorzystując ogólnodostępne oficjalne internetowe bazy danych i interfejsy internetowe, takie jak krajowe rejestry handlowe i system wymiany informacji o VAT⁴⁵, lub zwracając się do zainteresowanych przedsiębiorców o dostarczenie wiarygodnych dokumentów potwierdzających, takich jak kopie dokumentów tożsamości, uwierzytelnione wyciągi bankowe, zaświadczenia o prowadzeniu działalności gospodarczej i zaświadczenia z rejestrów handlowych. Aby spełnić ten obowiązek, mogą również korzystać z innych źródeł, dostępnych do użytku na odległość, które oferują podobny stopień wiarygodności. Takie platformy internetowe powinny również projektować i organizować swój interfejs internetowy w sposób umożliwiający przedsiębiorcom wypełnianie obowiązków wynikających z prawa Unii, w szczególności wymogów określonych w art. 6 i 8 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/83/UE⁴⁶, art. 7 dyrektywy 2005/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady⁴⁷ oraz art. 3 dyrektywy 98/6/WE Parlamentu Europejskiego i Rady⁴⁸.

Uzasadnienie

Pojęcie „nadmiernych lub kosztownych działań polegających na ustalaniu faktów w internecie” jest zbyt niejasne w prawie wiążącym tekście. Nie należy również sugerować, że platformom internetowym należy oszczędzić wszelkich możliwych wysiłków na rzecz weryfikacji wiarygodności informacji przekazywanych przez przedsiębiorców.

Poprawka 9

COM(2020) 825 final – Część 1

Motyw 72

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Zadanie zapewnienia odpowiedniego nadzoru i egzekwowania obowiązków ustanowionych w niniejszym rozporządzeniu należy co do zasady powierzyć państwom członkowskim. W tym celu powinny one wyznaczyć co najmniej jeden organ, którego zadaniem byłoby stosowanie i egzekwowanie niniejszego rozporządzenia. Państwa członkowskie powinny jednak mieć możliwość powierzenia szczególnych zadań i kompetencji w zakresie nadzorowania lub egzekwowania stosowania niniejszego rozporządzenia, na przykład w odniesieniu do określonych sektorów, więcej niż jednemu właściwemu organowi, w tym organom regulacyjnym ds. łączności elektronicznej, organom regulacyjnym ds. mediów lub organom ochrony konsumentów, stosownie do krajowej struktury konstytucyjnej, organizacyjnej i administracyjnej.	Zadanie zapewnienia odpowiedniego nadzoru i egzekwowania obowiązków ustanowionych w niniejszym rozporządzeniu należy co do zasady powierzyć państwom członkowskim. W tym celu powinny one wyznaczyć co najmniej jeden organ, którego zadaniem byłoby stosowanie i egzekwowanie niniejszego rozporządzenia. Państwa członkowskie powinny jednak mieć możliwość powierzenia szczególnych zadań i kompetencji w zakresie nadzorowania lub egzekwowania stosowania niniejszego rozporządzenia, na przykład w odniesieniu do określonych sektorów, więcej niż jednemu właściwemu organowi, w tym organom regulacyjnym ds. łączności elektronicznej, organom regulacyjnym ds. mediów lub organom ochrony konsumentów, stosownie do krajowej struktury konstytucyjnej, organizacyjnej i administracyjnej. W przypadkach, w których państwa członkowskie uznają to za stosowne, powinny powierzyć władzom lokalnym i regionalnym zadania w zakresie nadzoru lub egzekwowania przepisów, zapewniając zasoby niezbędne do realizacji proponowanych działań.

Uzasadnienie

Należy włączyć władze lokalne i regionalne oraz informować je o egzekwowaniu i nadzorze.

Konieczne jest jednak również zapewnienie odpowiednich zasobów na prowadzenie tych działań.

Poprawka 10

COM(2020) 825 final – Część 1

Motyw 76

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
W przypadku braku ogólnego wymogu, aby dostawcy usług pośrednich zapewniali fizyczną obecność na terytorium jednego z państw członkowskich, należy zapewnić jasność co do kwestii jurysdykcji państwa członkowskiego, której podlegają ci dostawcy do celów egzekwowania przepisów określonych w rozdziałach III i IV przez właściwe organy krajowe. Dostawca powinien podlegać jurysdykcji państwa członkowskiego, w którym znajduje się jego główna jednostka organizacyjna, to znaczy, w którym ma on swoją siedzibę główną lub statutową, w ramach której wykonywane są główne funkcje finansowe i sprawowany jest nadzór operacyjny. W przypadku dostawców, którzy nie mają siedziby w Unii, ale oferują usługi w Unii i w związku z tym są objęci zakresem stosowania niniejszego rozporządzenia, jurysdykcję powinno posiadać państwo członkowskie, w którym dostawcy ci wyznaczyli swojego przedstawiciela prawnego, biorąc pod uwagę funkcję przedstawicieli prawnych w rozumieniu niniejszego rozporządzenia. W interesie skutecznego stosowania niniejszego rozporządzenia wszystkie państwa członkowskie powinny jednak mieć jurysdykcję w odniesieniu do dostawców, którzy nie wyznaczyli przedstawiciela prawnego, pod warunkiem przestrzegania zasady <i>ne bis in idem</i> .	W przypadku braku ogólnego wymogu, aby dostawcy usług pośrednich zapewniali fizyczną obecność na terytorium jednego z państw członkowskich, należy zapewnić jasność co do kwestii jurysdykcji państwa członkowskiego, której podlegają ci dostawcy do celów egzekwowania przepisów określonych w rozdziałach III i IV przez właściwe organy krajowe. Dostawca powinien podlegać jurysdykcji państwa członkowskiego, w którym znajduje się jego główna jednostka organizacyjna, to znaczy, w którym ma on swoją siedzibę główną lub statutową, w ramach której wykonywane są główne funkcje finansowe i sprawowany jest nadzór operacyjny. W przypadku dostawców, którzy nie mają siedziby w Unii, ale oferują usługi w Unii i w związku z tym są objęci zakresem stosowania niniejszego rozporządzenia, jurysdykcję powinno posiadać państwo członkowskie, w którym dostawcy ci wyznaczyli swojego przedstawiciela prawnego, biorąc pod uwagę funkcję przedstawicieli prawnych w rozumieniu niniejszego rozporządzenia. W interesie skutecznego stosowania niniejszego rozporządzenia wszystkie państwa członkowskie powinny jednak mieć jurysdykcję w odniesieniu do dostawców, którzy nie wyznaczyli przedstawiciela prawnego, pod warunkiem przestrzegania zasady <i>ne bis in idem</i> . W tym

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
W tym celu każde państwo członkowskie mające jurysdykcję w odniesieniu do takich dostawców powinno bez zbędnej zwłoki poinformować wszystkie pozostałe państwa członkowskie o środkach wdrożonych przez nie w ramach wykonywania tej jurysdykcji.	celu każde państwo członkowskie mające jurysdykcję w odniesieniu do takich dostawców powinno bez zbędnej zwłoki poinformować wszystkie pozostałe państwa członkowskie oraz władze lokalne i regionalne, tam gdzie jest to stosowne , o środkach wdrożonych przez nie w ramach wykonywania tej jurysdykcji.

Uzasadnienie

Władze lokalne i regionalne powinny być informowane o środkach, które dotyczą usług świadczonych na ich terytorium.

Poprawka 11

COM(2020) 825 final – Część 1

Motyw 88

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Aby zapewnić spójne stosowanie niniejszego rozporządzenia, należy ustanowić niezależną grupę doradczą na szczeblu unijnym, która to grupa powinna wspierać Komisję i pomagać w koordynowaniu działań koordynatorów ds. usług cyfrowych. Europejska Rada ds. Usług Cyfrowych powinna składać się z koordynatorów ds. usług cyfrowych, bez uszczerbku dla możliwości zapraszania przez koordynatorów ds. usług cyfrowych na jej posiedzenia lub wyznaczania przez nich delegatów ad hoc z innych właściwych organów, którym powierzono określone zadania na podstawie niniejszego rozporządzenia, jeżeli jest to wymagane zgodnie z ich krajowym podziałem zadań i kompetencji. W przypadku kilku uczestników z jednego państwa członkowskiego prawo do głosowania powinno ograniczać się do jednego przedstawiciela na państwo członkowskie.	Aby zapewnić spójne stosowanie niniejszego rozporządzenia, należy ustanowić niezależną grupę doradczą na szczeblu unijnym, która to grupa powinna wspierać Komisję i pomagać w koordynowaniu działań koordynatorów ds. usług cyfrowych. Europejska Rada ds. Usług Cyfrowych powinna składać się z koordynatorów ds. usług cyfrowych, bez uszczerbku dla możliwości zapraszania przez koordynatorów ds. usług cyfrowych na jej posiedzenia lub wyznaczania przez nich delegatów ad hoc z innych właściwych organów, którym powierzono określone zadania na podstawie niniejszego rozporządzenia, jeżeli jest to wymagane zgodnie z ich krajowym podziałem zadań i kompetencji. W przypadku kilku uczestników z jednego państwa członkowskiego prawo do głosowania powinno ograniczać się do jednego przedstawiciela na państwo członkowskie. By móc wykonywać wspomniane zadania, Europejska Rada ds. Usług Cyfrowych powinna składać się z wykwalifikowanych w tej dziedzinie osób, a jej skład powinien być zrównoważony pod względem płci.

Poprawka 12

COM(2020) 825 final – Część 1

Artykuł 2 lit. r) (nowa)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
	<i>„nadrzędne względy interesu ogólnego” oznaczają w szczególności te nadrzędne względy interesu ogólnego, które zostały uznane za takie w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości, w tym następujące: polityka publiczna, bezpieczeństwo publiczne, zdrowie publiczne, zachowanie równowagi finansowej systemu zabezpieczenia społecznego, ochrona konsumentów, usługobiorców i pracowników, ochrona młodzieży, uczciwość transakcji handlowych, zwalczanie nadużyć, ochrona środowiska naturalnego i miejskiego, zdrowie zwierząt, własność intelektualna, zachowanie dziedzictwa historycznego, kulturowego i artystycznego, cele polityki społecznej i kulturalnej, mieszkalnictwo, promowanie kultury, badań i nauki, zapewnianie pluralizmu w mediach i równości mężczyzn i kobiet.</i>

Uzasadnienie

Należy zdefiniować nadrzędne względy interesu publicznego, które powinny stanowić integralną część niniejszego rozporządzenia. Wśród tych względów należy wymienić równouprawnienie płci i inne elementy.

Poprawka 13

COM(2020) 825 final – Część 1

Artykuł 2 lit. s) (nowa)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
	<i>„właściwy organ” oznacza właściwe organy na szczeblu krajowym, regionalnym lub lokalnym wyznaczone zgodnie z odpowiednimi przepisami na szczeblu krajowym, odpowiedzialne za egzekwowanie niniejszego rozporządzenia i ochronę uzasadnionych interesów, w tym za zwalczanie nielegalnych treści w internecie; państwo członkowskie może również wyznaczyć kilka właściwych organów;</i>

Uzasadnienie

Pojęcie „właściwego organu” należy włączyć do definicji określonych w art. 2, ponieważ art. 38 ust. 1 określa jedynie obowiązki koordynatorów ds. usług cyfrowych.

Poprawka 14

COM(2020) 825 final – Część 1

Artykuł 5 ustęp 1

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
W przypadku świadczenia usługi społeczeństwa informacyjnego polegającej na przechowywaniu informacji przekazanych przez odbiorcę usługi dostawcy usług nie ponosi odpowiedzialności za informacje przechowywane na wniosek odbiorcy usługi, pod warunkiem że dostawca:	W przypadku świadczenia usługi społeczeństwa informacyjnego polegającej na przechowywaniu informacji przekazanych przez odbiorcę usługi dostawcy usług nie ponosi odpowiedzialności za informacje przechowywane na wniosek odbiorcy usługi, pod warunkiem że dostawca:

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
a) nie ma wiarygodnych wiadomości o nielegalnej działalności lub nielegalnych treściach, a w odniesieniu do roszczeń odszkodowawczych – nie wie o stanie faktycznym lub okolicznościach, które w sposób oczywisty świadczą o nielegalnej działalności lub nielegalnych treściach; lub	a) nie ma wiarygodnych wiadomości o nielegalnej działalności lub nielegalnych treściach, a w odniesieniu do roszczeń odszkodowawczych – nie wie o stanie faktycznym lub okolicznościach, które w sposób oczywisty świadczą o nielegalnej działalności lub nielegalnych treściach; lub
b) podejmuje bezzwłocznie odpowiednie działania w celu usunięcia lub uniemożliwienia dostępu do nielegalnych treści, gdy uzyska takie wiadomości lub zostanie o nich powiadomiony.	b) bez zbędnej zwłoki i w każdym razie w ciągu 72 godzin podejmuje odpowiednie działania w celu usunięcia lub uniemożliwienia dostępu do nielegalnych treści, gdy uzyska takie wiadomości lub zostanie o nich powiadomiony.

Uzasadnienie

Terminy należy sprecyzować, nie mogą pozostać nieokreślone. Proponowane terminy są podobne do tych określonych w kilku prawodawstwach krajowych. Niemiecka ustawa o egzekwowaniu przepisów dotyczących sieci przewiduje nawet okres tylko 24 godzin dla treści ewidentnie niezgodnych z prawem.

Poprawka 15

COM(2020) 825 final – Część 1

Artykuł 8 ustęp 1

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Dostawcy usług pośrednich po otrzymaniu nakazu podjęcia działań przeciwko określonym nielegalnym treściom wydanego zgodnie z prawem Unii przez właściwe organy sądowe lub administracyjne na podstawie mającego zastosowanie prawa Unii lub prawa krajowego, niezwłocznie informują organ, który wydał nakaz, o skutkach nakazu, wskazując podjęte działania oraz czas ich podjęcia.	Dostawcy usług pośrednich po otrzymaniu nakazu podjęcia działań przeciwko określonym nielegalnym treściom wydanego zgodnie z prawem Unii przez właściwe organy sądowe lub administracyjne na podstawie mającego zastosowanie prawa Unii lub prawa krajowego, regionalnego lub lokalnego tam, gdzie to stosowne w zależności od danego podziału kompetencji prawnych , niezwłocznie informują organ, który wydał nakaz, o skutkach nakazu, wskazując podjęte działania oraz czas ich podjęcia.

Uzasadnienie

Niniejsza poprawka wyjaśnia termin „mające zastosowanie prawo”.

Poprawka 16

COM(2020) 825 final – Część 1

Artykuł 8 ustęp 2

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Państwa członkowskie zapewniają, aby nakazy, o których mowa w ust. 1, spełniały następujące warunki:	Państwa członkowskie zapewniają, aby nakazy, o których mowa w ust. 1, spełniały następujące warunki:
a) nakaz musi zawierać następujące elementy:	a) nakaz musi zawierać następujące elementy:
— uzasadnienie wyjaśniające, dlaczego odnośne informacje stanowią nielegalne treści, przez odniesienie do naruszonego przepisu szczegółowego Unii lub prawa krajowego;	— uzasadnienie wyjaśniające, dlaczego odnośne informacje stanowią nielegalne treści, przez odniesienie do naruszonego przepisu szczegółowego Unii lub prawa krajowego;

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
— co najmniej jeden dokładny ujednolicony adres zasobów (URL) oraz, w stosownych przypadkach, dodatkowe informacje umożliwiające identyfikację odnośnych nielegalnych treści; — informacje na temat środków zaskarżenia przysługujących dostawcy usługi i odbiorcy usługi, który przekazał treści; b) zakres terytorialny nakazu na podstawie mających zastosowanie przepisów Unii i prawa krajowego, w tym Karty praw podstawowych, oraz – w stosownych przypadkach – ogólnych zasad prawa międzynarodowego nie może wykraczać poza zakres ściśle niezbędny do osiągnięcia celu nakazu; c) nakaz musi zostać sporządzony w języku zadeklarowanym przez dostawcę i wysłany do punktu kontaktowego wyznaczonego przez dostawcę zgodnie z art. 10.	— co najmniej jeden dokładny ujednolicony adres zasobów (URL) oraz, w stosownych przypadkach, dodatkowe informacje umożliwiające identyfikację odnośnych nielegalnych treści; — informacje na temat środków zaskarżenia przysługujących dostawcy usługi i odbiorcy usługi, który przekazał treści; b) zakres terytorialny nakazu na podstawie mających zastosowanie przepisów Unii i prawa krajowego, w tym Karty praw podstawowych, oraz – w stosownych przypadkach – ogólnych zasad prawa międzynarodowego nie może wykraczać poza zakres ściśle niezbędny do osiągnięcia celu nakazu; c) nakaz musi zostać sporządzony w sposób jednoznaczny, w języku używanym w danym państwie członkowskim i w co najmniej jednym urzędowym języku roboczym Unii (angielskim, francuskim, niemieckim) zadeklarowanym przez dostawcę i wysłany do punktu kontaktowego wyznaczonego przez dostawcę zgodnie z art. 10.

Uzasadnienie

Obecny wniosek otwiera dla usługodawcy niemożliwe do zaakceptowania możliwości uniknięcia nakazu wyłącznie poprzez wybór nietypowego języka handlowego i stanowi dla organu występującego w charakterze interwenienta nierozsądną przeszkodę. Poprawka eliminuje to ryzyko poprzez ograniczenie wyboru do co najmniej jednego z trzech urzędowych języków roboczych.

Poprawka 17

COM(2020) 825 final – Część 1

Artykuł 9

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
1. Dostawcy usług pośrednich po otrzymaniu nakazu przekazania określonej informacji na temat co najmniej jednego określonego odbiorcy usługi, który to nakaz wydały zgodnie z prawem Unii właściwe organy sądowe lub administracyjne na podstawie mającego zastosowanie prawa Unii lub prawa krajowego, niezwłocznie informują organ, który wydał nakaz, o jego otrzymaniu oraz o skutku tego nakazu. 2. Państwa członkowskie zapewniają, aby nakazy, o których mowa w ust. 1, spełniały następujące warunki: a) nakaz musi zawierać następujące elementy: — uzasadnienie wyjaśniające cel, dla którego wymaga się przekazania informacji oraz dla którego wymóg przekazania informacji jest niezbędny i proporcjonalny w celu określenia, czy odbiorcy usług pośrednich przestrzegają mających zastosowanie przepisów unijnych lub krajowych, chyba że nie można podać takiego uzasadnienia z przyczyn związanych z zapobieganiem przestępczości, prowadzeniem postępowań przygotowawczych, wykrywaniem lub ściganiem przestępstw;	1. Dostawcy usług pośrednich po otrzymaniu nakazu przekazania określonej informacji na temat co najmniej jednego określonego odbiorcy usługi, który to nakaz wydały zgodnie z prawem Unii właściwe organy sądowe lub administracyjne na podstawie mającego zastosowanie prawa Unii lub prawa krajowego, niezwłocznie informują organ, który wydał nakaz, o jego otrzymaniu oraz o skutku tego nakazu. 2. Państwa członkowskie zapewniają, aby nakazy, o których mowa w ust. 1, spełniały następujące warunki: a) nakaz musi zawierać następujące elementy: — uzasadnienie wyjaśniające cel, dla którego wymaga się przekazania informacji oraz dla którego wymóg przekazania informacji jest niezbędny i proporcjonalny w celu określenia, czy odbiorcy usług pośrednich przestrzegają mających zastosowanie przepisów unijnych lub krajowych, chyba że nie można podać takiego uzasadnienia z przyczyn związanych z zapobieganiem przestępczości, prowadzeniem postępowań przygotowawczych, wykrywaniem lub ściganiem przestępstw;

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
— informacje na temat środków zaskarżenia przysługujących dostawcy i zainteresowanym odbiorcom danej usługi; b) w nakazie wymaga się wyłącznie, aby dostawca przekazał informacje już zgromadzone na potrzeby świadczenia usługi i znajdujące się pod jego kontrolą; c) nakaz musi zostać sporządzony w języku zadeklarowanym przez dostawcę i wysłany do punktu kontaktowego wyznaczonego przez danego dostawcę zgodnie z art. 10. 3. Koordynator ds. usług cyfrowych z państwa członkowskiego krajowego organu sądowego lub administracyjnego wydającego nakaz niezwłocznie przekazuje kopię nakazu, o którym mowa w ust. 1, wszystkim koordynatorom ds. usług cyfrowych za pośrednictwem systemu ustanowionego zgodnie z art. 67. 4. Warunki i wymogi określone w niniejszym artykule pozostają bez uszczerbku dla wymogów na mocy krajowych przepisów postępowania karnego zgodnie z prawem Unii.	— informacje na temat środków zaskarżenia przysługujących dostawcy i zainteresowanym odbiorcom danej usługi; b) w nakazie wymaga się wyłącznie, aby dostawca przekazał informacje już zgromadzone na potrzeby świadczenia usługi i znajdujące się pod jego kontrolą; c) nakaz musi zostać sporządzony w języku zadeklarowanym przez dostawcę i wysłany do punktu kontaktowego wyznaczonego przez danego dostawcę zgodnie z art. 10. 3. Koordynator ds. usług cyfrowych z państwa członkowskiego krajowego organu sądowego lub administracyjnego wydającego nakaz niezwłocznie przekazuje kopię nakazu, o którym mowa w ust. 1, wszystkim koordynatorom ds. usług cyfrowych za pośrednictwem systemu ustanowionego zgodnie z art. 67. 4. Warunki i wymogi określone w niniejszym artykule pozostają bez uszczerbku dla wymogów na mocy krajowych przepisów postępowania karnego zgodnie z prawem Unii. 5. <i>Państwa członkowskie mogą ustanowić w stosunku do usługodawców świadczących usługi pośrednie obowiązek informowania właściwych organów publicznych krajowych, regionalnych lub lokalnych o przekazanych przez odbiorców informacjach lub obowiązku przekazywania właściwym organom na ich wniosek informacji umożliwiających identyfikację odbiorców, z którymi zawarli umowy dotyczące przechowywania.</i>

Uzasadnienie

W akcie o usługach cyfrowych należy wyjaśnić, że państwa członkowskie mogą nakładać na platformy obowiązki przekazywania informacji organom (krajowym, regionalnym i lokalnym), tak aby w uzasadnionych przypadkach można było zidentyfikować odbiorców.

Poprawka 18

COM(2020) 825 final

Artykuł 10 ustęp 2

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Dostawcy usług pośrednich udostępniają publicznie informacje niezbędne do łatwego zidentyfikowania ich pojedynczych punktów kontaktowych i kontaktowania się z nimi.	Dostawcy usług pośrednich bez zbędnej zwłoki udostępniają publicznie informacje niezbędne do łatwego zidentyfikowania ich pojedynczych punktów kontaktowych i kontaktowania się z nimi.

Uzasadnienie

Wyjaśnienie ze względu na prawidłowe egzekwowanie przepisów

Poprawka 19

COM(2020) 825 final

Artykuł 12 ustęp 1

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
1. W warunkach korzystania z usług dostawcy usług pośrednich uwzględniają informacje na temat wszelkich ograniczeń, które nakładają w związku z korzystaniem z ich usług, w odniesieniu do informacji przekazywanych przez odbiorców usługi. Informacje te obejmują informacje na temat wszelkich polityk, procedur, środków i narzędzi wykorzystywanych na potrzeby moderowania treści, w tym na temat algorytmicznego podejmowania decyzji i przeglądu dokonywanego przez człowieka. Informacje te formułuje się jasno i w sposób jednoznaczny oraz podaje do wiadomości publicznej w łatwo dostępnym formacie.	1. W warunkach korzystania z usług dostawcy usług pośrednich uwzględniają informacje na temat wszelkich ograniczeń, które nakładają w związku z korzystaniem z ich usług, w odniesieniu do informacji przekazywanych przez odbiorców usługi. Informacje te obejmują informacje na temat wszelkich polityk, procedur, środków i narzędzi wykorzystywanych na potrzeby moderowania treści, w tym na temat algorytmicznego podejmowania decyzji i przeglądu dokonywanego przez człowieka. Informacje te formułuje się jasno i w sposób jednoznaczny oraz podaje do wiadomości publicznej w łatwo dostępnym formacie. <i>Obejmuje to środki gwarantujące, że odbiorca usługi może bez przeszkód zrezygnować z abonamentu usług pośrednich. W praktyce ani wykupienie abonamentu, ani rezygnacja z niego nie może być bardziej wymagająca dla żadnego odbiorcy usługi.</i>

Uzasadnienie

Rezygnacja z abonamentu podstawowej platformy powinna być równie łatwa jak jego wykupienie. Informacje dotyczące procesu rezygnacji z abonamentu powinny być również podawane do publicznej wiadomości w łatwo dostępnym formacie.

Poprawka 20

COM(2020) 825 final – Część 1

Artykuł 14 ustęp 5

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Dostawca powiadamia także niezwłocznie taką osobę lub taki podmiot o swojej decyzji w odniesieniu do informacji, których dotyczy zgłoszenie, przekazując informacje na temat możliwości odwołania się od podjętej decyzji.	Dostawca powiadamia także niezwłocznie <i>i w każdym razie w ciągu 5 dni roboczych</i> taką osobę lub taki podmiot o swojej decyzji w odniesieniu do informacji, których dotyczy zgłoszenie, przekazując informacje na temat możliwości odwołania się od podjętej decyzji.

Uzasadnienie

Należy ustanowić jasne ramy czasowe dla obowiązkowej reakcji na zgłoszenia zgodnie z art. 14.

Poprawka 21

COM(2020) 825 final – Część 1

Artykuł 19 ustęp 1

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Platformy internetowe wprowadzają niezbędne środki techniczne i organizacyjne w celu zapewnienia priorytetowego i niezwłocznego przetwarzania zgłoszeń składanych przez zaufane podmioty sygnalizujące za pośrednictwem mechanizmów, o których mowa w art. 14, oraz priorytetowego i niezwłocznego podejmowania decyzji w odniesieniu do tych zgłoszeń.	Platformy internetowe wprowadzają niezbędne środki techniczne i organizacyjne w celu zapewnienia priorytetowego i niezwłocznego przetwarzania zgłoszeń składanych przez zaufane podmioty sygnalizujące za pośrednictwem mechanizmów, o których mowa w art. 14, oraz priorytetowego i niezwłocznego – w każdym razie w ciągu 48 godzin – podejmowania decyzji w odniesieniu do tych zgłoszeń.

Uzasadnienie

Aby zapewnić wysoki stopień przestrzegania przepisów przez platformy internetowe, niezbędne są krótkie ramy czasowe dla obowiązkowych reakcji na zgłoszenia na mocy art. 19.

Poprawka 22

COM(2020) 825 final – Część 1

Artykuł 22

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
1. W przypadku gdy platforma internetowa umożliwia konsumantom zawieranie z przedsiębiorcami umów na odległość, zapewnia, aby przedsiębiorcy mogli korzystać z jej usług jedynie w celu propagowania wiadomości o produktach lub usługach lub oferowania usług lub produktów konsumentom znajdującym się w Unii, jeżeli przed takim skorzystaniem platforma internetowa pozyskała następujące informacje: a) imię i nazwisko lub nazwę, adres, numer telefonu i adres poczty elektronicznej przedsiębiorcy; b) kopię dokumentu tożsamości przedsiębiorcy lub jakąkolwiek inną identyfikację elektroniczną w rozumieniu art. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady⁵⁰ (UE) nr 910/2014; c) dane rachunku bankowego przedsiębiorcy, jeżeli przedsiębiorca jest osobą fizyczną; d) imię i nazwisko lub nazwę, adres, numer telefonu i adres poczty elektronicznej podmiotu gospodarczego w rozumieniu art. 3 pkt 13 i art. 4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1020 lub wszelkich stosownych aktów prawa Unii; e) w przypadku gdy przedsiębiorca jest wpisany do rejestru handlowego lub podobnego rejestru publicznego – rejestr handlowy, w którym przedsiębiorca jest wpisany, oraz jego numer rejestracyjny lub równoważne środki pozwalające na ustalenie tożsamości znajdujące się w rejestrze; f) własne poświadczenie przedsiębiorcy, w którym zobowiązuje się on do oferowania wyłącznie produktów lub usług zgodnych z mającymi zastosowanie przepisami prawa Unii.	1. W przypadku gdy platforma internetowa umożliwia zawieranie umów na odległość z konsumentami, zapewnia, aby osoby fizyczne lub prawne oferujące produkty lub usługi za pośrednictwem platformy mogły korzystać z jej usług jedynie w celu propagowania wiadomości o produktach lub usługach lub oferowania usług lub produktów konsumentom znajdującym się w Unii, jeżeli przed takim skorzystaniem platforma internetowa pozyskała następujące informacje: a) imię i nazwisko lub nazwę, adres, numer telefonu i adres poczty elektronicznej odbiorcy; b) w przypadku gdy odbiorca jest zarejestrowany w rejestrze publicznym – numer wpisu do rejestru lub równoważne środki identyfikacji w tym rejestrze.

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
2. Po otrzymaniu tych informacji platforma internetowa podejmuje rozsądne działania w celu oceny, czy informacje, o których mowa w ust. 1 lit. a), d) i e), są wiarygodne, korzystając z wszelkich ogólnodostępnych oficjalnych internetowych baz danych lub interfejsów internetowych udostępnianych przez państwa członkowskie lub Unię lub zwracając się do przedsiębiorcy o przekazanie dokumentów potwierdzających pochodzących z wiarygodnych źródeł. 3. W przypadku uzyskania przez platformę internetową informacji wskazujących, że którakolwiek z informacji, o których mowa w ust. 1, przekazanych przez zainteresowanego przedsiębiorcę jest nieprawidłowa lub niekompletna, platforma żąda, aby przedsiębiorca niezwłocznie lub w terminie określonym w prawie Unii lub prawie krajowym poprawił takie informacje, o ile jest to konieczne do zapewnienia, aby wszystkie informacje były prawidłowe i kompletne. Jeżeli przedsiębiorca nie poprawi lub nie uzupełni takich informacji, platforma internetowa zawiesza świadczenie usług na rzecz tego przedsiębiorcy do czasu wypełnienia żądania. 4. Platforma internetowa przechowuje informacje pozyskane zgodnie z ust. 1 i 2 w sposób bezpieczny przez okres trwania stosunku umownego z zainteresowanym przedsiębiorcą. Po zakończeniu tego okresu platforma usuwa te informacje.	2. <i>W przypadku gdy dostawca produktów lub usług kwalifikuje się jako przedsiębiorca zgodnie z prawem Unii, oprócz obowiązków określonych w ust. 1 platforma internetowa zapewnia, aby przedsiębiorca mógł korzystać z jej usług w celu promowania wiadomości o produktach lub usługach lub oferowania produktów lub usług konsumentom znajdującym się w Unii jedynie wtedy, gdy przed takim skorzystaniem platforma internetowa pozyskała następujące informacje:</i> a) kopię dokumentu tożsamości przedsiębiorcy lub jakąkolwiek inną identyfikację elektroniczną w rozumieniu art. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 910/2014; b) dane rachunku bankowego przedsiębiorcy, jeżeli przedsiębiorca jest osobą fizyczną; c) imię i nazwisko lub nazwę, adres, numer telefonu i adres poczty elektronicznej podmiotu gospodarczego w rozumieniu art. 3 pkt 13 i art. 4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1020 lub wszelkich stosownych aktów prawa Unii; d) w przypadku gdy przedsiębiorca jest wpisany do rejestru handlowego lub podobnego rejestru publicznego – rejestr handlowy, w którym przedsiębiorca jest wpisany, oraz jego numer rejestracyjny lub równoważne środki pozwalające na ustalenie tożsamości znajdujące się w rejestrze; e) własne poświadczenie przedsiębiorcy, w którym zobowiązuje się on do oferowania wyłącznie produktów lub usług zgodnych z mającymi zastosowanie przepisami prawa Unii. 3. Po otrzymaniu tych informacji platforma internetowa podejmuje najlepsze możliwe działania w celu oceny, czy informacje, o których mowa w ust. 1 lit. a) i b) oraz w ust. 2 lit. c) i d) są wiarygodne, korzystając z wszelkich ogólnodostępnych oficjalnych internetowych baz danych lub interfejsów internetowych udostępnianych przez państwa członkowskie lub Unię lub zwracając się do odbiorcy o przekazanie dokumentów potwierdzających pochodzących z wiarygodnych źródeł. 4. W przypadku uzyskania przez platformę internetową informacji wskazujących, że którakolwiek z informacji, o których mowa w ust. 1 lub 2, przekazanych przez zainteresowanego odbiorcę jest nieprawidłowa lub niekompletna, platforma żąda, aby odbiorca niezwłocznie poprawił takie informacje, o ile jest to konieczne do zapewnienia, aby wszystkie informacje były prawidłowe i kompletne. Jeżeli odbiorca nie poprawi lub nie uzupełni takich informacji, platforma internetowa zawiesza świadczenie usług na rzecz tego odbiorcy do czasu wypełnienia żądania.

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
5. Nie naruszając przepisów ust. 2, platforma ujawnia wspomniane informacje osobom trzecim jedynie wówczas, gdy jest to wymagane zgodnie z mającym zastosowanie prawem, w tym z nakazami, o których mowa w art. 9, a także wszelkimi nakazami wydanymi przez właściwe organy państw członkowskich lub Komisję do celów wykonywania ich zadań na podstawie niniejszego rozporządzenia. 6. Platforma internetowa udostępnia odbiorcom usługi informacje, o których mowa w ust. 1 lit. a), d) e) i f), w sposób jasny, łatwo dostępny i zrozumiały. 7. Platforma internetowa projektuje i organizuje swój interfejs internetowy w taki sposób, aby umożliwić przedsiębiorcom wypełnianie obowiązków dotyczących informacji przed zawarciem umowy i informacji na temat bezpieczeństwa produktów, wynikających z mającego zastosowanie prawa Unii.	5. Platforma internetowa przechowuje informacje pozyskane zgodnie z ust. 1, 2 i 3 w sposób bezpieczny przez okres trwania stosunku umownego z zainteresowanym odbiorcą. Po zakończeniu tego okresu platforma usuwa te informacje. 6. Nie naruszając przepisów ust. 3, platforma ujawnia wspomniane informacje osobom trzecim jedynie wówczas, gdy jest to wymagane zgodnie z mającym zastosowanie prawem, w tym z nakazami, o których mowa w art. 9, a także wszelkimi nakazami wydanymi przez właściwe organy państw członkowskich lub Komisję do celów wykonywania ich zadań na podstawie niniejszego rozporządzenia. 7. Platforma internetowa udostępnia odbiorcom usługi informacje, o których mowa w ust. 1 lit. a) i b) oraz w ust. 2 lit. c), d) i e), w sposób jasny, łatwo dostępny i zrozumiały. 8. Platforma internetowa projektuje i organizuje swój interfejs internetowy w taki sposób, aby umożliwić odbiorcom wypełnianie obowiązków dotyczących informacji przed zawarciem umowy i informacji na temat bezpieczeństwa produktów, wynikających z mającego zastosowanie prawa Unii.

Uzasadnienie

Znaczna część usług jest oferowana przez osoby fizyczne, a nie przez profesjonalistów w rozumieniu terminu „przedsiębiorca”. Te osoby fizyczne zazwyczaj nie przestrzegają np. krajowych lub lokalnych przepisów dotyczących wynajmu krótkoterminowego i prowadzą działalność niezgłoszoną, nie przestrzegając żadnych powiązanych przepisów.

Poprawka 23

COM(2020) 825 final – Część 1

Artykuł 25 ustęp 2

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Komisja przyjmuje akty delegowane zgodnie z art. 69 w celu dostosowania średniej liczby odbiorców usługi w Unii miesięcznie, o której mowa w ust. 1, w przypadku gdy populacja Unii zmaleje lub wzrośnie o co najmniej 5 % w porównaniu z populacją w 2020 r. lub, po dostosowaniu tej liczby na mocy aktu delegowanego, w porównaniu z populacją w roku, w którym przyjęto najnowszy akt delegowany. W takim przypadku Komisja dostosowuje tę liczbę w taki sposób, aby odpowiadała ona 10 % populacji Unii w roku, w którym Komisja przyjęła akt delegowany, w zaokrągleniu w górę lub w dół, tak aby liczba ta była wyrażona w milionach.	Komisja przyjmuje akty delegowane zgodnie z art. 69 w celu dostosowania średniej liczby odbiorców usługi w Unii miesięcznie, o której mowa w ust. 1, w przypadku gdy populacja Unii zmaleje lub wzrośnie o co najmniej 5 % w porównaniu z populacją w 2020 r. lub, po dostosowaniu tej liczby na mocy aktu delegowanego, w porównaniu z populacją w roku, w którym przyjęto najnowszy akt delegowany. W takim przypadku Komisja dostosowuje tę liczbę w taki sposób, aby odpowiadała ona 7 % populacji Unii w roku, w którym Komisja przyjęła akt delegowany, w zaokrągleniu w górę lub w dół, tak aby liczba ta była wyrażona w milionach.

Uzasadnienie

Akt o usługach cyfrowych powinien mieć na celu wprowadzenie węższych ograniczeń w odniesieniu do bardzo dużych platform internetowych.

Poprawka 24

COM(2020) 825 final – Część 1

Artykuł 31 ustęp 1

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Na uzasadniony wniosek koordynatora ds. usług cyfrowych miejsca siedziby lub Komisji i w rozsądnym terminie wskazanym we wniosku bardzo duże platformy internetowe zapewniają koordynatorowi lub Komisji dostęp do danych, które są niezbędne do monitorowania i oceny zgodności z niniejszym rozporządzeniem. Wspomniany koordynator ds. usług cyfrowych i Komisja wykorzystują te dane jedynie do tych celów.	Na uzasadniony wniosek koordynatora ds. usług cyfrowych miejsca siedziby lub Komisji i w rozsądnym terminie, wskazanym we wniosku i w każdym razie nieprzekraczającym 72 godzin , bardzo duże platformy internetowe zapewniają koordynatorowi lub Komisji dostęp do danych, które są niezbędne do monitorowania i oceny zgodności z niniejszym rozporządzeniem. Wspomniany koordynator ds. usług cyfrowych i Komisja wykorzystują te dane jedynie do tych celów.

Uzasadnienie

Aby zapewnić wysoki stopień zgodności, niezbędny jest krótki termin na obowiązkowe reakcje na wniosek koordynatora ds. usług cyfrowych w państwie siedziby.

Poprawka 25

COM(2020) 825 final – Część 1

Artykuł 41 ust. 1 lit. a)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
W przypadku gdy jest to konieczne do wykonywania ich zadań, koordynatorom ds. usług cyfrowych przysługują co najmniej następujące uprawnienia do przeprowadzania dochodzenia, w odniesieniu do postępowania dostawców usług pośrednich podlegających jurysdykcji ich państwa członkowskiego:	W przypadku gdy jest to konieczne do wykonywania ich zadań, koordynatorom ds. usług cyfrowych przysługują co najmniej następujące uprawnienia do przeprowadzania dochodzenia, w odniesieniu do postępowania dostawców usług pośrednich podlegających jurysdykcji ich państwa członkowskiego:
a) uprawnienie do wymagania od takich dostawców, a także wszelkich innych osób działających w celach związanych z ich działalnością handlową, gospodarczą, rzemieślniczą lub zawodową, które mogą w racjonalny sposób dysponować informacjami związanymi z podejrzeniem naruszenia niniejszego rozporządzenia, w tym od organizacji przeprowadzających audyty, o których mowa w art. 28 i art. 50 ust. 3, udzielenia takich informacji w rozsądnym terminie;	a) uprawnienie do wymagania od takich dostawców, a także wszelkich innych osób działających w celach związanych z ich działalnością handlową, gospodarczą, rzemieślniczą lub zawodową, które mogą w racjonalny sposób dysponować informacjami związanymi z podejrzeniem naruszenia niniejszego rozporządzenia, w tym od organizacji przeprowadzających audyty, o których mowa w art. 28 i art. 50 ust. 3, udzielenia takich informacji w rozsądnym terminie i w każdym przypadku nie później niż w ciągu 72 godzin ;

Uzasadnienie

Wprowadzenie konkretnych obowiązkowych ram czasowych gwarantuje szybkie podjęcie działań przez dostawcę, tak aby ograniczyć szkody.

Poprawka 26

COM(2020) 825 final – Część 1

Artykuł 45 ustęp 1

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Jeżeli koordynator ds. usług cyfrowych ma podstawy, aby podejrzewać, że dostawca usługi pośredniej niepodlegający jurysdykcji danego państwa członkowskiego naruszył niniejsze rozporządzenie, zwraca się do koordynatora ds. usług cyfrowych miejsca siedziby z wnioskiem o dokonanie oceny sprawy oraz przyjęcie niezbędnych środków dochodzeniowych i egzekucyjnych celem zapewnienia zgodności z niniejszym rozporządzeniem.	Jeżeli koordynator ds. usług cyfrowych ma podstawy, aby podejrzewać, że dostawca usługi pośredniej niepodlegający jurysdykcji danego państwa członkowskiego naruszył niniejsze rozporządzenie, zwraca się do koordynatora ds. usług cyfrowych miejsca siedziby z wnioskiem o dokonanie oceny sprawy oraz przyjęcie niezbędnych środków dochodzeniowych i egzekucyjnych celem zapewnienia zgodności z niniejszym rozporządzeniem.

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Jeżeli Rada ma podstawy, aby podejrzewać, że dostawca usług pośrednich naruszył niniejsze rozporządzenie w sposób dotyczący co najmniej trzech państw członkowskich, może skierować do koordynatora ds. usług cyfrowych miejsca siedziby zalecenie dokonania oceny sprawy oraz przyjęcia niezbędnych środków dochodzeniowych i egzekucyjnych celem zapewnienia zgodności z niniejszym rozporządzeniem.	Jeżeli Rada ma podstawy, aby podejrzewać, że dostawca usług pośrednich naruszył niniejsze rozporządzenie w sposób dotyczący co najmniej trzech państw członkowskich, może zwrócić się do koordynatora ds. usług cyfrowych miejsca siedziby o dokonanie oceny sprawy oraz przyjęcie niezbędnych środków dochodzeniowych i egzekucyjnych celem zapewnienia zgodności z niniejszym rozporządzeniem.

Uzasadnienie

Rada nie powinna kierować zalecenia, lecz zwrócić się do koordynatora ds. usług cyfrowych miejsca siedziby o dokonanie oceny sprawy oraz przyjęcie niezbędnych środków dochodzeniowych i egzekucyjnych celem zapewnienia zgodności z rozporządzeniem.

Poprawka 27

COM(2020) 825 final – Część 1

Artykuł 45 ustęp 2

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Wniosek lub zalecenie , o których mowa w ust. 1, muszą zawierać co najmniej:	Wniosek, o którym mowa w ust. 1, musi zawierać co najmniej:
a) informacje na temat punktu kontaktowego danego dostawcy usług pośrednich, o którym to punkcie mowa w art. 10;	a) informacje na temat punktu kontaktowego danego dostawcy usług pośrednich, o którym to punkcie mowa w art. 10;
b) opis stanu faktycznego, odnośne przepisy niniejszego rozporządzenia oraz powody, dla których koordynator ds. usług cyfrowych, który skierował wniosek, lub Rada podejrzewa, że dostawca naruszył niniejsze rozporządzenie;	b) opis stanu faktycznego, odnośne przepisy niniejszego rozporządzenia oraz powody, dla których koordynator ds. usług cyfrowych, który skierował wniosek, lub Rada podejrzewa, że dostawca naruszył niniejsze rozporządzenie;
c) jakiegokolwiek inne informacje, które koordynator ds. usług cyfrowych, który skierował wniosek, lub Rada uznaje za adekwatne, w tym w stosownych przypadkach informacje zgromadzone z własnej inicjatywy lub sugestie dotyczące przyjęcia konkretnych środków dochodzeniowych lub egzekucyjnych, w tym środków tymczasowych.	c) jakiegokolwiek inne informacje, które koordynator ds. usług cyfrowych, który skierował wniosek, lub Rada uznaje za adekwatne, w tym w stosownych przypadkach informacje zgromadzone z własnej inicjatywy lub sugestie dotyczące przyjęcia konkretnych środków dochodzeniowych lub egzekucyjnych, w tym środków tymczasowych.

Uzasadnienie

Nie powinno to być zwykłe zalecenie, lecz wniosek.

Poprawka 28

COM(2020) 825 final – Część 1

Artykuł 46 ustęp 2

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Jeżeli koordynator ds. usług cyfrowych miejsca siedziby ma podstawy, aby podejrzewać, że bardzo duża platforma internetowa naruszyła niniejsze rozporządzenie, może skierować do Komisji wniosek o przyjęcie niezbędnych środków dochodzeniowych i egzekucyjnych celem zapewnienia zgodności z niniejszym rozporządzeniem, zgodnie z sekcją 3. Taki wniosek musi zawierać wszystkie informacje wymienione w art. 45 ust. 2 oraz określenie powodów zwrócenia się do Komisji o interwencję.	Jeżeli koordynator ds. usług cyfrowych miejsca siedziby lub koordynatorzy ds. usług cyfrowych przynajmniej trzech państw członkowskich mają podstawy, aby podejrzewać, że bardzo duża platforma internetowa naruszyła niniejsze rozporządzenie, mogą skierować do Komisji wniosek o przyjęcie niezbędnych środków dochodzeniowych i egzekucyjnych celem zapewnienia zgodności z niniejszym rozporządzeniem, zgodnie z sekcją 3. Taki wniosek musi zawierać wszystkie informacje wymienione w art. 45 ust. 2 oraz określenie powodów zwrócenia się do Komisji o interwencję.

Uzasadnienie

Celem niniejszego rozporządzenia powinno być zapewnienie koordynatorom ds. usług cyfrowych instrumentów umożliwiających im wspólne działanie w przypadku, gdy istnieją powody, by podejrzewać, że bardzo duże platformy internetowe je naruszyły.

Poprawka 29

COM(2020) 842 final – Część 1

Nowy motyw po motywie 1

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
	<i>Nie ulega wątpliwości, że rynek europejski od lat zdominowany jest przez platformy pełniące rolę strażników dostępu, świadczące podstawowe usługi platformowe. Chociaż nie ma nic antykonkurencyjnego w budowaniu dobrze prosperującego biznesu, należy zaradzić nadmiernej władzy rynkowej i potencjalnym nadużyciom.</i>

Uzasadnienie

Nie ma nic antykonkurencyjnego w budowaniu dobrze prosperującego biznesu, jakim jest wiele platform. Należy jednak podkreślić ogólne znaczenie i konsekwencje modeli biznesowych opartych na danych, a także wspomnieć o asymetrii informacji między strażnikami dostępu a użytkownikami końcowymi i użytkownikami biznesowymi, ponieważ w dużej mierze z tego powodu wniosek uznano za konieczny.

Poprawka 30

COM(2020) 842 final – Część 1

Motyw 9

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<i>Fragmentacji rynku wewnętrznego można skutecznie zapobiec jedynie wówczas, gdy państwa członkowskie nie będą mogły stosować przepisów krajowych, które odnoszą się do rodzajów przedsiębiorstw i usług objętych niniejszym rozporządzeniem. Jednocześnie, ponieważ</i> niniejsze rozporządzenie ma na celu uzupełnienie egzekwowania prawa konkurencji, należy doprecyzować, że niniejsze rozporządzenie nie narusza art. 101 i 102 TFUE, odpowiadających im krajowych reguł konkurencji i innych krajowych reguł konkurencji dotyczących jednostronnego postępowania, które opierają się na zindywidualizowanej ocenie pozycji rynkowych i postępowania, w tym jego prawdopodobnych skutków i dokładnego zakresu zabronionego postępowania, i które przewidują możliwość przedstawiania przez przedsiębiorstwa argumentów dotyczących wydajności i obiektywnego uzasadnienia danego postępowania. Stosowanie tych ostatnich zasad nie powinno jednak mieć wpływu na obowiązki nałożone na strażników dostępu na mocy niniejszego rozporządzenia oraz na ich jednolite i skuteczne stosowanie na rynku wewnętrznym.	<i>Żaden z przepisów niniejszego rozporządzenia nie uniemożliwia państwom członkowskim nakładania takich samych, surowszych lub innych obowiązków na przedsiębiorstwa w celu realizacji uzasadnionych interesów publicznych zgodnie z prawem Unii. Tymi uzasadnionymi interesami publicznymi mogą być między innymi ochrona konsumentów, walka z przypadkami nieuczciwej konkurencji oraz ochrona wolności i pluralizmu mediów. W szczególności żaden z przepisów niniejszego rozporządzenia nie uniemożliwia państwom członkowskim realizacji tych uzasadnionych interesów poprzez nałożenie obowiązków na przedsiębiorstwa posiadające status strażnika dostępu w rozumieniu niniejszego rozporządzenia, jak również na inne przedsiębiorstwa. Ponieważ</i> niniejsze rozporządzenie ma na celu uzupełnienie egzekwowania prawa konkurencji, należy doprecyzować, że niniejsze rozporządzenie nie narusza art. 101 i 102 TFUE, odpowiadających im krajowych reguł konkurencji i innych krajowych reguł konkurencji dotyczących jednostronnego postępowania, które opierają się na zindywidualizowanej ocenie pozycji rynkowych i postępowania, w tym jego prawdopodobnych skutków i dokładnego zakresu zabronionego postępowania, i które przewidują możliwość przedstawiania przez przedsiębiorstwa argumentów dotyczących wydajności i obiektywnego uzasadnienia danego postępowania.

Poprawka 31

COM(2020) 842 final – Część 1

Motyw 11

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Niniejsze rozporządzenie powinno również uzupełniać, bez uszczerbku dla ich stosowania, przepisy wynikające z innych aktów prawa Unii regulujących określone aspekty świadczenia usług objętych niniejszym rozporządzeniem, w szczególności przepisy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1150 ⁽¹⁾, rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) xx/xx/UE (akt o usługach cyfrowych) ⁽²⁾, rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 ⁽³⁾, dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/790 ⁽⁴⁾, dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2366 ⁽⁵⁾ oraz dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/13/UE ⁽⁶⁾, jak również przepisy krajowe mające na celu egzekwowanie lub, w stosownych przypadkach, wdrożenie tych przepisów unijnych. ⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1150 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie propagowania sprawiedliwości i przejrzystości dla użytkowników biznesowych korzystających z usług pośrednictwa internetowego (Dz.U. L 186 z 11.7.2019, s. 57). ⁽²⁾ Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) .../... w sprawie jednolitego rynku usług cyfrowych (akt o usługach cyfrowych) i zmieniającego dyrektywę 2000/31/WE. ⁽³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 1). ⁽⁴⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/790 z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie prawa autorskiego i praw pokrewnych na jednolitym rynku cyfrowym oraz zmiany dyrektyw 96/9/WE i 2001/29/WE (Dz.U. L 130 z 17.5.2019, s. 92). ⁽⁵⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2366 z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego, zmieniająca dyrektywy 2002/65/WE, 2009/110/WE, 2013/36/UE i rozporządzenie (UE) nr 1093/2010 oraz uchylająca dyrektywę 2007/64/WE (Dz.U. L 337 z 23.12.2015, s. 35). ⁽⁶⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/13/UE z dnia 10 marca 2010 r. w sprawie koordynacji niektórych przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich dotyczących świadczenia audiowizualnych usług medialnych (dyrektywa o audiowizualnych usługach medialnych) (Dz.U. L 95 z 15.4.2010, s. 1).	Niniejsze rozporządzenie powinno również uzupełniać, bez uszczerbku dla ich stosowania, przepisy wynikające z innych aktów prawa Unii regulujących określone aspekty świadczenia usług objętych niniejszym rozporządzeniem, w szczególności przepisy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1150, rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) xx/xx/UE (akt o usługach cyfrowych), rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679, dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/790, dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2366 oraz dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/13/UE ⁽¹⁾, jak również przepisy krajowe określone zgodnie z tymi przepisami unijnymi. ⁽¹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/13/UE z dnia 10 marca 2010 r. w sprawie koordynacji niektórych przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich dotyczących świadczenia audiowizualnych usług medialnych (dyrektywa o audiowizualnych usługach medialnych) (Dz.U. L 95 z 15.4.2010, s. 1).

Poprawka 32

COM(2020) 842 final – Część 1

Motyw 13

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
W szczególności usługi pośrednictwa internetowego, wyszukiwarki internetowe, systemy operacyjne, internetowe serwisy społecznościowe, usługi platformy udostępniania wideo, usługi łączności interpersonalnej niewykorzystujące numerów, usługi w chmurze i internetowe usługi reklamowe mogą mieć wpływ zarówno na dużą liczbę użytkowników końcowych, jak i na przedsiębiorstwa, co pociąga za sobą ryzyko nieuczciwych praktyk biznesowych. W związku z tym należy je uwzględnić w definicji podstawowych usług platformowych i objąć zakresem niniejszego rozporządzenia. Usługi pośrednictwa internetowego mogą również występować w dziedzinie usług finansowych i mogą pośredniczyć w świadczeniu takich usług lub być wykorzystywane do świadczenia takich usług, których niewyczerpujący wykaz zawiera załącznik II do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/1535⁽¹⁾. W pewnych okolicznościach pojęcie użytkowników końcowych powinno obejmować użytkowników, których tradycyjnie uznaje się za użytkowników biznesowych, ale którzy w danej sytuacji nie korzystają z podstawowych usług platformowych w celu dostarczania towarów lub usług innym użytkownikom końcowym, takich jak na przykład przedsiębiorstwa korzystające z usług w chmurze do własnych celów. ⁽¹⁾ Dyrektywa (UE) 2015/1535 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 9 września 2015 r. ustanawiająca procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego, Dz.U. L 241 z 17.9.2015, s. 1.	W szczególności usługi pośrednictwa internetowego, w tym platformy handlowe (online), sklepy z aplikacjami, asystenci głosowi i platformy wykorzystujące technologie asystenta głosowego, usługi pośrednictwa internetowego w innych sektorach, takich jak mobilność, transport lub energia, jak również wyszukiwarki internetowe, systemy operacyjne, przeglądarki internetowe, internetowe serwisy społecznościowe, usługi platformy udostępniania wideo, usługi łączności interpersonalnej niewykorzystujące numerów, usługi w chmurze i internetowe usługi reklamowe mogą mieć wpływ zarówno na dużą liczbę użytkowników końcowych, jak i na przedsiębiorstwa, co pociąga za sobą ryzyko nieuczciwych praktyk biznesowych. W związku z tym należy je uwzględnić w definicji podstawowych usług platformowych i objąć zakresem niniejszego rozporządzenia. Usługi pośrednictwa internetowego mogą również występować w dziedzinie usług finansowych i mogą pośredniczyć w świadczeniu takich usług lub być wykorzystywane do świadczenia takich usług, których niewyczerpujący wykaz zawiera załącznik II do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/1535⁽¹⁾. W pewnych okolicznościach pojęcie użytkowników końcowych powinno obejmować użytkowników, których tradycyjnie uznaje się za użytkowników biznesowych, ale którzy w danej sytuacji nie korzystają z podstawowych usług platformowych w celu dostarczania towarów lub usług innym użytkownikom końcowym, takich jak na przykład przedsiębiorstwa korzystające z usług w chmurze do własnych celów. ⁽¹⁾ Dyrektywa (UE) 2015/1535 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 9 września 2015 r. ustanawiająca procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz.U. L 241 z 17.9.2015, s. 1).

Poprawka 33

COM(2020) 842 final – Część 1

Motyw 43

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Strażnik dostępu może w pewnych okolicznościach pełnić podwójną rolę jako dostawca podstawowych usług platformowych, który świadczy podstawową usługę platformową na rzecz swoich użytkowników biznesowych, a jednocześnie również konkuruje z tymi samymi użytkownikami biznesowymi w oferowaniu tych samych lub podobnych usług lub produktów na rzecz tych samych użytkowników końcowych. W tych okolicznościach strażnik dostępu może dzięki swojej podwójnej roli wykorzystać dane wygenerowane z transakcji dokonywanych przez użytkowników biznesowych przy wykorzystaniu podstawowej usługi platformowej na potrzeby usług własnych, w ramach których oferuje usługi podobne do usług swoich użytkowników biznesowych. Może tak być na przykład wtedy, gdy strażnik dostępu zapewnia użytkownikom biznesowym internetową platformę handlową lub sklep z aplikacjami, a jednocześnie oferuje usługi jako detalista internetowy lub dostawca oprogramowania aplikacji konkurujący z tymi użytkownikami biznesowymi. Aby zapobiec nieuczciwemu czerpaniu przez strażników dostępu korzyści z ich podwójnej roli, należy zapewnić, aby powstrzymywali się oni od wykorzystywania jakichkolwiek danych zagregowanych lub niezagregowanych, które mogą zawierać dane zanonimizowane i dane osobowe, które nie są publicznie dostępne, w celu oferowania usług podobnych do usług ich użytkowników biznesowych. Obowiązek ten powinien mieć zastosowanie do wszystkich jednostek strażnika dostępu, między innymi do jego jednostki organizacyjnej, która konkuruje z użytkownikami biznesowymi podstawowej usługi platformowej.	Strażnik dostępu może w pewnych okolicznościach pełnić podwójną rolę jako dostawca podstawowych usług platformowych, który świadczy podstawową usługę platformową na rzecz swoich użytkowników biznesowych, a jednocześnie również konkuruje z tymi samymi użytkownikami biznesowymi w oferowaniu tych samych lub podobnych usług lub produktów na rzecz tych samych użytkowników końcowych. W tych okolicznościach strażnik dostępu może dzięki swojej podwójnej roli wykorzystać dane wygenerowane z transakcji dokonywanych przez użytkowników biznesowych przy wykorzystaniu podstawowej usługi platformowej na potrzeby usług własnych, w ramach których oferuje usługi podobne do usług swoich użytkowników biznesowych. Może tak być na przykład wtedy, gdy strażnik dostępu zapewnia użytkownikom biznesowym internetową platformę handlową lub sklep z aplikacjami, a jednocześnie oferuje usługi jako detalista internetowy lub dostawca oprogramowania aplikacji konkurujący z tymi użytkownikami biznesowymi. Aby zapobiec nieuczciwemu czerpaniu przez strażników dostępu korzyści z ich podwójnej roli, należy zapewnić, aby powstrzymywali się oni od wykorzystywania jakichkolwiek danych zagregowanych lub niezagregowanych, które mogą zawierać dane zanonimizowane i dane osobowe, w celu oferowania usług podobnych do usług ich użytkowników biznesowych. Obowiązek ten powinien mieć zastosowanie do wszystkich jednostek strażnika dostępu, między innymi do jego jednostki organizacyjnej, która konkuruje z użytkownikami biznesowymi podstawowej usługi platformowej.

Uzasadnienie

Definicja ta dałaby strażnikom dostępu zbyt szeroki margines swobody.

Poprawka 34

COM(2020) 842 final – Część 1

Artykuł 1 ustęp 5

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
W celu zapewnienia kontestowalnych i uczciwych rynków państwa członkowskie nie mogą nakładać na strażników dostępu dodatkowych obowiązków w drodze ustaw, rozporządzeń ani działań administracyjnych. Powyższy zakaz nie narusza przepisów regulujących kwestie związane z dochodzeniem innych uzasadnionych interesów publicznych zgodnie z prawem Unii. W szczególności żaden z przepisów niniejszego rozporządzenia nie uniemożliwia państwom członkowskim nałożenia na przedsiębiorstwa – w tym dostawców podstawowych usług platformowych – obowiązków zgodnych z prawem Unii, jeżeli obowiązki te nie są powiązane z faktem, że odpowiednim przedsiębiorstwom nadano status strażnika dostępu w rozumieniu niniejszego rozporządzenia w celu ochrony konsumentów lub przeciwdziałania przypadkom nieuczciwej konkurencji.	W celu zapewnienia kontestowalnych i uczciwych rynków państwa członkowskie nie mogą nakładać na strażników dostępu dodatkowych obowiązków w drodze ustaw, rozporządzeń ani działań administracyjnych. Powyższy zakaz nie narusza przepisów regulujących kwestie związane z dochodzeniem innych uzasadnionych interesów publicznych zgodnie z prawem Unii. W szczególności żaden z przepisów niniejszego rozporządzenia nie uniemożliwia państwom członkowskim nałożenia na przedsiębiorstwa – w tym dostawców podstawowych usług platformowych – obowiązków zgodnych z prawem Unii w celu ochrony konsumentów lub przeciwdziałania przypadkom nieuczciwej konkurencji, promowania pluralizmu mediów lub realizacji uzasadnionych interesów.

Poprawka 35

COM(2020) 842 final – Część 1

Artykuł 1 ustęp 6

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Niniejsze rozporządzenie pozostaje bez uszczerbku dla stosowania art. 101 i 102 TFUE. Pozostaje ono również bez uszczerbku dla stosowania: przepisów krajowych zakazujących antykonkurencyjnych porozumień i decyzji związków przedsiębiorstw oraz przepisów krajowych zakazujących stosowania praktyk uzgodnionych i nadużywania pozycji dominującej; krajowych reguł konkurencji zakazujących innych form praktyk jednostronnych w zakresie, w jakim mają one również zastosowanie do przedsiębiorstw innych niż strażnicy dostępu lub w jakim wiążą się z nałożeniem dodatkowych obowiązków na strażników dostępu; rozporządzenia Rady (WE) nr 139/2004 ⁽¹⁾ i przepisów krajowych dotyczących kontroli połączeń; rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1150 i rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) .../... ⁽²⁾. ⁽¹⁾ Rozporządzenie Rady (WE) nr 139/2004 z dnia 20 stycznia 2004 r. w sprawie kontroli koncentracji przedsiębiorstw (rozporządzenie WE w sprawie kontroli łączenia przedsiębiorstw) (Dz.U. L 24 z 29.1.2004, s. 1). ⁽²⁾ Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) .../... w sprawie jednolitego rynku usług cyfrowych (akt o usługach cyfrowych) i zmieniającego dyrektywę 2000/31/WE.	Niniejsze rozporządzenie pozostaje bez uszczerbku dla stosowania art. 101 i 102 TFUE. Nie ma także wpływu na stosowanie: przepisów krajowych zakazujących antykonkurencyjnych porozumień i decyzji związków przedsiębiorstw oraz przepisów krajowych zakazujących stosowania praktyk uzgodnionych i nadużywania pozycji dominującej; krajowych reguł konkurencji zakazujących innych form praktyk jednostronnych; rozporządzenia Rady (WE) nr 139/2004 i przepisów krajowych dotyczących kontroli połączeń; rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1150 i rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) .../... W szczególności żaden przepis niniejszego rozporządzenia nie uniemożliwia państwowemu członkowskemu nakładania obowiązków na przedsiębiorstwa inne niż strażnicy dostępu lub dodatkowych obowiązków na strażników dostępu.

Poprawka 36

COM(2020) 842 final – Część 1

Artykuł 1 ustęp 7

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Organy krajowe nie mogą podejmować decyzji, które byłyby sprzeczne z decyzją przyjętą przez Komisję na podstawie niniejszego rozporządzenia. Komisja i państwa członkowskie ściśle ze sobą współpracują i ściśle koordynują swoje działania w zakresie egzekwowania.	Organy krajowe nie mogą podejmować decyzji, które byłyby sprzeczne z decyzją przyjętą przez Komisję na podstawie niniejszego rozporządzenia. Jeżeli chodzi o środki egzekwowania prawa, Komisja i państwa członkowskie, które, wewnętrznie, działają w sposób skoordynowany z właściwymi organami szczebla niższego niż krajowy, tam gdzie to stosowne, ściśle ze sobą współpracują i ściśle koordynują swoje działania.

Uzasadnienie

Należy podkreślić rolę władz lokalnych i regionalnych. Istnieją konkretne platformy, takie jak platformy poświęcone zakwaterowaniu, działające na poziomie wsi i miast. Władze lokalne i regionalne, w realizacji odpowiednich działań związanych z egzekwowaniem prawa, są uzależnione od wsparcia na szczeblu krajowym i europejskim.

Poprawka 37

COM(2020) 842 final – Część 1

Artykuł 2 ustęp 2

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
„podstawowa usługa platformowa” oznacza każdą z następujących usług:	„podstawowa usługa platformowa” oznacza każdą z następujących usług:
a) usługi pośrednictwa internetowego;	a) usługi pośrednictwa internetowego;
b) wyszukiwarki internetowe;	b) wyszukiwarki internetowe;
c) internetowe serwisy społecznościowe;	c) internetowe serwisy społecznościowe;
d) usługi platformy udostępniania wideo;	d) usługi platformy udostępniania wideo;
e) usługi łączności interpersonalnej niewykorzystujące numerów;	e) usługi łączności interpersonalnej niewykorzystujące numerów;
f) systemy operacyjne;	f) systemy operacyjne;
g) usługi w chmurze;	g) usługi w chmurze;
h) usługi reklamowe, w tym wszelkie sieci reklamowe, giełdy reklamowe i wszelkie inne usługi pośrednictwa w zakresie reklam świadczone przez dostawcę dowolnych podstawowych usług platformowych wymienionych w lit. a)–g);	h) usługi reklamowe, w tym wszelkie sieci reklamowe, giełdy reklamowe i wszelkie inne usługi pośrednictwa w zakresie reklam świadczone przez dostawcę dowolnych podstawowych usług platformowych wymienionych w lit. a)–g);
	i) przeglądarki internetowe.

Poprawka 38

COM(2020) 842 final – Część 1

Artykuł 2 pkt 24 (nowy)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
	„przeglądarki internetowe” oznaczają oprogramowanie klienckie, które działa na serwerze sieciowym lub innym serwerze internetowym i umożliwia użytkownikowi poruszanie się w sieci World Wide Web w celu uzyskania dostępu do danych i ich wyświetlania lub interakcji z treściami umieszczonymi na serwerach podłączonych do tej sieci, włączając w to samodzielne przeglądarki internetowe oraz przeglądarki internetowe zintegrowane z oprogramowaniem lub w nie wbudowane bądź podobne;

Poprawka 39

COM(2020) 842 final – Część 1

Art. 3 ust. 8

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Strażnik dostępu jest zobowiązany wypełnić obowiązki ustanowione w art. 5 i 6 w terminie sześciu miesięcy od dnia zamieszczenia podstawowej usługi platformowej w wykazie zgodnie z ust. 7 niniejszego artykułu.	Strażnik dostępu jest zobowiązany wypełnić obowiązki ustanowione w art. 5 i 6 jak najszybciej i w każdym razie nie później niż w terminie trzech miesięcy od dnia zamieszczenia podstawowej usługi platformowej w wykazie zgodnie z ust. 7 niniejszego artykułu.

Poprawka 40

COM(2020) 842 final – Część 1

Artykuł 4 ustęp 2

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Komisja regularnie – przynajmniej raz na 2 lata – dokonuje przeglądu służącego ustaleniu, czy wyznaczeni strażnicy dostępu nadal spełniają wymogi ustanowione w art. 3 ust. 1 lub czy nowi dostawcy podstawowych usług platformowych spełniają te wymogi. W ramach przeprowadzanego regularnie przeglądu bada się również konieczność dostosowania wykazu podstawowych usług platformowych świadczonych przez danego strażnika dostępu.	Komisja regularnie – przynajmniej raz na 2 lata – dokonuje przeglądu służącego ustaleniu, czy wyznaczeni strażnicy dostępu nadal spełniają wymogi ustanowione w art. 3 ust. 1. Ponadto Komisja regularnie – przynajmniej raz na 12 miesięcy – bada, czy nowi dostawcy podstawowych usług platformowych, niezależnie od kraju, w którym mają siedzibę, spełniają te wymogi. W ramach przeprowadzanego regularnie przeglądu bada się również konieczność dostosowania wykazu podstawowych usług platformowych świadczonych przez danego strażnika dostępu.

Uzasadnienie

Okresowe badanie jest uważane za konieczne, ponieważ rynek szybko się zmienia.

Poprawka 41

COM(2020) 842 final – Część 1

Artykuł 4 ustęp 3

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Komisja publikuje i aktualizuje wykaz strażników dostępu oraz wykaz podstawowych usług platformowych, w odniesieniu do których muszą oni na bieżąco wypełniać obowiązki przewidziane w art. 5 i 6.	Komisja publikuje i aktualizuje wykaz strażników dostępu oraz wykaz podstawowych usług platformowych, w odniesieniu do których muszą oni na bieżąco wypełniać obowiązki przewidziane w art. 5 i 6. Komisja powinna publikować roczne sprawozdanie zawierające ustalenia z działań związanych z monitorowaniem i przedstawiać je Parlamentowi Europejskiemu i Radzie Unii Europejskiej.

Uzasadnienie

Aby zapewnić wysoki poziom przejrzystości w egzekwowaniu rozporządzenia w sprawie aktu o rynkach cyfrowych, to roczne sprawozdanie mogłoby zawierać z jednej strony wszelkie wnioski, decyzje i wyniki badań przeprowadzonych przez Komisję, a z drugiej strony wszelkie informacje zgłoszone przez strażnika dostępu.

Poprawka 42

COM(2020) 842 final – Część 1

Artykuł 5 lit. b)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
b) zapewnia użytkownikom biznesowym możliwość oferowania, przy wykorzystaniu usług pośrednictwa internetowego świadczonych przez osobę trzecią, tych samych produktów lub usług użytkownikom końcowym po cenach lub na warunkach innych niż w ramach usług pośrednictwa internetowego świadczonych przez strażnika dostępu;	b) zapewnia użytkownikom biznesowym możliwość oferowania, przy wykorzystaniu usług pośrednictwa internetowego świadczonych przez osobę trzecią, tych samych produktów lub usług i usług powiązanych użytkownikom końcowym po cenach lub na warunkach innych niż w ramach usług pośrednictwa internetowego i usług powiązanych świadczonych przez strażnika dostępu;

Uzasadnienie

Uwzględnienie usług powiązanych.

Poprawka 43

COM(2020) 842 final – Część 1

Artykuł 5 lit. h) (nowa)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
	<i>ze względu na swój charakter strażnik dostępu jest uważany za dostawcę podstawowej infrastruktury i w związku z tym nie może odmawiać dostępu do usług przedsiębiorstwom i użytkownikom końcowym. Jeżeli przedsiębiorstwu lub użytkownikowi końcowemu odmówiono dostępu do podstawowej usługi platformowej świadczonej przez strażnika dostępu, użytkownik może się odwołać. W tym celu rolę pojedynczego punktu kontaktowego powinien pełnić Komitet Doradczy ds. Rynków Cyfrowych, o którym mowa w art. 32 niniejszego rozporządzenia.</i>

Uzasadnienie

Należy zaznaczyć potrzebę istnienia pojedynczego punktu kontaktowego.

Poprawka 44

COM(2020) 842 final – Część 1

Artykuł 6 ustęp 1 lit. l (nowa)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
	<i>zapewnia ciągły, znormalizowany i zautomatyzowany przepływ informacji, aby zagwarantować, że interfejsy programowania aplikacyjnego strażników dostępu są kompatybilne z własnymi systemami organów administracyjnych i organów ścigania, oraz powstrzymuje się od tworzenia dodatkowych obciążeń administracyjnych poprzez tworzenie środowiska interfejsu programowania aplikacyjnego, które jest niekorzystne dla skutecznej współpracy i egzekwowania prawa w rozumieniu niniejszego rozporządzenia.</i>

Uzasadnienie

Skuteczne wypełnianie obowiązków administracyjnych przez państwa członkowskie jest uzależnione od dostarczania odpowiednich danych przez strażników dostępu. Dlatego strażnicy dostępu powinni zapewnić środki technologiczne gwarantujące interoperacyjność ich interfejsu z odpowiednimi własnymi systemami organów państw członkowskich, aby zapewnić ciągły, zautomatyzowany i znormalizowany przepływ informacji na potrzeby skutecznej współpracy.

Poprawka 45

COM(2020) 842 final – Część 1

Artykuł 7 ustęp 8 (nowy)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
	<i>Aby zapewnić, by strażnicy dostępu przestrzegali swoich obowiązków, należy ustanowić Komitet Doradczy ds. Rynków Cyfrowych jako pojedynczy punkt kontaktowy i zachęcać do włączenia krajowych partnerów społecznych do jego procedur.</i>

Uzasadnienie

Ustanowienie pojedynczego punktu kontaktowego obejmującego krajowych partnerów społecznych.

II. ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW

Wprowadzanie

1. Z zadowoleniem przyjmuje wnioski Komisji Europejskiej dotyczące aktu o usługach cyfrowych oraz aktu o rynkach cyfrowych i zawarte w nich dążenie do wprowadzenia zharmonizowanych i horyzontalnych przepisów w celu zmodernizowania prawodawstwa Unii w zakresie usług cyfrowych i platform internetowych.
2. Uważa, że we wnioskach zachowano właściwą równowagę, jeśli chodzi o przeciwdziałanie nadużyciom na rynku i niedoskonałościom rynku, wspieranie równych warunków działania na europejskim jednolitym rynku cyfrowym oraz zapobieganie zarówno tłumieniu innowacji, jak i ograniczaniu skutecznego funkcjonowania europejskiego jednolitego rynku cyfrowego.
3. Ostrzega przed wszelkimi zmianami do wniosków, które skutkowałyby surowymi przepisami zapobiegającymi innowacjom i stwarzającymi dodatkowe obciążenia regulacyjne dla przedsiębiorstw. Podkreśla, że jedynie zrównoważone i przyjazne dla biznesu otoczenie regulacyjne może pomóc UE w pełnej realizacji jej celu, jakim jest transformacja cyfrowa.
4. Uważa, że we wnioskach dotyczących aktu o usługach cyfrowych i aktu o rynkach cyfrowych zajęto się kwestią niepewności prawa i obciążeń administracyjnych, które wynikają z rozdrobnienia przepisów krajowych i unijnych regulujących usługi cyfrowe, w tym z najnowszego orzecznictwa. Spójne i zharmonizowane podejście prawne, stanowiące podstawowy wymóg, ułatwia władzom lokalnym i regionalnym zrozumienie i stosowanie przepisów horyzontalnych, które określają zakres odpowiedzialności i obowiązków dostawców usług cyfrowych, oraz wzmacnia jednolity rynek (cyfrowy).
5. Zwraca uwagę na silny wymiar lokalny i regionalny wniosków dotyczących aktu o usługach cyfrowych i aktu o rynkach cyfrowych. Usługi cyfrowe wpływają na codzienne życie obywateli, a część sektorów, w których działają niektóre platformy, na przykład mieszkalnictwo i zakwaterowanie turystyczne, transport miejski i świadczenie usług publicznych, jest regulowana na szczeblu lokalnym i regionalnym. Podkreśla w tym kontekście potrzebę podejścia regulacyjnego, które umożliwia innowację, konkurencyjność Europy i uczciwą konkurencję.
6. Wyraża zadowolenie, że we wnioskach uwzględniono także wiele obaw wyrażonych przez KR w opinii „Europejskie ramy rozwiązań regulacyjnych w odniesieniu do gospodarki współpracy” ⁽¹⁾.
7. Uważa, że modele biznesowe usług informacyjnych opierają się na danych i informacjach oraz że istotną rolę odgrywa w nich czynnik czasu. W związku z tym wzywa do skutecznego dostarczania informacji, dotyczących zarówno dostępu do danych, jak i usuwania nielegalnych treści, a także do zapewnienia przejrzystego monitorowania i sprawozdawczości ze strony Komisji Europejskiej.

⁽¹⁾ Opinia KR-u „Europejskie ramy rozwiązań regulacyjnych w odniesieniu do gospodarki współpracy”, sprawozdawca: Peter Florianschütz (AT/PES), ECON-VI-048.

8. Zwraca uwagę na możliwości oferowane przez platformy internetowe w zakresie promowania dyskursu publicznego i dostarczania informacji obywatelom. Zauważa, że pandemia COVID-19 jeszcze bardziej zwiększyła wykorzystanie platform internetowych przez władze lokalne i regionalne oraz dowiodła, że tradycyjne MŚP i przedsiębiorstwa typu start-up są w stanie opracowywać przełomowe innowacje w odpowiedzi na rzeczywiste potrzeby świata, tworzyć nowe miejsca pracy i budować synergie.

9. Podkreśla, że równe szanse w sektorze cyfrowym mają pierwszorzędne znaczenie, zwłaszcza dla MŚP, które oferują swoje produkty i usługi na platformach i których marketing i sprzedaż są uzależnione od platform cyfrowych⁽²⁾. W tym kontekście z zadowoleniem przyjmuje planowany zakaz faworyzowania własnych produktów lub usług.

Odpowiedzialność za nielegalne treści i działania

10. Uważa, że głównym wyzwaniem związanym z wnioskiem dotyczącym aktu o usługach cyfrowych jest ochrona kluczowych zasad dyrektywy o handlu elektronicznym, która dobrze funkcjonuje, w szczególności utrzymanie ogólnej koncepcji leżącej u podstaw art. 13 i 14, obecnych procedur zgłaszania i działania oraz potrzeby uwzględnienia nowej dynamiki rynku i jego niedoskonałości.

11. Zauważa, że rozporządzenie określa jedynie formalny proces postępowania z nielegalnymi treściami i że określenie, co stanowi nielegalne treści w rozumieniu rozporządzenia, należy do państw członkowskich.

12. Wyraża zadowolenie, że w ramach podstawowego wymogu świadczenia usług na europejskim jednolitym rynku cyfrowym dostawcy usług online zostaną pociągnięci do odpowiedzialności za działania niezgodne z prawem lub rozpowszechnianie nielegalnych treści. Zostanie to osiągnięte dzięki zharmonizowanym zasadom dotyczącym wyłączeń odpowiedzialności oraz moderowania treści, wyraźnym obowiązkom w zakresie składania sprawozdań i przejrzystości oraz obowiązkom należytej staranności w odniesieniu do niektórych usług pośrednich. Podkreśla w tym kontekście rozmiar i skalę platform, które znacząco wpływają na ich zdolność do podejmowania proaktywnych działań przeciwko nielegalnym treściom w internecie.

13. W odniesieniu do prawa użytkowników do anonimowości wskazuje, że jest ono zapisane w ogólnym rozporządzeniu o ochronie danych (RODO)⁽³⁾, ale podkreśla, że pierwszeństwo powinna mieć zasada „to, co jest nielegalne poza internetem, jest również nielegalne w internecie”.

14. Rozróżnia tu między całkowitą anonimowością a całkowitym brakiem możliwości identyfikacji i wskazuje na technologie blockchain, które mogą ułatwić takie podejście. Podkreśla, że wszelkim środkiem moderowania treści powinny towarzyszyć odpowiednie zabezpieczenia w celu zagwarantowania, że praktyki te są proporcjonalne.

Nadzór i dochodzenie

15. Popiera wprowadzenie kontroli opartych na algorytmach oraz obowiązku przejrzystości w przypadku problemów między wykonawcami i potwierdza, że środki te mogą stanowić istotne wsparcie dla władz lokalnych i regionalnych, które mogą ustalić, że usługi online są świadczone na ich terytorium bez przestrzegania odpowiednich przepisów.

Egzekwowanie przepisów

16. Popiera wniosek, zgodnie z którym egzekwowanie przepisów będzie odbywało się za pośrednictwem systemu obejmującego Europejską Radę ds. Usług Cyfrowych, koordynatora ds. usług cyfrowych i krajowych koordynatorów ds. usług cyfrowych, przy czym Komisja Europejska będzie pełnić rolę monitorującą. Zapewni to wsparcie tym władzom lokalnym i regionalnym, które mają trudności z egzekwowaniem przepisów lokalnych wobec usług cyfrowych mających siedzibę w innych państwach członkowskich UE ze względu na brak zasobów i możliwości wnoszenia spraw w innym państwie członkowskim UE.

17. Podkreśla potrzebę budowania skutecznej współpracy między władzami państw członkowskich w celu ustanowienia koordynatorów ds. usług cyfrowych, wymiany danych i egzekwowania obowiązujących przepisów. Wskazuje również, że władze lokalne i regionalne składają sprawozdania odpowiednim koordynatorom ds. usług cyfrowych w innych państwach członkowskich i powinny być włączone w ten proces.

⁽²⁾ Badanie Bundesnetzagentur (niemieckiej Federalnej Agencji ds. Sieci Energii Elektrycznej, Gazu, Telekomunikacji, Poczty i Kolei) z października 2020 r. pokazuje, że MŚP są w dużym stopniu uzależnione od platform internetowych, szczególnie w zakresie marketingu i sprzedaży. Bundesnetzagentur – wyniki pośrednie – konsultacje publiczne w sprawie platform cyfrowych.

⁽³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 1).

18. Wyraża zaniepokojenie, że o ile procedury zgłaszania i działania oraz nakazy są objęte zakresem rozdziału II (art. 8 i 9), o tyle jurysdykcja ujęta jest w rozdziale III, co powoduje potencjalne problemy prawne dotyczące egzekwowania tych przepisów. Wyraża również zaniepokojenie, że mechanizm współpracy transgranicznej może być niewystarczający.

Dostęp do danych

19. Uznaje znaczenie wymiany danych dla skutecznego egzekwowania przepisów na szczeblu krajowym i niższym niż krajowy oraz zwraca uwagę, że dostęp do danych jest kluczową kwestią dla władz publicznych, zwłaszcza na szczeblu lokalnym i regionalnym. Niemożliwe jest egzekwowanie obowiązujących przepisów i zagwarantowanie mechanizmów kontroli bez dostępu do odpowiednich danych pochodzących z platform działających na danym terytorium. Przypomina niedawne stanowisko KR-u, zgodnie z którym niespójne podejścia prowadzą do dalszego rozdrobnienia i należy ich unikać⁽⁴⁾.

20. Z zadowoleniem przyjmuje wprowadzenie odpowiednich wymogów w zakresie udostępniania danych, zważywszy że dobrowolna samoregulacja okazała się niewystarczająca, by zagwarantować władzom lokalnym i regionalnym dostęp do danych.

21. Wzywa Komisję Europejską, by doradzała w sprawie wspólnego zestawu standardowych wymogów dotyczących interoperacyjności własnych systemów należących do władz. Należy rozważyć stworzenie interfejsów programowania aplikacyjnego.

22. Popiera przepisy dotyczące możliwości przenoszenia danych i podkreśla, że rezygnacja z abonamentu na daną usługę nie powinna być znacznie trudniejsza niż jego wykupienie.

Lokalna gospodarka

23. Podkreśla znaczenie proponowanych regulacji dla lokalnej gospodarki, ponieważ MŚP i przedsiębiorstwa typu start-up skorzystają na zharmonizowanych przepisach. Rozporządzenia te tworzą ramy, w których MŚP mogą zwiększać skalę działalności na jednolitym rynku. W badaniu Eurochambres, w którym podkreślono możliwości zwiększenia skali działalności w obrębie jednolitego rynku, stwierdzono, że MŚP są bardziej niż kiedykolwiek zaangażowane w handel cyfrowy, ale dane liczbowe z badania Eurobarometr z września 2020 r. pokazują, że tylko 4 % z nich sprzedaje swoje towary przez internet konsumentom w innych państwach członkowskich⁽⁵⁾.

24. Wyraża zadowolenie, że wnioski mają na celu promowanie konkurencyjnego, prężnego i odpornego przemysłu i innowacji w Europie, oraz podkreśla ich znaczenie dla władz lokalnych i regionalnych, które wspierają podmioty lokalne poprzez mechanizmy finansowania i wsparcia.

25. Ma nadzieję, że omawiane wnioski staną się wektorami przemian w usługach takich jak tworzenie przedsiębiorstw, wypełnianie deklaracji podatkowych, udział w zamówieniach publicznych, tożsamość elektroniczna i podpisy cyfrowe.

26. Zauważa, że wiele mniejszych podmiotów jest zależnych, pod względem transakcji biznesowych, od ugruntowanych ekosystemów platform internetowych oraz że pandemia COVID-19 dodatkowo pogłębiła zależność mniejszych przedsiębiorstw od ugruntowanych ekosystemów platform internetowych w zakresie docierania do użytkowników biznesowych i konsumentów.

27. Wzywa Komisję Europejską, by w swych wnioskach ustawodawczych skuteczniej uwzględniała różne stopnie transformacji cyfrowej na szczeblu regionalnym. W tym kontekście współpracuje z odpowiednimi instytucjami i ośrodkami wiedzy, aby pomóc w zrozumieniu złożoności, które kryją się za czynnikami zmian na poziomie krajowym i regionalnym w celu stworzenia solidnych, a zarazem elastycznych innowacyjnych strategii transformacji cyfrowej. Strategie te zmniejszą stwierdzone dysproporcje między państwami członkowskimi i regionami oraz podział między obszarami odizolowanymi, wiejskimi, peryferyjnymi i miejskimi.

28. W kontekście odbudowy gospodarczej Europy uważa spójność cyfrową, podobnie jak spójność środowiskową i klimatyczną, za istotny dodatkowy wymiar tradycyjnej koncepcji spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej zapisanej w Traktacie UE i wzywa do większego uznania ich za podstawowe wartości w świetle zmian ku bardziej zrównoważonym modelom gospodarczym.

⁽⁴⁾ Opinia KR-u „Strategia na rzecz cyfrowej przyszłości Europy i strategia w zakresie danych” – sprawozdawca: Mark Weinmeister (DE/EPL), ECON-VII-004.

⁽⁵⁾ Badanie Eurobarometr Flash 486, cytowane w: Eurochambres, *General Recommendations for the Digital Services Act* [Ogólne zalecenia w sprawie aktu o usługach cyfrowych], 9 grudnia 2020 r.: Digital Services Act -EUROCHAMBRES RECOMMENDATIONS.

29. Jest zdania, że należy zapobiegać „podwójnej przepaści cyfrowej” wynikającej z braku infrastruktury oraz umiejętności i kompetencji informatycznych. Tam, gdzie pandemia COVID-19 pogłębiła dysproporcje, istnieje pilna potrzeba wspierania budowania potencjału dla obywateli i przedsiębiorstw, w szczególności tradycyjnych MŚP, przedsiębiorstw typu start-up oraz sektora publicznego.

Wpływ na dziennikarstwo i media

30. Uważa, że należy dokładnie przyjrzeć się finansowaniu reklam w płatnych treściach informacyjnych. Zmiany regulacyjne mogą mieć duży wpływ na rentowne modele biznesowe dostawców wiadomości w przyszłości, dlatego też Komitet wzywa do zwrócenia większej uwagi na pluralizm mediów.

31. Zwraca uwagę na znaczenie maksymalnej jasności i spójności legislacyjnej, a w celu uniknięcia niezamierzonych konsekwencji podkreśla, że akt o usługach cyfrowych powinien obejmować ramy horyzontalne szczególnie istotne dla prawodawstwa sektorowego, na przykład w zakresie naruszeń praw autorskich, treści o charakterze terrorystycznym, materiałów przedstawiających niegodziwe traktowanie dzieci w celach seksualnych lub nielegalnego nawoływania do nienawiści oraz produktów nielegalnych. Uważa, że co do zasady dyrektywę o prawach autorskich⁽⁶⁾, dyrektywę o audiowizualnych usługach medialnych⁽⁷⁾ i RODO należy uznać za *lex specialis* w stosunku do aktu o usługach cyfrowych i aktu o rynkach cyfrowych.

32. Uważa, że należy zachować kompetencje na szczeblu krajowym lub niższym od krajowego w zależności od danego podziału kompetencji prawnych, a także instrumenty dotyczące rynków mediów i informacji w celu uwzględnienia tożsamości kulturowej i ochrony pluralizmu, efektywnego zwalczania mowy nienawiści i radzenia sobie ze szkodliwymi informacjami online, podobnie jak się to dzieje offline. Właściwe organy w państwach członkowskich powinny zachować prawo do utrzymania lub ustanowienia surowszych przepisów w celu realizacji uzasadnionych interesów.

Pomocniczość

33. Uważa, że obydwa wnioski – których podstawę stanowi art. 114 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, przewidujący ustanowienie środków mających na celu zapewnienie funkcjonowania rynku wewnętrznego – są zgodne z zasadą pomocniczości. Aby zapobiec rozdrobnieniu jednolitego rynku, konieczne są zharmonizowane warunki dla usług transgranicznych, które mogą zostać zagwarantowane przez mechanizmy skoordynowanego nadzoru i współpracy w zakresie usług cyfrowych między organami na szczeblu UE.

34. Uważa, że takie środki służą osiągnięciu spójności w całej UE i są wystarczające, by zmusić dostawców z państw trzecich do wyznaczenia przedstawiciela prawnego ds. interesów konsumentów w UE, wzorowanego na RODO.

35. Podkreśla, że europejskie regulacje muszą zawsze uwzględniać gwarancję samorządu lokalnego i regionalnego zapisaną w prawie pierwotnym w art. 4 ust. 2 TUE.

Wyłączenia z wniosków: opodatkowanie i warunki pracy

36. Podkreśla, że oba rozporządzenia nie odnoszą się bezpośrednio do lokalnego opodatkowania usług cyfrowych, na przykład podatków turystycznych.

37. Uważa, że wnioski dotyczące aktu o usługach cyfrowych i aktu o rynkach cyfrowych należy postrzegać również w szerszym kontekście politycznym. Obejmuje to w szczególności sprawiedliwe opodatkowanie gospodarki cyfrowej, takie jak zaktualizowane przepisy podatkowe, z uwzględnieniem faktu, że przedsiębiorstwa zdigitalizowane i ich modele biznesowe mogą prowadzić działalność gospodarczą w danej jurysdykcji bez fizycznej obecności w tym państwie. Przypomina w tym miejscu o konieczności uznania roli, jaką użytkownicy końcowi odgrywają w generowaniu wartości dla przedsiębiorstw. Popiera zatem apel Parlamentu Europejskiego do Komisji o przedstawienie do czerwca 2021 r. wniosków mających na celu wyjaśnienie i harmonizację opodatkowania cyfrowej działalności gospodarczej wszystkich podmiotów, w tym podmiotów mających siedzibę poza UE. Reformę taką należy postrzegać i przeprowadzić w szerszych ramach międzynarodowych, a w szczególności w integracyjnych ramach G-20/OECD. Podkreśla znaczenie wzmocnienia równych warunków działania dla dostawców tradycyjnych usług i usług cyfrowych w UE poprzez zapewnienie, by przepisy podatkowe były dostosowane do realiów nowoczesnej gospodarki światowej i chroniły konkurencyjność Europy i atrakcyjność dla inwestycji zagranicznych.

⁽⁶⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/790 z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie prawa autorskiego i praw pokrewnych na jednolitym rynku cyfrowym oraz zmiany dyrektyw 96/9/WE i 2001/29/WE (Dz.U. L 130 z 17.5.2019, s. 92).

⁽⁷⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/13/UE z dnia 10 marca 2010 r. w sprawie koordynacji niektórych przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich dotyczących świadczenia audiowizualnych usług medialnych (dyrektywa o audiowizualnych usługach medialnych) (Dz.U. L 95 z 15.4.2010, s. 1).

38. Zauważa, że Komisja Europejska ma również przedstawić w 2021 r. odrębny wniosek ustawodawczy w sprawie warunków pracy osób pracujących za pośrednictwem platform internetowych, i zwraca uwagę, że KR wypowiadał się na temat lokalnych i regionalnych wyzwań i kwestii regulacyjnych dotyczących pracy za pośrednictwem platform internetowych⁽⁸⁾, zwłaszcza tych wynikających z pandemii COVID-19⁽⁹⁾.

39. Oczekuje na współpracę z Komisją Europejską, Parlamentem Europejskim i Radą w celu dalszego dopracowania europejskich ram regulacyjnych dotyczących usług online, tak aby wykorzystać potencjał większej europejskiej innowacyjności oraz umożliwić przedsiębiorstwom typu start-up rozwijanie się, zwiększanie skali działalności i prosperowanie, przy jednoczesnym zwróceniu uwagi na otwarty i konkurencyjny handel europejski, który zawsze sprzyjał wzrostowi.

Bruksela, dnia 30 czerwca 2021 r.

Apostolos TZITZIKOSTAS

*Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów*

⁽⁸⁾ Opinia KR-u „Praca za pośrednictwem platform internetowych – lokalne i regionalne wyzwania regulacyjne”, sprawozdawca: Dimitrios Birmpas, SEDEC-VI/051.

⁽⁹⁾ Opinia KR-u „Strategia na rzecz cyfrowej przyszłości Europy i strategia w zakresie danych” – sprawozdawca: Mark Weinmeister (DE/EPL), ECON-VII-004.

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Odporność podmiotów krytycznych

(2021/C 440/14)

Sprawozdawca:	Mario GUARENTE (EKR/IT), burmistrz Potenzy
Dokument źródłowy:	Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie odporności podmiotów krytycznych COM(2020) 829 final

I. ZALECANE POPRAWKI

Poprawka 1

Art. 3 ust. 2

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Strategia zawiera przynajmniej następujące elementy:	Strategia zawiera przynajmniej następujące elementy:
a) cele i priorytety strategiczne do celów zwiększenia ogólnej odporności podmiotów krytycznych, biorąc pod uwagę transgraniczne i międzysektorowe współzależności;	a) cele i priorytety strategiczne do celów zwiększenia ogólnej odporności podmiotów krytycznych, biorąc pod uwagę transgraniczne i międzysektorowe współzależności;
b) ramy zarządzania służące osiągnięciu celów i priorytetów strategicznych, w tym opis ról i obowiązków poszczególnych organów, podmiotów krytycznych i innych stron zaangażowanych we wdrażanie strategii;	b) ramy zarządzania służące osiągnięciu celów i priorytetów strategicznych, w tym opis ról i obowiązków poszczególnych organów, podmiotów krytycznych i innych stron zaangażowanych we wdrażanie strategii;
c) opis środków niezbędnych do zwiększenia ogólnej odporności podmiotów krytycznych, w tym krajowej oceny ryzyka, wskazania podmiotów krytycznych i podmiotów równoważnych z podmiotami krytycznymi, a także środków mających na celu wsparcie podmiotów krytycznych zastosowanych zgodnie z niniejszym rozdziałem;	c) opis środków niezbędnych do zwiększenia ogólnej odporności podmiotów krytycznych, w tym krajowej oceny ryzyka, wskazania podmiotów krytycznych i podmiotów równoważnych z podmiotami krytycznymi, a także środków mających na celu wsparcie podmiotów krytycznych zastosowanych zgodnie z niniejszym rozdziałem;
d) ramy polityczne umożliwiające zwiększoną koordynację między właściwymi organami wyznaczonymi na podstawie art. 8 niniejszej dyrektywy oraz na podstawie [dyrektywy NIS 2] na potrzeby wymiany informacji na temat incydentów i cyberzagrożeń oraz wykonywania zadań nadzorczych.	d) ramy polityczne umożliwiające zwiększoną koordynację między właściwymi organami wyznaczonymi na podstawie art. 8 niniejszej dyrektywy oraz na podstawie [dyrektywy NIS 2] na potrzeby wymiany informacji na temat incydentów i cyberzagrożeń oraz wykonywania zadań nadzorczych;
Strategię tę aktualizuje się w razie potrzeby i co najmniej co cztery lata.	e) wytyczne dotyczące działań komunikacyjnych, które godzą potrzebę poufności z potrzebą informowania administracji regionalnej i lokalnej oraz ludności o ryzyku. Strategię tę aktualizuje się w razie potrzeby i co najmniej co cztery lata.

Uzasadnienie

Skierowane do administracji i ludności lokalnej działania komunikacyjne i informacyjne dotyczące ryzyka związanego z klęskami żywiołowymi, które mogą wpłynąć na infrastrukturę krytyczną na danym obszarze, są istotnym sposobem zwiększenia odporności podmiotów krytycznych. Przewiduje to między innymi priorytet nr 1 ram z Sendai⁽¹⁾. Cel ten należy realizować przy jednoczesnym zwróceniu szczególnej uwagi na wymogi dotyczące zachowania poufności informacji krytycznych.

Poprawka 2

Art. 4 ust. 1

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Właściwe organy wyznaczone na podstawie art. 8 ustanawiają wykaz usług kluczowych w sektorach, o których mowa w załączniku. W terminie do dnia [trzy lata po wejściu w życie niniejszej dyrektywy], a następnie w miarę potrzeby i co najmniej co cztery lata dokonują one oceny wszystkich istotnych czynników ryzyka, które mogą wpływać na świadczenie tych usług kluczowych, w celu wskazania podmiotów krytycznych zgodnie z art. 5 ust. 1 oraz udzielenia pomocy tym podmiotom krytycznym we wdrożeniu środków zgodnie z art. 11.	Właściwe organy wyznaczone na podstawie art. 8 ustanawiają wykaz usług kluczowych w sektorach, o których mowa w załączniku. W terminie do dnia [trzy lata po wejściu w życie niniejszej dyrektywy], a następnie w miarę potrzeby i co najmniej co cztery lata dokonują one oceny wszystkich istotnych czynników ryzyka, które mogą wpływać na świadczenie tych usług kluczowych, w celu wskazania podmiotów krytycznych zgodnie z art. 5 ust. 1 oraz udzielenia pomocy tym podmiotom krytycznym we wdrożeniu środków zgodnie z art. 11.
Ocena ryzyka uwzględnia wszystkie istotne zagrożenia, spowodowane przez człowieka i naturalne, w tym wypadki, klęski żywiołowe, stany zagrożenia zdrowia publicznego, zagrożenia związane z konfliktem, w tym przestępstwa terrorystyczne, o których mowa w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/541.	Ocena ryzyka uwzględnia wszystkie istotne zagrożenia, spowodowane przez człowieka i naturalne, w tym wypadki, klęski żywiołowe, stany zagrożenia zdrowia publicznego, zagrożenia związane z konfliktem, w tym przestępstwa terrorystyczne, o których mowa w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/541, ze szczególnym uwzględnieniem stanu istniejącej infrastruktury fizycznej, tak by można było opracować odpowiednie programy modernizacji lub nowej budowy.

Uzasadnienie

Stan istniejącej infrastruktury fizycznej jest ważnym elementem obecnej i przyszłej zdolności podmiotów krytycznych do zapobiegania ewentualnym incydentom i zarządzania nimi, w związku z czym powinien zostać uwzględniony w ocenie ryzyka, a następnie w programach modernizacji lub nowej budowy.

Poprawka 3

Art. 6 ust. 1 lit. c) i e)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Przy określaniu istotności skutku zakłócającego, o którym mowa w art. 5 ust. 2 lit. c), państwa członkowskie uwzględniają następujące kryteria:	Przy określaniu istotności skutku zakłócającego, o którym mowa w art. 5 ust. 2 lit. c), państwa członkowskie uwzględniają następujące kryteria:
a) liczbę użytkowników zależnych od usługi świadczonej przez podmiot;	a) liczbę użytkowników zależnych od usługi świadczonej przez podmiot;
b) zależność innych sektorów, o których mowa w załączniku, od tej usługi;	b) zależność innych sektorów, o których mowa w załączniku, od tej usługi;

⁽¹⁾ <https://www.undrr.org/publication/sendai-framework-disaster-risk-reduction-2015-2030>.

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
c) wpływ, jaki incydenty – jeżeli chodzi o ich skalę i czas trwania – mogłyby mieć na działalność gospodarczą i społeczną, środowisko oraz bezpieczeństwo publiczne;	c) w uzasadnionych przypadkach szacowany w porozumieniu z władzami lokalnymi i regionalnymi wpływ, jaki incydenty – jeżeli chodzi o ich skalę i czas trwania – mogłyby mieć na działalność gospodarczą i społeczną, środowisko oraz bezpieczeństwo publiczne;
d) udział podmiotu w rynku takich usług;	d) udział podmiotu w rynku takich usług;
e) obszar geograficzny, którego mógłby dotyczyć incydent, z uwzględnieniem wszelkiego wpływu transgranicznego;	e) w uzasadnionych przypadkach szacowany w porozumieniu z władzami lokalnymi i regionalnymi obszar geograficzny, którego mógłby dotyczyć incydent, z uwzględnieniem wszelkiego wpływu transgranicznego;
f) znaczenie podmiotu w utrzymywaniu wystarczającego poziomu usługi przy uwzględnieniu dostępności alternatywnych sposobów świadczenia tej usługi.	f) znaczenie podmiotu w utrzymywaniu wystarczającego poziomu usługi przy uwzględnieniu dostępności alternatywnych sposobów świadczenia tej usługi.

Uzasadnienie

Władze lokalne i regionalne mogą lepiej ocenić wpływ incydentów na szczeblu lokalnym i regionalnym.

Poprawka 4

Art. 8 ust. 5

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Państwa członkowskie zapewniają, aby ich właściwe organy – w stosownych przypadkach oraz zgodnie z prawem Unii i prawem krajowym – konsultowały się oraz współpracowały z innymi odpowiednimi organami krajowymi, w szczególności z tymi, które zajmują się ochroną ludności, egzekwowaniem prawa oraz ochroną danych osobowych, a także z odpowiednimi zainteresowanymi stronami, w tym z podmiotami krytycznymi.	Państwa członkowskie zapewniają, aby ich właściwe organy – w stosownych przypadkach oraz zgodnie z prawem Unii i prawem krajowym – konsultowały się oraz współpracowały z innymi odpowiednimi organami krajowymi oraz – w stosownych przypadkach – z właściwymi władzami lokalnymi i regionalnymi , w szczególności z tymi, które zajmują się ochroną ludności, egzekwowaniem prawa oraz ochroną danych osobowych, a także z odpowiednimi zainteresowanymi stronami, w tym z podmiotami krytycznymi.

Uzasadnienie

W państwach członkowskich może być różny podział uprawnień.

Poprawka 5

Art. 9 ust. 1

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Państwa członkowskie wspierają podmioty krytyczne w zwiększaniu ich odporności. Wsparcie to może obejmować opracowywanie materiałów zawierających wytyczne i metodyk, wspieranie organizacji działań mających na celu sprawdzenie ich odporności oraz zapewnianie szkoleń dla personelu podmiotów krytycznych.	Państwa członkowskie wspierają podmioty krytyczne w zwiększaniu ich odporności. Wsparcie to może obejmować opracowywanie materiałów zawierających wytyczne i metodyk, wspieranie organizacji działań mających na celu sprawdzenie ich odporności oraz zapewnianie szkoleń dla personelu podmiotów krytycznych, promowanie działań komunikacyjnych i informacyjnych dotyczących istotnego ryzyka, skierowanych do administracji lokalnej oraz ludności zamieszkałej na potencjalnie zainteresowanym obszarze.

Uzasadnienie

Komunikacja odgrywa kluczową rolę we wzmacnianiu odporności społeczności.

Poprawka 6

Art. 16 ust. 2

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Grupa ds. Odporności Podmiotów Krytycznych składa się z przedstawicieli państw członkowskich i Komisji. Jeżeli jest to konieczne do wykonywania powierzonych jej zadań, Grupa ds. Odporności Podmiotów Krytycznych może zaprosić do udziału w swoich pracach przedstawicieli zainteresowanych stron.	Grupa ds. Odporności Podmiotów Krytycznych składa się z przedstawicieli państw członkowskich i Komisji, a także z przedstawiciela Europejskiego Komitetu Regionów w charakterze obserwatora. Jeżeli jest to konieczne do wykonywania powierzonych jej zadań, Grupa ds. Odporności Podmiotów Krytycznych może zaprosić do udziału w swoich pracach przedstawicieli zainteresowanych stron.

Uzasadnienie

KR może wносить wkład w prace Grupy ds. Odporności Podmiotów Krytycznych, reprezentując postulaty władz lokalnych i regionalnych i udostępniając własny zasób doświadczeń i wiedzy zdobyty w terenie.

Poprawka 7

Art. 16 ust. 3

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Zadania Grupy ds. Odporności Podmiotów Krytycznych są następujące: a) wspieranie Komisji w pomocy państwom członkowskim w zwiększaniu ich zdolności do zapewniania odporności podmiotów krytycznych zgodnie z niniejszą dyrektywą; b) ocena strategii w zakresie odporności podmiotów krytycznych, o których to strategiach mowa w art. 3, oraz wskazanie najlepszych praktyk w odniesieniu do tych strategii; c) ułatwianie wymiany najlepszych praktyk w odniesieniu do wskazywania podmiotów krytycznych przez państwa członkowskie, zgodnie z art. 5, w tym w odniesieniu do transgranicznych zależności oraz ryzyka i incydentów; d) wkład w przygotowywanie wytycznych, o których mowa w art. 6 ust. 3, oraz wszelkich aktów delegowanych i wykonawczych na podstawie niniejszej dyrektywy – na wniosek; e) coroczna analiza sprawozdań podsumowujących, o których mowa w art. 8 ust. 3; f) wymiana najlepszych praktyk dotyczących wymiany informacji związanej ze zgłaszaniem incydentów, o którym mowa w art. 13; g) analizowanie sprawozdań misji doradczych i udzielanie porad dotyczących tych sprawozdań zgodnie z art. 15 ust. 3; h) wymiana informacji i najlepszych praktyk dotyczących badań i rozwoju w zakresie odporności podmiotów krytycznych zgodnie z niniejszą dyrektywą;	Zadania Grupy ds. Odporności Podmiotów Krytycznych są następujące: a) wspieranie Komisji w pomocy państwom członkowskim w zwiększaniu ich zdolności do zapewniania odporności podmiotów krytycznych zgodnie z niniejszą dyrektywą; b) ocena strategii w zakresie odporności podmiotów krytycznych, o których to strategiach mowa w art. 3, oraz wskazanie najlepszych praktyk w odniesieniu do tych strategii; c) ułatwianie wymiany najlepszych praktyk w odniesieniu do wskazywania podmiotów krytycznych przez państwa członkowskie, zgodnie z art. 5, w tym w odniesieniu do transgranicznych zależności oraz ryzyka i incydentów; d) wkład w przygotowywanie wytycznych, o których mowa w art. 6 ust. 3, oraz wszelkich aktów delegowanych i wykonawczych na podstawie niniejszej dyrektywy – na wniosek; e) coroczna analiza sprawozdań podsumowujących, o których mowa w art. 8 ust. 3; f) wymiana najlepszych praktyk dotyczących wymiany informacji związanej ze zgłaszaniem incydentów, o którym mowa w art. 13; g) analizowanie sprawozdań misji doradczych i udzielanie porad dotyczących tych sprawozdań zgodnie z art. 15 ust. 3; h) wymiana informacji i najlepszych praktyk dotyczących badań i rozwoju w zakresie odporności podmiotów krytycznych zgodnie z niniejszą dyrektywą;

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
i) w stosownych przypadkach, wymiana informacji w sprawach dotyczących odporności podmiotów krytycznych z odpowiednimi instytucjami, organami, biurami i agencjami Unii.	i) w stosownych przypadkach, wymiana informacji w sprawach dotyczących odporności podmiotów krytycznych z odpowiednimi instytucjami, organami, biurami i agencjami Unii. j) wymiana doświadczeń i danych terytorialnych przydatnych do opracowania strategii w zakresie odporności z udziałem władz lokalnych i regionalnych.

Uzasadnienie

Uważa się, że wymiana doświadczeń i danych terytorialnych znacząco przyczynia się do opracowania i wdrożenia skutecznych strategii w zakresie odporności.

II. ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW

1. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że zakres zastosowania wniosku dotyczącego dyrektywy został znacznie rozszerzony na sektory energii, transportu, zdrowia, wody pitnej, ścieków, infrastruktury cyfrowej, administracji publicznej i przestrzeni kosmicznej.
2. Wzywa Komisję Europejską do rozważenia możliwości dalszego zwiększenia liczby sektorów, które mają zostać uwzględnione w dyrektywie, między innymi o sektor łańcuchów dystrybucji towarów pierwszej potrzeby i – szczególnie – o sektor produkcji, przetwarzania i dystrybucji żywności.
3. Mając świadomość złożoności sektora łańcuchów dystrybucji, podkreśla potrzebę zgłębienia tej kwestii poprzez wspieranie konkretnych badań mających na celu opracowanie wiarygodnych ram metodologicznych do ich oceny i ochrony.
4. W świetle dramatycznych doświadczeń związanych z pandemią COVID-19 ma nadzieję, że podjęte zostaną działania na rzecz wzmocnienia łańcuchów dystrybucji towarów pierwszej potrzeby poprzez dywersyfikację sieci dystrybucji i zwiększenie liczby ewentualnych dostawców stosownie do znaczenia produktów, które mają być dystrybuowane.
5. Podkreśla, że chociaż znaczna część prawodawstwa w tej dziedzinie powstaje na szczeblu unijnym lub krajowym, władze lokalne i regionalne mają podstawowe zadania i obowiązki w zakresie ochrony swojego terytorium, a zatem muszą odgrywać konkretną i istotną rolę, przyczyniając się do zwiększenia odporności infrastruktury krytycznej na swym terytorium i udostępniając własny zasób wiedzy i doświadczenia.
6. Z zadowoleniem przyjmuje przejście od ochrony infrastruktury do zwiększenia odporności podmiotów będących jej operatorami, lecz zaznacza, że nie należy zaniedbywać ochrony struktur lub infrastruktur, biorąc pod uwagę możliwe szkody fizyczne w przypadku klęsk żywiołowych lub katastrof spowodowanych przez człowieka oraz ich potencjalnie poważne konsekwencje nie tylko na szczeblu krajowym, lecz także na szczeblu lokalnym, regionalnym lub transgranicznym.
7. Podkreśla wartość dodaną władz lokalnych i regionalnych w sytuacjach transgranicznych, zwłaszcza jeśli chodzi o zrozumienie ryzyka i ocenę powagi incydentów i możliwych konsekwencji, a także współzależności sektorowych i terytorialnych.
8. Zgadza się, że aby zapewnić kompleksowe podejście do odporności podmiotów krytycznych, każde państwo członkowskie musi mieć strategię, przygotowaną we współpracy z władzami lokalnymi i regionalnymi, określającą niezbędne cele i środki polityczne, opartą na ocenie wszystkich istotnych zagrożeń naturalnych i pochodzenia ludzkiego, takich jak incydenty, klęski żywiołowe, stany zagrożenia zdrowia publicznego lub zamachy terrorystyczne, które mogą mieć wpływ na świadczenie podstawowych usług.
9. Podkreśla, że państwa członkowskie powinny uzgodnić wspólną interpretację pojęcia podmiotu krytycznego i sposobu jego ochrony w celu wypracowania najlepszych metod zwiększenia odporności tych podmiotów, biorąc pod uwagę znaczący wpływ na funkcjonowanie rynku wewnętrznego.
10. Zwraca uwagę na szczególnie przypadek regionów najbardziej oddalonych, których unikalna sytuacja sprawia, że regiony te znajdują się w szczególnie trudnej sytuacji i zachodzi wyraźna potrzeba zapewnienia odporności ich infrastruktury.

11. Uważa za przydatne, by Komisja opracowała odpowiednie wytyczne w celu zagwarantowania skutecznego i jednolitego stosowania dyrektywy we wszystkich państwach członkowskich, wytyczając kierunek oceny i wszystkich kolejnych działań w oparciu o całościowe podejście uwzględniające wszystkie współzależności międzysektorowe i transgraniczne w celu odpowiedniego zwiększenia odporności z myślą o ochronie, zapobieganiu ryzyku, ciągłości operacyjnej i odbudowie.
12. Podkreśla, że zacieśnienie współpracy między regionami w celu zwiększenia odporności podmiotów krytycznych, na przykład poprzez programy INTERREG lub europejskie ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT), w tym infrastruktury fizycznej, ma kluczowe znaczenie dla zapobiegania takiemu zniszczeniu lub uszkodzeniu tych obiektów, które mogłyby mieć poważne skutki transgraniczne.
13. Jest zdania, że przy przeprowadzaniu krajowych ocen ryzyka należy wziąć pod uwagę szczebel niższy niż krajowy, gdyż geograficzne umiejscowienie struktur podmiotu krytycznego może również determinować oddziaływanie i potencjalne konsekwencje w terenie.
14. Zgadza się z potrzebą wzmocnienia odporności zidentyfikowanych krytycznych podmiotów. Wyraża jednak zaniepokojenie w związku z możliwymi znacznymi obciążeniami finansowymi wynikającymi z przestrzegania zobowiązań przewidzianych w proponowanej dyrektywie.
15. Zaznacza, że Komisja powinna przewidzieć specjalne wsparcie w ramach istniejących programów, również finansowego, dla podmiotów krytycznych, w szczególności publicznych, tak by w razie potrzeby wesprzeć przyjmowanie w odpowiednim czasie skutecznych środków.
16. Uważa, że strategia zwiększenia odporności podmiotów krytycznych powinna zostać przygotowana na szczeblu krajowym w porozumieniu ze szczeblem lokalnym i regionalnym.
17. Zgadza się, że w razie incydentu podmioty krytyczne muszą niezwłocznie powiadomić o nim właściwy organ, uwzględniając „wszelkie dostępne informacje, których właściwy organ potrzebuje, aby zrozumieć charakter, przyczynę i ewentualne konsekwencje incydentu”. W sytuacji, gdy nie istnieją jeszcze krajowe struktury i mechanizmy współpracy w zakresie zarządzania sytuacjami wyjątkowymi Komitet wzywa do utworzenia na szczeblu krajowym sieci i mechanizmów współpracy między właściwymi władzami, w tym władzami lokalnymi i regionalnymi oraz odpowiednimi sektorami, aby móc zarządzać sytuacjami wyjątkowymi i szybko interweniować w przypadku kryzysu.
18. Podkreśla, że każde państwo członkowskie odpowiada za ochronę podstawowej infrastruktury i zagwarantowanie odporności podmiotów krytycznych znajdujących się na jego terytorium, i zgadza się, że podmioty krytyczne o szczególnym znaczeniu europejskim, tj. podmioty świadczące usługi kluczowe na rzecz ponad jednej trzeciej lub w ponad jednej trzeciej państw członkowskich powinny podlegać szczególnemu nadzorowi.
19. Uwypukla potrzebę wzmocnienia sprawowania rządów w celu zarządzania ryzykiem poprzez krzewienie współpracy transgranicznej oraz współpracy między państwami członkowskimi UE.
20. Ze względu na to, że w ramach Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności oraz Europejskiej Sieci Referencyjnej ds. Ochrony Infrastruktury Krytycznej istnieją już różne struktury i narzędzia, zgadza się, że należy je wziąć pod uwagę również z myślą o celach proponowanej dyrektywy.
21. Uznając kluczową rolę komunikacji w zwiększaniu odporności społeczności lokalnych, zaleca propagowanie i wspieranie, zgodnie z celami określonymi w ramach z Sendai, inicjatyw mających na celu informowanie administracji i ludności lokalnej o ryzyku klęsk żywiołowych mogących dotyczyć infrastruktury krytycznej na danym obszarze, a także komunikowanie się z nimi na ten temat.
22. Jest zdania, że koordynacja, komunikacja i wymiana najlepszych praktyk między szczeblem krajowym, regionalnym i lokalnym oraz między państwami członkowskimi może przyczynić się do skuteczniejszej współpracy pod względem zasobów, wiedzy i synergii w całym cyklu zarządzania kryzysem.

Bruksela, dnia 1 lipca 2021 r.

Apostolos TZITZIKOSTAS

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Zmienione rozporządzenie w sprawie transeuropejskiej infrastruktury energetycznej dostosowane do wymogów transformacji ekologicznej i cyfrowej

(2021/C 440/15)

Sprawozdawca:	Robert Sorin NEGOIȚĂ (RO/PES), burmistrz sektora 3, gmina Bukareszt
Dokument źródłowy:	Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wytycznych dotyczących transeuropejskiej infrastruktury energetycznej i uchylającego rozporządzenie (UE) nr 347/2013 COM(2020) 824 final

I. ZALECANE POPRAWKI

Poprawka 1

Motyw 1

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
(1) W swoim komunikacie z dnia 11 grudnia 2019 r. zatytułowanym „Europejski Zielony Ład” Komisja przedstawiła nową strategię na rzecz wzrostu gospodarczego mającą na celu przekształcenie Unii w sprawiedliwe i dostatnie społeczeństwo, którego gospodarka będzie nowoczesna, zasobooszczędna i konkurencyjna i w którym w 2050 r. nie będzie emisji netto gazów cieplarnianych, a wzrost gospodarczy będzie oddzielony od wykorzystania zasobów. W komunikacie Komisji w sprawie Planu w zakresie celów klimatycznych, w którym proponowano zwiększenie poziomu redukcji emisji gazów cieplarnianych do co najmniej 55 % do 2030 r. – który to ambitny cel poparła Rada Europejska w dniu 11 grudnia 2020 r. – oraz w ocenie skutków dotyczącej tego wniosku potwierdzono, że w przyszłości koszyk energetyczny będzie bardzo różnił się od obecnego, a także podkreślono konieczność dokonania przeglądu i, w razie konieczności, zmiany przepisów dotyczących energii. Obecne inwestycje w infrastrukturę energetyczną są zdecydowanie niewystarczające, aby dokonać transformacji i budowy infrastruktury energetycznej przyszłości. Oznacza to również konieczność utworzenia infrastruktury wspierającej tę europejską transformację energetyczną, w tym szybką elektryfikację, zwiększenie skali produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych, większe wykorzystanie gazów odnawialnych i niskoemisyjnych, integrację systemu energetycznego i większe rozpowszechnienie innowacyjnych rozwiązań.	(1) W swoim komunikacie z dnia 11 grudnia 2019 r. zatytułowanym „Europejski Zielony Ład” Komisja przedstawiła nową strategię na rzecz wzrostu gospodarczego mającą na celu przekształcenie Unii w sprawiedliwe i dostatnie społeczeństwo, którego gospodarka będzie nowoczesna, zasobooszczędna i konkurencyjna i w którym w 2050 r. nie będzie emisji netto gazów cieplarnianych, a wzrost gospodarczy będzie oddzielony od wykorzystania zasobów. W komunikacie Komisji w sprawie Planu w zakresie celów klimatycznych, w którym proponowano zwiększenie poziomu redukcji emisji gazów cieplarnianych do co najmniej 55 % do 2030 r. – który to ambitny cel poparła Rada Europejska w dniu 11 grudnia 2020 r. – oraz w ocenie skutków dotyczącej tego wniosku potwierdzono, że w przyszłości koszyk energetyczny będzie bardzo różnił się od obecnego, a także podkreślono konieczność dokonania przeglądu i, w razie konieczności, zmiany przepisów prawa pierwotnego i wtórnego dotyczących energii na poziomie europejskim, krajowym i regionalnym . Obecne inwestycje w infrastrukturę energetyczną są zdecydowanie niewystarczające, aby dokonać transformacji i budowy infrastruktury energetycznej przyszłości, a jednocześnie zapewnić dostawy energii dostosowane do konkretnych potrzeb i potencjału poszczególnych regionów . Oznacza to również konieczność utworzenia infrastruktury wspierającej tę europejską transformację energetyczną, w tym szybką elektryfikację, zwiększenie skali produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych, większe wykorzystanie gazów odnawialnych i niskoemisyjnych, opracowanie systemów lokalnego ogrzewania i chłodzenia , integrację systemu energetycznego i większe rozpowszechnienie innowacyjnych rozwiązań, aby dokonać ekologicznej, zrównoważonej i rozsądnej pod względem kosztów transformacji naszego społeczeństwa oraz poprawić warunki życia .

Uzasadnienie

Nie wymaga uzasadnienia.

Poprawka 2

Motyw 5

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
(5) Ocena rozporządzenia (UE) nr 347/2013 wykazała wyraźnie, że ramy te skutecznie poprawiły integrację sieci państw członkowskich, pobudziły handel energią, a tym samym przyczyniły się do zwiększenia konkurencyjności Unii. Projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania dotyczące energii elektrycznej i gazu w znacznym stopniu przyczyniły się do zapewnienia bezpieczeństwa dostaw. W przypadku gazu infrastruktura jest obecnie dobrze połączona, a odporność dostaw znacznie się poprawiła od 2013 r. Ważnym czynnikiem ułatwiającym realizację projektów jest współpraca regionalna w ramach grup regionalnych i poprzez transgraniczną alokację kosztów. W wielu przypadkach transgraniczna alokacja kosztów nie doprowadziła jednak do zakładanego zmniejszenia luki w finansowaniu projektu. Chociaż skrócono większość procedur wydawania pozwoleń, w niektórych przypadkach proces ten jest w dalszym ciągu długi. Ważnym czynnikiem okazała się pomoc finansowa w ramach instrumentu „Łącząc Europę”, ponieważ dotacje na prace studyjne pomogły zmniejszyć ryzyko w ramach projektów na wczesnych etapach rozwoju, natomiast dotacje na roboty stanowiły wsparcie dla projektów mających na celu ograniczenie głównych wąskich gardeł, którym nie można było zaradzić w wystarczający sposób za pomocą finansowania rynkowego.	(5) Ocena rozporządzenia (UE) nr 347/2013 wykazała wyraźnie, że ramy te skutecznie poprawiły integrację większości sieci państw członkowskich, pobudziły handel energią, a tym samym przyczyniły się do zwiększenia konkurencyjności Unii. Projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania dotyczące energii elektrycznej i gazu w znacznym stopniu przyczyniły się do zapewnienia bezpieczeństwa dostaw. W przypadku gazu infrastruktura jest obecnie dobrze połączona w większości regionów, a odporność dostaw znacznie się poprawiła od 2013 r. Jednak do dziś istnieją całe regiony, które nie były w stanie w wystarczającym stopniu ulepszyć swoich sieci gazowych, bezpieczeństwa energetycznego ani odporności energetycznej. Nadal istnieją projekty dotyczące dystrybucji gazu, które znajdują się na różnych etapach realizacji i nie zostały jeszcze zakończone. Ważnym czynnikiem ułatwiającym realizację projektów jest współpraca regionalna w ramach grup regionalnych i poprzez transgraniczną alokację kosztów. W wielu przypadkach transgraniczna alokacja kosztów nie doprowadziła jednak do zakładanego zmniejszenia luki w finansowaniu projektu. Chociaż skrócono większość procedur wydawania pozwoleń, w niektórych przypadkach proces ten jest w dalszym ciągu długi. Ważnym czynnikiem okazała się pomoc finansowa w ramach instrumentu „Łącząc Europę”, ponieważ dotacje na prace studyjne pomogły zmniejszyć ryzyko w ramach projektów na wczesnych etapach rozwoju, natomiast dotacje na roboty stanowiły wsparcie dla projektów mających na celu ograniczenie głównych wąskich gardeł, którym nie można było zaradzić w wystarczający sposób za pomocą finansowania rynkowego, a które są niezwykle ważne dla zapewnienia bezpiecznej i sprawiedliwej transformacji energetycznej.

Uzasadnienie

Nie wymaga uzasadnienia.

Poprawka 3

Motyw 11

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
(11) Bezpieczeństwo dostaw, jako jeden z głównych czynników kształtujących obecne rozporządzenie (UE) nr 347/2013, zostało znacznie zwiększone dzięki projektom będącym przedmiotem wspólnego zainteresowania. Ponadto, jak stwierdzono w przeprowadzonej przez Komisję ocenie skutków celu klimatycznego, oczekuje się, że zużycie gazu ziemnego zostanie znacznie zmniejszone, ponieważ jego nieograniczone wykorzystanie jest niezgodne z założeniami neutralności pod względem emisji dwutlenku węgla. Z drugiej strony do 2050 r. znacznie wzrośnie zużycie biogazu, wodoru odnawialnego i niskoemisyjnego oraz syntetycznych paliw gazowych. W związku z tym nie ma już potrzeby dalszego wspierania infrastruktury gazu ziemnego w ramach polityki TEN-E. Planowanie infrastruktury energetycznej powinno odzwierciedlać ten zmieniający się status gazu.	(11) Bezpieczeństwo dostaw, jako jeden z głównych czynników kształtujących obecne rozporządzenie (UE) nr 347/2013, zostało znacznie zwiększone dzięki projektom będącym przedmiotem wspólnego zainteresowania. Ponadto, jak stwierdzono w przeprowadzonej przez Komisję ocenie skutków celu klimatycznego, oczekuje się, że zużycie gazu ziemnego zostanie znacznie zmniejszone, ponieważ jego nieograniczone wykorzystanie jest niezgodne z założeniami neutralności pod względem emisji dwutlenku węgla. Z drugiej strony do 2050 r. znacznie wzrośnie zużycie biogazu, wodoru odnawialnego i niskoemisyjnego oraz syntetycznych paliw gazowych. W związku z tym nie ma już potrzeby dalszego wspierania nowej infrastruktury gazu ziemnego w ramach polityki TEN-E. Planowanie infrastruktury energetycznej powinno odzwierciedlać ten zmieniający się status gazu. Jednocześnie w wielu krajach UE projekty dotyczące gazu ziemnego przyczyniają się do zmniejszenia emisji CO2 poprzez ułatwienie odejścia od stałych paliw kopalnych. Przegląd przedmiotowego rozporządzenia UE nie może mieć negatywnego wpływu na nieukończone jeszcze projekty.

Uzasadnienie

Nie wymaga uzasadnienia.

Poprawka 4

Motyw 15

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
(15) Ponadto należy utworzyć nową kategorię infrastruktury dla inteligentnych sieci gazowych w celu wspierania inwestycji polegających na włączeniu odnawialnych i niskoemisyjnych gazów, takich jak biogaz, biometan i wodór, do sieci oraz pomagania w zarządzaniu powstałym w ten sposób bardziej złożonym systemem w oparciu o innowacyjne technologie cyfrowe.	(15) Ponadto należy utworzyć nową kategorię infrastruktury dla inteligentnych sieci gazowych w celu wspierania inwestycji polegających na włączeniu odnawialnych i niskoemisyjnych gazów, takich jak biogaz, biometan i czysty wodór, do sieci oraz pomagania w zarządzaniu powstałym w ten sposób bardziej złożonym systemem w oparciu o innowacyjne technologie cyfrowe, a także o rozwiązania technologiczne i inżynierskie dotyczące jakości gazu oraz zarządzanie siecią z wykorzystaniem systemów kontroli nadzorczej i pozyskiwania danych (SCADA).

Uzasadnienie

Nie wymaga uzasadnienia.

Poprawka 5

Motyw 25

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
(25) Należy utworzyć grupy regionalne, których zadaniem będzie proponowanie i dokonywanie przeglądu projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania w celu sporządzania regionalnych list projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania. W celu zapewnienia szerokiego konsensusu wspomniane grupy regionalne powinny zapewniać ścisłą współpracę między państwami członkowskimi, krajowymi organami regulacyjnymi, projektodawcami i odpowiednimi zainteresowanymi stronami. W kontekście tej współpracy krajowe organy regulacyjne powinny w razie konieczności doradzać grupom regionalnym, między innymi w sprawie wykonalności aspektów regulacyjnych proponowanych projektów oraz wykonalności proponowanego harmonogramu zatwierdzania przez organy regulacyjne.	(25) Należy utworzyć grupy regionalne, których zadaniem będzie proponowanie i dokonywanie przeglądu projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania w celu sporządzania regionalnych list projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania. W celu zapewnienia szerokiego konsensusu wspomniane grupy regionalne powinny zapewniać ścisłą współpracę między państwami członkowskimi, krajowymi organami regulacyjnymi, władzami lokalnymi i regionalnymi , projektodawcami i odpowiednimi zainteresowanymi stronami. W kontekście tej współpracy krajowe organy regulacyjne powinny w razie konieczności doradzać grupom regionalnym, między innymi w sprawie wykonalności aspektów regulacyjnych proponowanych projektów oraz wykonalności proponowanego harmonogramu zatwierdzania przez organy regulacyjne.

Uzasadnienie

Nie wymaga uzasadnienia.

Poprawka 6

Artykuł 1 ust. 1

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Artykuł 1 Przedmiot 1. W niniejszym rozporządzeniu określa się wytyczne dotyczące terminowego rozwoju i interoperacyjności priorytetowych korytarzy i obszarów transeuropejskiej infrastruktury energetycznej określonych w załączniku I („priorytetowe korytarze i obszary infrastruktury energetycznej”), która to infrastruktura przyczynia się do osiągnięcia celów klimatycznych i energetycznych UE do 2030 r. oraz celu neutralności klimatycznej do 2050 r.	Artykuł 1 Przedmiot 1. W niniejszym rozporządzeniu określa się wytyczne dotyczące terminowego rozwoju i interoperacyjności priorytetowych korytarzy i obszarów transeuropejskiej infrastruktury energetycznej określonych w załączniku I („priorytetowe korytarze i obszary infrastruktury energetycznej”), która to infrastruktura przyczynia się do osiągnięcia celów klimatycznych i energetycznych UE do 2030 r., celu neutralności klimatycznej do 2050 r. i celów w zakresie różnorodności biologicznej na 2030 r. oraz do zapewnienia i stymulowania bezpieczeństwa energetycznego, integracji rynku, sprawiedliwej konkurencji, dywersyfikacji źródeł energii i przystępnej cenowo energii dla wszystkich.

Uzasadnienie

Przegląd TEN-E (w tym planowanie infrastruktury) powinien być spójny z celami Zielonego Ładu, neutralności klimatycznej do 2050 r. i celem „niepozostawiania nikogo w tyle”, zakładającym zapewnienie wszystkim przystępnej cenowo energii.

Poprawka 7

Artykuł 2

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
(4) „projekt będący przedmiotem wspólnego zainteresowania” oznacza projekt niezbędny do realizacji priorytetowych korytarzy i obszarów infrastruktury energetycznej określonych w załączniku I i znajdujący się na unijnej liście projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, o której mowa w art. 3;	(4) „projekt będący przedmiotem wspólnego zainteresowania” oznacza projekt niezbędny do realizacji priorytetowych korytarzy i obszarów infrastruktury energetycznej określonych w załączniku I i znajdujący się na unijnej liście projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, o której mowa w art. 3; ocenając projekty, uwzględnia się krajowe strategie rozwoju oraz potencjał lokalny i regionalny miejsc, w których projekt będzie realizowany, aby zapewnić optymalny korzystny wpływ;
(...)	(...)
(16) „przystosowanie się do zmiany klimatu” oznacza proces zapewniający odporność infrastruktury energetycznej na potencjalne negatywne skutki zmiany klimatu poprzez ocenę wrażliwości na zmiany klimatu i ryzyka zmiany klimatu, w tym poprzez odpowiednie środki adaptacyjne.	(16) „przystosowanie się do zmiany klimatu” oznacza proces zapewniający odporność infrastruktury energetycznej na potencjalne negatywne skutki zmiany klimatu poprzez ocenę wrażliwości na zmiany klimatu i ryzyka zmiany klimatu, w tym poprzez odpowiednie środki adaptacyjne;
	(17) „zrównoważony charakter” oznacza potencjał każdego rodzaju projektu w zakresie przyczyniania się do osiągnięcia celu neutralności klimatycznej. Jest oceniany pod względem włączenia odnawialnych źródeł energii do sieci lub zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych, które projekt będzie emitował w oczekiwanym okresie eksploatacji.

Uzasadnienie

Wśród definicji brakuje terminu „zrównoważony rozwój”. Biorąc pod uwagę długi okres eksploatacji, potencjał projektu przekształcenia się w składnik aktywów osieroconych należy dokładnie ocenić w miarę postępów systemu w kierunku neutralności emisyjnej.

Poprawka 8

Artykuł 3 ust. 3 lit. a)

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
a) każdy indywidualny wniosek dotyczący projektu będącego przedmiotem wspólnego zainteresowania wymaga zatwierdzenia przez państwa, do których terytorium odnosi się projekt; jeżeli państwo nie zatwierdzi projektu, przedstawia zainteresowanej grupie uzasadnienie takiej decyzji;	a) każdy indywidualny wniosek dotyczący projektu będącego przedmiotem wspólnego zainteresowania wymaga zatwierdzenia przez państwa, do których terytorium odnosi się projekt; jeżeli państwo nie zatwierdzi projektu, przedstawia zainteresowanej grupie uzasadnienie takiej decyzji; aby uniknąć konfliktów na szczeblu regionalnym i na szczeblu państw członkowskich, zapewnić pośrednictwo oraz zagwarantować właściwą transpozycję i zgodność z przepisami niniejszego rozporządzenia, Unia Europejska ustanawia jeden organ wyznaczony do tego celu;

Uzasadnienie

Nie wymaga uzasadnienia.

Poprawka 9

Artykuł 4 ust. 2 lit. a)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
a) projekt w znacznym stopniu przyczynia się do osiągnięcia celów związanych z obniżeniem emisyjności – zarówno Unii, jak i państwa trzeciego – oraz do zrównoważoności, w tym poprzez włączenie energii ze źródeł odnawialnych do sieci oraz przesył energii wytwarzanej ze źródeł odnawialnych do głównych ośrodków poboru i magazynowania, oraz;	a) projekt w znacznym stopniu przyczynia się do osiągnięcia celów związanych z obniżeniem emisyjności – zarówno Unii, jak i państwa trzeciego – oraz do zrównoważoności, w tym poprzez włączenie energii ze źródeł odnawialnych i ze źródeł niskoemisyjnych do sieci oraz przesył energii wytwarzanej ze źródeł odnawialnych i ze źródeł niskoemisyjnych do głównych ośrodków poboru i magazynowania, oraz;

Uzasadnienie

Nie wymaga uzasadnienia.

Poprawka 10

Artykuł 5 ust. 5

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
5. Do dnia 31 stycznia każdego roku właściwe organy, o których mowa w art. 8, składają Agencji i odpowiedniej grupie sprawozdanie, o którym mowa w ust. 4 niniejszego artykułu, uzupełnione o informacje dotyczące postępów oraz, w stosownych przypadkach, dotyczące opóźnień w realizacji projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania zlokalizowanych na ich terytorium, w odniesieniu do procesów wydawania pozwoleń, a także dotyczące przyczyn takich opóźnień. Wkład właściwych organów w sprawozdanie jest wyraźnie oznaczony i sporządzony bez wprowadzania zmian do tekstu wprowadzonego przez projektodawców.	5. Do dnia 31 stycznia każdego roku właściwe organy, ustanowione na szczeblu europejskim i w państwach członkowskich zgodnie z art. 8 niniejszego rozporządzenia , składają Agencji i odpowiedniej grupie sprawozdanie, o którym mowa w ust. 4 niniejszego artykułu, uzupełnione o informacje dotyczące postępów oraz, w stosownych przypadkach, dotyczące opóźnień w realizacji projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania zlokalizowanych na ich terytorium, w odniesieniu do procesów wydawania pozwoleń, a także dotyczące przyczyn takich opóźnień. Wkład właściwych organów w sprawozdanie jest wyraźnie oznaczony i sporządzony bez wprowadzania zmian do tekstu wprowadzonego przez projektodawców.

Uzasadnienie

Nie wymaga uzasadnienia.

Poprawka 11

Artykuł 8

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Artykuł 8 Organizacja procesu wydawania pozwoleń 3. Bez uszczerbku dla odpowiednich wymogów zawartych w prawie międzynarodowym i prawie Unii, właściwy organ ułatwia wydanie decyzji kompleksowej. Decyzja kompleksowa stanowi ostateczny dowód, że projekt będący przedmiotem wspólnego zainteresowania osiągnął status gotowości do realizacji i nie ma żadnych innych wymogów dotyczących dodatkowych pozwoleń lub zezwoleń w tym zakresie. Decyzję kompleksową wydaje się w terminie, o którym mowa w art. 10 ust. 1 i 2, zgodnie z jednym z następujących trybów:	Artykuł 8 Organizacja procesu wydawania pozwoleń 3. Bez uszczerbku dla odpowiednich wymogów zawartych w prawie regionalnym i krajowym i prawie Unii oraz prawie międzynarodowym , właściwy organ ułatwia wydanie decyzji kompleksowej. Decyzja kompleksowa stanowi ostateczny dowód, że projekt będący przedmiotem wspólnego zainteresowania osiągnął status gotowości do realizacji i nie ma żadnych innych wymogów dotyczących dodatkowych pozwoleń lub zezwoleń w tym zakresie. Decyzję kompleksową wydaje się w terminie, o którym mowa w art. 10 ust. 1 i 2, zgodnie z jednym z następujących trybów:

Uzasadnienie

Nie wymaga uzasadnienia.

Poprawka 12

Artykuł 9

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Przejrzystość i udział społeczeństwa 1. Do dnia [1 maja 2023 r.] państwo członkowskie lub właściwy organ, w stosownych przypadkach we współpracy z innymi zainteresowanymi organami, publikuje zaktualizowany podręcznik procedur dotyczący procesów wydawania pozwoleń mających zastosowanie do projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, aby uwzględnić co najmniej informacje określone w załączniku VI pkt 1. Podręcznik nie jest prawnie wiążący, ale może zawierać odesłania do odpowiednich przepisów lub cytować te przepisy. Właściwe organy krajowe są skoordynowane i znajdują synergię z krajami sąsiadującymi przy opracowywaniu swoich podręczników procedur. (...) 4. Jeżeli nie jest to już wymagane na podstawie prawa krajowego przy takich samych lub wyższych standardach, przed przedłożeniem właściwemu organowi ostatecznej i pełnej dokumentacji wniosku zgodnie z art. 10 ust. 1 lit. a), projektodawca lub, w przypadku gdy wymaga tego prawo krajowe, właściwy organ, przeprowadza przynajmniej jedno konsultacje publiczne. Takie konsultacje publiczne pozostają bez uszczerbku dla jakichkolwiek konsultacji publicznych, jakie należy przeprowadzić po przedłożeniu wniosku o zezwolenie na inwestycję zgodnie z art. 6 ust. 2 dyrektywy 2011/92/UE. Konsultacje publiczne mają na celu wczesne poinformowanie o projekcie zainteresowanych stron, o których mowa w załączniku VI pkt 3 lit. a), oraz mają pomóc wskazać najodpowiedniejszą lokalizację lub przebieg, również pod kątem odpowiednich aspektów dotyczących przystosowania się do zmiany klimatu w ramach projektu, oraz istotne kwestie, które należy ująć w dokumentacji wniosku. (...)	Przejrzystość i udział społeczeństwa 1. Do dnia [1 maja 2023 r.] państwo członkowskie lub właściwy organ, w stosownych przypadkach we współpracy z innymi zainteresowanymi organami, publikuje zaktualizowany podręcznik procedur dotyczący procesów wydawania pozwoleń mających zastosowanie do projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, aby uwzględnić co najmniej informacje określone w załączniku VI pkt 1. Podręcznik nie jest prawnie wiążący, ale zawiera odesłania do odpowiednich przepisów lub cytować te przepisy. Właściwe organy krajowe i regionalne współpracują z organami państw sąsiadujących w celu wymiany dobrych praktyk i ułatwienia procesu wydawania pozwoleń. (...) 4. Jeżeli nie jest to już wymagane na podstawie prawa krajowego przy takich samych lub wyższych standardach, przed przedłożeniem właściwemu organowi ostatecznej i pełnej dokumentacji wniosku zgodnie z art. 10 ust. 1 lit. a), projektodawca lub, w przypadku gdy wymaga tego prawo krajowe, właściwy organ, przeprowadza przynajmniej jedno konsultacje publiczne. Takie konsultacje publiczne pozostają bez uszczerbku dla jakichkolwiek konsultacji publicznych, jakie należy przeprowadzić po przedłożeniu wniosku o zezwolenie na inwestycję zgodnie z art. 6 ust. 2 dyrektywy 2011/92/UE. Konsultacje publiczne mają na celu wczesne poinformowanie o projekcie zainteresowanych stron, o których mowa w załączniku VI pkt 3 lit. a), oraz mają pomóc wskazać najodpowiedniejszą lokalizację lub przebieg, w tym w przypadkach, gdy jest to odpowiednie, przebieg alternatywny, również pod kątem odpowiednich aspektów dotyczących przystosowania się do zmiany klimatu w ramach projektu, oraz istotne kwestie, które należy ująć w dokumentacji wniosku. (...)

Uzasadnienie

Nie wymaga uzasadnienia.

Poprawka 13

Artykuł 16

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Umożliwienie inwestycji o skutkach transgranicznych 1. Rzeczywiście poniesione koszty inwestycyjne, z wyłączeniem kosztów utrzymania, związane z projektem będącym przedmiotem wspólnego zainteresowania, należącym do kategorii określonych w załączniku II pkt 1 lit. a), b), c) i e) oraz projektami będącymi przedmiotem wspólnego zainteresowania, należącymi do kategorii określonej w załączniku II pkt 3, jeżeli projekty te leżą w kompetencjach krajowych organów regulacyjnych, ponoszą odpowiedni operatorzy systemów przesyłowych lub projektodawcy infrastruktury przesyłowej z państw członkowskich, w których projekt generuje skutki pozytywne netto, a opłacają je – w zakresie, w jakim nie pokrywają ich opłaty z tytułu zatorów lub inne opłaty – użytkownicy sieci poprzez opłaty taryfowe za dostęp do sieci w tych państwach członkowskich. 2. Przepisy niniejszego artykułu mają zastosowanie do projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania należących do kategorii określonych w załączniku II pkt 1 lit. a), b), c) i e) wyłącznie wtedy, gdy co najmniej jeden projektodawca zwróci się do odpowiednich organów krajowych o zastosowanie tych przepisów do kosztów projektu. Przepisy niniejszego artykułu mają zastosowanie do projektu będącego przedmiotem wspólnego zainteresowania należącego do kategorii określonej w załączniku II pkt 3 wyłącznie wtedy, gdy przeprowadzono już ocenę popytu na rynku i z oceny tej wynika, że nie można oczekiwać, iż rzeczywiście poniesione koszty inwestycyjne zostaną pokryte przez opłaty taryfowe. 4. (...) Dokonując transgranicznej alokacji kosztów, właściwe krajowe organy regulacyjne, w porozumieniu z zainteresowanymi operatorami systemów przesyłowych, dążą do osiągnięcia wzajemnego porozumienia między innymi w oparciu o informacje określone w ust. 3 lit. a) i b). Ich ocena opiera się na tym samym scenariuszu co scenariusz wykorzystany w procesie wyboru na potrzeby sporządzenia listy unijnej, na której umieszczono projekt będący przedmiotem wspólnego zainteresowania. Jeżeli projekt będący przedmiotem wspólnego zainteresowania łagodzi negatywne efekty zewnętrzne, takie jak przepływy kołowe, i jest realizowany w państwie członkowskim będącym źródłem negatywnego efektu zewnętrznego, łagodzenia tego nie można uznać za korzyść transgraniczną, a zatem nie może ono być podstawą do alokacji kosztów operatorowi systemu przesyłowego w państwach członkowskich dotkniętych tymi negatywnymi efektami zewnętrznymi.	Umożliwienie inwestycji o skutkach transgranicznych 1. Rzeczywiście poniesione koszty inwestycyjne, z wyłączeniem kosztów utrzymania, związane z projektem będącym przedmiotem wspólnego zainteresowania, należącym do kategorii określonych w załączniku II pkt 1 lit. a), b), c), d) i e) i pkt 2 lit. a) oraz projektami będącymi przedmiotem wspólnego zainteresowania, należącymi do kategorii określonej w załączniku II pkt 3 i w załączniku IV punkt 1 lit. c), jeżeli projekty te leżą w kompetencjach krajowych organów regulacyjnych, ponoszą odpowiedni operatorzy sieci lub projektodawcy infrastruktury przesyłowej i/lub dystrybucyjnej z państw członkowskich, w których projekt generuje skutki pozytywne netto, a opłacają je – w zakresie, w jakim nie pokrywają ich opłaty z tytułu zatorów lub inne opłaty – użytkownicy sieci poprzez opłaty taryfowe za dostęp do sieci w tych państwach członkowskich. 2. Przepisy niniejszego artykułu mają zastosowanie do projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania należących do kategorii określonych w załączniku II pkt 1 lit. a), b), c), d) i e) i pkt 2 lit. a) i w załączniku IV punkt 1 lit. c) wyłącznie wtedy, gdy co najmniej jeden projektodawca zwróci się do odpowiednich organów krajowych o zastosowanie tych przepisów do kosztów projektu. Przepisy niniejszego artykułu mają zastosowanie do projektu będącego przedmiotem wspólnego zainteresowania należącego do kategorii określonej w załączniku II pkt 3 wyłącznie wtedy, gdy przeprowadzono już ocenę popytu na rynku i z oceny tej wynika, że nie można oczekiwać, iż rzeczywiście poniesione koszty inwestycyjne zostaną pokryte przez opłaty taryfowe. 4. (...) Dokonując transgranicznej alokacji kosztów, właściwe krajowe organy regulacyjne, w porozumieniu z zainteresowanymi operatorami sieci, dążą do osiągnięcia wzajemnego porozumienia między innymi w oparciu o informacje określone w ust. 3 lit. a) i b). Ich ocena opiera się na tym samym scenariuszu co scenariusz wykorzystany w procesie wyboru na potrzeby sporządzenia listy unijnej, na której umieszczono projekt będący przedmiotem wspólnego zainteresowania. Jeżeli projekt będący przedmiotem wspólnego zainteresowania łagodzi negatywne efekty zewnętrzne, takie jak przepływy kołowe, i jest realizowany w państwie członkowskim będącym źródłem negatywnego efektu zewnętrznego, łagodzenia tego nie można uznać za korzyść transgraniczną, a zatem nie może ono być podstawą do alokacji kosztów operatorowi sieci w państwach członkowskich dotkniętych tymi negatywnymi efektami zewnętrznymi.

Uzasadnienie

Inteligentne sieci niskiego napięcia i inteligentne sieci gazowe pozwalają obywatelom stać się prosumentami i pomagają w transformacji energetyki. Projekty dotyczące inteligentnych sieci są obecnie niedostatecznie reprezentowane na liście PWZ ze względu na ograniczoną definicję inteligentnych sieci w obecnym rozporządzeniu TEN-E. Poprawka ma na celu jej rozszerzenie.

Poprawka 14

Artykuł 18 ust. 4

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
4. Projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania należące do kategorii określonych w załączniku II pkt 1 lit. d), pkt 2 i 5 również kwalifikują się do unijnej pomocy finansowej w formie dotacji na roboty, jeżeli zainteresowani projektodawcy mogą wyraźnie wykazać znaczące pozytywne efekty zewnętrzne, takie jak bezpieczeństwo dostaw, elastyczność systemu, solidarność lub innowacje, wywoływane przez projekty oraz przedstawić jednoznaczne dowody na ich brak opłacalności ekonomicznej, zgodnie z analizą kosztów i korzyści, planem operacyjnym i ocenami przeprowadzonymi w szczególności przez potencjalnych inwestorów lub kredytodawców, lub – w stosownych przypadkach – przez krajowy organ regulacyjny.	4. Projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania należące do kategorii określonych w załączniku II pkt 1 lit. d), pkt 2, 4 i 5 również kwalifikują się do unijnej pomocy finansowej w formie dotacji na roboty, jeżeli zainteresowani projektodawcy mogą wyraźnie wykazać znaczące pozytywne efekty zewnętrzne, takie jak bezpieczeństwo dostaw, elastyczność systemu, solidarność lub innowacje, wywoływane przez projekty oraz przedstawić jednoznaczne dowody na ich brak opłacalności ekonomicznej, zgodnie z analizą kosztów i korzyści, planem operacyjnym i ocenami przeprowadzonymi w szczególności przez potencjalnych inwestorów lub kredytodawców, lub – w stosownych przypadkach – przez krajowy organ regulacyjny.

Uzasadnienie

Elektrolizery powinny kwalifikować się do finansowania w ramach instrumentu „Łącząc Europę”. Zwłaszcza na wczesnych etapach inwestycje w sieci zależą od zdolności produkcyjnej i dlatego należy je rozpatrywać łącznie. Elektrolizery mają wpływ transgraniczny, zwłaszcza jeżeli łączą wytwarzanie H₂ z popytem w regionach transgranicznych.

Poprawka 15

Załącznik II

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
(3) w przypadku wodoru: a) gazociągi przesyłowe do transportu wodoru, zapewniające dostęp do wielu użytkowników sieci na przejrzystych i niedyskryminacyjnych zasadach, które obejmują głównie rurociągi wodorowe wysokiego ciśnienia, z wyjątkiem rurociągów do lokalnej dystrybucji wodoru; b) podziemne obiekty magazynowe połączone z rurociągami wodorowymi wysokiego ciśnienia, o których mowa w lit. a); c) obiekty służące do odbioru, magazynowania oraz regazyfikacji lub rozprężania skroplonego wodoru lub wodoru trwale obecnego w innych substancjach chemicznych w celu wprowadzenia wodoru do sieci; d) wszelkie urządzenia lub instalacje istotne dla pewnej, bezpiecznej i efektywnej eksploatacji instalacji wodorowej lub zapewniające dwukierunkową przepustowość, w tym tłocznie gazu.	(3) w przypadku wodoru: a) gazociągi przesyłowe do transportu wodoru, zapewniające dostęp do wielu użytkowników sieci na przejrzystych i niedyskryminacyjnych zasadach, które obejmują głównie rurociągi wodorowe wysokiego ciśnienia, z wyjątkiem rurociągów do lokalnej dystrybucji wodoru; b) podziemne obiekty magazynowe połączone z rurociągami wodorowymi wysokiego ciśnienia, o których mowa w lit. a); c) obiekty służące do odbioru, magazynowania oraz regazyfikacji lub rozprężania skroplonego wodoru lub wodoru trwale obecnego w innych substancjach chemicznych w celu wprowadzenia wodoru do sieci; d) wszelkie urządzenia lub instalacje istotne dla pewnej, bezpiecznej i efektywnej eksploatacji instalacji wodorowej lub zapewniające dwukierunkową przepustowość, w tym tłocznie gazu;

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Wszelkie obiekty wymienione w lit. a), b), c) i d) mogą być nowo wybudowanymi obiektami lub obiektami przekształconymi z gazu ziemnego przeznaczonymi dla wodoru lub połączeniem tych dwóch rodzajów.	e) wszelkie urządzenia lub instalacje umożliwiające wykorzystanie paliwa napędzanego czystym wodorem w sektorze transportu w ramach sieci bazowej i kompleksowej TEN-T. Wszelkie obiekty wymienione w lit. a), b), c) i d) mogą być nowo wybudowanymi obiektami lub obiektami przekształconymi z gazu ziemnego przeznaczonymi dla wodoru lub połączeniem tych dwóch rodzajów.

Uzasadnienie

Włączenie społeczne doprowadzi do lepszego powiązania polityki transportowej i energetycznej. Ważne jest, aby uwzględnić zarówno sieć bazową TEN-T, jak i sieć kompleksową TEN-T, ponieważ lepiej dostosowują się one do obecnych regionów doliny wodorowej, w których planowane są duże inwestycje w technologie wodorowe.

Poprawka 16

Załącznik IV

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
ZAŁĄCZNIK IV ZASADY I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE KRYTERIÓW DLA PROJEKTÓW BĘDĄCYCH PRZEDMIOTEM WSPÓLNEGO ZAINTERESOWANIA I PROJEKTÓW BĘDĄCYCH PRZEDMIOTEM WZAJEMNEGO ZAINTERESOWANIA c) w przypadku inteligentnych sieci elektroenergetycznych – projekt dotyczy urządzeń i instalacji wysokiego i średniego napięcia. W realizacji projektu biorą udział operatorzy systemu przesyłowego , operatorzy systemu przesyłowego i dystrybucyjnego lub operatorzy systemu dystrybucyjnego z co najmniej dwóch państw członkowskich. Operatorzy systemu dystrybucyjnego mogą być zaangażowani jedynie przy wsparciu operatorów systemu przesyłowego z co najmniej dwóch państw członkowskich, którzy są ściśle związani z projektem i gwarantują interoperacyjność. Projekt obejmuje co najmniej 50 000 użytkowników, wytwórców, konsumentów lub prosumentów energii elektrycznej na obszarze pobierającym co najmniej 300 GWh rocznie, z czego co najmniej 20 % pochodzi ze źródeł odnawialnych, których wydajność jest zmienna.	ZAŁĄCZNIK IV ZASADY I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE KRYTERIÓW DLA PROJEKTÓW BĘDĄCYCH PRZEDMIOTEM WSPÓLNEGO ZAINTERESOWANIA I PROJEKTÓW BĘDĄCYCH PRZEDMIOTEM WZAJEMNEGO ZAINTERESOWANIA c) w przypadku inteligentnych sieci elektroenergetycznych – projekt dotyczy sprzętu i instalacji głównie wysokiego lub średniego napięcia. W realizacji projektu biorą udział operatorzy systemu przesyłowego i dystrybucyjnego z co najmniej dwóch państw członkowskich obsługujących co najmniej 50 000 użytkowników wytwarzających lub pobierających energię bądź spełniających obie te funkcje na obszarze pobierającym co najmniej 300 GWh rocznie, z czego co najmniej 20 % pochodzi ze źródeł odnawialnych, których wydajność jest z natury zmienna. Projekt może również przewidywać wirtualne połączenie transgraniczne.

Uzasadnienie

Inteligentne sieci niskiego napięcia pozwalają obywatelom stać się prosumentami i pomagają w transformacji energetyki. Projekty dotyczące inteligentnych sieci są obecnie niedostatecznie reprezentowane na liście PWZ ze względu na ograniczoną definicję inteligentnych sieci w obecnym rozporządzeniu TEN-E. Poprawka ma na celu jej rozszerzenie.

II. ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW

1. Przyjmuje z zadowoleniem wnioski dotyczące rozporządzenia w sprawie przeglądu wytycznych dotyczących transeuropejskiej infrastruktury energetycznej (TEN-E). Dostrzega, że choć cele obecnego rozporządzenia pozostają w dużej mierze ważne, obecne ramy TEN-E nie odzwierciedlają jeszcze w pełni oczekiwanych zmian w systemie energetycznym, które będą wynikały z nowego kontekstu politycznego i szybkich zmian technologicznych służących aktualizacji celów na 2030 r. oraz celu osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 r. zgodnie z Europejskim Zielonym Ładem. Podkreśla, że zmiana klimatu, której obecnie nie da się zapobiec, będzie miała znaczący wpływ na Europę pomimo wysiłków na rzecz jej łagodzenia i przystosowania się do niej, w związku z czym wzywa Komisję i państwa członkowskie do wzmocnienia wysiłków na rzecz modernizacji infrastruktury energetycznej jako kluczowego czynnika umożliwiającego transformację energetyczną przy jednoczesnym zapewnieniu działań w dziedzinie klimatu i ochrony przyrody oraz zgodności z kryteriami zrównoważonego rozwoju.

2. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że przyszłe ramy pozwolą zachować kluczową rolę grup regionalnych w procesie identyfikacji i wyboru projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, w przypadku których niezmiernie ważne jest zagwarantowanie odpowiedniej reprezentacji regionalnej i lokalnej.
3. Przyjmuje z zadowoleniem propozycję aktualizacji listy projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, tak aby odzwierciedlała ona w wystarczającym stopniu najnowsze osiągnięcia technologiczne i obejmowała wszystkie odpowiednie kategorie infrastruktury z myślą o osiągnięciu celów neutralności klimatycznej i bezpieczeństwa dostaw. Ze szczególnym zadowoleniem przyjmuje, że uwzględniono rozwiązania w zakresie inteligentnych sieci energetycznych, integracji w ramach inteligentnego systemu (system przetwarzania energii elektrycznej w gaz i inne sektory), produkcji wodoru i gazów syntetycznych z odnawialnych źródeł energii, elektrolizerów, sieci przesyłowych energii morskiej i systemów dystrybucji. Podkreśla, że istnieje duży potencjał w zakresie systemów lokalnego ogrzewania i chłodzenia, wykorzystujących odnawialne źródła energii i ciepło odpadowe, czasami również na skalę regionalną i ponad granicami państw członkowskich. Z zadowoleniem przyjmuje wyłączenie infrastruktury gazu metanowego i ropociągów, w przypadku gdy nie ma to negatywnego wpływu ani niepożądanych skutków ubocznych ze względu na specyficzną sytuację lokalną lub regionalną.
4. Z zadowoleniem przyjmuje zobowiązanie wszystkich projektów do spełnienia obowiązkowych kryteriów zrównoważonego rozwoju i do przestrzegania zasady „nie szkodzić” określonej w Europejskim Zielonym Ładzie (zgodnie z art. 17 rozporządzenia UE w sprawie systematyki⁽¹⁾) jako duży krok w kierunku osiągnięcia wspólnych celów ekologicznych UE.
5. Zwraca uwagę, że ocena projektów w ramach TEN-E obejmuje wiele elementów, które należy wziąć pod uwagę, w szczególności konkretne wyzwania lokalne i regionalne związane z transformacją energetyczną i celami klimatycznymi, znaczenie stabilności, bezpieczeństwa i dostaw energii, dostęp do energii dla wszystkich obywateli europejskich przy jednoczesnym utrzymaniu przystępności cenowej energii, zwalczanie ubóstwa energetycznego, powiązanie z krajowymi, regionalnymi i lokalnymi strategiami energetycznymi oraz spójność z już istniejącymi programami i projektami.
6. Podkreśla, że infrastruktura energetyczna ma do odegrania kluczową rolę w transformacji energetycznej i może mieć znaczący wpływ na środowisko i gospodarkę. W związku z tym wzywa Komisję do ustanowienia stałego mechanizmu umożliwiającego grupom regionalnym prowadzenie dialogu z zainteresowanymi władzami lokalnymi i regionalnymi, zgodnie z ramami wielopoziomowego dialogu w dziedzinie klimatu i energii ustanowionymi rozporządzeniem w sprawie zarządzania unią energetyczną.
7. Podkreśla, że potrzebne są solidne ramy wydawania pozwoleń. Obecnie procedury wydawania pozwoleń, nawet w przypadku projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, nadal trwają bardzo długo. Sprzeczne istniejące wcześniej procedury, czasami w połączeniu ze specyficznym kontekstem instytucjonalnym, mogą utrudnić postęp w niektórych państwach członkowskich. Ponadto może również wystąpić sprzeciw społeczny, jeżeli nie zwróci się wystarczającej uwagi na uzyskanie poparcia zainteresowanych stron.
8. Wzywa do wnikliwego zastanowienia się nad nadawaniem priorytetowego statusu projektom będącym przedmiotem wspólnego zainteresowania i wykluczenia takiego statusu w wypadku projektów, które mogą mieć negatywny wpływ na klimat lub chronione siedliska czy też gatunki.
9. Podkreśla, że procedury wydawania pozwoleń muszą zostać zakończone z należytą starannością. KR popiera jednak działania zaproponowane w art. 10 wniosku dotyczącego rozporządzenia, aby zapewnić rozsądny termin zakończenia procedur wydawania pozwoleń przez różne zaangażowane organy. W tym względzie zasadnicze znaczenie ma utworzenie punktów kompleksowej obsługi o wystarczających kompetencjach, uprawnieniach decyzyjnych i jasno określonych terminach. To z kolei doprowadzi do zwiększenia bezpieczeństwa uczestników projektu i lepszego oszacowania ich narażenia na ryzyko w momencie przystąpienia do tego procesu.
10. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że w Unii Europejskiej zwraca się coraz większą uwagę na rolę czystego, pozyskanego głównie z energii ze źródeł odnawialnych wodoru, oraz pozytywnie odnosi się do omawianego wniosku Komisji Europejskiej, który jest zgodny z apelem KR-u o stworzenie ram prawnych UE bardziej sprzyjających rozwojowi rynku i infrastruktury dzięki przeglądowi odpowiednich przepisów UE dotyczących transeuropejskich sieci energetycznych, a zwłaszcza odpowiedniemu dostosowaniu wymogów dotyczących projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania opartych na TEN-E⁽²⁾ i ogólnounijnych dziesięcioletnich planów rozwoju sieci. Popiera również wprowadzenie do rozporządzenia TEN-E szczególnych kategorii infrastruktury wodorowej, takich jak sieci przesyłu wodoru (w tym istniejących gazociągów z gazem ziemnym przekształconych do przesyłania czystego wodoru), dystrybucji i magazynowania, a także elektrolizerów, które muszą być finansowane z instrumentu „Łącząc Europę”.

(¹) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje, zmieniające rozporządzenie (UE) 2019/2088 (Dz.U. L 198 z 22.6.2020, s. 13).

(²) Opinia „W kierunku planu działania na rzecz czystego wodoru – wkład władz lokalnych i regionalnych w neutralną dla klimatu Europę”, Birgit HONÉ (DE/PES), CoR 2020-549.

11. Podkreśla potrzebę elektryfikacji i rolę czystego wodoru w odchodzeniu od paliw kopalnych i ograniczaniu trwałych emisji z sektorów zanieczyszczających środowisko, takich jak przemysł i transport ciężki, w których bezpośrednia elektryfikacja może być ograniczona. Przypomina, że wodór ze źródeł odnawialnych powinien być priorytetem, a wodór niskoemisyjny powinien być wykorzystywany do celów dekarbonizacji, dopóki wodór ze źródeł odnawialnych nie będzie mógł odgrywać tej roli samodzielnie. Wzywa zatem instytucje UE, państwa członkowskie i przemysł do zwiększenia zdolności w zakresie energii elektrycznej i wodoru w celu uniknięcia przeciwnie skutecznej konkurencji pomiędzy elektrolizerami do wytwarzania wodoru i innymi bezpośrednimi obszarami wykorzystania elektryczności ze źródeł odnawialnych⁽³⁾. Ponadto apeluje do Komisji o jasną systematykę gazów „odnawialnych”.

12. Podkreśla, że transport (mobilność) neutralny dla klimatu oraz produkcja czystego wodoru wymagają szybkiego i znacznego rozwinięcia zdolności i technologii wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych w UE.

13. Podkreśla, jak ważne jest, by działania podejmowane na mocy rozporządzenia TEN-E były w pełni zgodne z odpowiednimi instrumentami planowania, w szczególności z krajowymi planami w dziedzinie energii i klimatu. W związku z tym ponownie akcentuje znaczenie tego, by władze lokalne i regionalne mogły w pełni uczestniczyć w tworzeniu krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu swoich państw członkowskich, i wzywa do zapewnienia optymalnej reprezentacji władz lokalnych i regionalnych w tym procesie.

14. Przypomina, że sektor transportu odpowiada za jedną czwartą emisji CO₂ w UE i jest jedynym sektorem, w którym emisje nie zostały zmniejszone w porównaniu z poziomem bazowym z 1990 r. Podkreśla potencjał wodoru jako jednego z instrumentów stosowanych w celu zmniejszenia emisji CO₂ w środkach transportu, w szczególności w przypadku, gdy pełna elektryfikacja jest trudniejsza lub jeszcze niemożliwa. Zaznacza, że rozwój infrastruktury tankowania jest niezbędny do zwiększenia wykorzystania wodoru w sektorze transportu.

15. Uważa, że przegląd rozporządzenia w sprawie transeuropejskiej sieci transportowej (TEN-T)⁽⁴⁾ powinien kłaść większy nacisk na niskoemisyjne technologie napędu samochodów ciężarowych, autokarów i statków żeglugi śródlądowej, takie jak silniki elektryczne zasilane wodorowymi ogniwami paliwowymi lub prądem poprzez sieć trakcyjną oraz innymi rodzajami energii spełniającymi wymogi w zakresie zrównoważonego rozwoju i redukcji emisji. Rozwój odpowiedniej infrastruktury, wzdłuż korytarzy sieci bazowej i kompleksowej, jest niezbędnym warunkiem rozpowszechnienia tych technologii. Instrument „Łącząc Europę” powinien zapewnić wystarczające środki na ten cel.

16. Podkreśla potrzebę stworzenia synergii między strategiami TEN-T, TEN-E i alternatywnymi paliwami. W związku z tym z zadowoleniem przyjmuje zamiar Komisji dotyczący rozwoju infrastruktury tankowania wodoru w ramach strategii na rzecz zrównoważonej i inteligentnej mobilności oraz dokonania przeglądu dyrektywy w sprawie infrastruktury paliw alternatywnych, która daje możliwość określenia szczegółowych wymogów i zharmonizowanych norm dotyczących stopniowego rozmieszczania gęstości stacji tankowania wodoru w państwach członkowskich, regionach i miastach.

17. Uważa, że należy przyjąć bardziej otwarte podejście do definicji projektów transgranicznych, tak aby uwzględnić nie tylko duże projekty przesyłowe, ale także lokalne, zdecentralizowane i często partycypacyjne projekty inteligentnych sieci bez granic fizycznych. Regionalne i lokalne projekty zdecentralizowane o zasięgu transgranicznym mogłyby rzeczywiście przynieść pozytywne skutki nie tylko dla systemów regionalnych i krajowych, ale także w różnych państwach członkowskich, np. poprzez integrację odnawialnych źródeł energii, rozwiązanie problemu ograniczeń przesyłowych i unikanie negatywnych efektów zewnętrznych.

18. Zaznacza, że aby jak najlepiej przyczynić się do osiągnięcia celów UE w zakresie energii i klimatu oraz do wzmocnienia pozycji odbiorców, należy dokonać przeglądu ram TEN-E, aby w pełni uwzględnić wkład prosumentów, lokalnych społeczności energetycznych i nowych technologii⁽⁵⁾. Podkreśla znaczenie sieci elektroenergetycznej niskiego i średniego napięcia, w której należy stworzyć niezbędną infrastrukturę dla wielu nowych, zdecentralizowanych producentów dostarczających energię elektryczną do systemu. Zwraca uwagę, że istnieje również potrzeba połączenia nowych małych producentów z sieciami niskiego i średniego napięcia. Wzywa Komisję do stworzenia ram dla łączenia kilku mniejszych projektów, aby umożliwić im spełnienie kryteriów określonych w obowiązujących przepisach. Elastyczność w tym względzie ma duże znaczenie dla władz lokalnych i regionalnych i pozwala im opracowywać pewne zagregowane projekty i potencjalnie otrzymywać finansowanie tych działań.

⁽³⁾ Zasada dodatkowości została przedstawiona przez Parlament Europejski w sprawozdaniu pt. „Europejska strategia na rzecz technologii wodorowych” (A9-0116/2021 ITRE Jens Geier).

⁽⁴⁾ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2021-0116_PL.html

⁽⁵⁾ Takich jak magazynowanie energii, odpowiedź odbioru, mikro sieci (ewentualnie transgraniczne), mobilność elektryczna.

19. Zauważa, że rozporządzenie TEN-E, które jest głównym filarem rozwoju infrastruktury energetycznej Unii Europejskiej i jako takie wnosi kluczowy wkład w osiągnięcie neutralności klimatycznej, jest zasadniczo zgodne z zasadami aktywnej pomocniczości i proporcjonalności. Podkreśla wartość dodaną współpracy regionalnej we wdrażaniu projektów transgranicznych, a także wagę przejrzystości, pewności regulacyjnej i dostępu do finansowania. Wzywa do pełnego zaangażowania władz lokalnych i regionalnych jako partnerów, a nie tylko zainteresowanych stron, zgodnie z tymi zasadami aktywnej pomocniczości i proporcjonalności.

Bruksela, dnia 1 lipca 2021 r.

Apostolos TZITZIKOSTAS

*Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów*

ISSN 1977-1002 (wydanie elektroniczne)
ISSN 1725-5228 (wydanie papierowe)

Urząd Publikacji
Unii Europejskiej
L-2985 Luksemburg
LUKSEMBURG

PL